TEATR POLSKI
W WARSZAWIE
1913 — 1938

JAN LORENTOWICZ

TEATR POLSKI W WARSZAWIE

1913 — 1938

WARSZAWA
SKŁAD GŁÓWNY:
INSTYTUT WYDAWNICZY
„BIBLIOTEKA POLSKA"
1938

Rysunek okładki, inicjały, przerywniki w drzeworycie oraz układ graficzny książki wykonał
STANISŁAW OSTOJA-CHROSTOWSKI

95.253

III

Skład, klisze i druk wykonała:
S. A. Z. G. „DRUKARNIA POLSKA"
Warszawa, ul. Szpitalna 12

Arnold Kyffmann

S P I S R Z E C Z Y

I. DZIEJE I ORGANIZACJA TEATRU POLSKIEGO ... VII

Powstanie wielkiego teatru prywatnego ... IX
Światła i cienie dwudziestopięciolecia ... XIV
Kierownik Teatru ... XXVI
Konstrukcja repertuaru ... XXIX
Utwory oryginalne ... XXX
Utwory tłumaczone ... XXXIII
Troska o przekłady ... XXXVIII
Inscenizacja i reżyseria ... XLI
Scenografia ... LIII
Ilustracja muzyczna ... LX
Sztuka aktorska ... LXI
Próba syntezy ... LXII

II. REPERTUAR ... 1

Chronologiczny wykaz utworów granych w Teatrze Polskim od dn. 29 stycznia 1913 r. do dn. 1 lutego 1938 r. ... 3
Autorzy utworów oryginalnych wystawionych w Teatrze Polskim ... 70
Autorzy utworów tłumaczonych wystawionych w Teatrze Polskim ... 75
Przedstawienia Teatru Polskiego na rynku Starego Miasta w Warszawie 81
Przedstawienia szkolne ... 82
Zestawienie repertuarowe ... 84
Występy zespołów cudzoziemskich w Teatrze Polskim ... 87
Zespół Teatru Polskiego w dn. 29.I.1913 ... 88
Zespół Teatru Polskiego i Małego dn 31.I.1938 ... 89
Wydawnictwa Teatru Polskiego ... 90

III. PRZEDSIĘWZIĘCIA TEATRALNE ZWIĄZANE Z TEATREM POLSKIM 91

Tournée zespołu Teatru Polskiego po miastach kresowych i rosyjskich 1912 r. 93
Teatr Polski w Moskwie 1916 r. 94
Teatr Mały w Warszawie (7.XII.1918 — 31.I.1938) 97
Teatr „Elsynor" 101
Teatr „Komedia" 102
Teatr Miejski w Łodzi 103
Teatr przy ulicy Chłodnej 103
Przedstawienie w Teatrze Łazienkowskim na wyspie 104

IV. ILUSTRACJE I PORTRETY 105

DZIEJE I ORGANIZACJA TEATRU POLSKIEGO

POWSTANIE WIELKIEGO TEATRU PRYWATNEGO

PO POWSTANIU 1831 r. rząd rosyjski świadomie hamował rozwój teatrów, które zagarnął celowo pod swą bezpośrednią opiekę. W ciągu siedemdziesięciu lat od chwili otwarcia Teatru Rozmaitości (1833), kolejne dyrekcje t. zw. „Teatrów rządowych" czuwały pilnie, aby powierzone im sceny miały jak najmniej charakteru narodowego. Sławę „pierwszej sceny polskiej" zdobyły Rozmaitości dzięki zespołowi znakomitych aktorów, którym kazano grywać przede wszystkim sztuki obce, przeważnie francuskie. Jedyny, niewygodny, ciasny, zaledwie osiemset miejsc liczący teatr dramatyczny, pozbawiony wszelkich nowoczesnych urządzeń scenicznych, trwał samotnie i bez zmiany, chociaż ludność stolicy powiększyła się trzykrotnie. Niektóre widowiska, wymagające większej sceny, przenoszono dorywczo do Teatru Wielkiego, ale półśrodek ten nie wystarczał. Dla urzędowych opiekunów było to obojętne. Co więcej, — pilnowali tak ściśle swego monopolu, że nie wolno było przedsiębiorcom prywatnym dawać widowisk dramatycznych w lokalach *zamkniętych*. Tylko latem zezwalano trupom prowincjonalnym na grywanie pod gołym niebem, w sławnych przez wiele lat „ogródkach", które w ten sposób zasłużyły się niemało w ujawnianiu nowych talentów autorskich i aktorskich.

Od chwili wybuchu t. zw. „rewolucji" 1905 r., stosunek władz rosyjskich do teatrów polskich zmienił się o tyle, że nie przestrzegano już z całą ścisłością drakońskich przepisów przeszłości. Zachowano wprawdzie całkowicie cenzurę teatralną, ale pozwolono już Teatrowi Łódzkiemu, pod dyrekcją Gawalewicza, na grywanie podczas letnich miesięcy w wielkiej sali Filharmonii warszawskiej. W r. 1906 Czyżewicz i Gawalewicz zdołali wyjednać zezwolenie na założenie stałego teatrzyku dramatycznego w mniejszej sali Filharmonii i dali mu nazwę „Teatr Mały". Powodzenie tych przedsięwzięć, pomimo całej niedostateczności środków technicznych i artystycznych, wskazywało, że Warszawa potrzebowała wielkiej sceny prywatnej,

wolnej od bezpośredniej ingerencji czynników rządowych, zasobnej we wszelkie udogodnienia i postawionej na poziomie najlepszych teatrów stołecznych w Europie.

Myśl tę podjął odważnie młodziutki literat krakowski, Arnold Szyfman, świeżo „upieczony" doktór filozofii, autor realistycznego dramatu pt. „Fifi", granego z powodzeniem w Krakowie i w warszawskim Teatrze Małym. Dramat zwrócił na siebie uwagę zdecydowanym nerwem dramatycznym, jednocześnie zaś pozwolił młodemu pisarzowi zastanowić się nad tajemnicami sztuki scenicznej. Z zastanowienia tego wynikły dwa skutki: najpierw — nieufność do drugiego dramatu, jaki Szyfman napisał i który przerobił na interesującą powieść pt. „Pankracy August I"; następnie — uświadomienie sobie własnego powołania. Wola, chęcią czynu tętniąca, skierowała go ku projektowi założenia wielkiego teatru prywatnego. Zaczęło się od przedsięwzięcia na drobną skalę. Zorganizował Szyfman w sali hotelu Saskiego w Krakowie (1906 r.) małą scenę pt. „Figliki", na której, obok „numerów" kabaretowych, grywano krótkie utwory dramatyczne i komediowe. Scenka miała wielką niedogodność: trzeba ją było rozbierać dwa razy na tydzień, aby ustąpić miejsca tańcom balowym. W tych warunkach nie podobna było liczyć na rozwój zaimprowizowanego teatrzyku. Przeniósł się Szyfman do Warszawy i tu założył pierwszy w stolicy kabaret artystyczny pt. „Momus". Już w dniu otwarcia teatrzyku (31.XII.1908) przypomniała się publiczności złośliwie dyrekcja teatrów rządowych: za jej staraniem, policja zabroniła wystawienia *revue* i jednoaktowej krotochwili, pod pretekstem, że są to produkcje o charakterze teatralnym. Do godziny pierwszej w nocy sylwestrowej czyniono nadzieje, że może policja ustąpi. Wreszcie, na usilne żądanie publiczności, dyrekcja „Momusa" zgodziła się zaprodukować nieliczne numery programu, które wytrzymały cenzurę policyjną.

Nic nie pomogły „dni wolnościowe"; rządowa dyrekcja teatrów nie chciała mieć pod bokiem nawet scenki kabaretowej, grożącej konkurencją. Popisy solowe recytatorów, monologistów, śpiewaków oraz autorów trwały dalej przez czas dłuższy, ale Szyfman po sześciu miesiącach ustąpił z „Momusa", nie przewidując, aby tą drogą mógł powstać stały teatr dramatyczny.

Nie znaczy to, że ostygł w zapale. Właśnie podczas produkcyj „Momusa" dojrzał w nim projekt stworzenia wielkiego teatru w Warszawie. Jeżeli weźmiemy pod uwagę, że Szyfman miał wówczas lat 26, że był on w stolicy „homo novus", pozbawiony majątku osobistego oraz wszelkich stosunków, to projekt zbudowania gmachu, który pociągnie za sobą wydatek co najmniej miliona rubli, wydawać się musiał dla wielu drażniącą fikcją. W prasie rozprawiano o rosnącym stale deficycie „teatrów rządowych" i wyjaśniano hałaśliwie, że łożenie prywatnych funduszów na *nowy* teatr byłoby zupełną niedorzecznością. Tymczasem szczęśliwe okoliczności sprawiły, że to, co się wydawało zrazu utopią, zwolna przybierać zaczęło kształty realne. W „Mo-

musie", zapoznał się Szyfman z niektórymi przedstawicielami naszej arystokracji rodowej oraz z kilkoma wybitnymi finansistami. Wzbudził w nich zaufanie swą energią i gorącą wiarą w wykonalność projektu. Niektórzy z nich odrazu obiecali swą pomoc i zadeklarowali swój udział w przedsięwzięciu. Na zebraniach, odbytych w początku stycznia 1909 r. w mieszkaniu Maurycego hr. Zamoyskiego oraz w banku ks. Stanisława Lubomirskiego, powitano projekt z pewnym sceptycyzmem. Doradzano, aby się starać jedynie o drobne wkłady, bo na większe liczyć było trudno. Niezrażony tym Szyfman zaczął zabiegać o wkłady na własną rękę i do lata 1910 r. zdołał zebrać deklaracje na kilkadziesiąt tysięcy rubli.

Dzięki A. Nowaczyńskiemu, poznał Szyfman w tym czasie Tomasza hr. Potockiego, który sprawę budowy nowego teatru wziął gorąco do serca. T. Potocki, właściciel majątku Zyple (obecnie na Litwie kowieńskiej) interesował się oddawna bardzo żywo teatrem. Próbował własnej twórczości dramatycznej: ogłosił drukiem u Gebethnera i Wolffa wierszowaną baśń z drugiej połowy XVI wieku pt. „Ścibor". Baśń ta, rozwinięta w siedmiu obrazach, wzorowana jest świadomie na „Fauście", którego T. Potocki był żarliwym wielbicielem, a nawet tłumaczem. Ścibor, astrolog i profesor optyki w Akademii Krakowskiej, zarysowany jest w baśni na polskiego Fausta. Utwór swój poprzedził autor obszernym wstępem, który stanowi świadectwo niemałej kultury literackiej. Tomasz Potocki zajął się żarliwie gromadzeniem funduszów na budowę teatru i wkrótce stał się duszą całego przedsięwzięcia. Szacunek, jakim go otaczano i rozległe stosunki osobiste zjednały akcji teatralnej nowych zwolenników. Szukano w śródmieściu placu pod budowę teatru i zamierzano zakupić na ten cel zrujnowany pałac Karasia przy Krakowskim Przedmieściu. Zamiar ten nie dał się urzeczywistnić: z jednej strony właściciel posesji żądał za nią zbyt wielkiej sumy, z drugiej zaś — gmach zakwalifikowano jako zabytkowy. Za czasów rosyjskich taki szkopuł dawał się łatwo usunąć: pałac Karasia wkrótce rozebrano i, od dwudziestu kilku lat, pusty plac po nim ogrodzono płotem, szpecąc jeden z najbardziej reprezentacyjnych punktów stolicy.

W maju 1911 r. zakupiono na Teatr Polski plac nieco na uboczu, w tyle za pałacem Karasia. Ale na rozpoczęcie budowy trzeba było czekać jeszcze długo. Władze rosyjskie rozmyślnie zwlekały z zatwierdzeniem planów, a jednocześnie dalsze deklaracje wkładów nie wpływały w tempie dostatecznie szybkim. Wreszcie w styczniu 1912 r. rozpoczęto roboty ziemne, a w kwietniu tegoż roku nastąpiło poświęcenie kamienia węgielnego. Przedsięwzięciu nadano formę towarzystwa akcyjnego, zatwierdzonego d. 2 września 1912 r. pod nazwą „Towarzystwo Akcyjne budowy i eksploatacji teatrów w Królestwie Polskim". Ułożeniem statutu oraz wyjednaniem zatwierdzenia go w Petersburgu zajął się gorliwie Julian Tołłoczko, drugi obok T. Potockiego entuzjastyczny działacz, oddany sprawie Teatru Polskiego.

Gmach teatru zbudowano według planów i pod kierunkiem Czesława Przybylskiego. Widownia teatru, o wzniesieniu amfiteatralnym, obliczona jest na 1005 miejsc. W urządzeniu i dekoracji wnętrza pracowali: Edward Trojanowski (malarz) i Zygmunt Otto (rzeźbiarz). Konstrukcja teatru jest żelazo-betonowa, wskutek czego dało się wykończyć całkowity budynek w ciągu dziewięciu miesięcy. Konstrukcji żelazo-betonowej przypisują też architekci nadzwyczajną akustyczność sali. Zainstalowano w teatrze wielkie nowoczesne urządzenia techniczne, a przede wszystkim — zbudowano scenę obrotową, pierwszą w Polsce. Projekt urządzeń technicznych opracował p. Rudolf Dworski, inspektor sceny teatru Reinhardta w Berlinie. Ogólny koszt samej budowy wyniósł około 600.000 rubli.

Według przewidywań budowa Teatru Polskiego mogła być ukończona nie prędzej jak w początku 1913 r. Tymczasem sezon teatralny zaczynał się od pierwszego września, czyli, że zaangażowani do teatru aktorzy musieliby czekać bezczynnie co najmniej pięć miesięcy. Taka bezczynność groziła teatrowi na samym początku zbyt wielkimi deficytami. Pragnąc ich uniknąć, Szyfman zorganizował sześciotygodniową wycieczkę swego zespołu aktorskiego do miast kresowych i rosyjskich. Przygotował dziesięć sztuk oryginalnych [1]) i zorganizował *tournée* występów gościnnych po miastach następujących: Kijów, Żytomierz, Moskwa i Mińsk. Impreza ta miała olbrzymie powodzenie.

W chwili, gdy budowa nowego teatru dobiegała już końca, umarł nagle Tomasz hr. Potocki, żarliwy jego opiekun i propagator, największy entuzjasta całego przedsięwzięcia. Organizacją finansową teatru zajął się znany przemysłowiec, prezes Związku Cukrowników, Julian Tołłoczko, człowiek wielkiej energii, obywatel pełen poświęcenia i zapału. Sprawie budowy oddali wielkie usługi pp. Maurycy Spokorny i Michał Róg. Organizacja i niezmiernie szybka budowa teatru posuwać się mogły naprzód dzięki kredytom. W pewnym momencie cała akcja zatrzymała się nagle. Uratowali sprawę: Tomasz hr. Potocki i M. Róg osobistym poręczeniem na sumę 100.000 rubli.

Artyści Teatru Polskiego powrócili ze swego *tournée* w początku grudnia 1912 r. i zabrali się do prób na nie wykończonej jeszcze scenie. W miesiąc później, d. 15. stycznia 1913 r. odbyło się walne zebranie Towarzystwa Akcyjnego w gotowym już gmachu teatru. Po walnym zebraniu poświęcono w westybulu teatralnym tablicę pamiątkową, ku czci śp. Tomasza Potockiego wmurowaną, z płaskorzeźbą portretową i z takim napisem: „Tomaszowi hr. Potockiemu dla uczczenia zasług i serdecznej pracy w inicjatywie i budowie Teatru Polskiego — koledzy, członkowie Komisji organizacyjnej. 15 stycznia 1913 r.“.

Walne zgromadzenie Tow. Akcyjnego stwierdziło, że akcje Towarzystwa nabyły 153 osoby. Na liście pierwszych akcjonariuszów znajdujemy

[1]) Patrz str. 93.

33 nazwiska z dodatkiem „książe“ lub „hrabia“. Jest to szczegół bardzo znamienny. Nie mniej godnym uwagi jest fakt, że nabywcami akcji byli również w dość znacznej skali wielcy przemysłowcy i finansiści warszawscy. Największą ilość akcyj (po 250 rb.) zakupili: Tomasz hr. Potocki—25.000 rb., Julian Tołłoczko — 25.000 rb., Maurycy Spokorny — 25.000 rb., Michał Róg — 25.000 rb., Edward hr. Krasiński — 20.000 rb., Michał ks. Woroniecki—10.000 rb., Stanisław ks. Lubomirski—10.000 rb., Leon Goldstand—10.000 rb., bar. Leopold Kronenberg—10.000 rb., Juliusz Herman—10.000 rb., Stanisław Wessel—5.000 rb., Emil Gerlach—5.000 rb., B-cia Przeworscy—5.000 rb., Maurycy hr. Zamoyski — 4.000 rb. itd.

Po trzech latach mozolnego przygotowania, uciążliwych zabiegów, łamania przeszkód oraz szczęśliwego splotu okoliczności, które dały Szyfmanowi możnych i oddanych sprawie protektorów, — dnia 29 stycznia 1913 r. nastąpiło uroczyste otwarcie Teatru Polskiego świetnym przedstawieniem „Irydiona“.

ŚWIATŁA I CIENIE DWUDZIESTOPIĘCIOLECIA

DZIEŁO stworzenia w Warszawie, za czasów rosyjskich, wielkiego teatru prywatnego zostało dokonane, po trzech latach zabiegów, w sposób przekraczający najśmielsze przewidywania. Swego czasu, dla otrzymania stopnia doktorskiego w Uniwersytecie Jagiellońskim, opracował Szyfman tezę p. t. „Analiza psychologiczna woli". Teraz dał dowód, czym może być wytężona wola w przedsięwzięciu, które pozornie wydawało się niewykonalnym. Podobno wola działania skupia wokół siebie magnetycznie wielu ludzi czynu. Szyfman spotkał na swej drodze kilku możnych protektorów (Tomasz Potocki, Julian Tołłoczko, Stanisław Lubomirski, Edward Krasiński, Maurycy Spokorny i inni), dla których powstanie nowego teatru w stolicy stało się od razu sprawą własną. Śród nich, obok entuzjastycznego Tomasza Potockiego, zastanawia dziś, po latach, Julian Tołłoczko, wielki przemysłowiec, człowiek trzeźwy i wybitnie rozważny, który umiał pisywać takie słowa do dyrektora Teatru Polskiego: „List pański, który w tej chwili odczytuję, tchnie tą lojalnością i subtelną poprawnością uczuć, pojęć i stosunków, których pełnię zawsze podnosiłem, mówiąc o Panu i walcząc za Niego i dla Niego. I nadal innym nie będę i szczęśliwy jestem, że z takim towarzyszem mam pracować dla dobra wspólnie ukochanych ideałów."

Pierwsze przedstawienia w Teatrze Polskim olśniły zarówno krytykę, jak publiczność. Dla wszystkich było widoczne, że nowy teatr może liczyć na stałe, wielkie powodzenie i rozwijać się coraz lepiej, pomimo ciężarów finansowych, jakie go obarczały. Towarzystwo Akcyjne nie mogło, oczywiście, prowadzić teatru pod własną dyrekcją. Wydzierżawiło Teatr Polski Szyfmanowi na dziesięć lat i zastrzegło w umowie, że dzierżawca będzie płacił tytułem czynszu sześć procent od sumy, wydanej na nabycie nieruchomości, budowę i urządzenie Teatru oraz na organizację Towarzystwa Akcyjnego. Roczna suma czynszu była dość wysoka, ale wydatek taki był normalny i legalny. Obok niego jednak oczekiwał Teatr Polski od samego

początku dolegliwy ciężar inny, prawem kaduka narzucony. Był to podatek t. zw. „szóstej części". Jeszcze w roku 1819 Rada Administracyjna Królestwa Polskiego wydała rozporządzenie, orzekające, że „widowiska *obce*, do miasta stołecznego Warszawy zajeżdżające" mają płacić jedną czwartą część dochodu netto a fundusz z tego źródła pozyskany, ma być obracany na utrzymanie nauczyciela śpiewu w Elsnerowskim Konserwatorium muzyki i deklamacji. Wpływy były minimalne, gdyż przedsiębiorcy sztucznie podwyższali koszta widowisk. W r. 1826 zmieniono podatek jednej czwartej części *netto* na podatek jednej szóstej części dochodu *brutto*. Sumy zdobyte tą drogą szły do kasy Teatrów Rządowych. Sprawa podatku „szóstej części" przechodziła później różne koleje, aż ją ostatecznie „uregulowano" w sposób niespodziany: w r. 1866 wydano rozporządzenie, aby w dawnym przepisie wyrazy „obce widowisko" zamienić na przymiotniki: „zamiejscowe" i „prywatne". Dyrekcje teatrów rządowych zrozumiały to rozporządzenie po swojemu: ściągały podatek od wszelkich *polskich* widowisk w Warszawie. W r. 1914 wpłynęło do kasy Teatrów Rządowych z „szóstej części" 170.000 rubli, co stanowiło bardzo poważne subsydium, nakazane administracyjnie. W sumie tej mieścił się w znacznej mierze podatek płacony przez Teatr Polski.

Obok ciężarów natury finansowej, dyr. Szyfman miał od razu wielkie kłopoty z powodu złośliwej konkurencji Teatrów Rządowych. W koncesji na prowadzenie Teatru Polskiego warszawski oberpolicmajster pomieścił dopisek: „repertuar Teatru ma być zawczasu przedstawiony Zarządowi Teatrów Rządowych do rozpatrzenia i zatwierdzenia". Wynikiem tego warunku był zakaz wystawiania szeregu sztuk, albowiem są one „włączone do repertuaru Teatrów Rządowych"; następnie dyrekcja Teatrów Rządowych nie odpowiadała po całych miesiącach na przedstawione jej plany repertuarowe. Przy podobnym systemie prześladowań normalna praca w Teatrze Polskim mogła być zupełnie zahamowana a teatr skazany na zagładę. Energia Szyfmana zdołała jednak usunąć groźne przeszkody. Nie ocaliło to zresztą nowego teatru od drobnych szykan policyjnych natury raczej humorystycznej. Świadczyły one w każdym razie o nietęgich mózgach prześladowców. I tak np. w „Damach i Huzarach" najbardziej „niebezpiecznymi" wydały się policji... ryngrafy i karabele, które musiały być usunięte ze ścian. Cenzura kazała czekać sześć miesięcy na podpisanie egzemplarza szekspirowskiego „Juliusza Cezara". Wieści o tych szykanach rozchodziły się po mieście i powiększały sympatię publiczności do Teatru Polskiego. Cieszył się on w ciągu pierwszych osiemnastu miesięcy nieprzerwanym, wielkim powodzeniem.

Wybuchła wojna. Nad Teatrem Polskim zawisła groza dezorganizacji personalnej. Zaczęło się od kierownictwa naczelnego. Szyfman, urodzony w Galicji, uważany był za obcokrajowca i został zesłany etapem do guber-

nii Wiackiej w końcu sierpnia 1914 r. Zwolniony na skutek starań, powrócił niezadługo, ale w grudniu tegoż roku został osadzony w więzieniu, gdzie przebył miesiąc. Ile razy Niemcy zbliżali się do Warszawy, groziło mu nowe zesłanie. Wreszcie na kilka dni przed zajęciem Warszawy przez Niemców, zmuszony był wyjechać do Rosji, gdzie przebył niemal do końca wojny. Jednocześnie z Szyfmanem wyprawiono do Rosji szereg artystów Teatru Polskiego (Brydziński, Jaracz, Zieliński, Drabik).

Okoliczności tak się złożyły szczęśliwie, że pozwolono zesłańcom wojennym zgromadzić się w większej ilości w Moskwie. Była śród nich dostateczna ilość wybitnych talentów, ażeby stworzyć dobry teatr. Zorientowawszy się w sytuacji, Szyfman zorganizował w r. 1916 w gmachu „Teatru Kameralnego" tymczasową filię Teatru Polskiego. Przedsięwzięcie znalazło gorące poparcie miejscowego Komitetu Polskiego, który mu ofiarował swą opiekę i subwencję.

Wystawiono siedem utworów oryginalnych, prócz których dano dwa wieczory zbiorowe *). Śród artystów, którzy brali udział w tych przedstawieniach, znaleźli się między innymi: S. Jaracz, W. Brydziński, J. Osterwa, M. Tarasiewicz, J. Szymański, W. Lenczewski, J. Zieliński, J. Strachocki, A. Fertner, W. Bryliński; W. Osterwina, M. Mirska, Larys - Pawińska, H. Starska, H. Kacicka, I. Horwatówna, J. Elsnerówna, Z. Kopczewska. Dekoracje projektował i wykonywał Wincenty Drabik we własnej pracowni. Reżyserowali sztuki: A. Szyfman, J. Osterwa i M. Tarasiewicz. Każde z przedstawień utworów Słowackiego czy Wyspiańskiego było dla kolonii polskiej wielkim świętem. Niektóre przedstawienia stawały się zbiorową manifestacją patriotyczną, której, w atmosferze wojny, nikt nie zabraniał. Przychodzili też do Teatru Polskiego liczni Rosjanie. „Damy i Huzary" przetłomaczono nawet na rosyjski i grano je w „Moskiewskim Teatrze Dramatycznym", gdzie o reżyserię uproszono dyr. Szyfmana. Jako organizacja okolicznościowa, Teatr Polski w Moskwie nie mógł utrzymać dłużej swego charakteru przedsięwzięcia o wysokim poziomie artystycznym. Gdy powstała w tym czasie druga emigracyjna placówka teatralna w Kijowie, część artystów polskich z Moskwy, z Osterwą i Drabikiem na czele, wyjechała do teatru kijowskiego, w złudnej nadziei łatwiejszego powrotu do kraju. Szyfman przeniósł swą działalność na inny teren: w r. 1917 — 1918 wyreżyserował w Moskwie kilka filmów.

*

Tymczasem w Teatrze Polskim w Warszawie nastąpiło zrazu pewne rozprzężenie. Oprócz aktorów zesłanych w głąb Rosji, jako „obcokrajowców", nie zdążyli powrócić w porę do Warszawy niektórzy wybitni artyści,

*) Patrz str. 94.

którzy w chwili wybuchu wojny znaleźli się na urlopach poza granicami Królestwa (J. Węgrzyn, J. Leszczyński, W. Grabowski). Dopiero za okupacji niemieckiej wolno im było przekroczyć dawną granicę. Pod kierunkiem Jarnińskiego, Sosnowskiego i Zelwerowicza i przy udziale kierownika literackiego, Bolesława Gorczyńskiego, artyści Teatru Polskiego utworzyli Zrzeszenie, które gospodarowało pomyślnie przez jakiś czas. W r. 1917 musiało przerwać swą działalność, gdy jedna część artystów zaangażowała się do Teatru Rozmaitości, druga zaś wyjechała do Krakowa. W listopadzie 1917 r. objął dyrekcję Teatru Polskiego Ludwik Solski, doświadczony kierownik, który przez osiem miesięcy borykał się z trudnościami, pomimo, iż prowadził teatr ze zwykłą swą energią.

W lipcu 1918 r. powrócił z zesłania dyr. Szyfman. Stanął w Warszawie właśnie w dniu, gdy Zarząd Tow. Akcyjnego Teatru Polskiego kończył pertraktacje z Zrzeszeniem Artystów Teatru Rozmaitości o objęcie dzierżawy Teatru Polskiego. Oczywiście, Zrzeszenie Teatru Rozmaitości zrezygnowało z umowy, zdając sobie sprawę, że pierwszeństwo należy się zasłużonemu założycielowi i kierownikowi teatru. Zarząd Tow. Akcyjnego, pilnując własnych interesów, zażądał od Szyfmana zapłacenia czynszu dzierżawnego za cały czas wojny oraz długów zaciągniętych przez zrzeszonych artystów Teatru Polskiego. Umowa została podpisana przez obie strony. Przewidziano w niej pewną ulgę dla dzierżawcy Teatru Polskiego, a mianowicie: Tow. Akcyjne zgodziło się pobierać, tytułem czynszu, pewien procent od dochodów teatru zamiast dotychczasowego ryczałtu rocznego. Plotka warszawska przedstawiała nową umowę w świetle fałszywym, a niektóre dzienniki powtórzyły te nieprawdziwe wieści. Wobec tego Zarząd Tow. Akcyjnego, pod egidą swego nowego prezesa, Edwarda Krasińskiego ogłosił dn. 8 sierpnia 1918 r. enuncjację, w której, nie widząc żadnej racji ujawniania poszczególnych punktów samej umowy, pomieścił takie oświadczenie:

„Wydzierżawiając teatr Polski pierwszemu jego dyrektorowi p. Arnoldowi Szyfmanowi, zarząd miał na względzie w pierwszej linii utrzymanie tego przybytku sztuki na wysokim poziomie artyzmu, zgodnie z ideą, która założycielom Towarzystwa przy jego zapoczątkowaniu przyświecała. Złożenie dalszych losów teatru w ręce dyrektora, który powołaną przez tychże założycieli z ś. p. hr. Tomaszem Potockim na czele nową placówkę kultury od razu na wyżyny wznieść potrafił, daje, mniemaniem zarządu, wszelką rękojmię, że teatr Polski w przyszłości zajęte już przezeń stanowisko utrzyma. Fakty z niedalekiej przeszłości zbyt silnie za tym przemawiają, aby koniecznym było tezę powyższą dosadniej jeszcze argumentować: „Irydion", „Wąsy i peruka", „Burza", „Pigmalion", „Juliusz Cezar", „Krakowiacy i górale" i t. d. z całym pietyzmem wystawione, stanowiły epokę w życiu teatralnym Warszawy. Zaznaczyć przy tym należy, że na postanowienie za-

rządu nie mogła pozostać bez wpływu uchwała Zrzeszenia Artystów Teatru Rozmaitości, cofająca kandydaturę własną dzierżawy teatru Polskiego na rzecz przybyłego z Rosji p. Szyfmana".

Dyr. Szyfman zreorganizował w bardzo krótkim czasie Teatr Polski i wystąpił z nowymi wielkimi premierami: „Księcia Niezłomnego", „Cyrulika Sewilskiego" i „Wyzwolenia". Publiczność warszawska, wyczerpana następstwami wielkiej wojny, nie dość licznie uczęszczała do teatru, a miasto ściągało, po dawnemu, od wszystkich widowisk podatek 10 proc. od dochodów *brutto*. Ratując sytuację, Szyfman wynajął Teatr Mały w gmachu Filharmonii i zorganizował w nim bardzo żywą scenę kameralną, poświęconą komedii współczesnej, zarówno oryginalnej, jak cudzoziemskiej. Nadzwyczajne powodzenie Teatru Małego przyniosło pewną ulgę zobowiązaniom Teatru Polskiego.

Nazajutrz po odzyskaniu niepodległości zjawia się nowy, ważny czynnik w organizacji teatrów w całej Rzeczypospolitej. Powstaje Związek Artystów Scen Polskich. Wbrew legendzie o „lekkomyślności" aktora, Z. A. S. P. stał się w krótkim czasie jednym z najmocniejszych związków zawodowych. Pierwsi jego organizatorzy wyszli z błędnego założenia, że warunki pracy w teatrze dadzą się skodyfikować według takiej samej zasady, jaką stosowano w regulowaniu pracy robotników. Życie pokazało później dobitnie, że organizacja teatrów jest specjalna, odrębna, nie dająca się wtłoczyć w żaden inny schemat zobowiązań i norm. Z. A. S. P. zdołał skupić 1500 członków i wywalczył sobie łatwo statutowe prawo monopolu, polegającego na tym, że tylko członek Związku może być zaangażowany do któregokolwiek z teatrów. Nadto Z. A. S. P. narzucił dyrektorom teatrów t. zw. „konwencję" czyli rodzaj umowy gwarancyjnej, w której się przewiduje nawet kaucje na ewentualne spłacenie zaległych gaż aktorskich. Pragnąc zamknąć pracę aktorów w określonej liczbie godzin, Z. A. S. P. nie brał pod uwagę długich wypoczynków aktorów, którzy — zależnie od okoliczności obsadowych — bywają nieraz wolni po całych miesiącach; przeprowadził kontrakt normalny, który określa dopłaty za różne „dodatkowe" godziny pracy. Dopłaty takie wynosiły niekiedy 30 proc. pensji aktorskiej. Gminy większych miast polskich prześcigały się wzajemnie w zakładaniu teatrów i prowadzeniu ich na swój rachunek. Było to bardzo korzystne dla członków Z. A. S. P., mogli bowiem, przy rozległej konkurencji, domagać się lepszych warunków gażowych. Dyrektorzy teatrów założyli ze swej strony „Związek Dyrektorów Teatrów Polskich", ale praktyka wykazała, że Związek ich był raczej dogodny dla aktorów, pozwalał im bowiem stawiać zbiorowo wymagania, które obowiązywały wszystkie teatry. Podwyższanie gaż i opłaty za „dodatkowe" godziny pracy mniej były dotkliwe dla zamożnych gmin; ale dla teatrów prywatnych, a w pierwszym rzędzie dla Teatru Polskiego, takie nowe zobowiązanie stało się bardzo niebezpieczne.

Podczas inflacji Teatr Polski miał obfitą frekwencję, pomimo zwiększonej znacznie ceny miejsc i pomimo, iż nie zboczył z linii swego repertuaru. Wystawił w tym czasie długi szereg arcydzieł i dzieł wybitnych, przyjmowanych z tym samym co dawniej entuzjazmem. Zwolna jednak ukazywać się zaczęły niepokojące znaki kryzysu. Olbrzymie koszty eksploatacji prowadziły nieuchronnie do deficytów. Szukając nowych źródeł stałego dochodu, wynajął Szyfman teatr „Komedia" przy ulicy Jasnej. Sądził, że dla prowadzenia tego przedsięwzięcia wystarczy mu nie zajęta część personelu teatrów Polskiego i Małego. Praktyka wykazała, że obliczenia te były zawodne. Mnożyły się z dnia na dzień trudności obsadowe i teatr „Komedia" zdołał przetrwać zaledwie rok i cztery miesiące (od 24 kwietnia 1923 do 21 sierpnia 1924 r.). Spodziewany z tego źródła zasiłek dla Teatru Polskiego był niedostateczny. Jednocześnie przemiany gospodarcze, polityczne i społeczne odbiły się znamiennie na ogólnej frekwencji teatralnej. Wielki teatr, pozbawiony subwencji, stanął wobec grozy wyczerpania wszelkich źródeł kredytu.

W tych warunkach zrodziła się myśl podziału odpowiedzialności finansowej przez wszystkich pracowników teatralnych. W r. 1924 zarejestrowano Statut „Spółdzielni Aktorów i Pracowników Teatrów Polskiego i Małego w Warszawie". Pierwszy rok operacyjny Spółdzielni zaczął się od 1 listopada 1924 r. Według statutu najważniejsze zobowiązania i prawa członków były takie: Każdy członek wstępujący winien wpłacić wpisowe w wysokości 20 zł. oraz nabyć co najmniej jeden udział. Członkowie odpowiadają za zobowiązania Spółdzielni zadeklarowanymi udziałami. Oprócz tego ponoszą odpowiedzialność dodatkową do wysokości posiadanych udziałów. Wysokość każdego udziału określa się na 5 zł. Za podstawę liczby udziałów, ustalonych co roku dla każdego członka, przyjmuje się wysokość wynagrodzenia, przyznanego mu za jego pracę w Spółdzielni, w stosunku jednego udziału na każde 100 zł. Członkiem Spółdzielni może być jedynie aktor, który pracował w Teatrze Polskim przynajmniej pięć lat. Poza aktorami mogą należeć na tych samych terminowych warunkach: Dyrektor Zarządzający, Szef Administracji, reżyserowie, sekretarze, inspicjenci, suflerzy, Szef Malarni, Kierownik muzyczny oraz kierownicy innych działów. Na poczet wynagrodzenia pracownicy Spółdzielni, będący jej członkami, otrzymują dwa razy w miesiącu, w terminach, które ustali Rada Nadzorcza wraz z Dyrektorem Zarządzającym, sumy, przewidziane w kontraktach z każdym poszczególnym aktorem i pracownikiem. Jednakże od stanu interesów Spółdzielni będzie uzależnione zmniejszenie lub zwiększenie tych sum, według uznania Rady Nadzorczej w porozumieniu z Dyrektorem Zarządzającym. Walne zgromadzenie wybiera członków Rady Nadzorczej, Dyrektora Zarządzającego i jego zastępców oraz delegata do Rady Artystycznej. Do kompetencji Dyrektora Zarządzającego należy prowadzenie interesów Spółdzielni w najszerszym

tego słowa znaczeniu, osobiście, bądź przy pomocy osób trzecich, przyjmowanych w charakterze pracowników płatnych, zarówno z pośród udziałowców, jak i osób postronnych; zastępowanie Spółdzielni bez ograniczeń, w szczególności zaś zarządzanie majątkiem Spółdzielni: nabywanie wszelkich nieruchomości i ruchomości, zaciąganie wszelkich pożyczek i zobowiązań, nie wyłączając wekslowych i hipotecznych, zawieranie wszelkich umów, wydawanie plenipotencji, angażowanie samodzielne wszelkich artystów i pracowników, układanie repertuaru, obsadzanie ról w sztukach, zarządzanie całą administracją i udzielanie urlopów. Do kompetencji Rady Artystycznej należy: czytanie repertuaru, przedstawionego przez Dyrektora Zarządzającego lub Kierownika Literackiego, zatwierdzanie sztuk, które mają być grane w teatrach Spółdzielni, wreszcie coroczne ustalanie przed zawarciem kontraktów, kogo z istniejącego personelu należy zatrzymać. Oznaczanie premier należy wyłącznie do Dyrektora Zarządzającego. Na posiedzeniach Rady Artystycznej Dyrektor Zarządzający ma 3 głosy, delegat Walnego Zgromadzenia 2 głosy, wszyscy zaś pozostali po jednym głosie. W razie równości głosów przechodzi wniosek Dyrektora Zarządzającego.

Eksperyment Spółdzielni był o tyle realnie pomyślany, że nie ograniczał zbytnio władzy Dyrektora Zarządzającego, pomimo ingerencji Rady Nadzorczej. To też istotnym kierownikiem zarówno repertuaru, jak całej administracji był po dawnemu dyr. Szyfman. Artyści zdobyli jednak możność wglądu we wszystkie księgi rachunkowe. Repertuar stał dalej na wysokim poziomie, ale — deficyty rosły przerażająco. W dniu 24 kwietnia 1925 r. Dyrektor Zarządzający zwołał Walne Zgromadzenie członków Spółdzielni i poinformował zebranych, że niedobory za sześć miesięcy wynoszą około 100.000 zł. Wobec tego dyr. Szyfman zaproponował, aby Walne Zgromadzenie uchwaliło likwidację Spółdzielni przed 1 września. Wniosek dyrektora przyjęto 22 głosami na 23 obecnych. Likwidację Spółdzielni przeprowadzono w dniu 30 czerwca 1925 r.

Szyfman próbuje nowej organizacji ratunkowej. Nadarza się sposobność. Magistrat łódzki proponuje mu dzierżawę Teatru Miejskiego. Warunki umowy przewidują bezpośredni udział wybitnych artystów Teatru Polskiego w przedstawieniach łódzkich a nawet przenoszenie do Łodzi całych widowisk z obsadą warszawską i dekoracjami. Magistrat łódzki przyjął te warunki z aplauzem. Szyfman jeździł do Łodzi raz na tydzień, zastępcą zaś jego na miejscu był dyr. Bolesław Gorczyński. Łódź miała przez dwa sezony (1925/26 i i1926/27) ponętną serię pięknych widowisk z udziałem artystów teatrów Polskiego i Małego. Po dwóch sezonach Szyfman zrzekł się prowadzenia Teatru Miejskiego w Łodzi. Prasa łódzka działalność jego wspominała długi czas bardzo przychylnie. „Łódzcy miłośnicy teatru, — pisała „Prawda" z 18.IX.1927 — którym artystyczny i kulturalny poziom sceny

łódzkiej bardzo na sercu leży, nie mogą bez pewnego uczucia żalu pogodzić się z utratą Szyfmana dla Łodzi. Ten bezpośredni kontakt z doskonałym Teatrem Polskim dawał ambitniejszym łodzianom zawsze duże zadośćuczynienie, mimo, że dyrektor Szyfman w sezonie ostatnim nie poczuł tego po wynikach kasowych. Te to wyniki właśnie i wywołane przez nie okoliczności rozstania się Łodzi ze znakomitym dyrektorem stanowią niewątpliwie moment przykrzejszy od samego faktu rozstania".

Od nowego sezonu 1926/27 stosunki finansowe w Teatrze Polskim zmieniły się na lepsze. Wraz z poprawą ogólnej koniunktury gospodarczej w kraju, wzrosła frekwencja i Teatr Polski miał znowu kilka lat świetnego rozkwitu. Tak trwało do r. 1931, który był katastrofalny dla wszystkich teatrów w Polsce. W początku lutego 1931 r., na konferencji teatralnej u p. Prezydenta Miasta, Szyfman wysunął projekt umiastowienia teatru Polskiego i Małego. Projektu tego nie przyjęto. Natomiast p. prezydent Słomiński przedłożył gotowy już plan spółki między Teatrami Miejskimi a teatrami Polskim i Małym. Plan ten rozważano z Szyfmanem długo w Magistracie i na konwencie seniorów, z udziałem działaczów samorządowych. Miała się utworzyć spółka z ograniczoną odpowiedzialnością pod nazwą „Tow. Eksploatacji Teatrów Miejskich i prywatnych w Warszawie". Gmachy oraz inwentarze pozostałyby nadal własnością stron czy też prywatnych właścicieli. Kapitałem zakładowym Spółki miała być suma 200.000 zł., z czego miasto miało wnieść 150.000 zł., Szyfman zaś — 50.000 zł. W razie zysków, Szyfman miał pobierać 25% od pewnej sumy zysku, zaś ponad nią tylko 12½%, reszta zaś zysku przypadałaby Miastu. Czas trwania Spółki określono na pięć lat. Zarząd Spółki miał sprawować dyrektor z szeroką odpowiedzialnością w sprawach artystycznych, natomiast ze znacznym ograniczeniem kompetencji w rzeczach finansowych. Miały one podlegać we wszystkich ważniejszych okolicznościach uchwałom Rady Nadzorczej, w której bezwzględną większość posiadała Gmina. Pod wpływem ostrej i długotrwałej kampanii pewnego odłamu prasy, Magistrat zaniechał projektu, bliskiego urzeczywistnienia.

Gminy miejskie nie liczyły się zbytnio z kosztami w epoce inflacji; tworzyły budżety znacznie przewyższające zasoby poszczególnych miast. Nadeszła chwila, gdy gminy jedna po drugiej zaczęły się wycofywać z prowadzenia teatrów na własny rachunek. Bez żadnego wspólnego porozumienia, zamknięto najpierw wszystkie opery, nad niektórymi zaś teatrami dramatycznymi zawisła groza dzierżawy prywatnej bez subwencji. Teatry prywatne wpadały coraz bardziej w długi. Związek Dyrektorów doszedł do wniosku, że jedynym ratunkiem może być radykalne zmniejszenie kosztów eksploatacji. Wysunięto najpierw tezę, że teatry operowe, wzorem zagranicy, powinny angażować personel na osiem miesięcy, w teatrach

zaś dramatycznych sezon należy ograniczyć do dziesięciu miesięcy tj. zamknąć teatry na dwa miesiące letnie. Następnie postanowiono dążyć do zmniejszenia kosztów godzin dodatkowych i do zmniejszenia ustalonego *minimum* gaży, zniesienia nalepek na Dom Aktora i na Pomnik Bogusławskiego itd. Związek Artystów Scen Polskich postulatów tych przyjąć nie chciał. Uznał zwłaszcza za niemożliwe skrócenie sezonu do ośmiu miesięcy (w operach) i dziesięciu (w teatrach dramatycznych). Gminy miejskie przyjęły solidarnie postulaty Związku Dyrektorów Teatrów i sytuacja zaostrzyła się niespodzianie: wszystkie teatry w Polsce zostały nagle zamknięte na cały miesiąc. Artyści teatrów Polskiego i Małego utworzyli zrzeszenie, wynajęli, za zgodą Z. A. S. P.'u, „Teatr przy ul. Chłodnej", odnowili go własnym kosztem i dawali w nim przedstawienia. Tymczasem rozpoczęły się pertraktacje zarządów Związku Dyrektorów Teatrów oraz Z. A.S. P'u. W dniu 13 września 1931 r., dzięki ugodowej interwencji prezesa J. Śliwickiego, oba Związki zawarły umowę, której mocą utrzymano zasadę kontraktu dwunasto - miesięcznego pomiędzy dyrekcjami i artystami. Zastrzeżono przy tym, że w razie, gdy koniunktura teatralna uniemożliwi regularne wypłacanie gaży podczas lata, — dyrekcja może stosować system płacenia gaż w stosunku procentowym od dochodu brutto, albo też oddać zrzeszeniu artystów teatr do użytkowania do końca sezonu, za zwrotem faktycznych kosztów handlowych. Minimum gaży ustalono na 300 zł. dla członków rzeczywistych ZASP'u oraz 200 zł. — dla kandydatów ZASP'u. Zniesiono opłaty dodatkowe za udział w drugim widowisku tego samego dnia. Postanowiono, że nalepki na Dom Aktora i Pomnik Bogusławskiego będą kupowane w kasach teatralnych tylko dobrowolnie. Poza punktami umowy dodano klauzulę, że dyrektor teatrów Polskiego i Małego przejmie na siebie zobowiązanie zrzeszenia artystów, grywających w „Teatrze przy ulicy Chłodnej" i teatr ten będzie prowadził aż do wygaśnięcia kontraktu dzierżawy gmachu. Szyfman klauzulę przyjął i wystawił w nim od 1.X.1931 r. do 16.I.1932 r. siedem sztuk *). Pożar „Teatru przy ulicy Chłodnej" zlikwidował całe, ze strajku poczęte przedsięwzięcie.

Nowa umowa aktorów ze Związkiem Dyrektorów utrzymała słuszną zasadę kontraktu dwunastomiesięcznego. Ale w dziejach ZASP'u stała się momentem przełomowym: aktor przestał należeć do sfery najbardziej uprzywilejowanych pracowników w Polsce. Zrównano go powoli w skali życiowej z pracownikami innych kategoryj. Z narzuconej przez kryzys potrzeby zmniejszenia ceny miejsc wynikła konieczność redukcji gaż aktorskich i to w stopniu dość znacznym. Utworzyło się błędne koło: zmniejszone dochody jeszcze więcej utrudniały spłatę zaległości kredytowych. W r. 1933 położenie finansowe Teatru Polskiego było tak ciężkie, że dyr. Szyfman chwycił się

*) Patrz str. 103.

środka niemal rozpaczliwego: wszedł w spółkę z kierownikami popularnego kabaretu „Banda", której wydzierżawił Teatr Mały na wyłączną eksploatację. Jednocześnie dopuścił swych wspólników do ingerencji w sprawy repertuarowe Teatru Polskiego. Kompromis ten nie mógł trwać długo i nie był dogodny ani dla jednej, ani dla drugiej strony. Po kilku miesiącach kierownicy „Bandy" usunęli się z Teatru Polskiego, a w końcu sezonu rozwiązali umowę o dzierżawę Teatru Małego.

Wyniki finansowe ostatnich sezonów pokazały, że teatr Polski stanął w szybkim tempie nad przepaścią. Stwierdza to wymownie poniższe zestawienie dochodów ze sprzedaży biletów w teatrach Polskim i Małym od sezonu 1927/28:

Sezon	*Teatr Polski*	*Teatr Mały*	*Razem zł.*
1927/28	1.181.925	663.890	1.845.815
1928/29	1.384.866	642.614	2.027.480
1929/30	1.545.310	530,954	2,076.264
1930/31	965.494	407.717	1.393.211
1931/32	681.435	239.681	921.116
1932/33	564.917	— Banda	

Z zestawienia powyższego wynika, że dochody teatru Polskiego w sezonie 1932/33, w stosunku do dochodów w sezonie 1929/30 zmniejszyły się o 980.393 zł., gdyż spadły z 1.545.310 zł. do 564.917 zł.

Dopiero w tym momencie ostatecznego kryzysu stała się popularną myśl, która powinna była powstać oddawna, a w każdym razie od pierwszych chwil odzyskanej niepodległości. Biorąc pod uwagę wielkie zasługi Teatru Polskiego w sprawie rozwoju sceny narodowej, postanowiono zorganizować dla niej stałą opiekę. Projekt przygotowany żarliwie przez Naczelnika Wydziału Sztuki i Kultury, Władysława Zawistowskiego, znalazł gorące poparcie u Ministra Oświecenia a później Premiera, Janusza Jędrzejewicza, który w krótkim czasie zorganizował „Towarzystwo Krzewienia Kultury Teatralnej". Ustawa Towarzystwa informuje, że członkami założycielami byli, oprócz pewnej ilości literatów i artystów, następujące osoby urzędowe: Prezes Rady Ministrów Janusz Jędrzejewicz, Minister Spraw Wewnętrznych Bronisław Pieracki, Minister Spraw Zagranicznych Józef Beck, Minister Opieki Społecznej Stefan Hubicki, Wiceminister W. R. i O. P. ks. Bronisław Żongołowicz, Wiceminister Spraw Wojskowych Gen. Sławoj-Składkowski, Wiceminister Spraw Wewnętrznych Władysław Korsak, Prezes Banku Polskiego Władysław Wróblewski, Prezes Pocztowej Kasy Oszczędności Henryk Gruber, Wiceprezes Banku Rolnego Kazimierz Stamirowski, Senator Wojciech Rostworowski, Prezes Banku Gospodarstwa Krajowego Gen. Roman Górecki, Wiceprezes Banku Gospodarstwa Krajowego

Stefan Starzyński, Naczelnik Wydziału Sztuki Ministerstwa W. R. i O. P. Władysław Zawistowski.

Według § 3 Ustawy „celem Towarzystwa jest krzewienie kultury teatralnej przez organizowanie przedsięwzięć i przedsiębiorstw teatralnych, popieranie ich oraz udostępnianie szerokim masom widowisk teatralnych". Pierwszym aktem „popierania" ze strony T. K. K. T. było zwrócenie uwagi na Teatr Polski. Towarzystwo otoczyło czujną opieką całą jego działalność artystyczną. Zasłużony dla kultury polskiej teatr doczekał się nareszcie normalnego bytu. Za przykładem T. K. K. T. poszło Miasto: zrzekło się pobierania od Teatru Polskiego „podatku od kultury" tj. 10 proc. od dochodów brutto. W skład pierwszego Zarządu T. K. K. T. weszli: W. Korsak, Wiceminister Spraw Wewnętrznych (prezes), Stefan Starzyński (wice-prezes), Henryk Gruber, prezes P. K. O. (skarbnik), Władysław Zawistowski, Naczelnik Wydziału Sztuki Min. W. R. i O. P. (sekretarz), Wojciech Rostworowski, senator (członek Zarządu). Zarząd powołał na dyrektorów Teatru Polskiego: dyr. Arnolda Szyfmana i Juliusza Kaden-Bandrowskiego.

Po roku istnienia T. K. K. T. rozszerzyło znacznie swą działalność; wzięło pod opiekę bezpośrednią (od sez. 1934/35) miejskie teatry dramatyczne: Narodowy, Letni, Nowy a potem Powszechny. Miasto przyznało Towarzystwu roczną subwencję w wysokości 250.000 zł. Na czele całej organizacji sześciu teatrów postawił Zarząd T. K. K. T. dyr. Szyfmana, jako dyrektora generalnego. Delegatem Zarządu był Juliusz Kaden - Bandrowski. Zadanie było niezmiernie trudne, tymbardziej, że zniesiono stanowiska dyrektorów poszczególnych teatrów i utworzono właściwie jedną trupę aktorów, zobowiązaną do grywania na każdej z poszczególnych scen, stosownie do potrzeby. Powstawały stąd niekiedy wielkie trudności przy obsadach sztuk a jednocześnie zrodziła się niemożność dostatecznej kontroli prób i widowisk przez dyrektora generalnego. Szyfman borykał się z trudnościami z nadzwyczajną energią a nawet zdołał wprowadzić do swej działalności teatralnej nowy, ważny element: zorganizował na wielką skalę pierwszy w Polsce abonament szkolny, w bezpośrednim porozumieniu z Kuratorem Okręgu Szkolnego Warszawskiego *). Po dwóch sezonach dyrektor generalny teatrów T. K. K. T. doszedł wniosku, że olbrzymie zadanie, jakie wziął na swe barki, może chromać pod względem artystycznym, bez stałych zespołów w poszczególnych teatrach i bez pomocy dyrektora każdego teatru. Od początku sezonu 1936/37 dyrekcja generalna została rozwiązana; Szyfman wrócił do Teatru Polskiego i Małego, dawne zaś teatry miejskie, nie przestając korzystać z bezpośredniej opieki T. K. K. T., otrzymały osobnych kierowni-

*) Patrz str. 82.

ków (Solski — w Teatrze Narodowym i Nowym, Warnecki a potem Trzciński — w Teatrze Letnim).

W tym czasie (w r. 1936) doczekał się Szyfman niezmiernie pocieszającej nowiny: Towarzystwo Krzewienia Kultury Teatralnej nabyło większość akcyj Teatru Polskiego i stało się jego prawnym właścicielem. Nie trudno dostrzec w tym fakcie dwóch elementów: wielkiego uznania Zarządu T. K. K. T. dla Szyfmana oraz — wstępnego etapu upaństwowienia Teatru Polskiego. Będzie to zapłata za rzetelny trud założyciela w ciągu dwudziestu pięciu lat.

KIEROWNIK TEATRU

HISTORIA Teatru Polskiego świadczy, iż w przeciągu dwudziestopięciolecia miał on tylko pięć — sześć lat pomyślnej egzystencji gospodarczej. Poza tym, aż do chwili objęcia Teatru przez T. K. K. T., trwała wciąż wytężona, niekiedy bohaterska walka dyrektora z trudnościami finansowymi. Niewątpliwie wielki przełom, wywołany przez wojnę wszechświatową, odegrał w tej walce rolę niemałą. W ocenie jednak zjawiska należy brać również pod uwagę okoliczność, że Warszawa, pomimo szybkiego wzrostu liczby mieszkańców, posiada zaledwie kilkadziesiąt tysięcy publiczności t e a t r a l n e j tj. takiej, która może wypełnić przez szereg tygodni salę dwóch głównych teatrów dramatycznych: Narodowego i Polskiego. Frekwencja zmniejszała się lub zwiększała zależnie od koniunktury ekonomicznej lub też od nastrojów chwili. W momentach ostrych przesileń musiały być zawieszone wszelkie ambitne programy teatru prywatnego, gdyż trzeba było myśleć o zabezpieczeniu dalszej egzystencji.

Szyfman od samego początku zdawał sobie dobrze sprawę z trudności i rozległości swego zadania. Zamierzył utrwalić w Warszawie wielki teatr dla szerokiego ogółu i zapewnić mu najwyższy możliwie poziom artystyczny. Pokonał różnorodne przeszkody tak szczęśliwie, że przez dwadzieścia pięć lat Teatr Polski zachowywał wciąż swą wielką żywotność. W odczycie wygłoszonym w Pradze czeskiej w r. 1930 zastanawiał się Szyfman nad „Sztuką prowadzenia teatru". Na postawione samemu sobie pytanie, jakim powinien być i d e a l n y kierownik teatru, odpowiedział: „Pracę dyrektora teatru wypełnia z jednej strony najistotniejsze obcowanie ze sztuką i artystami, analiza i krytyka utworów, fantazja i rozmach tworzenia, ale równocześnie z drugiej strony — kalkulacja, rachunki, czynności handlowe, wytwórczość rzemieślnicza i fabryczna, obok rozwiązywania zagadnień prawniczych i społecznych; a regulatorem tego wszystkiego muszą być: poczucie sprawiedliwości, znajomość psychologii ludzkiej, zdolności taktyczne i w naj-

szerszym tego słowa znaczeniu — dyplomacja. A poza tym: zdrowie fizyczne, siła charakteru, niezależność sądów, optymizm życiowy, dobry smak estetyczny i — talent".

Praktyka długich lat wykazała, że Szyfman posiadał wiele cech i właściwości „idealnego kierownika", skoro zdołał przetrwać najgroźniejsze kryzysy i utrzymać na wyższym poziomie ogólną organizację artystyczną teatru. Nie uniknął jednak szkopułu wszystkich ludzi mocnej woli: nie polegał nigdy całkowicie na doskonale dobranych lub zjednanych współpracownikach i wierzył zawsze, że tylko to będzie dobre i celowe, co wykona sam. Wskutek tego swą fenomenalną pracowitość rozpraszał nieraz na drobiazgi, zawsze przytłoczony nawałem spraw, które „musiał" regulować sam, chociaż wystarczyłaby nieraz pomoc niejednego z licznych współpracowników. Dał tym dowód mocnej wytrwałości i wielkiego hartu, ale również — zbyt małego oszczędzania swych sił kierowniczych. Poszedł do teatru z głębokiej potrzeby wewnętrznej i wskutek mocnej świadomości, że tylko na tym terenie może się wypowiedzieć i wypełnić obowiązek pracy twórczej. Tymczasem różnostronną pracę teatralną usiłował Szyfman nie tylko ogarnąć najczujniejszym okiem kierownika, ale i zagarnąć wyłącznie dla siebie. „Zakładając Teatr Polski — pisał w liście do mnie — czułem wyraźnie, że to jest dzieło mojego życia a teatr ten będzie teatrem współczesnego pokolenia". Ale przez długi czas nie chciał dzielić się z nikim odpowiedzialnością moralną za poszczególne fragmenty tego dzieła. Gdy otworzył teatr, nie odczuwał potrzeby pomocy żadnego „dramaturga" czy kierownika literackiego. Wystarczył mu „sekretarz artystyczny", znany literat Gustaw Olechowski, który zajmował to stanowisko do lata 1915 r. Podczas wojny Teatr Polski prowadziło Zrzeszenie Artystów a funkcje kierownika literackiego pełnił Bolesław Gorczyński. Za przejściowej dyrekcji L. Solskiego kierownikami literackimi byli: Czesław Jankowski i Leon Schiller. Dopiero po swym powrocie z Rosji w r. 1918 zdecydował się Szyfman uznać „le fait accompli" i powierzył obowiązki dramaturga Leonowi Schillerowi, który je pełnił do jesieni 1921 r. Po nim kierownikami literackimi byli kolejno: Adam Zagórski (1921/22), Boy-Żeleński (1922/23) wreszcie Bolesław Gorczyński (1923/24), który następnie, przez dwa sezony, prowadził Teatr Miejski w Łodzi z ramienia A. Szyfmana a dwa dalsze — na własną odpowiedzialność. Od sezonu 1929/30 wrócił Gorczyński do Teatru Polskiego na swe poprzednie stanowisko kierownika literackiego. Wszyscy ci kierownicy byli raczej l e k t o r a m i, którzy referowali sztuki dyrektorowi naczelnemu, aby je przeczytał sam.

Zrazu Szyfman zabrał się z największym zapałem do reżyserowania sztuk. Doświadczenie przekonało go wkrótce, że mu na to nie pozwolą skomplikowane obowiązki administracyjne w wielkiej machinie teatralnej. W r. 1918 założył bardzo pożyteczny (i naśladowany przez inne teatry w Pol-

sce) miesięcznik pt. „Teatr", do którego dołącza się program widowiska i w którym, oprócz analizy sztuk bieżącego repertuaru, mieszczą się rozprawy teatrologiczne. Pismem tym zrazu kierował również Szyfman i zasilał je obficie swymi artykułami. Zapał bezpośredniego zajmowania się wszystkimi dziedzinami musiał, oczywiście, osłabnąć, gdy spotkał hamulec w uciążliwym regulowaniu trudności finansowych. Ale nie osłabła nigdy ambicja propagowania wielkiej sztuki. Po za pracą artystyczną każdego dnia, czuwał Szyfman, aby uwydatnić udział Teatru Polskiego w wielkich momentach narodowych. Podczas inwazji bolszewickiej Teatr Polski stał się niemal teatrem frontowym. W związku z przeniesieniem zwłok Słowackiego do kraju, wystawił Szyfman z wielkim splendorem, po raz pierwszy w Polsce, „Samuela Zborowskiego". Na uroczystość jubileuszu setnej rocznicy zgonu Bogusławskiego zorganizował Festival teatralny, trwający cały miesiąc (od 27 czerwca do 28 lipca 1929 r.). Przez cały czas swej działalności wierzył w wielki sukces niektórych sztuk wielkiego repertuaru, chociaż skazywano je z góry na niezawodne fiasco, i — mylił się w tym bardzo rzadko. Za specjalną zasługę poczytane będzie Szyfmanowi wprowadzenie na scenę wielu utworów młodych autorów i zdobycie ich dla teatru. To samo w wyższym jeszcze stopniu uczynił dla reżyserów, malarzy i aktorów, których całe niemal pokolenie dzisiejsze wyrosło na terenie Teatru Polskiego, umiał bowiem Szyfman dojrzeć najzdolniejszych adeptów na prowincji lub w Szkole Dramatycznej. Nawet w wyborze architekta, który budował gmach Teatru, nie uległ sugestii, aby tak trudne przedsięwzięcie dać do wykonania starszemu i „doświadczonemu" specjaliście, ale powierzył je młodemu architektowi, Czesławowi Przybylskiemu. Kierował się w tym szczęśliwą intuicją, która wielokrotnie była mu dobrym doradcą. Przybylski postawił gmach pierwszorzędny pod względem jego celowości i dogodności a ten pierwszy, imponujący czyn zawodowy nieznanego jeszcze architekta stał się zaczątkiem jego późniejszej wziętości i sławy.

KONSTRUKCJA REPERTUARU

ISTOTA teatru polega na repertuarze. Taką zasadę naczelną postawił sobie Szyfman przy zakładaniu Teatru Polskiego. Zapewnienia reformatorów, że najważniejszym w teatrze elementem jest aktor lub reżyser, uważał za nieporozumienie lub złudzenie. Władcą teatru i podstawą jego istnienia jest autor dramatyczny, jego geniusz lub talent. Wszystkie środki sceniczne, żywe czy techniczne, winny zmierzać do uwydatnienia w całej pełni rozciągłości, głębi i charakteru dzieła.

Kierownik wielkiego teatru prywatnego musi jednak czuwać, aby repertuar miał jak najmocniejszy oddźwięk. Teatr bez widzów byłby niedorzecznością, nawet przy najlepszej organizacji. Na czym jednak opierać przeświadczenie, że projektowany utwór zyska dostateczną frekwencję, która mu pozwoli żyć na scenie w ciągu normalnej ilości wieczorów? Regulatorem takiego przeświadczenia jest, według Szyfmana, intuicja kierownika teatru, który umie „wyczuwać właściwe i docydujące momenty i kwalifikować do grania utwory odpowiadające w danej chwili potrzebom widza lub potrzebom znakomitego aktora, niedostatecznie wyzyskanego w pewnym okresie czasu". Celowość wyboru sztuki można, przy pewnym doświadczeniu, przewidzieć, jeżeli chodzi o polskiego autora współczesnego. Znacznie trudniej przedstawia się sprawa przy wyborze autorów dawnych a w pierwszym rzędzie — klasyków oraz niektórych autorów cudzoziemskich, których utwory związane są nieraz zbyt specjalnie z życiem obyczajowym czy społecznym danego kraju. Nasze „Dziady" na obcej ziemi byłyby całkowicie niezrozumiałe. Intuicja więc nie zawsze może być niezawodnym przewodnikiem w wyborze sztuk, tym bardziej, że czym innym jest utwór dramatyczny w czytaniu, a czym innym — na scenie. Tajemnica powodzenia utworu teatralnego bywa często nieprzenikniona. Bo dzieło autora „żyje nie tylko samo przez się, lecz żyje poza tym przez teatr, przez atmosferę chwili, przez grę aktorów, a nawet przez porę roku i przez kronikę życia

codziennego. Niejedna sztuka, na tle pewnych wypadków politycznych, społecznych lub wreszcie obyczajowych, urasta w danej chwili, staje się aktualną, bliską słuchaczowi i przemawia do niego namiętnością życia, podczas gdy w innym momencie jest mu obojętna, obca i daleka“ [1]). To też wybór sztuki do grania miewa nieobliczalne dla teatru następstwa: decyduje nieraz o zmianie repertuaru całego sezonu.

Przegląd 347 utworów wystawionych w Teatrze Polskim podczas dwudziestopięciolecia pozwala podzielić je na cztery kategorie: dzieła klasyków oraz wybitnych autorów przeszłości; utwory współczesne wyższego poziomu twórczego; sztuki t. zw. „bieżącego repertuaru“; wreszcie — sztuki rozrywkowe, grywane podczas trzech — czterech miesięcy letnich, gdy urlopy aktorów nie pozwalają na właściwą obsadę ról. Nie będziemy zastanawiali się bliżej nad repertuarem letnim Teatru Polskiego. Wystarczy podkreślić, że istnieje on z konieczności, jako następstwo kontraktów, zapewniających aktorom dwunastomiesięczną pracę w sezonie, czego teatry zagraniczne nie znają: większe teatry dramatyczne zamykane są wszędzie na lato. Pełniejszy obraz konstrukcji repertuaru Teatru Polskiego odtworzy rozpatrzenie dwóch jego działów: oryginalnego i cudzoziemskiego.

UTWORY ORYGINALNE

Jednym ze stałych, wciąż niezmiennych niedomagań sceny polskiej jest niedostateczność twórczości oryginalnej. Posiadamy kilkudziesięciu mniej lub więcej renomowanych autorów dramatycznych, którzy wystawiają razem pięć — sześć sztuk rocznie. Dyskusje krytyczne, związane z tym zjawiskiem, są zazwyczaj jałowe: trudno wymawiać dyrekcjom teatrów zbyt skąpe uwzględnianie polskich utworów współczesnych, jeżeli nie ma z czego czerpać. W pierwszym dziesięcioleciu Teatr Polski wystawił 109 utworów polskich oraz 62 obce. Stosunek ten zmienił się w następnych latach w taki sposób, iż ogólny obrachunek dwudziestopięciolecia wykazuje: utworów oryginalnych 143, zaś tłumaczonych — 204. Nie należy tej odmiany uważać za objaw jeszcze mniejszego dopływu sztuk polskich. Podczas okupacji i nazajutrz po odzyskaniu niepodległości odrabiano skwapliwie zaległości repertuarowe tj. wystawiano utwory zabronione dawniej przez cenzurę. Stąd powstała na razie przewaga pozycyj polskich. To też chronologiczne rozważanie repertuaru wymagałoby szczegółowych komentarzy, które w dwudziestopięcioleciu teatru byłyby może pozbawione swej wagi i wymowy.

Najbardziej znamienną w układzie repertuaru była ambicja kierownika naczelnego, aby wystawiać z największą pieczołowitością wielkie nasze

[1]) A. Szyfman. „Teatr“. 1930. No 9., str. 164.

dzieła poetyckie, nawet te, które poczytywano za niesceniczne. Usiłowanie takie stwarzało z premiery każdego z tych dzieł prawdziwą sensację artystyczną. „Irydion" miał 48 wspaniałych przedstawień, „Nieboska" — 53, „Dziady" (w trzech inscenizacjach) — 117. Słowacki, największy nasz geniusz dramatyczny, nie doczekał się takiej wziętości: tylko „Kordian" (w dwóch inscenizacjach) miał 80 przedstawień a „Ksiądz Marek" — 40. Inne utwory poety zyskały znacznie mniejszą frekwencję („Balladyna" — 28 przedstawień, „Książe Niezłomny" — 23, „Samuel Zborowski", mało dostępny dla szerokiej publiczności — 12). Utwory Wyspiańskiego, którego Warszawa przedwojenna znała niewiele (i raczej tylko z książek), przybyły do Warszawy dość późno, bo już w chwili odzyskania niepodległości, wskutek czego straciły wiele na swej dynamice uczuciowej. Nie mniej utwory patriotyczno-fantastyczne poety, wystawione wielkim sumptem i ze smakiem artystycznym podbiły stolicę: „Wyzwolenie" (w trzech inscenizacjach) zyskało 57 przedstawień a „Noc Listopadowa" (w dwóch inscenizacjach) — 49 przedstawień. Natomiast arcy-popularne w Krakowie i innych miastach polskich „Wesele" i „Warszawianka", wskutek nieprzyjaznej pory, w której się ukazały, miały przedstawień: „Wesele" — 9, a „Warszawianka" — 6 normalnych oraz 6 w przedstawieniu składanym.

Już pierwsze dwa sezony Teatru Polskiego nadały mu charakter sceny niejako reprezentacyjnej, z następstwami takiego stanu rzeczy. Zamiłowanie do teatru objawia się u nas bardzo często w pouczaniu dyrektorów, co mają grać, a czego nie grać. Ta skłonność ukazała się w sposób osobliwy, gdy Szyfman po powrocie z Rosji wystawił sztukę jednego ze starszych pisarzy dramatycznych, bardzo popularnego przed wojną. Grupa młodych poetów, którzy później skupili się około „Skamandra", przybyła na premierę i przez usta Jana Lechonia wygłosiła publicznie gorący i ostry protest przeciw wystawianiu podobnych sztuk. Ulotkę z tekstem protestu rozrzucono po sali widzów. Protestujący uważają postąpienie Szyfmana za „ciężką obrazę sceny narodowej", za „zejście Teatru Polskiego z linii Piękna i Obowiązku", gdyż „zarówno program ideowy p. Szyfmana, jak inscenizacja „Księcia Niezłomnego" oraz „Cyrulika Sewilskiego" postawiły Teatr Polski na takiej wysokości, z której zejść można tylko, skacząc w przepaść". Protest był negatywną formą uznania, które rosło z dnia na dzień. Po premierze „Nieboskiej" zastępca Ministra Sztuki i Kultury, Jan Heurich wystosował do Szyfmana takie zawiadomienie: „Ministerstwo, w pełnym uznaniu niepowszedniej zasługi artystycznej, jaką położył Teatr Polski, podejmując z wielkim staraniem i kosztem wystawienie „Nieboskiej Komedii", przyznało mu zasiłek jednorazowy w wysokości 15.000 marek".

Wyrazy uznania podtrzymywały w dyrektorze Teatru Polskiego ambicję czuwania nad wysokim poziomem widowisk retrospektywnych, ambicję,

którą okazywał od pierwszej chwili. Już na trzecią premierę w r. 1913 wybrał starych „Krakowiaków i Górali"; widowisko było czarujące i wypełniało teatr przez 40 wieczorów. Mniej olśniewająco wypadła sprawa komedyj Fredry. Nie grano go dość często w Teatrze Rozmaitości, ale istniała tam żywa legenda dawnych, świetnych aktorów „fredrowskich", których było jeszcze kilku w ostatnich latach przedwojennych. Teatr Polski nie mógł konkurować zwycięsko z tą legendą. Tylko „Damy i Huzary" (w czterech inscenizacjach) dały razem 53 przedstawienia. Jakie takie powodzenie miała też „Zemsta" (17 przedstawień). Inne komedie: „Dyliżans", „Dożywocie", „Pan Jowialski", „Gwałtu, co się dzieje!" i „Dwie blizny" ukazały się od sześciu do dwunastu razy.

Sięgając wstecz, aż do początków teatru naszego, wystawił Szyfman: „Odprawę posłów greckich" Kochanowskiego, „Solenizanta" Krasickiego, „Figliki" Bohomolca i „Spazmy modne" Bogusławskiego. Utwory te, które powinny być zapisane w cahier des charges teatru państwowego, grane były, oczywiście, po kilka razy zaledwie, z wyjątkiem „Spazmów modnych" (10 razy). Dobry uczynek artystyczny spełnił też Teatr Polski przypomnieniem J. Korzeniowskiego, tak niegdyś wziętego i popularnego w swej epoce. Obok „Majstra i czeladnika" oraz „Okrężnego", granych po 15 razy, dano znakomite przedstawienie sztuki „Wąsy i peruka", granej imponujące długo, bo aż 39 razy. Jeszcze sympatyczniejszy był sukces „Opieki wojskowej" St. Bogusławskiego, która nagle przeszła z Teatru Polskiego na wiele scen prowincjonalnych.

Wszystkie te przedstawienia poczytane być muszą za chlubę Teatru Polskiego, o ile się weźnie pod uwagę, że teatrowi prywatnemu nie można narzucać zobowiązań kulturalnych podobnej natury i że większość ich była powołana do życia scenicznego lub też została triumfalnie wznowiona („Krakowiacy i Górale", „Wąsy i peruka") dzięki kierownikowi teatru.

Odrębną serię stanowią w Teatrze Polskim komedie kilku popularnych autorów poprzedniego pokolenia. Bałucki stał się zajmujący, gdy postacie jego wystylizowano w kostiumach i gestach, a przesunięto je do jakiejś nieokreślonej, ale raczej archaicznej epoki. Okazało się, że stary „Dom otwarty" wciąż żyje, pomimo swych karykaturalnych akcentów (31 przedstawień). Podobał się patriotyczny ton „Kilińskiego" (29 przedstawień). Rekord jednak pobił R. Ruszkowski, którego dwie sztuki ściągały w Teatrze Polskim niezliczone tłumy: wybornie skomponowane wznowienie „Wesele Fonsia" dało 63 przedstawienia, a „Jadzia wdową", przed samym kresem dwudziestopięciolecia, zyskała 108 przedstawień. Nieco mniejsze, ale dość jeszcze znaczne wzięcie miały sztuki Ruszkowskiego, napisane do spółki z Abrahamowiczem: „Florek" (20 przedstawień) i „Mąż z grzeczności" (30 przedstawień). Bliziński, grywany wiele w „Rozmaitościach" i w „Teatrze Narodo-

wym", raz tylko zagościł do Teatru Polskiego ze swą sztuką „Szach i mat" (12 przedstawień).

Udział polskiej twórczości współczesnej w repertuarze Teatru Polskiego nie da się ściśle wyodrębnić, wskutek jego łączności organizacyjnej z Teatrem Małym. Zestawienie statystyczne wykazuje, że odegrano w Teatrze Polskim, w ciągu lat dwudziestu pięciu, 60 sztuk naszych dramatyków współczesnych oraz 56 sztuk w Teatrze Małym, w ciągu dwudziestoletniej w nim dyrekcji Szyfmana. Odsyłano zazwyczaj do Teatru Małego sztuki o charakterze kameralnym, które w razie konieczności były przystosowywane do warunków technicznych wielkiej sceny. Utwory te stanowią całą niemal historię naszej dzisiejszej twórczości dramatycznej. Teatr poetycki reprezentuje w nich: Kasprowicz („Uczta Herodiady), Morstin („Lilie"), Rostworowski („Judasz", „Kaligula" i „Miłosierdzie"), S. Miłaszewski, I. Grabowski, A. Słonimski. Po za ich utworami przeważa komedia obyczajowa wszelkich rodzajów, od utworów podobnych do francuskiej „une pièce" aż do ostrej satyry i karykatury. Dramat historyczny ma kilku przedstawicieli: Żeromski, Nowaczyński, Goetel, Konczyński. Na temacie biblijnym osnuł swój utwór G. Beylin. T. Rittner wystawił swego „Don Juana". Z dramatem psychologicznym wystąpiła Zofia Nałkowska („Dom Kobiet"), a Jarosław Iwaszkiewicz odrazu zyskał piękny sukces swą pierwszą sztuką („Lato w Nohant"). Śród widowisk bardzo starannie stylizowanych wymienić należy kilka szczęśliwych prób przypomnienia polskiej szopki (Or-Ot a zwłaszcza L. Schiller w swej „Szopce staropolskiej"). Teatr Polski zgromadził w ciągu lat zastęp „własnych" autorów, którzy wystawili tu największą ilość swych dzieł. Do takich należą: Włodzimierz Perzyński, który dał Teatrowi Polskiemu najlepsze swe komedie („Aszantka", „Lekkomyślna siostra", „Szczęście Frania", „Dzieje Józefa"); Adolf Nowaczyński (od „Nowych Aten" począwszy a kończąc na „Cezarze i człowieku"), Stefan Kiedrzyński, Wacław Grubiński (który utrwalił swą sławę „Kochankami", „Niewinną grzesznicą", „Lampą Aladyna" i „Piękną Heleną"), Bruno Winawer, którego sztuki grywane były przeważnie w Teatrze Małym, Z. Nowakowski, który zdobył Warszawę swą „Gałązką rozmarynu". Na wielkiej scenie Teatru Polskiego niektóre komedie obyczajowe tracą swój charakter. Dało się to uczuwać w sztukach Zapolskiej: tylko „Tamten" miał niezłe powodzenie (33 przedstawienia); cztery inne jej sztuki nie przekroczyły czternastu widowisk.

UTWORY TŁUMACZONE

Od samego początku teatru w Polsce korzystaliśmy bardzo obficie z repertuaru obcego. Cudzoziemcy a zwłaszcza Francuzi panowali długo na „pierwszej scenie polskiej". Jeżeli ukazywały się tam niekiedy przednie utwory polskie, to ginęły w powodzi fabrykatów, przywożonych z całej Eu-

ropy. Po roku 1863 popularni komediopisarze nasi naśladowali również wzory francuskie. Teatr w Polsce stał się jednym z najdziwniejszych ognisk sztuki. Po wojnie wpływy francuskie w teatrze znacznie osłabły. Przyczyną było tu osłabienie samej twórczości francuskiej, tak niegdyś bujnej w zakresie komedii i tak chciwie witanej na całym świecie, dzięki urokowi dowcipu i niezrównanego dialogu Francuzów. Ale nie osłabła nasza chłonność cudzoziemszczyzny. Przeciwnie, otworzyły się nowe źródła repertuarowe, które Teatr Polski wynajdywał z wielką czujnością i sprawnością. Dawniej sztuka angielska była na naszych scenach rzadkością. Z wykazów repertuarowych Teatru Polskiego wynika, że grano w nim dotychczas 61 utworów angielskich, obok 86 francuskich. Anglicy i Amerykanie wnieśli do swych sztuk akcenty, nieznane Francuzom. W Anglii poza tym urodził się największy geniusz dramatyczny świata, Szekspir. Teatr Polski złożył mu hołd wspaniały, wystawiając z nadzwyczajną troskliwością 16 jego utworów w dwudziestu inscenizacjach. Żaden z wielkich prywatnych teatrów europejskich nie zdobył się na taki wysiłek artystyczny. A doniosłość jego wzrośnie, jeżeli rozważymy, że dzieła Szekspira zajęły w Teatrze Polskim razem 652 wieczory czyli 10% wszystkich przedstawień sztuk tłumaczonych. Ten pietyzm znalazł wkrótce uznanie w Anglii. W r. 1922, z okazji pobytu w Warszawie p. A. Nicoll, która napisała monografię o Szekspirze w Polsce, londyńskie Towarzystwo Szekspirowskie nadesłało dyrektorowi Teatru Polskiego list z takimi, między innymi, słowy: „P. Nicoll mówiła nam o żywym zainteresowaniu się Pana Szekspirem i pokazała nam fotografie z przedstawień w Pańskich teatrach. Fotografie te wykazały, z jaką czcią i starannością był u Pana wystawiany Szekspir. Tow. Szekspirowskie stwierdza z radością, że w ten sposób zdoła utworzyć chociaż nieznaczny łącznik pomiędzy Pańską pracą a krajem, w którym urodził się Szekspir i w którym po raz pierwszy grane były jego utwory".

Na drugim miejscu co do ilości przedstawień w Teatrze Polskim stoi piętnaście utworów Bernarda Shawa: zajęły one 569 wieczorów. Wielką popularność, jaką zdobył w Polsce, zawdzięcza Shaw w bardzo znacznej mierze Szyfmanowi. Zrozumiał to dobrze znakomity pisarz, skoro trzy swoje sztuki („Wielki kram", „Matołek z wysp Nieoczekiwanych" i „Nad przepaścią") wystawił po raz pierwszy w Warszawie, jako pra-premiery. Rezonans takich czynów musiał być niemały, skoro M. S. Z. nadesłało do dyrekcji Teatru Polskiego po wystawieniu „Wielkiego kramu" list z takim ustępem raportu naszego Poselstwa w Londynie: „Fakt, że nowa sztuka Shaw'a nie jest znana jeszcze tutejszej publiczności i została wystawiona w Warszawie wcześniej aniżeli w jakimkolwiek innym kraju, zwrócił uwagę tutejszego świata literacko-artystycznego na Warszawę, jako ważny ośrodek kulturalny i tym samym posiada bardzo dodatnie znaczenie propagandowe".

Bernard Shaw ze swej strony spojrzał na sprawę ze zwykłą swą figlarnością. W liście do Szyfmana z d. 18.X.1929 r. tak mówi o swej pra-premierze warszawskiej: „Napisałbym do Pana wcześniej, gdybym Go nie oczekiwał na Shawowskim Festiwalu w Malvern, który niedawno odbył się i na którym „The Apple Cart" (Wielki kram) był grany po raz pierwszy w języku angielskim. Sobieniowski podtrzymywał we mnie nadzieję, że Pan przyjedzie, a p. Barry Jackson, organizator Festiwalu, gotów był podejmować Pana, pomimo że Pan wydarł mu pierwszeństwo wystawienia sztuki. Było o to wiele zazdrości; Niemcy byli wściekli i gdyby Sobieniowski szczęśliwie nie był opuścił Malvern przed przyjazdem p. Zygfryda Trebitscha, mogłoby dojść do rozlewu krwi. Naprożno broniłem się tem, że Pan dał sztuce wspaniały rozgłos, że wieści o wystawieniu jej przez Pana obiegły Europę, ale Pan wie, jacy są ludzie teatru: woleliby sami Pana o tem zawiadomić, niż otrzymać tego rodzaju wieści od Pana. Jednakże ja, jako autor, oceniam w zupełności i doskonale rozumiem, jaką mi Pan oddał przysługę. Mam nadzieję, że rezultaty finansowe były równie korzystne dla Pana, jak artystycznie pomyślne dla mnie. Przez Sobieniowskiego jestem poinformowany o polemice w prasie, jaką wywołało usiłowanie korespondenta jednej ajencji telegraficznej, aby króla Magnusa zidentyfikować z Marszałkiem Piłsudskim. Nie mówię, naturalnie, o tych wszystkich naiwnych rzeczach, które mi przypisują; lecz im dłużej będą pisali o „The Apple Cart", tem lepiej dla nas, bez względu na to, czy z sensem, czy bez".

Shaw może być dumny z sukcesów w Polsce. Nawet słabsze jego utwory, przeładowane gadatliwością bez miary, wywoływały żywe dyskusje i znajdowały licznych wielbicieli. W kronikach Teatru Polskiego Shaw zapisany być musi jako autor, którego jedna ze sztuk („Pygmalion"), grana była w trzech inscenizacjach rekordową ilość 179 razy.

Teatr Polski zapoznał Warszawę z niektórymi pisarzami angielskimi, nieznanymi u nas dotychczas. Do takich zaliczyć należy irlandzkiego pisarza, J. M. Synge'a („Kresowy rycerz wesołek"), J. Galsworthy'ego i A. Sutro. W nowej inscenizacji odegrano kilka sztuk O. Wilde'a. Wielkim powodzeniem cieszyły się liczne sztuki amerykańskie, pełne niespodzianek i ekscentryczności.

W układzie urozmaiconego repertuaru zabiegał Szyfman najusilniej o dobre sztuki francuskie, których wypróbowana teatralność jest stałą przynętą dla widzów polskich. Przez wiele lat taką przynętą były komedie Flersa i Caillaveta oraz Flersa i Croisseta: grano je przez 485 wieczorów. Z autorów współczesnych przesunął Szyfman przez Teatr Polski: T. Bernarda, H. Bernsteina, E. Bourdeta, F. de Curel'a, J. Devala, J. Duhamela, Gavaulta, S. Guitry'ego, H. R. Lenormanda, M. Pagnola, S. Passeura, R. Rollanda, L. Verneuil'a, Savoira itd. Z autorami tymi dyrektor teatru nawiązywał

niekiedy stosunki osobiste, które ułatwiały orientację repertuarową. Romain Rolland, po wiadomościach o sukcesie „Dantona", zawiadamia Szyfmana: „Mam obecnie pod prasą u wydawcy Albina Michela w Paryżu nową sztukę z mego cyklu Rewolucji pt. „Gra miłości i śmierci". Miło mi będzie przesłać Panu egzemplarz, skoro tylko wyjdzie z druku czyli w przyszłym miesiącu. Może się nie mylę, jeżeli powiem, że jest to najlepsze moje dzieło teatralne. Jeżeli się Panu spodoba, będę szczęśliwy, gdy Pan je u siebie wystawi. Łączę gorące podziękowanie dla p. reżysera i dla artystów za D a n t o n a itd".

Z taką samą pasją, jak do Szekspira, zwrócił się Szyfman do klasyków francuskich. W sześciu komediach Moliera (siódmą wystawił dyr. Solski) wydobywali reżyserowie p r a w d z i w y śmiech i, zamiast dawniejszych zmechanizowanych i szablonowych stylizacyj, tworzyli dzieła sztuki drgające życiem. Zwłaszcza „Chory z urojenia" (grany 32 razy) i „Mieszczanin szlachcicem" (grany 31 razy) zdobyli wielki sukces. Przewyższył ich niespodzianym, wielkim powodzeniem Beaumarchais, którego „Wesele Figara" (w dwóch inscenizacjach) dosięgło 120 przedstawień, a „Cyrulik Sewilski" grany był 28 razy. Romantyków francuskich wystawił Teatr Polski niewielu: „Ruy Blas" Wiktora Hugo miał 28 dobrych przedstawień, ale delikatny, subtelny dialog Musseta nie znajduje w Warszawie rezonansu: „Świecznik" padł po czterech przedstawieniach, a „Kaprysy Marianny" dociągnięto z trudem do 11 przedstawień. Nie mógł, oczywiście, Teatr Polski pominąć, przy swych świetnych urządzeniach technicznych: Wiktoryna Sardou i Edmunda Rostanda. Każdego z nich dano po kilka utworów: „Madame Sans-Gêne", zawsze jednakowo popularna, miała 68 przedstawień a „Cyrano de Bergerac" (w dwóch inscenizacjach) 94 przedstawienia. Z niemałym powodzeniem grano też sztuki H. Lavedana i A. Rivoire'a.

Niemcy ukazywali się w Teatrze Polskim nie dość często. Wznowienie „Dziewicy Orleańskiej" ściągało po dawnemu tłumy widzów (38 widowisk). Natomiast głośnych autorów przedostatniego pokolenia nie chciano słuchać: padły sztuki Schnitzlera i Schöntana, średnio poszedł „Mistrz" Bahra a tylko jego „Gwiazda" zdobyła większe powodzenie. Twórczość niemiecka po wojnie znacznie osłabła. J. Kaiser nie przyjął się w Teatrze Polskim. Nieźle przyjęto naturalistyczny reportaż Vicki Baum „Ludzie w hotelu", z wielkim sukcesem odegrano sensacyjną „Elżbietę, królową Anglii" F. Brucknera (50 przedstawień) a z powodzeniem dość znacznym „Porucznika Przecinka" Franciszka Maara. Pomocą dla Teatru stało się w pewnej chwili wprowadzenie na scenę dwóch komedyj muzycznych: „Nietoperz" Straussa dał 67 przedstawień, zaś „Rozkoszna Dziewczyna" R. Benatzky'ego — 80 przedstawień.

Realizm sztuk rosyjskich miał u nas zawsze gorących zwolenników. Za czasów carskich szukano w nim przede wszystkim akcentów satyry spo-

łecznej i politycznej; po wojnie lubowano się dalej specyficzną, ostrą charakterystyką figur, które już zeszły z widowni świata na zawsze. Teatr Polski chętnie wystawiał sztuki rosyjskie, gdyż miał do ich wykonania wybornych aktorów a jednocześnie mógł liczyć na większą frekwencję. Istotnie, tylko trzy sztuki zawiodły: „Dzieci Waniuszyna", „Defraudanci" Katajewa (zbyt powściągliwa satyra na stosunki bolszewickie) oraz „Azef" A. Tołstoja. Kilkanaście innych należało zawsze do przedsięwzięć pomyślnych a „Car Paweł" Mereżkowskiego zdobył 108 przedstawień obok rzetelnego sukcesu artystycznego.

Dopływ utworów czeskich jest u nas na ogół bardzo nikły. Po wojnie wystawił Teatr Polski „Przedmieście" Langera i satyryczne „Przygody dzielnego wojaka Szwejka", napisane przez J. Haszka z humorem i doskonałym poczuciem groteskowości (79 przedstawień).

Ze skandynawską literaturą dramatyczną działo nam się w ogóle nie zbyt dobrze w ostatnim ćwierćwieczu. O Ibsenie mamy wiele prac krytycznych, wiele świadectw uwielbienia dla jego wielkiego talentu, ale w teatrze witany jest zazwyczaj dość chłodno. Epoka reportażów i opowieści życiorysowych unika głębokich zagadnień etycznych. Teatr Polski pragnął wrócić scenie Ibsena. Z „Wrogiem ludu" poszło słabo; „Peer Gynt", pomimo swej sławy najbardziej malowniczego widowiska ibsenowskiego, nie wytrzymał trzech tygodni, chociaż Teatr Polski zapewnił mu bardzo czujną opiekę. Tylko „Rosmersholm" wywołał żywszy oddźwięk (22 przedstawienia).

Dramatycy węgierscy nauczyli się od Francuzów znakomicie rzemiosła scenicznego i poznali tajemnicę powodzenia teatralnego. Sztuki ich, wystawiane w Teatrze Polskim, są oparte przeważnie na mocnych efektach i wybornie zbudowanej anegdocie. Budziły też w Warszawie zawsze bardzo żywe zainteresowanie. Najbardziej śród nich sensacyjne wznowiono po wojnie z doskonałym sukcesem („Diabeł" Molnara i „Tajfun" Lengyela). Przybyły potem sztuki nowe, które przez długie zawsze tygodnie nie schodziły z afiszów („Płomienna noc" Lengyela, „Dziewczęta i oni" oraz „Urodziny" Bus-Fekete'go, wreszcie największy sukces sezonu 1921/22, „Kobieta, która zabiła" S. Garricka — 50 przedstawień).

Włochy reprezentowane są w repertuarze Teatru Polskiego dziesięciu dobrymi pozycjami. Rozmiłowany w klasykach, wystawił Szyfman ze smakiem dwie komedie Goldoniego, u którego uczył się niegdyś Fredro: „Mirandolinę" i „Sługę dwóch panów". Pirandello, który coraz mocniej podbija uwagę widzów naszych, święcił ładny triumf „Henrykiem IV", znakomicie wykonanym. Mniejsze powodzenie zyskała jego sztuka „Człowiek, zwierzę i cnota". Niezmiernie popularny we Włoszech D. Niccodemi zdobył w Polsce po wojnie jedyny w naszych warunkach sukces swą sztuką „Świt, dzień i noc": była ona grana w Teatrze Polskim, Małym i w „Komedii" 303 razy.

Śród innych utworów włoskich zatrzymać należy uwagę na sztuce Chiarellego „Twarz i maska" oraz na nieco ponurej, ale głębokiej i wysoce oryginalnej „Uczcie szyderców" Sema Benellego.

TROSKA O PRZEKŁADY

Jedną z rzetelnych zasług dyrektora Teatru Polskiego jest troska o dobre przekłady wystawianych sztuk. Sprawa ta była przez długie dziesiątki lat szczególnie zaniedbana w naszych teatrach a przecież w samym zaraniu sceny polskiej zajmowano się nią gorliwie. Adam ks. Czartoryski, jenerał Ziem Polskich, jeden z najświatlejszych ludzi epoki, znaczną część swych „Myśli o pismach polskich" poświęcił omawianiu tego przedmiotu i próbował nakłaniać do zorganizowanych w tej dziedzinie wysiłków. „Nazywam — pisał — tłumaczenie pism, z istotnej swej wartości zaleconych, przysługą ważną: z przyczyny, że dobre tłumaczenie w żadnym języku nie jest rzeczą pospolitą, że zbioru i użycia własności wielu wymaga doskonałe tłumaczenie. Tłumacz dokładny, tłumacz wierny, co wyzuwać umie obroty i wyrazy z jednostronnej swej postaci i przybierać je w strój równie kształtnie skrojony i dobrze na niej leżący ojczystej swej mowy, ten wyższym jest od gminu oryginalnych autorów, a podług materii mało co niższym od drobnej liczby tych, którym dorównywać trudno".

Ważność takiego zadania rozumiano jeszcze doskonale za czasów Bogusławskiego i Osińskiego. Później, a zwłaszcza za rosyjskich rządów w teatrach stolicy, sprawą dobrego przekładu sztuk cudzoziemskich zajmowano się niewiele. W teatrze Rozmaitości zapanował repertuar francuski (ze Scribem na czele) i grywano tam sztuki według przekładów, które zniekształcały całkowicie tekst cudzoziemski, jednocześnie zaś grzeszyły nieznajomością języka polskiego. Specjalną sławę w tej dziedzinie zyskał długoletni reżyser i kierownik farsy, który przyjmował wszelkie nadsyłane mu przekłady nowości obcych, poprawiał je doraźnie i częstował widzów rozbawionych okropną niekiedy polszczyzną. Gdy się przegląda w zbiorach teatralnych (przekazanych przed kilku laty Bibliotece Narodowej) egzemplarze dawnych sztuk, wierzyć się nie chce, że można je było podawać publiczności w takiej formie. W bezmyślnej pogoni za tanią podażą, przyjmowano przekłady byle jakie. Nie prędko zrozumiano w teatrach warszawskich, że dobry tłumacz musi posiadać w wysokim stopniu następujące warunki: znać doskonale język własny, to jest posiadać bogaty zapas słów i władać nimi umiejętnie; znać wszystkie odcienie wyrazów i synonimów; znać doskonale język oryginału, to znaczy — nie tylko pojmować znaczenie wyrazów, ale ich ducha, ich barwę w życiu obyczajowym; znać treść i właściwy sens wyrażeń lokalnych, przysłowiowych, historycznych itp.; posiadać dość zmysłu estetycznego, aby nie dać słuchaczowi uczuwać ciężkości budowy zdań,

aby tworzyć żywe transpozycje myśli, nastrojów i obrazów. Żywe słowo obyczajowe jednego narodu (zwłaszcza, gdy ten naród w ciągu wieków wytworzył sobie obyczajowość specjalną) najtrudniej wyrazić w obcym języku. Tłumacz, który pragnie trzymać się ściśle oryginału, podaje czytelnikowi dziwolągi zupełnie dla niego niezrozumiałe. Jeżeli chodzi o różnice w samej treści życia, to tłumaczowi nie wolno, naturalnie, zmieniać niczego. Istnieją jednakże stałe właściwości i odrębności codziennego dialogu, dla których tłumacz szukać musi w polskim życiu odpowiednika, o ile nie chce być traditore wobec autora. Nie zdoła jednak tych właściwości pochwycić człowiek, który poznał życie cudzego narodu z książek jedynie, a zwłaszcza jeżeli „uczy się polszczyzny na własnych przekładach".

Zagadnienie przekładów rozstrzygnął Szyfman w taki sposób: w stosunku do klasyków i pisarzów dawnych epok — dążył do przekładów nowoczesnych, już to drukowanych, już to specjalnie zamówionych; o ile okoliczności pracy teatralnej nie pozwalały na dłuższe oczekiwanie nowego przekładu klasyka, — brał przekład dawny i poddawał go rewizji doświadczonego pisarza. W stosunku do autorów nowoczesnych — nie przyjmował przekładów dyletanckich, zalecanych nieraz przez agencje teatralne, ale powierzał tłumaczenie dobremu pisarzowi, znającemu dokładnie żywy język oryginału.

Zgodnie z tą zasadą, usiłowano zaniechać najpierw szkolarskich przekładów klasyków starożytnych. „Chmury" i „Gromiwoję" Arystofanesa wystawiono w jędrnym, stylizowanym nieraz na gwarę ludową przekładzie E. Żegoty Cięglewicza; „Ptaki" podano w przeróbce Zimmera i transkrypcji J. Tuwima. Najtrudniej przedstawiała się sprawa Szekspira. Śród naszych poetów nowoczesnych tylko Kasprowicz przełożył dwa jego utwory: „Komedia omyłek" i „Romeo i Julia", które skwapliwie nabyto dla Teatru Polskiego. Reszta utworów musiała się ukazywać w ciężko archaizowanych tłumaczeniach Ulricha, Paszkowskiego i Pajgerta. Podawano je w Teatrze Polskim uciążliwej korekcie wybitnych pisarzy dzisiejszych. Natomiast Moliera pokazano w świetnej szacie znakomitego przekładu Boy'a, który nie tylko trzymał się zasady zupełnej wierności oryginałowi, ale transponował niezwykle szczęśliwie język molierowski na żywe, pełne krwi odpowiedniki polskie, zwłaszcza w wyrażeniach przysłowiowych, najtrudniejszych do dokładnego wypowiedzenia w języku obcym, nasyconych sokami innej kultury obyczajowej i uczuciowo-moralnej. W takim samym duchu utrzymał Boy wyborne przekłady „Wesela Figara" i „Cyrulika Sewilskiego". Z utworów klasyków włoskich, Leopold Staff tłumaczył „Mirandolinę" Goldoniego a Boyé — „Sługę dwóch panów". W wystawianiu obcych romantyków korzystano przeważnie z tłumaczeń dawnych, zazwyczaj poprawnych. Musseta tłumaczyli: L. Schiller i Boy.

Nowoczesnych autorów angielskich tłumaczyli: S. Sierosław-

ski, F. Sobieniowski (wszystkie sztuki Shawa), Gorczyński, Rychliński, Niovilla, Kuszelewska, J. Rylska, J. Kossowski, T. Konczyński, J. A. Hertz, G. Beylin, Centnerszwerowa; francuskich: Olechowski, Perzyński, Kleszczyński, Gorczyński, Cieśliński, Wroczyński, Boy, T. Trzciński, Lorentowicz, L. Schiller, Frycz, Parandowski, K. Ehrenberg, A. Zagórski, J. Lechoń, J. Iwaszkiewicz, Kuszelewska, J. A. Hertz, Hemar, Serkowska; niemieckich: W. Horzyca, Wóycicka-Chylewska, T. Świątek, M. Szyjkowski, A. Gacka; włoskich: A. Malinowski, Z. Chrzanowska, Z. Jachimecka; węgierskich: L. Majdrowicz, W. Rabski, J. Brodzki, Z. Kleszczyński, J. Koralowa; rosyjskich: S. Łaziński, H. Zbierzchowski, J. Lechoń, J. Brodzki, J. Tuwim, H. Pilichowska; czeskich: Dostal.

INSCENIZACJA I REŻYSERIA

W DRUGIEJ połowie XIX wieku rzucono na Zachodzie hasło potrzeby reformy teatralnej. Punktem wyjścia usiłowań w tym kierunku była organizacja teatru Meiningeńczyków. Sławne ich występy gościnne na różnych scenach europejskich propagowały takie dążenia: najczujniejsza troska o dzieło autora dramatycznego, jako naczelny cel pracy scenicznej; zaniechanie popisów „gwiazd" aktorskich i stworzenie gry zespołowej w formie najwymowniejszej czyli takiej, która wydobywa duszę całego widowiska; unikanie pomocy statystów i powierzanie najdrobniejszych ról aktorom, nawet wybitnym; wreszcie — połączenie prawdy poetyckiej i uczuciowej widowiska z prawdą dekoracyjną. Autentyczność zewnętrzna była dziwnym błędem Meiningeńczyków, jeżeli się weźmie pod uwagę okoliczność, że na ich czele stał książę, który był zdolnym malarzem. Na szczęście ten naiwny gatunek „prawdy" nie wytrzymał krytyki. Kostiumy historyczne i dokładne kopie dekoracyjne mogły były świadczyć o zamożności i znawstwie antykwarskim księcia meiningeńskiego, ale nie stanowiły racjonalnego warunku głębszego odczuwania piękna wystawianych dzieł i arcydzieł.

Wpływy Meiningeńczyków, zrazu niewidoczne, zaznaczyły się dość późno, bo dopiero około roku 1890. Antoine zakłada w Paryżu „le Théâtre Libre", w którym usiłuje zwalczyć starą tradycję francuskiej gry aktorskiej, pełnej konwencjonalizmu. Zabiegając o naturalność i prawdę ekspresji, wpada Antoine w naturalizm, który całe jego przedsięwzięcie wyprowadza na manowce i odbiera w krótkim czasie „wolnej" scenie możność dalszego rozwoju. To samo dzieje się z założoną niemal jednocześnie naturalistyczną „Freie Bühne" w Berlinie. K. Stanisławski, w swym rozsławionym po całym świecie „Teatrze Artystycznym" w Moskwie, także wyszedł z meiningeńskiej zasady gry zespołowej oraz wydobywania na jaśnię wszystkich uroków dzieła autorskiego. Stworzył w tym celu metodę

analizy psychologicznej utworów, która zajmowała zwykle długie miesiące. Pomoc finansowa milionera moskiewskiego pozwalała mu na całoroczne nieraz szykowanie nowej sztuki. Pomimo głębokiego zmysłu artystycznego, Stanisławski zabrnął również w naturalizm czyli w powtarzanie życia w formie. Realistyczne utwory Czechowa, które odtwarzał z mistrzostwem, zawierały w sobie wiele poezji i to mu dawało złudzenie, że metoda jego pracy reżyserskiej jest słuszna. Aktorzy pracowali od rana do nocy nad tym, by w swej grze zatrzeć wszelkie ślady schematycznej teatralności czyli t. zw. „sztampy". Kazano im wierzyć, że wszystko na scenie musi być takie samo, jak w życiu i że doskonałość kopii jest dopiero artyzmem wysokiego gatunku. Stanisławski dość późno zrozumiał ten fałsz artystyczny; doświadczenie przekonało go, że sztuka prawdziwa zaczyna się od momentu twórczego i że mechaniczne, mozolne budowanie „nastrojów" nie objawi poezji. Stanisławski jednakże był zaszczepcą różnorodnych usiłowań reformy teatru. Dzięki niemu Moskwa stała się na długie lata siedliskiem wielkiego laboratorium sztuki teatralnej. Naturalizm Stanisławskiego zwalczał Meyerhold, który zrazu stworzył teatr „umowny", oparty na stylizacji i przeładowany pierwiastkiem malarskim. Dalszą fazą rozwoju poczynań reżyserskich w Moskwie jest teatr „syntetyczny" Tairowa, szukający istoty sztuki teatralnej w ruchu, rytmie i grze świateł. W swym „Teatrze Kameralnym" odwraca Tairow całkowicie postulaty Meiningeńczyków: autora stawia na ostatnim planie, na pierwszy zaś plan wysuwa aktora. Dekoracje sprowadza do najprostszych linij architektonicznych, nie uznając dekoratora-malarza. Na odwrotnym biegunie co do pojęć Tairowa o roli aktora stanął wybitny reformator teatru, Edward Gordon Craig. Twórcą widowiska jest dla niego reżyser, który w woli swej skupia wszystkie elementy: ideę dzieła, aktora, inscenizatora i dekoratora. Craig marzył o zastąpieniu aktora rodzajem „nad-marionetki", wychodząc z założenia, że idea dzieła ważniejsza jest od gry aktora. Craig jest największym wrogiem naturalizmu na scenie. Szuka odrębnego stylu dla każdego widowiska, wprowadza proste kotary zamiast kompozycyj malarskich, buduje scenę architektonicznie, propaguje formę teatru monumentalnego. Wiele hałasu wywołał swymi popisami reżyserskimi w Europie i w Ameryce Maks Reinhardt, ale do reformatorów teatru zaliczyć go nie podobna. Punkt ciężkości w widowiskach, organizowanych na wielką skalę, przesunął on do efektów malarskich, zazwyczaj bardzo jaskrawych i pozbawionych smaku. Sławę reżyserską zdobył sprawnym kierowaniem wielkimi tłumami statystów. We Francji reakcja przeciw naturalizmowi nie mogła się odbywać tak stanowczo i tak odważnie, jak w innych krajach. Mieszczaństwo paryskie, przyzwyczajone od wieku do teatrów bulwarowych, opiera się twardo inowacjom scenicznym. Jakub Copeau (w teatrze „Vieux - Colombier") usiłował przekonać, że przedstawienie teatralne jest twórczością odrębną, która nie może kopiować życia, ale narzuca

widzowi pewien świat stylizowany. W ślady Copeau poszli aktorzy z jego teatru: Ludwik Jouvet i Karol Dullin (założyciel teatru „Atelier"). Obok nich stanęli w awangardzie reformatorów: Baty (teatr „La Chaumière") i Pitojew z żoną (teatr „Champs Elysées"). Triumf poczynań tych reformatorów sceny stał się ostatecznym, gdy Copeau, Dullin, Baty i Jouvet zostali zaproszeni do pracy reżysersko-inscenizacyjnej w Komedii Francuskiej.

Wszystkie próby reformy teatralnej dążyły do stworzenia nowego typu reżysera. Doświadczenie wykazało, że musi nim być artysta twórczy, nie zaś człowiek opierający swą pracę na mozolnie wypracowanej teorii. W Polsce przedwojennej nie było miejsca na takiego kierownika widowiska scenicznego. Meiningeńczycy dali w Warszawie w r. 1885 dwadzieścia dwa przedstawienia klasyków i olśnili zarówno naszą krytykę, jak publiczność. Lekcja ich jednak nie mogła w ówczesnych warunkach doprowadzić do realnego wyniku. Teatr Rozmaitości polegał na doborze „gwiazd" aktorskich a przy tym systemie rola reżysera ograniczała się do czuwania nad tekstem utworu i nad techniczną (szablonową zazwyczaj) formą widowiska. Dopiero z chwilą powstania Teatru Polskiego sprawa reżyserska nabierać zaczęła właściwego znaczenia.

Szyfman, przed otwarciem swego teatru, zapoznał się dokładnie z prądami reformatorskimi na scenach Europy Zachodniej i w Rosji. Zdawał sobie dobrze sprawę z konieczności ustalenia z góry charakteru Teatru Polskiego. Wiedział, że musi to być teatr o repertuarze eklektycznym, teatr przeznaczony dla szerokiego ogółu. Tworzył jednak w wielu okresach widowiska awangardowe, które miały za zadanie dopuścić do głosu autorów i inscenizatorów, szukających nowego, lecz d o j r z a ł e g o wyrazu. Poza tym postanowił wystawiać utwory klasyczne w formie najdoskonalszej, aby im zapewnić najpełniejszy oddźwięk. Reżyserów, najśmielszych nawet, nie krępował w ich koncepcjach i metodach pracy; unikał jedynie eksperymentów jałowych.

W ciągu dwudziestopięciolecia pracowało w Teatrze Polskim 33 reżyserów. Ilość tak znaczna wynikła głównie z perturbacyj wewnętrznych, wywołanych przez wojnę i jej następstwa. Większość reżyserów pracowała dorywczo lub zastępczo, gdy reżyserowie główni zajęci byli próbami wielkiej roli albo reżyserią w Teatrze Małym. Podział pracy był następujący:

p o j e d n e j s z t u c e reżyserowali: W. Biegański, G. Buszyński, K. Frycz, S. Jaracz, Z. Nowakowski, T. Trzciński, S. Wysocka.

p o d w i e s z t u k i reżyserowali: J. Janusz, J. Kochanowicz, W. Kuncewicz, K. Dunin-Markiewicz, M. Przybyłko-Potocka, E. Wierciński;

p o t r z y s z t u k i reżyserowali: K. Kamiński, K. Tatarkiewicz;

p o c z t e r y s z t u k i reżyserowali: R. Bolesławski, L. Bończa-Stępiński, W. Grubiński;

pięć sztuk reżyserował: Z. Ziembiński;
po sześć sztuk reżyserowali: J. Leszczyński, J. Osterwa;
po siedem sztuk reżyserowali: R. Ordyński, S. Stanisławski, K. Wroczyński;
po dziewięć sztuk reżyserowali: A. Szyfman i M. Węgrzyn;
dziesięć sztuk reżyserował: J. Warnecki:
24 sztuki reżyserował: L. Schiller;
29 sztuk reżyserował: A. Węgierko;
37 sztuk reżyserował: J. Sosnowski;
78 sztuk reżyserował: A. Zelwerowicz;
82 sztuki reżyserował: K. Borowski.

Niepodobna rozważać poszczególnych wyników pracy tak różnorodnej i tak nie równomiernej. Wystarczy zatrzymać uwagę na tych z pośród reżyserów, którzy najwięcej przyczynili się do ustalenia charakteru i poziomu artystycznego Teatru Polskiego.

Serię reżyserów rozpoczął sam dyrektor teatru A. Szyfman. Nazajutrz po premierze „Irydiona", pisano, że Warszawa nie widziała podobnego widowiska od czasów Meiningeńczyków. Podkreślano nie tylko bogactwo i stylową wierność wystawy, ale i meiningeńską metodę reżysera. Szyfman dbał o piękną harmonię wszystkich pierwiastków widowiska, nie wyłączając splendorów dekoracyjnych, po raz pierwszy ukazanych w tej skali na scenie warszawskiej. Zapowiedź wystawienia „Irydiona" witano nieufnie, przypisując dziełu Krasińskiego niescenicznośc. Obawy te okazały się płonne: „Irydion" miał 48 przedstawień. Zachęcony tak wielkim powodzeniem, opracował Szyfman „Nieboską Komedię" według własnej, oryginalnej inscenizacji. Nieudramatyzowane ustępy wypowiadał przed kurtyną „Poeta", a w „Irydionie" czynił to samo „Geniusz". Pragnąc wydobyć najgłębsze myśli poetyckie Krasińskiego, pierwszą i drugą część Nieboskiej podał w szeregu scen kotarowych. Postąpił tak samo na większą skalę i z efektem imponującym w inscenizacji „Hamleta": wystawił go niemal całkowicie w kotarach, aby uwagę widza skupić na wewnętrznym pięknie tragedii. Przeplatając, zgodnie ze swym ogólnym planem repertuarowym, arcydzieła klasyczne utworami współczesnymi, wyreżyserował Szyfman ze smakiem „Pygmaliona", — sztukę, która stała się podwaliną wielkiej popularności Shawa w Polsce. Ostatnim utworem klasycznym, który ukazał się w reżyserii Szyfmana, była tragedia „Romeo i Julia", zainscenizowana bardzo pomysłowo i podana w dobrym stylu. W swej pracy reżyserskiej kierował się takimi zasadami: szanował tekst autora; gruntownie poznawał klimat uczuciowo-moralny każdego utworu; nie szukał w dziele dramatycznym pretekstu do wyłącznego wypowiadania samego siebie; każdy autor był dla niego odrębną indywidualnością, więc dla każdego utworu szukał odmiennego wyrazu. W ciągu dwudziestu pięciu lat przechodził ewolucję smaku artystycz-

nego, ale zawsze czuwał, aby „nie zejść nigdy z terenu rzeczywistości, logiki oraz prawdy życia i teatru". Brał intensywny i energiczny udział w wystawianiu wszystkich niemal utworów, starając się być pomocnym zarówno reżyserom, jak aktorom. Uwagi jego były przez nich bardzo cenione. Odnosili się do Szyfmana z wielkim zaufaniem, stosując się skrupulatnie do jego uwag, które nigdy nie miały charakteru polecenia czy rozkazu, lecz były koleżeńską radą człowieka doświadczonego i zainteresowanego na równi z reżyserem w powodzeniu widowiska.

Reżyserskim formułom „reformy teatru" nie ufa także Aleksander Zelwerowicz, wybitnie inteligentny reżyser, świetny nauczyciel sztuki aktorskiej i znakomity aktor. Nie tworzył sobie nigdy żadnych programów. Jest z temperamentu, usposobienia i przekonania realistą. Zakres rodzajów, który go interesuje, posiada zresztą bardzo rozległy: od wielkiej poezji, poprzez naturalizm aż do lekkiej komedii, groteski a nawet karykatury. Uważa, iż punktem wyjścia dla teatru jest i musi być przeżycie albo jak największe zbliżenie się do przeżycia. Teatr — mówi Zelwerowicz — to arena żyjących ludzi, którzy co wieczoru inaczej przeżywają, którzy w jakimś drobnym odchyleniu w danej roli, choćby granej po raz setny, nowy odnoszą tryumf, lub nowej doznają porażki. I dlatego reżyser, pamiętając, że ma przed sobą w aktorze żywy organizm, musi nieustannie czuwać, aby ten organizm nie zesztywniał w mechanicznym stosowaniu środków pedagogicznych. Z tej zasady płynie też wielka umiejętność Zelwerowicza w poruszaniu tłumami na scenie. We wszystkich sztukach, które reżyserował, uderza widza pełnia wyrazu każdej, drobnej nawet roli.

Obdarzony wyjątkowym poczuciem komizmu, najlepiej czuł się Zelwerowicz w komediach molierowskich. Jego inscenizacja „Pana de Pourceaugnac" i „Chorego z urojenia" stanowi datę w dziejach reżyserii polskiej. Dał w nich nie tylko żywy styl dalekiej epoki, ale i żywych, wieczyście śmiesznych ludzi, odtwarzanych zazwyczaj w teatrach mechanicznie. To są niezaprzeczone szczyty pracy reżyserskiej Zelwerowicza. Na drugim miejscu postawić należy stylizację dawnych komedyj, jak: „Cyrulik Sewilski", „Wesele Figara", „Figlacki" Bohomolca, „Wąsy i peruka", a zwłaszcza „Pan Jowialski", bardzo oryginalnie inscenizowany. Następnie idą dwie wielkie pozycje reżyserskie Zelwerowicza: pełne inwencji i ducha poetyckiego przedstawienie „Wyzwolenia" oraz imponujący w ogólnej konstrukcji reżyserskiej „Juliusz Cezar" Szekspira. Zelwerowicz, jako aktor, dawał nie raz dowody, że doskonale rozumie życie rosyjskie. W znacznie wyższym stopniu potwierdził to w niepospolitej reżyserii „Żywego trupa" Tołstoja oraz sztuki Andrejewa „Ten, którego biją po twarzy".

Nieomal czwartą część sztuk w dwudziestopięcioleciu Teatru Polskiego reżyserował Karol Borowski, pracownik sumienny i solidny, zajęty przeważnie współczesnym repertuarem realistycznym. Borowski unikał

świadomie tego, co nazywa „teatrem formalnym", który odsuwa od warsztatu aktora i traktuje go „jako rzecz pomocniczą, często — zbędną". „Teatr formalny — mówi Borowski — „był straszakiem dla reżyserów, którym zdrowy instynkt nie pozwalał odejść od aktora - człowieka. Nazywano takich reżyserów kończącymi się „konserwatystami" i zapowiadano, że współczesny teatr „żywy" strąci ich z powierzchni życia. Minęło kilkanaście lat i znowu do głosu zaczął dochodzić aktor, gdyż bez niego teatr stawał się efemerydą. I czy to będzie teatr monumentalny, czy też t. zw. neorealistyczny — zawsze jego ośrodkiem będzie świadomy swych środków aktor, twórczy zaś reżyser powinien tworzyć dla tego aktora najlepsze warunki ekspansji jego talentu. Źródło, z którego czerpią wszyscy ludzie teatru — to autor. Teatr musi wrócić do literatury, gdyż bez niej wyschnie i skarłowacieje. Teatr — to autor, reżyser i aktor, jako czynniki nadrzędne, a potem dopiero inne czynniki mogą dochodzić do głosu". Borowski debiutował, jako reżyser, z wielkim powodzeniem w „Dzieciach Waniuszyna" Najdienowa i od tej pory rzadko wychodził poza sztuki realistyczne. Śród najwybitniejszych jego realizacyj reżyserskich wymienić należy sztuki: „Artyści", „Car Paweł I", „Dama kameliowa", „Danton", „Dzień bez kłamstwa", „Kupiec wenecki", „Ludzie w hotelu", „Madame Sans-Gêne", „Nadzieja", „Pan Topaz", „Przygody dzielnego wojaka Szwejka", „Rewizor", „Rosmersholm", „Rywale", „Samum", „Święty gaj", „To co najważniejsze", „Wesele Fonsia", „Wicek i Wacek", „Wielki kram" i „Wiera Mircewa". W przedstawieniach tych utworów czuwał Borowski najpilniej nad grą artystów i dobrym układem całości.

Rzetelną pracą reżyserską odznaczyli się w Teatrze Polskim trzej zmarli już artyści krakowscy: Józef Sosnowski, Maksymilian Węgrzyn i Leon Bończa-Stępiński. Sosnowski, rutynowany aktor i reżyser, zostawił po sobie dobrą pamięć wybitnym opracowaniem scenicznym „Burzy" szekspirowskiej oraz pięknym sukcesem reżyserskim w „Nowych Atenach" i w „Ładnej historii". M. Węgrzyn tchnął nowego ducha w starych „Krakowiaków i Górali" i wyreżyserował bardzo interesująco „Damy i Huzary" oraz „Grzegorza Dandin". Śród czterech sztuk, jakie wyreżyserował Bończa-Stępiński, zdolności jego podkreśliło najwydatniej przygotowanie sztuki Chiarellego „Twarz i maska". Pracowali też dorywczo jako reżyserzy niektórzy wybitni artyści Teatru Polskiego: Jerzy Leszczyński uzdolnienia swoje w tym kierunku pokazał najdobitniej w wystawieniu „Moralności pani Dulskiej" i w sztuce „Ostatnia nowość" Bourdeta. Stanisław Stanisławski między innymi wystawił, z doskonałym poczuciem stylu: „Spazmy modne" Bogusławskiego, „Naszych najserdeczniejszych" Sardou i „Miłość czuwa" Flersa i Caillaveta. Pani M. Przybyłko-Potocka wyreżyserowała z wielkim smakiem „Dom kobiet" Nałkowskiej. Stanisława Wysocka zorganizowała piękne

przedstawienie „Nocy listopadowej". Próby reformy teatralnej u obcych zna również dobrze Ryszard Ordyński, który w r. 1910 był reżyserem u Reinhardta a potem przez pięć lat reżyserował w Ameryce Północnej. Ze swej pracy zagranicznej przywiózł do Polski rozległe doświadczenie i wykształcony smak estetyczny, który pokazał w Teatrze Polskim w wystawieniu (między innymi): „Króla Henryka IV" i „Kupca weneckiego" Szekspira, komedii Ben Johnsona „Volpone" i poematu dramatycznego Benellego „Uczta szyderców". Niemałe zdolności reżyserskie wykazał także Janusz Warnecki, uzdolniony aktor i potroszę autor dramatyczny, a ostatnio dyrektor Teatru Miejskiego we Lwowie. Z programu swej pracy reżyserskiej ujawnił Warnecki dwie zasady: jak najbardziej sharmonizowana gra zespołowa i troska o wydobycie tonu zasadniczego całego utworu. W Teatrze Polskim otrzymał Warnecki wiele wyrazów uznania za sposób wystawienia sztuk: „Fräulein Doktor" Tepy, komedii muzycznej R. Benatzkiego „Rozkoszna dziewczyna", sztuki H. Bernsteina „Nadzieja" oraz „Ludzi w bieli" Kingsley'a.

Przejdźmy do reżyserów-reformatorów. Ukazali się na widowni zaraz po wojnie. Pierwszym, który dał znać o sobie w sposób dosyć głośny był Juliusz Osterwa, bardzo zdolny artysta i żarliwy miłośnik teatru. Kierunek naczelny swej reżyserii zawdzięcza sugestiom teatru Stanisławskiego. Przywiózł z Moskwy teorię „przeżywania" ról aktorskich i zasadę gry zespołowej. Otrzymawszy możność samodzielnej pracy, dzięki moim zabiegom, stanął na czele teatru „Reduta", którego założenie udało mi się wyjednać w Zarządzie Miasta Warszawy. W ciągu czterech lat istnienia Reduty zdołał Osterwa doprowadzić grę zespołową do mistrzostwa. Sposób jednak „przeżywania" nie zawsze był racjonalny, skoro Osterwa uważał za możliwe przez pół roku prowadzić „analizę psychologiczną" takiego np. utworu jak „Dom otwarty". Podstawą reżyserii Osterwy było to samo, co u Antoine'a: naturalizm pod pozorem naturalności. Osterwa uważa, że każdy reżyser przynosi odrębną indywidualność i własny stosunek do sztuki teatralnej. Ale reżyserowi nie wolno zapominać ani na chwilę o autorze. Osterwa chce właśnie wydobyć z aktora zupełną szczerość i dąży do tego, ażeby się aktor zidentyfikował z postacią, nakreśloną przez autora. Reżyser powinien być adwokatem autora, musi bronić jego właściwości tak, jak je pojmuje, nawet wówczas, gdy sam nie wierzy w autora. Winien mu pomóc w niedomaganiach inscenizacyjnych utworu. Umiał sobie Osterwa poradzić z naturalizmem prozaików, ale stanął dosyć bezradnie wobec utworów poetyckich. Chce, jak mówi, za pomocą przeżywania „zejść do dna intencji autorskiej i nie dbać o formę", tj. o najistotniejszą sprawę wiersza. Wynikły stąd bardzo przykre nieporozumienia: Osterwa przemienia wiersz w niedbale mówioną prozę i nie chce zrozumieć, jaki

wielki błąd artystyczny popełnia. Runęła cała teoria doskonałego „przeżywania", skoro doprowadziła w ekspresji do zniszczenia formy poetyckiej.

W Teatrze Polskim pracował Osterwa, jako reżyser, raczej dorywczo. Prowadził przeważnie sztuki, w których sam grał główne role. Stworzył z „Księcia Niezłomnego" jedno z najświetniejszych przedstawień przez doskonałe sharmonizowanie wszystkich pierwiastków. Patos utworu uchronił go od zaniedbanej dykcji poetyckiej. Prawdziwie twórczy wysiłek reżyserski włożył także w „Wyzwolenie" a wspaniałe dialogi „Sułkowskiego" umiał pokazać w nieskazitelnej krasie i wielkim napięciu dramatycznym.

Znacznie trudniejszą i zawiłą drogą zmierza do swych celów reformy teatru Leon Schiller. Wybitnie utalentowany, posiada oprócz rozległej wiedzy teatrologicznej miłość wielkiej poezji, subtelną wrażliwość, wrodzony zmysł artystyczny i niezwykłą muzykalność. Głównym postulatem Schillera jest stworzenie w Polsce „teatru monumentalnego". Uświadomił to sobie w rozmowach ze swym jedynym nauczycielem, Edwardem Gordonem Craigiem, który kazał mu się zanurzać w przeszłości „sztuki teatru", sformułowanej w jego sławnej książce. Pod kierunkiem Craiga odbywał przez kilka lat podróże po całym obszarze kunsztu scenicznego. Gdy wpływy Craiga minęły, stanął znów Schiller na progu teatru, w którym widział ideał za czasów młodzieńczych. Marzył mu się teatr, przewidziany przez Mickiewicza w jego wykładach w Collège de France: „Dramat wzięty w najwspanialszym i najrozleglejszym znaczeniu powinien łączyć w sobie wszystkie żywioły poezji prawdziwie narodowej, jak budowa polityczna narodu powinna być wizerunkiem wszystkich jego dążności politycznych... Dramat ten powinienby być lirycznym i przypominać urocze dźwięki pieśni gminnej — powinienby przy tym przenosić nas w świat nadziemski".

Podobno przez pewien czas ulegał Schiller wpływom Ryszarda Bolesławskiego. Mówię „podobno", gdyż wyznanie Schillera w tej sprawie (patrz „Scena Polska", 1937) jest zasnute gęstą mgłą wspomnień niezupełnie prawdopodobnych. Bolesławski wyszedł z Teatru Artystycznego w Moskwie, gdzie był reżyserem. W r. 1920 przybył do Warszawy, otoczony sławą bliskiego współpracownika K. Stanisławskiego. Szyfman, czujny łowca talentów, zaangażował Bolesławskiego natychmiast. Rozpoczął on swą pracę w Teatrze Polskim według metody moskiewskiego realizmu psychologicznego. Częściowy tryumf osiągnął kierowaniem tłumami w „Miłosierdziu" Rostworowskiego. „To była — mówi Schiller — polifonia głosów zwykłych, codziennych i takichże gestów polirytmia, objawiana najwymowniej w spazmach zbiorowej histerii, w przeraźliwych, nie dających się ująć tonalnie rozdźwiękach paniki i w unisonach religijnego zachwycenia". Niestety, w innych sztukach nie okazał Bolesławski żadnej inwencji. Rozgoryczony niepowodzeniem opuścił nagle teatr, a potem Polskę na zawsze. Schiller zapewnia, że Bolesławski był dla niego przez jakiś czas „nieoficjalnym

kierownikiem". Jest to mit zupełnie dowolny, gdyż Schiller swym talentem, pomysłowością, bogactwem wyobraźni i znajomością rzemiosła aktorskiego mógł być tylko mistrzem Bolesławskiego, który ulegał posłusznie naturalistycznemu programowi Stanisławskiego.

Talent Schillera wciąż się rozwijał samodzielnie, chociaż wciąż badał różne systemy cudzej pracy reżyserskiej.

Do wskazówki Mickiewicza dodał teatr Wyspiańskiego. Zaczął od misteriów ludowych i próbował wszystkich współczesnych technik inscenizacji. Z żadnym „izmem" nie brał ślubu na długo. Jeżeli w pewnym momencie silniej akcentował swój stosunek do aktualnych zagadnień społecznych, to czynił tak w przekonaniu, że nie sprzeniewierza się „monumentalnym faktomontażom" naszym, jak: „Dziady", „Nieboska", „Kordian", „Kniaź Patiomkin", „Róża" i „Wyzwolenie".

W duchu tego „teatru monumentalnego" dał Schiller w Teatrze Polskim świetne realizacje sceniczne „Samuela Zborowskiego", „Kordiana" i „Dziadów". W kształtowaniu efektów scenicznych ulega jeszcze wpływom reżyserów rosyjskich, zwłaszcza Tairowa. Śród tych efektów jest jeden, niezmiennie drażniący: migawkowe naświetlanie postaci i scen śród stałych mroków na scenie. Dążenie do monumentalności musi być przy takiej technice filmowej zawodne. Natomiast muzykalność Schillera pobudziła go do wyraźnego utrzymywania rytmu widowiska. W dwudziestu czterech sztukach, które reżyserował w Teatrze Polskim, były różne próby techniki. Baczniejszą uwagę zwróciły swą wybitną oryginalnością inscenizacje sztuk: „Człowiek i nadczłowiek", „Dzieje grzechu", „Wojna wojnie", „Zbrodnia i kara". Prawdopodobnie ewolucja pojęć o reformie teatru, jaka się oddawna odbywa w Schillerze, nie jest jeszcze ukończona. Chociaż oderwał się na zawsze od naturalizmu i realizmu dawnego typu, — nazywa jednak wzorem Tairowa. swoje inscenizacje „neorealizmem". Nazwa ta obejmuje na razie wiele sprzecznych pierwiastków. Ale w tych wszystkich usiłowaniach Schillera jest jedna rzecz zupełnie realna: jego wielki talent reżyserski, zarówno w konstrukcji sceny, jak w kierowaniu grup i tłumów, jak w odsłanianiu mistycznej głębi wielkich dzieł poetyckich.

Do „teatru monumentalnego" dąży także Aleksander Węgierko. Ale w programie swej reżyserii stawia na pierwszym planie aktora i słowo. Widowisko sceniczne — mówi — żyje swym własnym samoistnym życiem w ramach sobie tylko właściwej konstrukcji, których nie wolno mu przekroczyć. Jeden tylko reżyser teatralny posługuje się, jako materiałem twórczym, — żywymi, realnymi ludźmi; powołuje więc z chaosu do życia rzeczywistość równoległą do otaczającej nas, ale taką, która musi stanowić całość zamkniętą w sobie, konstrukcję autonomiczną, obracającą się w innym wymiarze, aniżeli świat naszej codzienności. Znalezienie harmonii gestu i słowa, które są zewnętrznym wyrazem pewnej myśli i czucia, doszu-

kanie się jedynie celowej i logicznej formy, z żelazną konsekwencją odpowiadającej rytmowi zjawisk psychicznych, wypracowanie idealnej syntezy między dynamiką utworu a ucieleśniającym ją kształtem plastycznym i dźwiękowym — oto jest zadanie reżysera. Wśród wszystkich współczynników teatru najważniejszy jest aktor — to też pierwszym założeniem reżysera musi być wychowanie aktora.

Słowo jest w ogóle centralnym zagadnieniem w teatrze. Plastyka mówienia jest jednym z najpoważniejszych problematów dzisiejszej sceny. Aktor na scenie mówi słowami autora; ale forma ich oczywiście kształtowana jest różnorodnie, w zależności od indywidualności pisarza. Zagadnienie staje się nieskończenie zawiłe, gdy zbliżamy się do monumentalnych dramatów wielkich wizjonerów sceny, gdzie słowo komponowane w myśl założeń poetyckich, snuje swą odrębną linię melodyczną, rozwija się w odrębnej kadencji — podlega niezłomnym prawom utajonego rytmu. Tutaj trzeba znaleźć formę wypowiedzi, nie mającą już nic wspólnego z płaszczyzną codziennego bytu, formę, w której prężność i dźwięczność frazy, barwa uczuciowa, nawet logika akcentów, zachowują swój własny poetycki wymiar. Tendencje do osiągnięcia „codzienności" na scenie, hasła „teatru dla szarego człowieka", mylnie pojęte w sensie zbliżenia rzeczywistości scenicznej najtańszymi i najbardziej wyświechtanymi sposobami do prymitywnego widza — oddaliły nas na długi okres od wielkich możliwości teatru monumentalnego.

W dwudziestu dziewięciu sztukach, które reżyserował dotychczas, podkreśla Węgierko chlubnie swą troskę o słowo tj. o grę aktora. Do najpiękniejszych widowisk, przygotowanych przez niego, zaliczyć należy następujące: „Wesele Figara", „Tessę", „Zbyt prawdziwe, aby było dobre", „Pygmalion" (nowa inscenizacja), „Klub Pickwicka", „Elżbieta, królowa Anglii", „Człowiek i cezar" i „Gałązka rozmarynu".

Wreszcie stwierdzić należy, że dwaj najmłodsi reżyserowie Teatru Polskiego przystępują z pełną świadomością do swych zadań. Mają jeszcze niewielki dorobek reżyserski, ale stanowiący dobrą zapowiedź na przyszłość. Zbigniew Ziembiński zwraca uwagę, że w reżyserii, poza różnokształtnością tematu, który dałby się opanować jakąś zdecydowaną formą realizacyjną, właściwą twórcy-reżyserowi, występuje przede wszystkim forma twórcy zasadniczego, autora, oraz cały materiał, z którego ulepiony jest utwór, a który jest tak zmienny, że różni się niejednokrotnie w sztukach tego samego pisarza, a cóż dopiero mówić o sztukach pisarzów innych. W tych warunkach reżyser, prawdziwy reżyser nie ma prawa powiedzieć: jestem realistą, naturalistą, symbolistą, konstruktywistą, analitykiem, syntetykiem o takim czy innym zabarwieniu politycznym, religijnym, społecznym czy psychicznym. Prawdziwy reżyser odtwórczo-twórczy musi być przede wszystkim całkowicie obiektywnym lektorem, któryby odczuł i zro-

zumiał utwór powierzony mu do realizacji, nie według wszelkiego rodzaju przesłanek, z którymi sympatyzuje lub którym ulega, ale według tych, które są założeniem autora i w których świetle zarówno ideologia, jak sens utworu stają się najbardziej wyraziste. Reżyser powinien raczej odrzucić sztukę, która mu psychicznie, czy ideowo nie odpowiada, niż dociągać ją do swych nastawień i upodobań artystycznych. Rodzaj formy utworu, jego kompozycja, barwa, język — powołują do życia f o r m ę r e a l i z a c j i, zrośniętą z nimi całkowicie; nigdy zaś forma realizacji, obrana z góry nie powinna narzucać sensu i barwy utworowi. W myśl tych zasad reżyserował Ziembiński szereg utworów, śród których na wyróżnienie zasłużyło opracowanie sztuk: „Henryk IV", „Stare wino" i „Jadzia wdową".

E d m u n d W i e r c i ń s k i zaczął swą pracę reżyserską (poza Teatrem Polskim) od ekspresyjnej deformacji kształtów i dźwięków. Wyleczył się wkrótce z tej choroby. Dziś żąda artystycznie sharmonizowanej, zespołowej całości przedstawienia i gruntownego poznania autora i jego dzieła. „Odcyfrowanie autora — to czynność pasjonująca a zarazem ochrona reżysera od powtarzania samego siebie. Taka postawa wobec tekstu nie sprowadzi zagłady indywidualności reżysera; przeciwnie, — może tylko rozszerzyć i wyostrzyć jego wrażliwość artystyczną i zdolność wnikania w odrębności stylu i formy różnych utworów". Metodę swą potwierdził Wierciński pięknie sharmonizowanym, sugestywnym wystawieniem „Lata w Nohant".

S C E N O G R A F I A

SCENOGRAFIA, jako jeden z elementów reżyserii, odgrywała wielką (często nadmierną) rolę w próbach reformy teatru. Zagadnienie stosunku dekoracyj do dzieła autorskiego i do aktora stało się niepokojącym po nadużyciach naturalizmu. Budzi się reakcja w różnych krajach. Już krytyka współczesna zarzucała Stanisławskiemu, że wyszedł z błędnego założenia, gdy uważał, że „udoskonalona Meiningerei dekoracyjno-rekwizytowo-kostiumowa" może mieć głębszy związek z twórczością reżyserską, czyli że może stanowić artystyczną pomoc w uwydatnianiu walorów słowa autorskiego. Stanisławski zapraszał do współpracy w swym teatrze wybitnych artystów-malarzy(jak: Bakst, Benois, Dobużyński, Sudiejkin, Gołowin itd.), którzy traktowali swe kompozycje dekoratorskie jako osobny, autonomiczny rodzaj sztuki, mniej lub więcej wspaniałej i olśniewającej, ale nie troszczyli się zbytnio o konieczność ścisłego jej związku z odtwarzanym dziełem. Fałsz tego stosunku musiał wywołać gwałtowną reakcję u następców Stanisławskiego w dziele reformy teatru: Tairow usuwa zupełnie malarza ze sceny i redukuje dekoracje do linij architektonicznych. We Francji reakcja przybrała kształty znacznie łagodniejsze, dzięki krytycyzmowi i logice francuskiej. Scenograficzny naturalizm Antoine'a, doprowadzony do absurdu przez urządzenie na scenie prawdziwej jatki, sam się skazał na zagładę. Wszyscy francuscy założyciele scen awangardowych zastanawiali się przede wszystkim nad rolą dekoracyj w widowisku. Lugné Poë w „L'Oeuvre" hołdował zasadzie: jak największe uproszczenie sprawy dekoracyjnej, subtelny dobór elementów plastycznych, zmierzających do stworzenia właściwej atmosfery i właściwego stylu, całkowita harmonia dekoracji z kostiumami, wreszcie — zrzeczenie się wszelkiego złudzenia prawdy. J. Rouché (późniejszy dyrektor Opery paryskiej) wyszedł w swym „Théâtre des Arts" z założenia Hipolita Taine'a, że „scena jest płaskorzeźbą w ruchu", czyli, że należy pojmować sztukę dramatyczną, jako swoisty przejaw i wynik sztuki

plastycznej. „Osoby działające i dekoracje są nierozłączne a zależą od czegoś wyższego, tj. od utworu dramatycznego, dla którego dekoracja winna być ramą". Rouché nie chce się ograniczać do jednego typu dekoracyjnego. Mise en scène winna zależeć od treści sztuki: może być realistyczna, fantastyczna, symboliczna; raz może zawierać przewagę pierwiastków plastycznych, to znowu malarskich. J. Copeau nie przywiązuje żadnej wagi do prób wyrafinowania dekoracyj, czy światła. „Ci — mówi — którzy dają się wciągnąć do tych łatwych poszukiwań pod pretekstem sztuki całkowitej, wchodzą na drogę błędną, najbardziej wydeptaną, pełną może uroków, ale i pełną zawodów". — Edward Gordon Craig uważa, iż jedna jest tylko droga, aby tych zawodów uniknąć: dekorator musi być posłusznym wykonawcą woli reżysera, gdyż „niepodobieństwem jest, aby mogło powstać dzieło sztuki tam, gdzie więcej, niż jednemu umysłowi wolno rządzić. Craig chce być współtwórcą wizji autora w jej realizacji scenicznej, w taki jednak sposób, aby raczej pomagać wyobraźni widza, niż podawać jej wykończone w szczegółach a zawsze zawodne obrazy. I dlatego Craig twierdzi, iż zasadniczym środkiem artystycznym w scenografii winna być linia monumentalna.

Dość obfite były próby i rozważania scenograficzne w Niemczech. Adolf Appia wyjaśniał, że istnieje całkowity antagonizm pomiędzy malarstwem dekoracyjnym a aktorem, gdyż „złudzenie sceniczne — to żywa obecność aktora", który powinien być głównym i zasadniczym motorem całej mise en scène. Światło wydobywa plastykę aktora a zgodność plastyczna dekoracyj uwydatnia jego postawę i ruchy. Reinhardt w swej scenografii zastąpił naturalizm sensacją formy. Chce panować nad zmysłami widza, szuka wielkich kształtów, falistych linij, skomplikowanej i jaskrawej ornamentacji, kontrastów światła, „kolosalnych" efektów.

Polska przez długi czas stała zdala od tych wszystkich prób i reform scenograficznych. Szablon i konwenans dekoracyj, jaki panował w Europie w XIX w., ustalił się również i u nas. Warszawska dyrekcja teatrów rządowych sprowadzała wystawniejsze dekoracje, kostiumy i rekwizyty z fabryk wiedeńskich i berlińskich, które je wykonywały według podanych rozmiarów. Taką samą fabrykę (tylko mniejszych rozmiarów) założył w Warszawie sławny dekorator Stanisław Jasieński, który przez długie lata przyjmował „zamówienia" od teatrów rządowych. Był on bardzo sprawnym rutynistą, pogrążonym całkowicie w szablonach.

Nowinki o scenografii u obcych wywołały w Polsce obszerne dyskusje, ale nie pobudziły do wyniku realnego. Dopiero Wyspiański zwrócił uwagę na absurdy naszej sztuki dekoracyjnej. Model do pierwszego aktu „Legendy", okazany na „Wystawie nowoczesnego malarstwa scenicznego" zaświadczył, że Wyspiański był u nas nie tylko pierwszym twórcą-artystą, który

rozpoczął niezależne, samodzielne próby inscenizacji, ale w dodatku stanął w rzędzie najwcześniejszych reformatorów sceny. Inscenizacja „Dziadów", dumania nad „Hamletem", a przede wszystkim dekoracje i kostiumy do „Bolesława Śmiałego" są świadectwem głębokiego pojmowania istoty sztuki teatralnej.

Otwierając wielki teatr prywatny, nie miał Szyfman zamiaru tworzyć bojowej sceny awangardowej w dziedzinie scenografii. Nie chciał ustalać żadnego wyłącznego systemu. Wybór gatunku mise en scène postanowił uzależniać od treści sztuki. Doszedł do wniosku, że sprawa dekoracyj mocno zaważy na powodzeniu Teatru Polskiego i postanowił otoczyć ją najczujniejszą opieką. Zbudował scenę rotacyjną (pierwszą w Polsce), aby dać reżyserom i malarzom jak największą możność rozwijania pomysłów inscenizacyjnych i scenograficznych. Nie wyrzekł się realizmu, ani żadnych „izmów" w metodzie dekoratorskiej. Pod tym względem zostawiał malarzom zupełną, niekiedy zbyt daleko posuniętą swobodę działania: ich popisy dekoracyjne odrywały się często od planu reżyserskiego i przysłaniały swą wspaniałością aktorów, ale za to witane były długotrwałymi oklaskami przez widzów. Udało się Szyfmanowi pozyskać kilku najzdolniejszych w Europie dzisiejszej dekoratorów teatralnych, którzy — pomimo wszelkich zastrzeżeń co do uzgodnienia ich pracy z reżyserami — pozwolili mu wystawić długi szereg arcydzieł z nadzwyczajnym, nieznanym przed tym w Warszawie powodzeniem. Obok tych względów uderzał również poziom pracy twórczej dekoratorów: był on w Teatrze Polskim przeważnie bardzo wysoki i utwierdził Szyfmana w przekonaniu, że podobny gatunek sztuki wychowuje bądź co bądź smak publiczności.

Nową erę inscenizacji zainaugurował w Warszawie Karol Frycz, artysta wykształcony rzetelnie, badający naocznie wszelkie objawy sztuki dekoracyjnej w Europie i na Wschodzie. Zasłynął od razu jako niezrównany inscenizator wnętrz, gdy mu powierzono w Krakowie sprawę dekoracyj i kostiumów do jubileuszowego przedstawienia „Ślubów panieńskich". Wszystkie szczegóły zdobnicze obmyślił artysta z wielką dyskrecją i subtelną troską o umiar. Obejmując dział scenograficzny w Teatrze Polskim, Frycz określił w taki sposób swe zadanie: „Każda sztuka ma swoją odrębną fizjonomię artystyczną i musi mieć zastosowaną do własnego charakteru wystawę. Rzeczą zasadniczą, u nas zaniedbaną, jest ustosunkowanie człowieka do dekoracji. Aktor na scenie, na tle dekoracji odpowiedniej, może się wydać mniejszym lub większym, może również nie pasować do niej zupełnie. Trzymam się zasady Wyspiańskiego, że na scenie wszystko da się widzieć, byle nie tak, jak się dzieje w życiu".

Taka zasada nie może oczywiście wypełnić całego programu działania inscenizatora dekoracyjnego; stanowi dopiero jego część, jest tylko ważną

odpowiedzią na pytanie: realizm, czy nie realizm? Nie ma tu jeszcze mowy o stosunku dekoratora do tekstu dzieła. Przed premierą „Irydiona" nie widziano u nas tak imponującej, wykończonej plastycznie, naśladowanej do złudzenia dekoracji, jak np. wielka sala Heliogabala lub atrium. Niestety, taki przepych i taka prawda zależą nie tylko od twórczego talentu artysty, ale i od jego erudycji oraz od ilości włożonych w sprawę kapitałów. Patrzano w teatrze chciwie na dekoracje, jako na odrębne, ale główne dzieło. Sukces dekoracyjny Irydiona zdecydował do pewnego stopnia o dalszych losach Teatru Polskiego i jego charakterze. Frycz wykonał dekoracje do 84 utworów. Stawał się bohaterem wieczoru na każdym widowisku, które inscenizował malarsko. Tworzył piękne krajobrazy („Krakowiacy i Górale"), czarował świetną kompozycją „Burzy" i „Niebieskiego ptaka", zaimponował koncepcją kotarową w „Hamlecie", nowym spojrzeniem na Rzym w „Juliuszu Cezarze", okazując zawsze głębokie znawstwo swej sztuki. Nie odchodził zazwyczaj od realizmu, ale umiał wczuwać się w epokę i styl jej pokazywać we własnej wizji, z wielką delikatnością realizowanej. Budziło to zwłaszcza podziw w dziełach Szekspira („Romeo i Julia", „Sen nocy letniej") w komediach molierowskich („Grzegorz Dandin", „Lekarz mimowoli", „Chory z urojenia", „Skąpiec", „Świętoszek"), w „Weselu Figara", w „Cyrano de Bergerac", w „Nocy listopadowej", w „Dziejach grzechu". A nade wszystko Frycz był zawsze niezrównanym mistrzem w kompozycji scenograficznej wnętrz współczesnych. Doświadczenie nauczyło go usuwania szczegółów zbędnych i dążenia do syntetycznego ujmowania sprawy.

Od chwili założenia Teatru Polskiego, pracował w nim drugi znakomity scenograf, genialny Wincenty Drabik. Właściwą swą fizjonomię pokazał po ukończeniu wojny, gdy wrócił z wygnania. Był wychowańcem Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, a profesorami jego byli: Wyspiański, Mehoffer i Fałat. Po ośmiu latach pracy w teatrze lwowskim, przeszedł do Teatru Wielkiego w Warszawie, po czym zaproszony został do współpracy z Karolem Fryczem w Teatrze Polskim. Indywidualność Drabika nie łatwo umiała ulegać cudzym sugestiom. Przez kilka lat przyczaił się niejako w swej pracy. Gdy otrzymał całkowitą samodzielność, wystąpił od razu z całą pełnią środków malarskich i z doskonałą znajomością rzemiosła technicznego, którego się nauczył od Stanisława Jasieńskiego. Zrozumiał, że scena daje mu możność realizowania wielkich wizyj malarskich, które nosił w sobie, więc pierwsze wielkie sukcesy („Gromiwoja" i „Juliusz Cezar") rozpłomieniły go do szukania efektów olśniewających. Interesował go każdy tekst autorski, który zawierał temat do malarskiego skomponowania chociaż jednej sceny grandioso. A gdy ją znalazł, widowisko zamieniało się w nowy, wspaniały tryumf inscenizatora, który skupiał na sobie całą uwagę widza. Bywało niekiedy, że widowisko inscenizowane przez Drabika, miało

dwóch odrębnych autorów: dekorator i twórca tekstu. Nieraz znacznie więcej zajmowano się pierwszym, niż drugim. Zdarzały się przy tym zjawiska fenomenalne: scenograficzna strona „Nieboskiej" i „Miłosierdzia" zmieniła te sztuki w potężne feerie malarskie, z nadzwyczajnym rozmachem komponowane i godne widzenia same przez się. Słowo autora przy takich kompozycjach dekoracyjnych pozostawało samym jedynie dźwiękiem muzycznym. Drabik w pracy nad swymi projektami chętnie dyskutował z takim reżyserem, w którym odczuwał indywidualność twórczą. Gorzej było, gdy reżyser nie umiał mu dobrze wytłumaczyć własnego pomysłu. Po przeczytaniu (czasem bardzo pobieżnym) egzemplarza sztuki, Drabik przynosił mu swe szkice i po takiej pseudo-konferencji, tworzył już tylko dla siebie, zajęty nie tyle autorem dzieła dramatycznego, ile kolosalnością wizji, jaką mu nasunęła bogata wyobraźnia. Był realistą, lubującym się w barwach jaskrawych; ale potrafił symbolizować i syntetyzować, jeżeli mu się nasunęła ciekawa „koncepcja". Gdy zagadano hałaśliwie o „ekspresjoniźmie", skonstruował z całą swobodą i humorem dekorację ekspresjonistyczną na dowód, że jest to niewielki wysiłek formalny. W momentach stylizacji, najmniej troszczył się o uzgodnienie swego stylu z epoką i z autorem (np. w komedii „Mieszczanin szlachcicem"); szykował natomiast niespodzianki tej stylizacji, niekiedy imponujące w wyrazie.

W ciągu lat stworzył Drabik w Teatrze Polskim dekoracje do 78 sztuk. Czuł się swobodnie w kompozycji stylowych wnętrz, ale zdobił je nadmiernie. Najbardziej pociągały go obrazy naszych romantyków lub utwory czystej fantazji. Niemały podziw budziły jego kompozycje architektoniczne, do których zwracał się z wielkim zapałem. Był też Drabik w ciągu całej swej kariery scenograficznej mistrzem krajobrazu.

Po Fryczu i Drabiku miejsce scenografa w Teatrze Polskim zajął Stanisław Śliwiński, wybitnie uzdolniony uczeń Jasieńskiego, Frycza i Drabika. Pracuje w Teatrze Polskim od założenia teatru; projektował dekoracje do 128 utworów. Starszym kolegom swym zawdzięcza dobrą znajomość rzemiosła technicznego, w kompozycjach zaś dekoratorskich idzie własną drogą. Zrazu sumienny dekorator wnętrz i fragmentów, przeszedł szybko do inscenizacji dzieł wielkiego repertuaru, które wystawił z talentem i powodzeniem („Samuel Zborowski", „Wesele Figara", „Kupiec wenecki", „Kaligula", „Król Lear", „Wyzwolenie", „Ptaki", „Sen nocy letniej" itd.). Bogatą pomysłowość wykazuje także Śliwiński w kompozycjach scenograficznych do sztuk bieżącego repertuaru („Pygmalion", „Artyści", „Broadway", „Elżbieta, królowa Anglii", „Opera za trzy grosze", „Matołek" Shawa, „Gałązka rozmarynu"). Śliwiński wniósł do scenografii polskiej element konstrukcji architektonicznej na większą skalę. Okazał w tym kierunku ciekawą różnorodność pomysłów, troskę o tekst autora, zgodność z intencją

reżyserów. Po wielkich obrazach Frycza a zwłaszcza Drabika, jego wysoce samoistny i dyskretny stosunek do zagadnień scenografii nie został dotychczas należycie zrozumiany i uwydatniony. A jednak jego pomysły konstrukcyjne są w naszej scenografii czymś nowym i bardzo indywidualnym. Niektóre inscenizacje Śliwińskiego są jakby naglącym a wymownym przypomnieniem, że żadne dążenia naszych dekoratorów - inscenizatorów nie będą miały znaczenia, dopóki nie oprą się na najgłębszym porozumieniu i nieprzerwanej współpracy z twórczą reżyserią. Zarówno reżyser, jak dekorator wszystkie swe pomysły wysnuć muszą z tekstu i ducha dzieła, służyć dziełu temu bez zastrzeżeń i bez chęci uzupełniania go obcymi mu szczegółami.

Bywali też w Teatrze Polskim scenografowie przejściowi, zapraszani do pracy dorywczo. Śród nich wymienić należy: Ferdynanda Ruszczyca, który z wielkim pietyzmem i talentem malarskim opracował projekty dekoracyj i kostiumów do „Balladyny", dbając o najściślejszy realizm i dokładność szczegółów; — Stanisława Szreniawę-Rzeckiego, który inscenizował malarsko „Cyrulika sewilskiego". Rzecki wniósł do swych dekoracyj i kostiumów taką dyskrecję tonu ogólnego, tyle smaku i harmonii, że odbijał nadzwyczajnie od jaskrawości barw najznakomitszych swych kolegów; — dalej: Tadeusza Gronowskiego, utalentowanego ekspresjonistę („Od południa do północy", „Wieża Babel"); Stanisława Jarockiego („Kordian"); — Stefana Norblina („Broadway"); Andrzeja Pronaszkę („Dziady"); Zofię Stryjeńską (kostiumy do widowiska „Witaj jutrzenko swobody").

Z młodszych scenografów Teatru Polskiego oryginalny, bardzo interesujący talent okazał Władysław Daszewski. W dwunastu sztukach, które dotychczas wystawił w Teatrze Polskim, podkreślił dość wymownie dwie zasady: troskę o zgodność z ideą autora oraz jak najbliższe porozumienie z reżyserem. Daszewski hołduje zlekka programowi neorealizmu, propagowanemu przez Leona Schillera, ale wierzy, iż każdy utwór dramatyczny musi mieć własny styl inscenizacji. Unika nadmiaru malarstwa w dekoracjach, dbając przede wszystkim o plastykę. Z talentem wydobywa humor utworu a zwłaszcza jego akcenty satyryczne. Pokazał to najdobitniej w konstrukcji „Baru pod gazem", w komedii „Wojna wojnie" A. Nowaczyńskiego. Świeżością pomysłów i wyborną konstrukcją całości zwrócił na siebie Daszewski szczególną uwagę w dekoracjach do „Klubu Pickwicka", do „Zbrodni i kary", do utworów Shakespeare'a: „Miarka za miarkę" i „Wieczór trzech króli" oraz w kostiumach do „Snu nocy letniej" i „Ptaków" Arystofanesa w przeróbce Zimmera i transkrypcji J. Tuwima. Daszewski ma w swym talencie wiele zadatków na to, aby przy współpracy z twórczym reżyserem, rozpocząć polską, odrębną próbę „reformy teatru".

Od pewnego czasu okazuje wiele wytwornego smaku, inwencji i znajomości przedmiotu Zofia Węgierkowa w swych kostiumach do różnych sztuk („Jadzia wdową", „Elżbieta, królowa Anglii", „Sułkowski", „Matołek z wysp Nieoczekiwanych", „Wesele Figara" itd). Węgierkowa jest również uzdolnioną autorką projektów dekoracyjnych do utworów: „Cezar i człowiek", „Stare wino" i „Tessa".— Nadto pracowali w dziale scenografii: Irena Lorentowicz - Karwowska (kostiumy do „Króla Leara" i do sztuki „Rozkoszna dziewczyna"), T. Roszkowska, M. Sigmunt i W. Ujejski (dekoracje do sztuki „Rodzina Massoubre").

ILUSTRACJA MUZYCZNA

REŻYSERIA nowoczesna szuka pogłębienia nastroju i harmonii widowiska dramatycznego za pomocą muzyki, która stanowiła niegdyś przemożny element w zaraniu teatru starożytnego. Teatr Polski dążenia te wprowadził od pierwszej chwili do programu swej działalności. Zorganizowano w nim opiekę muzyczną nad przedstawieniami, opiekę bardzo przedtem zaniedbaną na naszych scenach. W Teatrze Rozmaitości zadanie takie spełniał zazwyczaj muzykalny aktor - amator lub pierwszy lepszy członek orkiestry operowej. Otwierając teatr, powierzył Szyfman kierownictwo muzyczne Henrykowi Opieńskiemu, który je sprawował do wybuchu wojny. Po nim nad ilustracją muzyczną widowiska czuwał Leon Schiller, w ciągu lat 1917 — 1921 stale, a później — dorywczo, przy okazjach reżyserowania tej lub innej sztuki. Inspektorat muzyczny sprawuje w Teatrze Polskim (od r. 1917) p. Daniela Krakowska. Zespoły orkiestrowe tworzyli członkowie Opery lub Filharmonii oraz profesorowie Konserwatorium. Dyrygentami byli: Henryk Opieński, Piotr Maszyński, Marian Rudnicki, Feliks Konopacki, Karol Szuster, Władysław Lewinger, Tadeusz Joteyko, Jerzy Meyerhold, Wincenty Śliwiński, Karol Lewicki, Feliks Rybicki, Jan Maklakiewicz, Zdzisław Górzyński, Anatol Zarubin. Chórami, złożonymi z aktorów lub wychowańców szkół śpiewu, dyrygował Piotr Maszyński. Przy fortepianie zasiadali: Feliks Szymanowski, Karol Szuster, Seweryn Turel, St. Zmigryder i inni.

Przy takim systemie pracy, element muzyczny w widowiskach Teatru Polskiego stanął od razu na wysokim poziomie. W doborze muzyki stosowano różne metody, zależnie od okoliczności. O ile utwór posiadał gotową z dawnych czasów muzykę, podawano ją w najdoskonalszej możliwie formie. Tak np. stało się z muzyką K. Kurpińskiego do „Krakowiaków i Górali“ N. Kamińskiego oraz — Stefaniego do „Cudu mniemanego“ W. Bogusławskiego. Wznowienie tych wzruszających pamiątek przeszłości przyjęto z entuzjazmem, wywołanym w bardzo znacznej mierze przez interpretację muzyczną. Ważną grupę stanowią ilustracje muzyczne skomponowane przez

naszych muzyków nowoczesnych do wielkich dzieł i arcydzieł dramatycznych: H. Opieńskiego do „Gromiwoi", „Juliusza Cezara", „Burzy", „Balladyny"; R. Palestra do „Króla Leara", „Kordiana" i „Wyzwolenia"; J. Maklakiewicza do 12 utworów; L. Różyckiego do „Chorego z urojenia", „Irydiona", „Nieboskiej"; L. Marczewskiego do „Nocy listopadowej" i pięciu innych utworów; Karola Szymanowskiego do komedii „Mieszczanin szlachcicem", gdzie w trzecim akcie dał pantomimę „Mandagora". Do wielu dzieł dawnych dobierano muzykę wielkich kompozytorów i podawano ją w układzie muzyków dzisiejszych (np. Mendelsohna do „Snu nocy letniej" w układzie R. Palestra; Mozarta do „Wesela Figara" w opracowaniu L. Schillera). Gdy pilna potrzeba repertuaru nie pozwalała na zamówienie nowej kompozycji do utworu, L. Schiller dobierał i opracowywał motywy muzyczne różnych dawnych kompozytorów (np. do „Mirandoliny", „Cyrulika Sewilskiego", Lekarza mimowoli", „Mieszczanina szlachcicem", „Wieczoru trzech Króli" itd.). W myśl swego programu reżyserskiego, starał się Schiller, aby całe widowisko utrzymać w rytmie muzycznym. Niekiedy miewał w tej dziedzinie pomysły oryginalne i... odważne. Do „Wyzwolenia" np. dał fragmenty muzyki Moniuszki; muzykę do „Dziadów" oparł nie tylko na melodiach ludowych, ale i na motywach wziętych: z Beethovena, Szopena, Gomółki, Haydna, Moniuszki, Mozarta, Paderewskiego, Pergolese, Webera. Krocząc konsekwentnie po takiej drodze, można przemienić poemat dramatyczny w operę, opartą na antologicznym układzie motywów muzycznych z dzieł wybitnych kompozytorów. Jedność artystyczna całości będzie w tych wypadkach bardzo wątpliwa.

Ilustrowano muzycznie w Teatrze Polskim 96 utworów czyli z górą jedną czwartą wszystkich sztuk wystawionych. Obok szeregu ilustracyj muzycznych do sztuk cudzoziemskich, które przybyły do dyrekcji razem z tekstem, tworzyli specjalnie muzykę do poszczególnych utworów repertuaru współczesnego następujący kompozytorzy polscy (młodszego zwłaszcza pokolenia): Z. Białostocki, E. Dziewulski, M. Kondracki, D. Krakowska, W. Krupiński, J. Maklakiewicz, S. Malinowski, L. Marczewski, M. Neuteich, H. Opieński, Ossendowska, L. M. Rogowski, M. Rudnicki, L. Schiller, S. Śledziński, K. Stromenger, T. Sygietyński, A. Zarubin.

SZTUKA AKTORSKA

HASŁO GRY zespołowej, rzucone przez Meiningeńczyków i utrwalone przez teatry awangardowe, przyjęło się łatwo. Niektóre teatry usiłowały nawet przekonywać, że można stworzyć doskonały zespół z aktorów niemal anonimowych. Wierzyła w to gorąco „Reduta", gdzie po sześciomiesięcznych próbach młodego personelu, reżyser otrzymywał niekiedy nadzwyczajne wyniki sharmonizowanej jednolitości pracy. Ale już w tejże „Reducie" stało się jasnym, że inaczej będzie wyglądało widowisko przy udziale w nim Osterwy czy Jaracza, a inaczej — bez nich. T a l e n t aktora, pomimo wszelkich prób reformy, nie przestał być główną atrakcją przedstawienia. Tak samo dziś, jak przy dawnym kulcie „gwiazd", nie jedna sztuka utrzymuje się długo na afiszu, dzięki powierzeniu głównej roli wybitnemu artyście. Zwrócono wprawdzie baczniejszą uwagę na role drugoplanowe, ale i tu mniej się myśli o efekcie zespołowym, niż o doborze talentów wykonawczych. Bywa nieraz, że epizodyczna rola wysuwa się niespodzianie na jeden z pierwszych planów, dzięki wybornemu jej odtworzeniu. Wynika stąd jasna wskazówka: i d e a l n y z e s p ó ł stworzyć można dopiero wówczas, gdy k a ż d a rola postawiona będzie przez jej wykonawcę na najwyższym poziomie.

Zakładając Teatr Polski, Szyfman zdawał sobie sprawę, ze do takiego „idealnego zespołu" dochodzi się zwolna po długich latach kombinacyj personalnych, zarówno w doborze aktorów, jak reżyserów. Formowanie pierwszego zespołu aktorów w r. 1913 odbywało się w warunkach niezmiernie trudnych. Trzeba było zwracać się do wybitniejszych aktorów, pracujących na różnych scenach i szukać młodych uzdolnionych adeptów. Scena krakowska była zdawna rozsadnikiem talentów aktorskich, które rozwijały się w całej pełni na scenie warszawskiej. Zdołał Szyfman zyskać do swego teatru trzynaście osób z personelu krakowskiego, a mianowicie: Józefa Węgrzyna, Stanisławę Wysocką, Kazimierza Junoszę-Stępowskiego, Jerzego

Leszczyńskiego, Józefa Sosnowskiego, Maksymiliana Węgrzyna, Faustynę Krysińską-Węgrzynową, Edmunda Weycherta, Helenę Czarnecką, S. Broniszównę, St. Jarnińskiego i J. Zarzycką. Z „Rozmaitości" przybyli: Maria Przybyłko-Potocka, Maria Dulębianka, Władysław Lenczewski i Janina Janecka. Z innych teatrów weszli w skład personelu: Laura Duninówna, Józefa Winiarska, Halina Starska, Iza Kozłowska, Julia Elsnerówna, Wanda Tatarkiewiczówna, Aleksander Zelwerowicz, Józef Zieliński, Władysław Grabowski, Wacław Nowakowski, Stanisław Bryliński, Adam Wiślański, Jan Gutner, Ludwik Dybizdański.

Perturbacje wojenne sprawiły, że pewna część pierwszego zespołu przeszła na inne sceny. Po dziesięciu latach z personelu 1913 r. pozostało już tylko dwanaście osób. Natomiast angażowano wciąż nowe artystki i nowych artystów, zwłaszcza od chwili, gdy Teatr Polski został związany organizacyjnie z Teatrem Małym i potrzebował zwiększonej liczby aktorów. Przesunęło się dotychczas przez obie sceny kilkaset artystek i artystów. W dwudziestopięciolecie byłoby może słuszne rozejrzeć się szczegółowo w ich dorobku artystycznym na terenie Teatru Polskiego. Niestety, rozmiary takiej charakterystyki przerastają granice naszego zadania. Musimy poprzestać na zwięzłych uogólnieniach, dotyczących artystów, którzy pracą swoją przyczynili się najwydatniej do ustalenia poziomu i ogólnego charakteru Teatru.

Z artystów krakowskich zasłynął od razu rolą „Irydiona" Józef Węgrzyn. Wniósł na scenę znakomite warunki fizyczne: wyrazistą twarz, giętkość i sprawność ruchów, piękny, metaliczny głos, brzmiący jak dzwon, zawierający bogactwo strun uczuciowych. Mocny temperament łączył artysta z siłą wyrazu i czystą, melodyjną dykcją. Chociaż zdarzało się nieraz, że Węgrzyn kierował się jedynie intuicją w docieraniu do istoty duszy odtwarzanej postaci, że często improwizował, zależnie od usposobienia, jasnym było, że stolica zyskała pierwszorzędnego artystę do ról bohaterskich. Potwierdził to kreacją roli Kordiana a przede wszystkim — roli Konrada, zarówno w „Dziadach", jak w „Wyzwoleniu". Już w pierwszych latach pobytu na scenie Teatru Polskiego ujawnił Węgrzyn swoje uzdolnienia do ról charakterystycznych. Podczas wojny, w r. 1916, przeszedł do Teatru Rozmaitości. Z jego ważniejszych ról, granych w Teatrze Polskim wymienić jeszcze należy: Bryndusa (w „Krakowiakach i Góralach"), Cara Pawła I, Pana (w „Liliach") i Krzysztofa (w „Kresowym rycerzu wesołku").

Maria Przybyłko-Potocka przybyła z Teatru Rozmaitości ze sławą jednej z najznakomitszych artystek współczesnej sceny polskiej. Sławę tę ugruntowała ostatecznie w Teatrze Polskim, gdzie znalazła bardzo przyjazną atmosferę dla pełnego rozwoju swych różnorodnych uzdolnień. Podstawą sztuki scenicznej Przybyłko-Potockiej jest głębokie wczuwanie się w charakter. Nie jest to wyrozumowana metoda „przeżywania" w celach wiernego naśladowania życia, ale takie zjednoczenie się z odtwarzaną po-

stacią, iż artystka wypełnia ją własną krwią, nerwami, uczuciem i myślą. Niektóre kreacje dramatyczne Przybyłko-Potockiej wywierają swą prawdą wewnętrzną wrażenie, jakby chodziło o katastrofę osobistą artystki. Metodę swej pracy zmienia zależnie od rodzaju utworu. Powściągliwa i dyskretna w dialogu komediowym, umie go cyzelować z niezrównanym mistrzostwem: w dramatach realistycznych wybucha żywiołowym tempramentem; w dramacie psychologicznym zadziwia akcentami głębi i bezpośredniości uczuć; w dramatach romantycznych i w dawnych komediach czuwa nad stylem wyrazu. Do najcelniejszych kreacyj Przybyłko-Potockiej należą: Beatrycze („Wiele hałasu o nic"), Porcja („Kupiec wenecki"), Mirandolina, Zuzanna („Wesele Figara"), Żaklina („Świecznik"), Alina („Balladyna"), Dama Kameliowa, Adrianna Lecouvreur, Madame Sans-Gêne, Fedora, wreszcie świetnie wykonana rola tytułowa „Elżbiety, królowej Anglii". Z ról repertuaru współczesnego kreowanych przez artystkę, pozostały żywo w pamięci: Zuzanna („Czaple pióro"), Eliza (w „Pygmalionie", który dzięki Przybyłko-Potockiej stał się największym sukcesem teatralnym), Helena („Lekkomyślna siostra"), Marcelina („Kobieta, która kupiła męża"), Fransyna („Święty gaj"), Joanna („Dom kobiet"), Helena („Ładna historia"), George Sand („Lato w Nohant").

Aleksander Zelwerowicz pracował w Teatrze Polskim ze znacznymi przerwami, podczas których wchodził do innych zespołów aktorskich lub też sam prowadził teatry. Zelwerowicz od początku swej kariery scenicznej objawił pierwszorzędny talent dosadnej charakterystyki. Nie szukał teoretycznych uzasadnień najlepszej ekspresji scenicznej. Jest aktorem-twórcą, niekiedy — wprost improwizatorem. Obdarzony jasną inteligencją i nadzwyczajnym poczuciem plastyki, tworzy od razu postać żywą, którą umie wyposażyć w wyborną maskę, giętkie i wyraziste ruchy, uczuciowe, satyryczne lub groteskowe akcenty głosu. W rozległej galerii typów, jakie stworzył, dwie są odrębne kategorie: postacie komiczne w komediach klasycznych i postacie realistyczne w sztukach nowoczesnych. W pierwszych umie budzić prawdziwe życie, którego je pozbawił konwencjonalizm gry aktorskiej i fałszywa stylizacja; w drugich podkreśla realizm szczegółów a zwłaszcza wszelkie garby moralne tak, iż daje widzowi znakomity portret. Do najlepszych kreacyj Zelwerowicza należą: Argan („Chory z urojenia"), Tartufe, Spodek („Sen nocy letniej"), Falstaff („Henryk IV"), Figaro („Cyrulik Sewilski"), Don Guzman („Wesele Figara"), Ekonom („Krakowiacy i Górale"), Duclos („Wąsy i peruka"), Wykrętowic („Chmury"), Profesor Higgins („Pygmalion"), Warcholik („Nowe Ateny"), Protasow („Żywy trup"), Baron („Ten, którego biją po twarzy"), Danton (Romain Rollanda), Pickwick, Cezar („Mariusz" Pagnola), Topolski („Lekkomyślna siostra"), Porfiry („Zbrodnia i kara").

Jerzy Leszczyński odziedziczył po swym ojcu i dziadku rasowy talent aktorski. Obdarzony pięknymi warunkami zewnętrznymi, słynie

zwłaszcza jako mistrz nieposzlakowanej dykcji. Pełen temperamentu i fantazji, tworzy najchętniej role bohaterów, którzy szlachetność gestów łączą z mową donośną, wpadającą w ton oratorski lub w romantyczny patos. Takie role jak: Almaviva („Cyrulik Sewilski"), Cyrano de Bergerac, Marek Antoniusz („Juliusz Cezar"), Mulej („Książe Niezłomny"), Ruy Blas, Benedykt („Wiele hałasu o nic"), Kordian — postawiły go w rzędzie najprzedniejszych naszych artystów. Leszczyński jest z tradycji rodzinnej miłośnikiem Fredry i dawnego repertuaru polskiego. Najlepszy do niedawna Gucio w Polsce, nie często ma sposobność grywania Fredry, z braku partnerów. W Teatrze Polskim grał Ludomira („Pan Jowialski"). Z ról dawnych utworów polskich grał Bardosa („Krakowiacy i Górale") i Wojewodzica („Wąsy i peruka"). W repertuarze współczesnym czuje się Leszczyński nie mniej swobodnie: Zbyszko (w „Moralności pani Dulskiej") zalicza się do jego najlepszych ról.

Z przerwami również pracuje w Teatrze Polskim Kazimierz Junosza-Stępowski, realista panujący władczo nad swą sztuką, łączący naturalność i swobodę wyrazu z mocną dynamiką uczuć i inteligencją. Przez pewien czas Junosza czarował rolami uwodzicieli salonowych. Jednocześnie przecież tworzył charakterystyczne postacie wykolejeńców życiowych, które odsłoniły głębsze pokłady jego świetnego talentu. Z czasem Junosza przechodzi do kreacyj w wielkim stylu i daje świadectwo rozległej skali swych uzdolnień: od postaci lekkiej komedii aż do bohaterów tragicznych. Pomimo nieco szarej barwy głosu, wydobywa wspaniałe akcenty bólu ludzkiego i katastrof wewnętrznych. Wróg przesady i łatwych efektów, imponuje poczuciem miary i dyskrecją. Śród ról, jakie Junosza kreował w Teatrze Polskim, najwięcej zasłużony sukces zyskały: Juliusz Cezar, Otello, Szajlok, Henryk IV (Pirandella), Car Paweł I (Mereżkowskiego), Kaligula (Rostworowskiego), oraz szereg ról we współczesnych dramatach i komediach, między innymi następujące: Hrabia Manzini („Ten, którego biją po twarzy"), Król („Wielki kram"), Paweł („Ziemia nieludzka"), Płaza - Spławski ((Dzieje grzechu"), Korniłow („Tamten"), Baron Würtz („Azais"), Sir Basil („Kawaler-Papa").

Stefan Jaracz wstąpił do zespołu Teatru Polskiego już w r. 1913. Zesłany, po wybuchu wojny, do Rosji, powrócił stamtąd w r. 1918 i przebył w Teatrze Polskim trzy sezony, po czym, w latach 1929 — 30 kreował na tej scenie jeszcze kilka ról, podczas swych występów gościnnych. Praca artysty w Teatrze Polskim miała bardzo ważne znaczenie w rozwoju jego świetnego talentu: w szeregu starannie dobranych ról okazał Jaracz różnostronne swe uzdolnienia. Jeszcze w tej epoce nie próbował stylizacji, ale jego realizm, oparty na bogatej charakterystyce szczegółów, zawierał w sobie wiele poezji, zwłaszcza w odtwarzaniu postaci ludzi wykolejonych, co się stało niejako specjalnością artysty. Obdarzony poczuciem humoru i groteskowości,

przyjmował chętnie role w komediach i sztukach klasycznych. Z kreacyj jego w tej dziedzinie stoją na pierwszym miejscu: Kaliban („Burza"), Dromio z Syrakuz („Komedia omyłek"), Bartolo („Cyrulik Sewilski"), Ciarka („Wiele hałasu o nic"), Pan Jourdain („Mieszczanin szlachcicem"). Z ról Jaracza w repertuarze współczesnym zapisały się żywo w pamięci: Skid („Artyści"), Franio („Szczęście Frania"), Włóczęga („Miłosierdze"), Pan Brotonneau (kom. de Flersa) i świetny Szwejk.

Od roku 1914 do r. 1926 pracował w Teatrze Polskim Wojciech Brydziński, znakomity artysta, który łączy wybitną kulturę artystyczną z głęboką uczuciowością. Odtwarza najmocniej natury szlachetne, skupione, przeżywające wielkie dramaty wewnętrzne. W ekspresji dochodzi do wyżyn tragizmu; posiada bardzo czysty ton uczuciowy, pełen szczerości i prostoty, wolny od deklamatorstwa i szukania efektu. Z jego kreacyj w Teatrze Polskim wysuwają się na plan pierwszy i stanowią wielkie pozycje w jego karierze aktorskiej: Gustaw — Konrad („Dziady"), hr. Henryk („Nieboska"), Hamlet, Wieszcz („Zmartwychwstanie"). Miał też Brydziński znakomite sukcesy, jako: Hrabia („Don Juan"), Graziano („Twarz i maska"), Dr Tokeramo („Tajfun"), Ten („Ten, którego biją po twarzy") i Laurency („Samum").

Subtelny dialog, kulturę gestów i doskonałą technikę sceniczną wniósł do Teatru Polskiego Stanisław Stanisławski. Czuje się swobodnie zarówno w repertuarze klasycznym, jak we współczesnym; z jednakową precyzją odtwarza role charakterystyczne, jak „salonowe" lub oparte na delikatnej psychologii uczuć. Posiada wysokie poczucie miary i dobrego smaku. Mistrz akcentów ironicznych i wyrafinowanej dykcji, umie Stanisławski panować nad rolą charakterystyczno-komiczną tak samo sprawnie, jak nad rolą, opartą na zatargu uczuciowo-moralnym. Do najlepszych jego ról należą: Poloniusz („Hamlet"), Pan Jowialski, Robespierre („Danton"), Piotr Cauchon („Św. Joanna"), Tolosan („Nasi najserdeczniejsi"), Sir Gwido („Złoty wiek rycerstwa"), Kelner („Nigdy nie można przewidzieć"), Hrabia („Nowi panowie").

Do roku 1917 pracował w Teatrze Polskim Józef Sosnowski, długoletni artysta i reżyser sceny krakowskiej, zmarły przed kilku laty. Aktor sumienny, rutynowany, wykonywał każde zadanie z największą troskliwością. Do najwyrazistszych postaci, jakie stworzył na scenie Teatru Polskiego, należą: Masynissa („Irydion"), Kasjusz („Juliusz Cezar"), Ksiądz Piotr („Dziady"), Ksiądz Marek, Chłopicki („Warszawianka"). Miał też doskonałe role w utworach współczesnych, jak: Samuel Szeląg („Nowe Ateny"), Pułk. Eulin („Obowiązek"), Leblanc („Czaple pióro").

Rasowym aktorem wysokiej miary był Leonard Bończa-Stępiński, zmarły przedwcześnie w r. 1921. Dawał kreacje starannie wykończone, akcentami własnej indywidualności wzbogacone. W dziejach Te-

atru Polskiego upamiętniły go role: Mogensena („Idylla małżeńska"), Cusinsa („Major Barbara"), Przechrzty („Nieboska"), Mortensgarda („Rosmersholm"), Uczonego („Miłosierdzie"), Don Sallustia („Ruy Blas").

Własny ton wniósł na scenę Władysław Grabowski, lekki „amant", który zjednywa widza pomysłowością swej techniki aktorskiej. Raz daje charakterystykę nawskroś realistyczną, to znowu przechodzi w pełną humoru groteskowość, która go niekiedy prowadzi do szarży i przesady. Pełen swobody, giętki w ruchach, zabawny w stylizowanej dykcji, przynosi nieraz nadzwyczajne niespodzianki ekspresji, zwłaszcza w rolach wykolejeńców i nicponiów. Grywał wiele w Teatrze Małym. Do najcelniejszych jego ról w Teatrze Polskim należą: Hrabia Szczwan („Nowe Ateny"), Patrick („Miss Hobbs"), Wicek („Wicek i Wacek"), John („Brat marnotrawny"), Walery („Ładna historia"), Baron Gaigern („Ludzie w hotelu").

W Teatrze Małym grywała również najwięcej Mila Kamińska, artystka pełna frenezji, szczerości akcentów i wdzięku. Panując dobrze nad rzemiosłem aktorskim, przechodziła łatwo od ról salonowych do ról o wysokim napięciu dramatycznym. W Teatrze Polskim upamiętniła się takimi kreacjami jak: Hrabina („Wesele Figara"), Jennifer („Lekarz na rozdrożu"), Jolanta („Diabeł"), Helena („Tajfun"), Teresa Marnix („Król"), Elżbieta Andrejewna („Ludzie w hotelu"), Teresa („Szczęście od jutra").

Ze sceny krakowskiej przeszła do Teatru Polskiego Leokadia Pancewicz-Leszczyńska. Obdarowana pięknymi warunkami, największe sukcesy zdobyła w rolach „grandes amoureuses". Kreacje swe, utrzymane w tonie realistycznym, wypełnia zawsze żarem uczucia, podnosząc je niekiedy do wyżyn rzetelnego artyzmu. Najlepsze jej role w tym zakresie są następujące: Wiera Mircewa, Roksana („Cyrano de Bergerac"), Wielka Księżna („Wielka Księżna i chłopak hotelowy"), Andzia („Przedmieście"), Krasawica („Bolesław Śmiały"), Joanna („Noc Listopadowa").

Od chwili powstania Teatru aż do r. 1923 pracowała w nim Laura Duninówna. W licznych rolach liryczno-dramatycznych przyniosła czysty i szlachetny ton, głęboką uczuciowość i nieposzlakowaną dykcję. Do ważniejszych jej kreacyj należą: Elsinoe („Irydion"), Maria („Warszawianka"), Karolina Corday („Biały kaptur"), Gracja („Marsz weselny"), Maria („Nerwowa awantura").

Seweryna Broniszówna okazała od razu mocne poczucie ról charakterystycznych, chociaż czuła się niekiedy doskonale w roli liryczno-dramatycznej. Odznaczyła się wybitnie jako: Dziadówka („Miłosierdzie"), Zenejda („Ten, którego biją po twarzy"), Dama klasowa („To, co najważniejsze"), Królowa („Hamlet"), Ajesza („Samum"), Tonia („Płomienna noc").

Maria Dulębianka należała również do pierwszego zespołu Teatru Polskiego, w którym pracowała do r. 1918. Zaznaczyła swą indywidual-

ność w odtwarzaniu postaci o głębszej treści psychicznej, w czem stała się później specjalistką. Z ról jej wyróżnić należy następujące: Petra („Wróg ludu"), Julia („Ahaswer"), Marianna („Kaprysy Marianny"), Zuzanna („Don Juan"), Ludwika („Pan Brotonneau").

Helena Gromnicka debiutowała w Teatrze Polskim w „Marynie" Morstina. Po szeregu lat wróciła na tę scenę i grywała role liryczno-dramatyczne, jak: Nina (w sztuce o tym samym tytule), Ofelia, Vittorino („Odrodzenie").

Wreszcie należy się gorące wspomnienie zmarłemu przedwcześnie, wysoce uzdolnionemu artyście, Edmundowi Weychertowi, który przebył w Teatrze Polskim pierwszy sezon i zabłysnął świetnym wykonaniem: Heliogabala („Irydion") i Dr. Prohaski („Nowe Ateny).

* * *

Osobną (wyodrębnioną raczej dla orientacji) grupę stanowią niektórzy znakomici artyści, którzy pracowali w Teatrze Polskim przejściowo albo gościli w nim na dłuższych występach. Zaznaczyli oni dobitnie swe indywidualności i wpływali pośrednio na układ repertuaru. Oto ich poczet: Wincenty Rapacki, w oczekiwaniu emerytury, wystąpił w Teatrze Polskim w dwóch rolach: Rejenta („Zemsta") i pułkownika Zdawnialskiego („Spazmy modne"). — Kazimierz Kamiński w drugiej połowie swej kariery artystycznej lubił zmieniać często warsztat pracy. Podczas dwóch sezonów pobytu w Teatrze Polskim, grał niewielki poczet ról, w których zadziwiał po dawnemu swym cyzelowaniem najdrobniejszych szczegółów charakterystyki: Panton („Dwie cnoty"), Król Stanisław August („Pani Chorążyna"), Kajetan Dor („Mistrz"), Król Jan IV („Król"), Underschaft („Major Barbara"), Stańczyk („Wesele"). — Ludwik Solski, za czasów swej dyrekcji podczas wojny, pokazał w Teatrze Polskim swe najświetniejsze kreacje: Kaligulę, Skąpca, Chudogębę, Judasza, Łatkę. — Karol Adwentowicz podczas Zrzeszenia Artystów grał Peer Gynta. Później dał szereg przednich kreacyj w utworach dawniejszych i współczesnych a mianowicie: Bolesława Śmiałego, Lucyfera („Samuel Zborowski"), Brutusa („Juliusz Cezar"), Rosmera („Rosmersholm"), Protasowa („Żywy trup"), JohnaTannera („Człowiek i nadczłowiek"), Kasjera („Od poranka do północy"). — Znakomity artysta starszego pokolenia, Józef Chmieliński stworzył w sezonie 1920/21 dwie role: Pankracego („Nieboska") i Mac - Moylera („Pułaski w Ameryce"). — Juliusz Osterwa w sezonie 1918/19 sprezentował role następujące: Fernand („Książe Niezłomny"), Konrad („Wyzwolenie"), Wiktor („Kochankowie"), Janek Topolski („Lekkomyślna siostra"), Algernon („Brat marnotrawny"). — Stanisława Wysocka kreowała w Teatrze Polskim role: Kornelii („Irydion"), Gromiwoi, Balladyny, Pallas Atene („Noc Listopadowa"), Małgorzaty („Kresowy rycerz wesołek"). — Irena Sol-

ska pracowała przez dwa sezony (1919 — 1921). Śród jej znakomicie wykonanych kreacyj największy podziw budziły: Żona („Nieboska"), Pani Erlynne („Wachlarz Lady Windermere"), Rebeka („Rosmersholm"), Hrabina („Spazmy modne"), Margerita („Romans"). — W r. 1922 zawitała również do Teatru Polskiego Mieczysława Ćwiklińska, jedna z najulubieńszych artystek polskich, pełna wdzięku, talentu i humoru. Mistrzyni krotochwili i operetki, poczuła się zupełnie swobodnie w komedii i czarowała grą subtelną, wyrafinowaną a pełną naturalności i prostoty. Wielkimi jej sukcesami były role: Heleny („Lekkomyślna siostra") Aurory („Prawo pocałunku"), Julii („Wiera Mircewa"), Karoliny („Banco"). — Gościł także przez jakiś czas w Teatrze Polskim towarzysz Ćwiklińskiej z krotochwili, jeden z najświetniejszych aktorów komicznych w Europie, Antoni Fertner. Przystosowywał się do gry komediowej, jak mógł, ale zawsze budził szczery śmiech. Zostawił po sobie najlepsze wspomnienie takimi rolami, jak: Mrozik („Wesele Fonsia"), Balthazar („Powrót"), Florek (rola tytułowa w kom. Abrahamowicza i Ruszkowskiego), Leon („Zdobycie twierdzy"). — Wanda Siemaszkowa występowała gościnnie, jako: Paulina Parisot („Ziemia nieludzka"), Balladyna oraz Maria (w „Domu kobiet"). Do wykonania tej ostatniej sztuki zaproszono również Honoratę Leszczyńską i Wandę Barszczewską.

* * *

Atmosfera artystyczna, która otaczała Teatr Polski, pociągała ku sobie wielu aktorów, pracujących oddawna w innych teatrach. Stąd pochodzą dłuższe lub krótsze ich gościny. Należą oni wszyscy do pokolenia, które jeszcze przed wojną ustalało swą renomę. Do tego samego pokolenia zalicza się szereg artystów, którym powierzano w Teatrze Polskim ważne zadania i którzy je spełniali z dobrym kunsztem aktorskim. Na pierwszym miejscu śród nich postawić należy Antoniego Siemaszkę, wykonawcę ról charakterystyczno-komicznych, zapatrzonego we wzory francuskie, dyskretnego w ruchach i kładącego główny nacisk na mimikę. Następnie idą trzej artyści teatrów miejskich, którzy pracowali w Teatrze Polskim przejściowo: Józef Orwid, Ant. Różycki i Wład. Lenczewski. — Własny rodzaj komizmu uprawiała Zofia Czaplińska, pracująca przez wiele lat na scenach lwowskiej i krakowskiej. Jej gra żywiołowa, opierała się na efektach jaskrawych, ale niezawodnych. — Jako aktor komiczno - charakterystyczny zbierał oklaski w wielu rolach Henryk Małkowski; do najudatniejszych liczą się jego role nicponiów-służących w komediach klasycznych. — Ludwik Fritsche grywa z miłą dyskrecją charakterystyki i powściągliwością role „starszych panów". — Helena Sulima stworzyła szereg doskonale wystudiowanych portretów wytwornych dam salonowych. — Gustaw Buszyński pracował w Teatrze Polskim z przer-

wami. Specjalnością jego są role szlachetnych rezonerów i moralizatorów. Obdarzony pięknym głosem, imponuje świetną dykcją. — Z innych artystów Teatru Polskiego zwracali na siebie baczniejszą uwagę: Stanisław Daczyński (interesujący odtwórca natur skomplikowanych lub dotkniętych pewnym urazem psychicznym); H. Buczyńska (wyborna artystka charakterystyczno-komiczna, otaczająca swe postacie ciepłem moralnym, pełna wdzięku i bezpośredniości); Leon Łuszczewski (bardzo wytworny w rolach amantów dramatycznych, posiada ładną i miłą dykcję); Julian Krzewiński (odtwórca ról charakterystycznych, wydobywający efekty komiczne za pomocą środków bardzo dyskretnych i opanowanych); Janusz Warnecki (dobry psycholog, twórca doskonale skomponowanych ról o mocnym napięciu dramatycznym); Stanisława Słubicka (grywała z niesłabnącym powodzeniem role charakterystycznych matek, od Orgonowej („Damy i Huzary") zacząwszy aż do Pani Jourdain („Mieszczanin szlachcicem") i pani Dulskiej; Janina Munclingrowa (pomysłowa odtwórczyni jaskrawych postaci charakterystycznych); Tadeusz Chmielewski (interesujący i oryginalny w odtwarzaniu charakterów bezwzględnych, mocnych aż do brutalności, jednolitych aż do prostactwa); Jerzy Woskowski (wybitny artysta charakterystyczno-dramatyczny, który zasłynął subtelnym kunsztem aktorskim w takich rolach, jak: Dr Malthesius („Fräulein Doktor"), Kapucyn („Gałązka Rozmarynu"); Stanisław Łapiński, po krótkim szukaniu własnej drogi, objawił nagle zdecydowany, sympatyczny talent charakterystyczno-komiczny, z pewną tendencją do karykatury. — Należą jeszcze dalej do tej serii: Jan Bonecki, S. Jarniński (zmarły w r. 1920, zajmujący odtwórca wielu ról charakterystycznych, jak: Trynkulo („Burza"), Falstaff („Wesołe żonki z Windsoru"); H. Starska, Zofia Kopczewska, J. Karbowski, Stanisław Grolicki, Aleksander Bogusiński, Helena Hałacińska, M. Gellówna, Amelia Rotterowa, Iza Kozłowska, Zofia Modrzewska, Irena Renardówna, W. Kuncewicz, J. Janiczówna, Helena Czarnecka, Stanisława Kawińska. — Osobne wspomnienie należy się kilku zmarłym artystom: Michał Szobert, doświadczony aktor starej daty, pozostał w dobrej pamięci jako: wyborny Prosper („Burza"), Kaska („Juliusz Cezar") i Pustelnik („Balladyna"). — Józef Zieliński, uzdolniony aktor komediowy, dał wiele interesujących kreacyj, jak: Maciej („Wąsy i peruka"), Sebastian („Don Juan"), Łazański („Polityka"), Nauczyciel filozofii („Mieszczanin szlachcicem"). — Maria Mrozińska wniosła na scenę uroczy talent, który rokował bardzo piękne możliwości. Zasłynęła rolami: Miss Hobbs (w komedii pod tym samym tytułem), Luki („Bohater i żołnierz"), Reny („Rzeczywistość"), Władki („Aszantka") i Monny („Ósma żona Sinobrodego"). — Janina Janecka pracowała w Teatrze Polskim z długimi przerwami. Wyróżniła się od razu, jako miła wykonawczyni ról komicznych i groteskowych.

* * *

Stałym dążeniem Szyfmana przy formowaniu personelu było zjednywanie dla Teatru Polskiego młodych sił aktorskich. Dowiadywał się chciwie o każdym obiecującym talencie, jeździł po prowincji, sprawdzał i zawierał umowy. Miał w tych poszukiwaniach wyjątkowo szczęśliwą rękę. Po wojnie wprowadził na scenę swego teatru znaczny poczet początkujących aktorów, którzy w krótkim czasie wybijali się na ważne stanowiska. Działo się to wbrew starej legendzie, że młody, niedoświadczony aktor nie może być w wielkim teatrze dopuszczony do odpowiedzialnych zadań i że słuszniejby uczynił, gdyby pracował na scenie prowincjonalnej, gdzie z konieczności musi grywać wiele i wprawiać się w swe rzemiosło. W legendzie tej zapomniano o jednym szkopule: teatr prowincjonalny musi nieraz dawać premiery po kilku próbach; młody aktor zdobędzie tam wprawdzie satysfakcję częstych występów na scenie, ale — występów bez dostatecznej korekty reżyserskiej. Wielki teatr, przy dobrej organizacji, wykona łatwiej zadanie wychowawcze.

Dopływ nowych, niekiedy świetnych sił aktorskich przedstawia się w Teatrze Polskim po wojnie jak następuje:

Mariusz Maszyński od pierwszych niemal występów podbił stolicę gatunkiem i czarem swego pięknego talentu. Obdarzony doskonałymi warunkami zewnętrznymi, wysoce inteligentny, giętki i swobodny w ruchach, pełen werwy i temperamentu, posiada niezmiernie żywe poczucie komizmu i satyry. Realizm Maszyńskiego jest zawsze wybitnie plastyczny i wykończony misternie w szczegółach. Nie rozporządza może bogatymi zasobami głosu, ale umie nim operować umiejętnie, przechodząc bez trudu od tonów szczerego, zdrowego śmiechu do delikatnego liryzmu. Czuje się najswobodniej w lekkiej komedii, ale nie obce mu są głębsze akcenty dramatyczne, zwłaszcza takie, które są owiane tchnieniem poezji. Z obfitej galerii postaci kreowanych przez Maszyńskiego upamiętniły się swą porywającą sztuką: Bazyli („Cyrulik Sewilski"), Dutka („Sen nocy letniej"), Orgon („Świętoszek"), Król (w sztuce de Flersa), Bob („Dzień bez kłamstwa"), Cyrano de Bergerac, Chlestakow („Rewizor"), Pan Topaz, Mosca („Volpone"), Włamywacz („Zbyt prawdziwe, aby było dobre"), Franek („Przedmieście"), Walery („Ładna historia").

Bogusław Samborski, przy swym mocnym temperamencie, odtwarza z największym upodobaniem i ze znakomitym nieraz wynikiem gwałtownych, władczych, bezwzględnych zdobywców życiowych. Lubi jednak bogatą charakterystykę i umie ją komponować z całą swobodą i dobrą miarą, uwydatniając pomysłowo wszystkie krzywizny i niespodzianki charakterów. Staje się wówczas przenikliwym psychologiem. Główne cechy jego

talentu ujawniła interpretacja takich postaci, jak: Kapitan („Okręt sprawiedliwych"), Jago („Otello"), Proboszcz („Proboszcz śród bogaczy"), Ralston („Dzień bez kłamstwa"), Geert („Nadzieja"), Pochroń („Dzieje grzechu"), Hr. Pahlen („Car Paweł"), Steff („Broadway"), Jonatan („Opera za trzy grosze"), Volpone, Sir Colenzo („Lekarz na rozdrożu").

Maria Modzelewska w dość krótkim czasie zdobyła opinię jednej z najwybitniejszych artystek młodszego pokolenia. Główną cechą jej talentu jest żywiołowość i bezpośredniość. Ile razy otrzyma rolę, która jej pozwoli puścić wodze tej żywiołowości, tworzy postać pełną życia, wyposaża ją w różnorodne akcenty uczuciowe i zadziwia subtelnym kunsztem aktorskim. Z jednakową swobodą traktuje role krotochwilne, o barwie kabaretowej, jak dramaty, oparte na katastrofach duchowych. W lekkich komediach podbija widza wdziękiem, humorem i naturalnością. Grała z wielkim powodzeniem: Julkę („W sieci"), Martę („Król"), Ewę Pobratymską („Dzieje grzechu"), Billy („Broadway"), Żaklinę („Ostatnia nowość"), Polly („Opera za trzy grosze"), Bonny („Artyści"), Katarzynę (w sztuce Savoir'a), Marietę (w sztuce S. Guitry'ego), Pacjentkę („Zbyt prawdziwie, aby było dobre"), Jadwigę („Jadzia wdową"), Jillę („Jim i Jill").

Na wysokim poziomie stawia zawsze kompozycje swych ról Janina Romanówna. Z największym upodobaniem i z najlepszym wynikiem tworzy postacie, walczące o prawa duchowe jednostki. Sięga wówczas głęboko w istotę zatargów i wydobywa czysty ton prawdy uczuć. Opanowana w komediach, unika efektów jaskrawych, dba o miarę i estetyczność wyrazu. Zdobyła sobie jedno z głównych stanowisk w żeńskim personelu Teatru Polskiego. Upamiętniła się rolami: Violetty („Człowiek i Nadczłowiek"), Krystyny („Ludzie w hotelu"), Elizy („Pygmalion"), Pielęgniarki („Zbyt prawdziwe, aby było dobre"), Roksany („Cyrano de Bergerac"), Fanny („Mariusz"), Anetki („Rozkoszna dziewczyna"), Zuzanny („Wesele Figara").

W Teatrze Polskim rozpoczynała swą świetną karierę artystyczną Maria Malicka, którą Szyfman odkrył w „Bagateli" krakowskiej. Podbiła publiczność warszawską rolami: Św. Joanny (w sztuce Shawa), Katarzyny („Diabeł i Karczmarka"), Zuzanny („Nowi panowie"), Michaliny („Osiołkowi w żłoby dano"), Meli („Moralność pani Dulskiej"), Heleny („Ładna historia").

Jadwiga Smosarska, która zyskała nadzwyczajną popularność w filmie, mniej często grywała w teatrze. Przyniosła piękne warunki zewnętrzne i głosowe, szczerość tonu, czystość dykcji i predyspozycję do repertuaru liryczno-dramatycznego. Z głównych ról jej w Teatrze Polskim pamiętamy: Violę („Wieczór trzech króli") i Annę Marię („Ciężkie czasy").

Ola Leszczyńska grywała przeważnie w Teatrze Małym, gdzie stworzyła długi szereg postaci komediowych, wykazując żywą inteligencję,

swobodę, naturalność i dobre panowanie nad szczegółami. W Teatrze Polskim grała między innymi: Dorotę („Nigdy nie można przewidzieć"), Annę Reving („Okręt sprawiedliwych"), Rózię („Lampa Aladyna").

Kilka artystek Teatru Polskiego porzuciło scenę ze względów życiowych. Należą do tej liczby: Maria Majdrowiczówna, która zostawiła po sobie dobre wspomnienie, jako: Ofelia, Rozyna („Cyrulik Sewilski"), Klara („Zemsta"); — Alina Gryficz - Mielewska, uzdolniona i wytworna wykonawczyni ról salonowych, która przebyła w Teatrze Polskim dwa sezony (1920 — 1922) i kreowała tu role: Matyldy („Cierpki owoc"), Monny („Ósma żona Sinobrodego") i Mery („Szał"); Stanisława Umińska, której odrębny, pełen tajemniczości talent objawiły kreacje: Orcia („Nieboska"), Consuelli („Ten, którego biją po twarzy"), Cherubina („Wesele Figara"), Puka („Sen nocy letniej"), Glorii („Nigdy nie można przewidzieć"); Bronisława Koyałłowiczówna, która wykonała z powodzeniem role: Dziewicy („Nieboska"), Marysi („Wesele"), Jessyki („Kupiec wenecki"); Maria Brydzińska, pełna talentu i temperamentu wykonawczyni ról komediowych: Antosia („Chory z urojenia"), Hania („Don Juan" Rittnera), Cecylia („Brat marnotrawny"), Zuzanna („Król").

Przejściowo pracowały w Teatrze Polskim: Maria Gorczyńska (Milonia Caesonia w „Kaliguli"); Karolina Lubieńska, która odznaczyła się jako: Kora („Noc Listopadowa"), Julia („Romeo i Julia") i Ewa Łasztówna („Dom kobiet"); Zofia Lindorfówna (Hrabina w „Weselu Figara").

Przechodząc do personelu męskiego, uczcimy najpierw pamięć trzech zdolnych artystów, zmarłych w ostatnich czasach: Kazimierz Justian celował w rolach charakterystyczno-dramatycznych; odtwarzał przednio postacie skupione, nieufne, tajemnicze. Oszczędny w gestach, odsłaniał pomysłowo wnętrze dusz za pomocą dyskretnej mimiki i głosu, niezbyt, niestety, giętkiego. Z kreacyj jego w Teatrze Polskim wymienimy takie, jak: Doża („Kupiec wenecki"), Hr. Warwick („Św. Joanna"), Świdrygajło („Zbrodnia i kara"), Aleksy („Wiera Mircewa"), Bonifacy („Diabeł i karczmarka"). — Wiesław Gawlikowski miał swój własny, subtelny sposób interpretacji ról charakterystyczno-komicznych. Plastyczność figury wydobywał za pomocą środków niezmiernie dyskretnych, takich jednak, że widz otrzymywał sugestię czegoś niesamowitego, nie tylko śmiesznego, ale i dziwacznego. Godne zapamiętania są jego role: Makrota („Noc Listopadowa"), Gildensterna („Hamlet"), Głodniaka („Sen nocy letniej"), Pabiarżyna („Wiera Mircewa"). — Wacław Pawłowski, który zginął tragiczną śmiercią,dał się poznać przez Teatr Polski. Zabłysnął tu talentem, który mógł się był rozwinąć bardzo interesująco. Grał wcale pięknie Romea i odtworzył ciekawie rolę Mariusza (w sztuce „Mariusz" Pagnola).

*
* *

Śród artystów, którzy zasłynęli po wojnie, odrębnością i szlachetnością swej sztuki, zwrócił na siebie uwagę Aleksander Węgierko, wybitny reżyser, rozmiłowany w pięknie słowa i w subtelnym dialogu, do którego wyszkolił sobie miękką i melodyjną dykcję. Przystępuje zawsze do pracy po głębszym zanalizowaniu tekstu. Z ról, jakie grał w Teatrze Polskim zasługują na specjalne wyróżnienie: Jerzy („Osiołkowi w żłoby dano"), Andrzej („Ładna historia"), Dr Higgins („Pygmalion"), Stefan („Kobieta, która kupiła męża"), Figaro („Wesele Figara").

Znakomity aktor charakterystyczno-komiczny Jan Kurnakowicz najciekawszy jest w rolach, gdzie dosadną charakterystykę komiczną łączy z liryzmem. W Teatrze Polskim grał wybornie: Spodka („Sen nocy letniej") i Mieczysława („Jadzia wdową").

Franciszek Dominiak gra z talentem role prostaków i ludzi ulepionych z jednej bryły. Podaje swe kreacje z wielką szczerością tonu. (Barborka w „Przedmieściu", Doolittle w „Pygmalionie").

Tadeusz Wesołowski występował przeważnie w Teatrze Małym, gdzie lubiano jego pogodny humor i swobodę w rolach amantów. W Teatrze Polskim zaznaczył się rolami: Roy-Lane'a („Broadway") oraz Hilarego („Mąż z grzeczności").

Jacek Woszczerowicz stał się szybko cenionym i popularnym, dzięki podkładowi subtelnego uczucia w charakterystyce odtwarzanych postaci. Był głęboko wzruszający jako Iskra („Gałązka rozmarynu") a prócz tego pokazał swe miłe uzdolnienia jako: Józef („Jadzia wdową"), Epichodow („Wiśniowy sad"), Dodson („Klub Pickwicka").

Z ostatniej serii młodszych i najmłodszych aktorów sprezentował Teatr Polski następujące talenty:

Sefania Jarkowska (artystka mocnej, pełnej temperamentu ekspresji, niezapomniana w roli Roxy). — Zbigniew Ziembiński, utalentowany reżyser i bardzo interesujący wykonawca takich ról, jak: Szopen („Lato w Nohant"), Dodd („Tessa"), Feliks („Jadzia wdową"). — Edmund Wiercińśki, również twórczy reżyser, który miał rzetelny sukces w roli księdza Piotra („Dziady"). — Zofia Grabowska, b. artystka sceny poznańskiej, inteligentna i zajmująca stylizatorka ról dramatycznych i pół-charakterystycznych: Goneryla („Król Lear"), Monna Sancia („Cezar i człowiek"), Kapłanka Prola („Matołek z wysp Nieoczekiwanych"). — Irena Eichlerówna, wybitnie utalentowana i oryginalna w ekspresji, chociaż zbyt łatwo ulegająca sugestii powtarzania „prawdziwego" życia na scenie. Stworzyła w Teatrze Polskim dwie postacie, które zapewniły jej interesującą przyszłość sceniczną: „Fräulein Doktor" Tepy

i „Aszantkę“ Perzyńskiego. — Alina Halska przy dobrych warunkach zewnętrznych posiada wyrazistą dykcję, a postacie odtwarzane nasyca gorącym uczuciem. Z ważniejszych ról jej wymienimy: Lollię Paulinę („Kaligula“), Lady Forwaters („Matołek“ Shawa), Lulu („Ciężkie czasy“). — Nina Świerczewska łączy w swych kreacjach delikatny wdzięk z głębokim przeżywaniem załamań dramatycznych (Ludwika w „Sprawie Dantona“, Zofia w „Damach i Huzarach“). — Irena Borowska uzdolniona wykonawczyni ról liryczno-dramatycznych, stworzyła między innymi niepospolitą w wyrazie Jessykę („Kupiec wenecki“). — Urocze talenty przyniosły na scenę dwie najzdolniejsze artystki ostatniego pokolenia: Elżbieta Barszczewska (świetna Tessa) oraz Nina Andryczówna: Lukrecja Borgia („Cezar i człowiek“), Solange („Lato w Nohant“). Zofia Nakonieczna szybko opanowała swe środki wyrazu i zapowiada się jako talent interesujący.

Poza tym ukazali się na scenie Teatru Polskiego: D. Damięcki (utalentowany, pełen temperamentu wykonawca ról dramatycznych a ostatnio i bohaterskich); Eugeniusz Solarski (posiada dość rozległą skalę uzdolnień; najbardziej wyrazisty w odtwarzaniu zatargów uczuciowo-moralnych); Jerzy Roland (subtelny amant i sympatyczny, giętki wykonawca ról w lekkiej komedii); J. Kondrat (oryginalny, ku grotesce ciążący, interpretator postaci komiczno-charakterystycznych); Jan Kreczmar (najbardziej zajmujący i najpełniejszą wykazujący ekspresję w rolach o mocniejszym napięciu dramatycznym); Maria Żabczyńska (z temperamentem i żywiołową szczerością tworzy postacie charakterystyczne); Marian Wyrzykowski (celuje w rolach bohaterskich). Prócz tych artystów odznaczyli się swą pracą sceniczną: Jerzy Pichelski, St. Żeleński, Zofia Małyniczówna, K. Fabisiak, Lidia Wysocka, Stanisława Stępniówna, Jadwiga Kuryłukówna, Z. Tatarkiewicz - Woskowska, Janina Wilczówna, M. Michalak, Janusz Ziejewski, M. Zarębińska, J. Chodecki, S. Butkiewicz i K. Wilamowski.

PRÓBA SYNTEZY

PRZEGLĄD dziejów Teatru Polskiego nasuwa potrzebę kilku wniosków i uogólnień:

I. Najbardziej znamienne są okoliczności, śród których powstał Teatr Polski. W epoce, gdy warszawskie Teatry Rządowe, pomimo możnej opieki, walczyły bezskutecznie z rosnącymi wciąż deficytami, młodziutki krakowianin, nieznany w stolicy, zdołał zgromadzić 153 akcjonariuszów i, przy ich pomocy, zbudował wielki teatr prywatny kosztem milionowych sum. W Polsce najdonośniej rozlegało się zawsze stare hasło: „to się nie uda!" Treść tego hasła była w danym wypadku szczególnie sugestywna. Tymczasem zwyciężył niespodzianie idealizm polski. Akcjonariusze, którzy się związali z tak ryzykownym przedsięwzięciem, nie mieli dostatecznych podstaw, aby liczyć na zyski, a może nawet na zwrot zaangażowanych kapitałów. W fakcie tym mieści się wyraźnie świadectwo, że akt mocnej woli może u nas zdziałać cuda w dziedzinie poczynań kulturalnych.

II. Katastrofa wojny i jej następstwa gospodarcze groziły Teatrowi Polskiemu rozprzężeniem i stawiały go kilkakrotnie nad przepaścią. Wytężona wola kierownika umiała niebezpieczeństwo to zażegnać a jednocześnie utrzymać wysoki poziom Teatru. Zdarzały się w nim widowiska kompromisowe, które podpierały zachwiany budżet. Jednocześnie przecież nie osłabły ani na chwilę dążenia kierownika, aby wystawiać najwspanialsze dzieła i arcydzieła literatury dramatycznej, zarówno oryginalnej, jak obcej i wielkim dla nich pietyzmem ustalać charakter ogólny Teatru Polskiego.

III. Wybitną cechę Teatru Polskiego w ciągu dwudziestopięciolecia stanowiła zawsze niezmiernie czujna organizacja wewnętrzna. Kierownik dokonywał szczęśliwego doboru aktorów, reżyserów i scenografów i w ten sposób wytworzył w Teatrze rzecz bezcenną a mianowicie: stałą atmosferę artystyczną, bez której wszelkie usiłowania poszczególnych współpracowników kojarzą się luźnie i rozpadają.

IV. Atmosfera artystyczna pozwoliła Teatrowi Polskiemu przetrwać wszelkie przesilenia, do czego w znacznej mierze przyczynił się zespół artystów, okazujący zawsze dobrą wolę i wyrozumiałość. Kierownik mógł nieraz podejmować zadania reprezentacyjne, pomimo iż nie popierała ich żadna subwencja. Pod sam koniec dwudziestopięciolecia nadeszła zasłużona chwila urzędowego niejako uznania: Towarzystwo Krzewienia Kultury Teatralnej stało się właścicielem gmachu Teatru Polskiego i opiekunem całej jego działalności. W ten sposób stwierdzono, iż teatr ten stanowi ważne m o n u m e n t u m naszej współczesnej kultury teatralnej.

REPERTUAR

W segregowaniu repertuaru współpracowała p. Zofia Lasocka. Korzystano przy tym (za łaskawym zezwoleniem autora) ze 176 afiszów, zebranych i opracowanych przez Dra Władysława Zawistowskiego w księdze pamiątkowej, wydanej z okazji pierwszego dziesięciolecia Teatru Polskiego.

CHRONOLOGICZNY WYKAZ UTWORÓW

GRANYCH W TEATRZE POLSKIM

OD DN. 29 STYCZNIA 1913 R. DO DN. 1 LUTEGO 1938 R.

SEZON 1913

1 IRYDION — poemat dramatyczny Zygmunta Krasińskiego. *Inscenizacja i reżyseria Arnolda Szyfmana. Dekoracje i kostiumy Karola Frycza. Muzyka Ludomira Różyckiego.*
Obsada: Irydion - J. Węgrzyn, Elsinoe - L. Duninówna, Masinissa - J. Sosnowski, Heliogabal - E. Weychert, Mammea - F. Węgrzyn-Krysińska, Aleksander - J. Leszczyński, Ulpianus - M. Węgrzyn, Wiktor - M. Szobert, Kornelia - St. Wysocka, Symeon - W. Nowakowski, Eutychian - A. Zelwerowicz, Pilades - W. Grabowski, Scypion - W. Lenczewski, Verres - L. Dybizbański, Albion - J. Gutner, Euforion - J. Zieliński, Rupilius - I. Esner, Eubullus - St. Jarniński, Geniusz - St. Bryliński, Głos - W. Nowakowski, Służebnice: Z. Kopczewska, W. Tatarkiewiczówna, S. Broniczówna, A. Łomska; Niewolnik Mammei - M. Szpakiewicz, Niewolnicy Irydiona - J. Kruszewski, S. Ordon, J. Wróblewski; Kapłani - J. Dębowicz, B. Sulikowski.
Wystawione dn. 29 stycznia 1913 r. i grane 41 razy. Wznowione dn. 18/X 1913 r. (obsada jak wyżej, z wyjątkiem: Heliogabal - J. Zieliński, Kornelia - S. Broniszówna, Symeon - A. Węgierko, Scypion - J. Gutner, Geniusz - J. Kruszewski, Głos - K. Wojciechowski) i grane 7 razy. Ogółem 48 razy.

2 NOWE ATENY — komedia współczesna w 4 aktach Adolfa Nowaczyńskiego. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Pan Minister - K. Junosza, Samuel Szeląg - J. Sosnowski, Stradomski - J. Zieliński, Stradomska - H. Czarnecka-Mielnicka, Wontorski - L. Dybizbański, Wontorska - J. Winiarska, Mayerski - M. Węgrzyn, Mayerska - F. Węgrzyn-Krysińska, Aldona - W. Tatarkiewiczówna, Lech - J. Janecka, Hr. Szczwan - W. Grabowski, Warcholik - A. Zelwerowicz, dr. Banasikoński - W. Lenczewski, Banasikońska - J. Elsnerówna, Pani Prohaskowa - St. Słubicka, dr. Prohaska - E. Weychert, Wanda Prohaskowa - M. Dulębianka, Siekierzyński - M. Szobert, Przegorzalski - J. Węgrzyn, Pollaczek - J. Leszczyński, Melania Barchan - J. Zarzycka, Kleinfeld - St. Bryliński, Harmider - St. Jarniński, Hanuś - S. Broniszówna. Wystawione dn. 20 lutego 1913 r. i grane 20 razy.

3 ZABOBON czyli KRAKOWIACY I GÓRALE — zabawka dramatyczna w 3 aktach ze śpiewkami Jana Nepomucena Kamińskiego. *Reżyserował Maksymilian Węgrzyn. Dekoracje Karola Frycza. Muzyka Karola Kurpińskiego.*
Obsada: Pysznicki - M. Szobert, Ekonom - A. Zelwerowicz, Bartłomiej - J. Gutner, Dorota - H. Czarnecka, Basia - Z. Kopczewska, Zosia - J. Janecka, Wawrzyniec - St. Jarniński, Stach - B. Sulikowski, Janek - J. Zieliński, Bryndus - J. Węgrzyn, Miechodmuch - M. Węgrzyn, Bardos - J. Leszczyński.
Wystawione dn. 8 marca 1913 r. i grane 40 razy. Wznowione dn. 30/XI 1913 r. (obsada jak wyżej, z wyjątkiem: Basia - A. Klońska, Stach - B. Dziedzicki) i grane 6 razy. Wznowione dn. 18/VIII 1920 r. (Obsada: Pysznicki - G. Buszyński, Ekonom - L. Bończa-Stępiński, Bartłomiej - A. Bogusiński, Dorota - St. Słubicka, Basia - J. Gzylewska, Zosia - J. Janecka, Wawrzyniec - K. Borowski, Stach - W. Bogdanowicz, Janek - T. Chmielewski, Bryndus - W. Szarski, Miechodmuch - J. Janusz, Bardos - J. Leszczyński) i grane 10 razy. Ogółem 56 razy.

4 MIODOWY MIESIĄC — komedia w 3 aktach Arnolda Bennetta. *Reżyserował Arnold Szyfman. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Flora - M. Przybyłko-Potocka, Pani Haslam - St. Słubicka, Pan Haslam - W. Grabowski, Cedric - K. Junosza, Karol - J. Leszczyński, Biskup - A. Zelwerowicz, Frampington - W. Lenczewski. Wystawione dn. 9 kwietnia 1913 r. i grane 15 razy.

5 WRÓG LUDU — dramat w 5 aktach Henryka Ibsena. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Dr. Stockman - A. Zelwerowicz, Joanna - I. Kozłowska, Petra - M. Dulębianka, Jan Stockman - J. Sosnowski, Niels Worse - J. Zieliński, Haustad - K. Junosza, Billing - St. Jarniński, Holster - M. Szobert, Thomsen - W. Grabowski. Wystawione dn. 29 kwietnia 1913 r. i grane 9 razy.

6 TRÓJPRZYMIERZE — komedia w 3 aktach Zygmunta Kaweckiego. *Reżyserował Maksymilian Węgrzyn. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Ola - M. Dulębianka, Talijka - A. Zielińska, Mirosław - A. Zelwerowicz, Oskar - W. Lenczewski, Hozarski - W. Grabowski. Wystawione dn. 13 maja 1913 r. i grane 6 razy.

7 DAMY I HUZARY — komedia w 3 aktach Aleksandra hr. Fredry (ojca). *Reżyserował Maksymilian Węgrzyn. Dekoracje Wincentego Drabika. Mundury według wzorów B. Gembarzewskiego.*
Obsada: Major - M. Węgrzyn, Rotmistrz - M. Szobert, Porucznik - W. Nowakowski, Kapelan - A. Zelwerowicz, Orgonowa - St. Słubicka, Dyndalska - H. Czarnecka-Mielnicka, Aniela - F. Krysińska, Zofia - Z. Kopczewska, Zuzia - W. Tatarkiewiczówna, Fruzia - J. Zarzycka, Grzegorz - L. Dybizbański, Rembo - J. Gutner.
Wystawione dn. 25 maja 1913 r. i grane 12 razy. Wznowione dn. 14/IX. 1913 r. (obsada jak wyżej, z wyjątkiem: Porucznik - A. Wiślański, K. Wojciechowski, Zofia - H. Starska, Józia - K. Zakrzewska, Frania - J. Tomaszewska) i grane 4 razy. Wznowione dn. 4/VIII. 1914 r. (obsada jak na premierze, z wyjątkiem: Rotmistrz - M. Bogusławski, Porucznik - K. Wojciechowski, Orgonowa - J. Winiarska, Dyndalska - St. Górska, Aniela - S. Broniszówna, Zofia - J. Janiczówna, Józia - K. Zakrzewska, Zuzia - J. Ordężanka, Fruzia - T. Bohdańska, Rembo - G. Buszyński) i grane 13 razy. (patrz NrNr 319, 331a i 356).

8 LILIE — dramat w 4 aktach Ludwika Hieronima Morstina. *Reżyserował Arnold Szyfman. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Pani - M. Przybyłko-Potocka, Pan - J. Węgrzyn, Panów Brat - J. Leszczyński, Ksiądz - J. Sosnowski, Gospodarz - M. Węgrzyn, Sąsiedzi - A. Zelwerowicz, L. Dybizbański, St. Jarniński, I. Esner, Dziad Wróż - M. Szobert, Dziewczyna - W. Tatarkiewiczówna, Sąsiadki - H. Czarnecka i J. Winiarska, Dziewki - H. Starska, Z. Kopczewska i S. Broniszówna, Kościelny - J. Zieliński.
Wystawione dn. 10 czerwca 1913 r. i grane 20 razy. Wznowione dn. 25/XII 1913 r. (obsada jak wyżej, z wyjątkiem: Dziewki - H. Starska, H. Maasówna, J. Broniszówna) i grane 7 razy. Ogółem 27 razy.

9 GROMIWOJA — („Lisistrata") — komedia w 3 aktach Arystofanesa. Przekład E. Żegoty-Cięglewicza. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Wincentego Drabika. Kostiumy Antoniego Gawińskiego. Muzyka Henryka Opieńskiego.*
Obsada: Gromiwoja - St. Wysocka, Kalonike - H. Starska, Myrrine - J. Zarzycka, Lampito - I. Kozłowska, Stratyllida - St. Słubicka, Rodippa - F. Krysińska, Senator - M. Węgrzyn, Kinezyas - J. Leszczyński, Strymodoros - J. Zieliński, Filurgos - M. Szobert, Drakes - W. Grabowski, Faydryas - St. Jarniński.
Wystawione dn. 28 czerwca 1913 r. i grane 17 razy. Wznowione dn. 4/XI. 1913 r. (obsada jak wyżej) i grane 3 razy. Ogółem 20 razy.

10 ANATOL — cztery zwrotki miłości Artura Schnitzlera. Przekład Władysława Rabskiego. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Anatol - K. Junosza, Maks - W. Grabowski, Bianka - I. Kozłowska, Gabriela - L. Duninówna, Andzia - M. Przybyłko-Potocka, Ilona - M. Dulębianka.
Wystawione dn. 17 lipca 1913 r. i grane 12 razy. Wznowione dn. 4/V 1914 r. (obsada jak wyżej) i grane 2 razy. Ogółem 14 razy .

11 LEKARZ MIMO WOLI — komedia w trzech aktach Moliera. Przekład Tadeusza Żeleńskiego (Boya). *Reżyserował Maksymilian Węgrzyn. Dekoracje i kostiumy Karola Frycza. Muzyka Glucka, Daquin'a i Couperin'a.*

Obsada: Geront - M. Szobert, Lucynda - H. Starska, Leander - A. Węgierko, Sganarel - A. Zelwerowicz, Marcyna - St. Słubicka, Robert - L. Dybizbański, Walery - J. Zieliński, Łukasz - St. Jarniński, Jagusia - H. Czarnecka. (Grana łącznie z komedią następną tego samego wieczoru).

11A GRZEGORZ DANDIN — komedia w 3 aktach Moliera. Przekład Tadeusza Żeleńskiego (Boya). *Reżyserował Maksymilian Węgrzyn. Dekoracje i kostiumy Karola Frycza.*

Obsada: Dandin - St. Jaracz, Angelika - J. Zarzycka, Pan de Sotenville - J. Zieliński, Pani de Sotenville - F .Węgrzyn-Krysińska, Klitander - W. Grabowski, Klaudyna - J. Janecka, Lubin - St. Jarniński.
Wystawione dn. 29 lipca 1913 r. i grane 16 razy. Wznowione dn. 14/X 1913 r. (obsada jak wyżej) i grane 3 razy. Ogółem 19 razy.

12 PANNY („Les lys") — sztuka w 4 aktach Piotra Wolffa i Gastona Leroux. Przekład Gustawa Olechowskiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Wincentego Drabika.*

Obsada: Hr. de Maigny - J. Sosnowski, Vicehrabia de Maigny - W. Grabowski, Chabreloche - A. Zelwerowicz, Arnault - St. Jaracz, Cernay - J. Zieliński, Darcey - M. Węgrzyn, Odeta - L. Duninówna, Krystyna - H. Starska, Dorota - J. Janecka, Sabina - W. Tatarkiewiczówna.
Wystawione dn. 14 sierpnia 1913 r. i grane 34 razy.

SEZON 1913/14

13 BURZA — baśń fantastyczna w 5 aktach Williama Shakespeare'a. Przekład L. Ulricha. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Karola Frycza. Muzyka Henryka Opieńskiego.*

Obsada: Alonso - J. Sosnowski, Sebastian - J. Gutner, Prospero - M. Szobert, Antonio - M. Węgrzyn, Ferdynand - A. Wiślański (dubl. A. Węgierko), Gonzalo - J. Zieliński, Kaliban - S. Jaracz, Trynkulo - S. Jarniński, Stefano - A. Zelwerowicz, Miranda - I. Kozłowska, Ariel - W. Tatarkiewiczówna.
Wystawione dn. 4 września 1913 r .i grane 30 razy.

14 WĄSY I PERUKA — komedia w 3 aktach Józefa Korzeniowskiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Starościna Niepołomska - I. Kozłowska, Tekla - H. Starska, Wojewodzic Zamiechowski - J. Leszczyński, Kasztelanic Wojnicki - K. Junosza, Corticelli - S. Jarniński, Brzechwa - M. Węgrzyn, Maciej - J. Zieliński, Duclos - A. Zelwerowicz.

Wystawione dn. 25 września 1913 r. i grane 32 razy. Wznowione dn. 8 sierpnia 1915 r. (obsada jak wyżej, z wyjątkiem: Tekla - J. Janiczówna, Zamiechowski - W. Kuncewicz, Wojnicki - A. Węgierko, Brzechwa - J. Sosnowski, Maciej - K. Bogór) i grane 6 razy. Wznowione dn. 16 września 1916 r. i grane 1 raz. Ogółem 39 razy.

15 DZIECI — komedia w 3 aktach Lucjana Népoty. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Villaret - J. Sosnowski. Ryszard Burdan - J. Leszczyński, Hubert Villaret - W. Grabowski, Jurek Burdan - J. Janecka, Janina Villaret - F. Węgrzyn-Krysińska, Helena - L. Duninówna, Fanny Villaret - W. Tatarkiewiczówna.
Wystawione dn. 24 października 1913 r. i grane 16 razy.

16 KRESOWY RYCERZ - WESOŁEK — komedia w 3 aktach J. M. Synge'a. Przekład F. Sobieniowskiego. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Wincentego Drabika.*

Obsada: Krzysztof Mahon - J. Węgrzyn, Stary Mahon - St. Jaracz, Jan Michał Flaherty - A. Zelwerowicz, Małgorzata Flaherty - St. Wysocka, Szymon Keogh - J. Leszczyński, Wdowa Quin - St. Słubicka.
Wystawione dn. 12 listopada 1913 r. i grane 8 razy.

17 SPRAWIEDLIWOŚĆ — dramat w 4 aktach Johna Galsworthy. Przekład S. Sierosławskiego. *Reżyserował Maksymilian Węgrzyn. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: James How - J. Sosnowski, Walter How - W. Grabowski, Robert Cokeson - St. Jaracz, William Falder - J. Węgrzyn, Rut Honeywill - M. Dulębianka.
Wystawione dn. 22 listopada 1913 r. i grane 8 razy.

18 GWIAZDA — komedia w 4 aktach Hermana Bahra. Przekład S. Sierosławskiego. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Lena - M. Przybyłko-Potocka, Lepold Wisinger - J. Leszczyński, Gerta Danzer - M. Dulębianka, Dr. Rohr - J. Sosnowski, Indra - K. Junosza, Wigidak - A. Zelwerowicz, Panna Zipser - M. Czarnecka, Piotr Gallus - M. Szobert, Mosel - St. Jaracz, Blum - St. Jarniński, Coch - J. Zieliński.
Wystawione dn. 12 grudnia 1913 r. i grane 27 razy.

19 JULIUSZ CEZAR — tragedia w 5 aktach Williama Shakespeare'a. Przekład A. Pajgerta. Układ sceniczny Arnolda Szyfmana. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Wincentego Drabika. Muzyka Henryka Opieńskiego.*
Obsada: Juliusz Cezar - Kazimierz Junosza, Oktawiusz - A. Wiślański, Marek Antoniusz - J. Leszczyński, Kasjusz - J. Sosnowski, Marek Brutus - J. Węgrzyn, Decjusz Brutus - M. Węgrzyn, Kaska - M. Szobert, Publius - St. Jarniński, Metellus Cymber - St. Jaracz, Kalpurnia - S. Broniszówna, Porcja - L. Duninówna.
Wystawione dn. 9 stycznia 1914 r. i grane 48 razy. (patrz Nr 248).

20 SZOPKA WARSZAWSKA — w 4 odsłonach przez Or-Ota. *Reżyserował Maksymilian Węgrzyn. Dekoracje Wincentego Drabika. Muzyka Henryka Opieńskiego.*
Obsada: Jasełka: Aniołowie - J. Węgrzyn, W. Tatarkiewiczówna, S. Broniszówna, Pastuszkowie - St. Jarniński, A. Węgierko, Królowie - A. Wiślański, W. Grabowski, I. Esner, Sobieski - A. Zelwerowicz, Czarniecki - J. Sosnowski, Żółkiewski - J. Gutner, Krakowiak - B. Dziedzicki, Mazur - St. Jaracz, Kujawiak - J. Zieliński, Góral - J. Węgrzyn, Herod - M. Szobert, Śmierć - J. Kruszewski, Diabeł - K. Junosza. Szopka: Halabardnik - J. Sosnowski, Dzwonnik - J. Zieliński, Honoratka - J. Winiarska, Węgier - L. Dybizbański, Szewc - A. Zelwerowicz, Kominiarczyk - J. Janecka, Twardowski - J. Gutner, Kiełbaskarz - St. Jarniński, Latarnik - M. Szobert, Małgorzatka - H. Starska, Huzar - J. Leszczyński, Piaskarz - W. Tatarkiewiczówna, Icek - J. Węgrzyn, Chłopek - J. Zieliński. Napoleon - St. Jaracz, Dziaduś - M. Węgrzyn.
Wystawione dn. 24 stycznia 1914 r. i grane 24 razy. Wznowione dn. 25 grudnia 1914 r. (obsada jak wyżej, z wyjątkiem: Pastuszkowie - St. Jarniński, F. Zbyszewski, K. Wojciechowski, S. Daczyński, Król 2-gi - W. Lenczewski, Sobieski - St. Orlik, Żółkiewski - S. Czapelski, Góral - W. Brydziński, Herod - St. Orlik, Śmierć - S. Kwiatkowski, Diabeł - M. Bogusławski, Szewc - L. Dybizbański, Kominiarczyk - J. Janiczówna, Twardowski - G. Buszyński, Małgorzatka - T. Bohdańska, Huzar - W. Lenczewski, Icek - St. Jarniński, Dziaduś - J. Zieliński. Zamiast usuniętych postaci Dzwonnika, Węgra i Latarnika wprowadzono postać Kaszuba - M. Bogusławski) i grane 16 razy. Ogółem 40 razy.

21 DZIEJE JÓZEFA — komedia groteskowa w 5 aktach Włodzimierza Perzyńskiego. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Baron Putyfarowski - K. Junosza, Baronowa - S. Słubicka, Marusia - H. Starska, Siewnicka - J. Elsnerówna, Józef - J. Leszczyński, Prof. Szczytnicki - J. Węgrzyn, Mecenas Wołomiński - J. Zieliński.
Wystawione dn. 18 lutego 1914 r. i grane 20 razy.

22 PYGMALION — komedia w 5 aktach G. Bernarda Shaw'a. Przekład Floriana Sobieniowskiego. *Reżyserował Arnold Szyfman. Dekoracje projektu Karola Frycza, wykonane przez Wincentego Drabika.*
Obsada: Osoby aktu pierwszego: Matka - St. Słubicka, Córka - J. Elsnerówna, Fred - Wł. Grabowski, Jegomość z notatnikiem - A. Zelwerowicz, Jegomość o wyglądzie wojskowym - A. Wiślański, Kwiaciarka - M. Przybyłko-Potocka, Gawiedź uliczna - St. Jarniński, L. Dybizbański, J. Kruszewski, K. Wojciechowski, A. Węgierko, Robotnik - J. Gutner. Osoby aktów następnych: Robotnica - H. Czarnecka, Prof. Higgins - A. Zelwerowicz, płk. Pickering - A. Wiślański, Eliza Doolitle - M. Przybyłko-Po-

tocka, Pani Pearce - F. Krysińska, Alfred Doolitle - M. Węgrzyn, Pani Eynsford Hill - St. Słubicka. Klara - J. Elsnerówna, Fred - Wł. Grabowski, Pokojówka - W. Tatarkiewiczówna.

Wystawione dn. 10 marca 1914 r. i grane 31 razy. Wznowienie I.: dn. 9 marca 1916 r. (obsada jak wyżej, z wyjątkiem: płk. Pickering - K. Borowski, Alfred Doolitle - St. Jarniński) i grane 8 razy. Wznowienie II.: dn. 17 kwietnia 1920 r. w reżyserii *L. Bończy-Stępińskiego* (obsada jak na premierze, z wyjątkiem: Prof. Higgins - L. Bończa-Stępiński, płk. Pickering - G. Buszyński, Alfred Doolitle - St. Jaracz) i grane 41 razy. Dalsze serie przedstawień patrz Nr.: 298 i 354.

23 MEZALIANS — komedia w 3 aktach Kazimierza Wroczyńskiego i Mirosława Poznańskiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Wincentego Drabika.*

Obsada: Winerski - St. Jaracz, Winerska - F. Krysińska, Alfred - W. Grabowski, Zosia - J. Zarzycka, Hamburg - J. Zieliński, Róża - St. Słubicka, Padolińska - J. Elsnerówna, Lala - H. Starska, Roch Komnata-Boleśnicki - J. Sosnowski, Zbigniew - A. Wiślański, hr. Wypukłło - St. Jarniński, Zbara - A. Zelwerowicz.
Wystawione dn. 4 kwietnia 1914 r. i grane 14 razy.

24 BALLADYNA — tragedia w 5 aktach Juliusza Słowackiego. Układ sceniczny Arnolda Szyfmana. Inscenizacja Ferdynanda Ruszczyca. *Reżyserował Maksymilian Węgrzyn. Dekoracje i kostiumy Ferdynanda Ruszczyca. Muzyka Henryka Opieńskiego.*

Obsada: Pustelnik - M. Szobert, Kirkor - A. Wiślański, Matka - J. Winiarska, Balladyna - St. Wysocka (później W. Siemaszkowa), Alina - M. Przybyłko-Potocka, Filon - A. Węgierko, Grabiec - J. Leszczyński, von Kostryn - J. Węgrzyn, Kanclerz - J. Sosnowski, Goplana - I. Kozłowska, Chochlik - H. Starska, Skierka - W. Tatarkiewiczówna.
Wystawione dn. 7 maja 1914 r. i grane 28 razy.

25 DZIKIE POLA — komedia w 3 aktach Kazimierza Dunin-Markiewicza. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Hr. Przemilski - J. Leszczyński, Podlipski - A. Zelwerowicz, Szczekatyński - M. Szobert, Waligórski - St. Jarniński, hr. Nadworski - K. Junosza, Rzepkiewicz - M. Węgrzyn, hr. Przemilska - F. Krysińska, Podlipska - L. Duninówna, Szczekatyńska - Z. Dobrzańska, Waligórska - I. Kozłowska, Rzepkiewiczowa - H. Czarnecka, Rzepkiewiczówna - M. Dulębianka.
Wystawione dn. 29 maja 1914 r. i grane 9 razy.

26 ŁADNA HISTORIA! („La belle aventure") — komedia w 3 aktach R. de Flersa, G. A. de Caillaveta i St. Reya. Przekład Cz. J. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: hr. d'Eguzon - J. Sosnowski, Andrzej - J. Leszczyński, Walery - W. Grabowski, Fouques - J. Węgrzyn, Pani de Trevillac - J. Winiarska, Hrabina d'Eguzon - St. Słubicka, Helena - M. Przybyłko-Potocka.

Wystawione dn. 16 czerwca 1914 r. i grane 21 razy. Wznowione dn. 10.XI.1914 r. (obsada jak wyżej, z wyjątkiem: Andrzej - W. Lenczewski, Walery - St. Jaracz, Fouques - St. Jarniński, Hrabina d'Eguzon - I. Kozłowska) i grane 11 razy. Wznowione dn. 21/I 1916 r. (obsada jak na premierze, z wyjątkiem: Hr. de Trevillac - I. Kozłowska, na późniejszych przedstawieniach Fouques - A. Węgierko) i grane 8 razy. Wznowione d. 31.V.1929 i grane 14 razy. Ogółem grane w Teatrze Polskim 54 razy. (patrz Nr 265).

27 GUWERNANTKI (Les Anges Gardiens) — komedia w 4 aktach z powieści M. Prévosta. Przekład Wł. P. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Crauze - W. Grabowski, Segré - J. Sosnowski, Corballier - J. Zieliński, d'Anay - M. Szobert, Jakub - W. Biegański, Gaston - W. Lenczewski, d'Ambline - St. Daczyński, Karl - A. Węgierko, pani Corballier - St. Słubicka, pani Segré - A. Dobrzańska, Fanny - M. Dulębianka, Sandra - S. Broniszówna, Magda - J. Elsnerówna, Rozalia - L. Duninówna, Żozetta - J. Janiczówna, Berta - A. Herburtówna, Iwona - J. Ordężanka, Lute- T. Bohdańska.
Wystawione dn. 7 lipca 1914 r. i grane 15 razy.

28 NERWOWA AWANTURA — sztuka w 3 aktach Gabrieli Zapolskiej. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Frankowski - W. Lenczewski, Maria - L. Duninówna, Romański - J. Sosnowski, Osmólska - M. Dulębianka, Kozanecki - St. Jarniński, Dalke - J. Zieliński.
Wystawione dn. 22 lipca 1914 r. i grane 13 razy.

29 OPIEKA WOJSKOWA — komedia w 3 aktach Stanisława Bogusławskiego. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Tęgosz - A. Zelwerowicz, Agrypina - St. Górska, Emilia - J. Janiczówna, Bronisław - W. Brydziński, Krzykalski - M. Węgrzyn, Letkiewicz - J. Zieliński, Wydzierski - W. Lenczewski.
Wystawione dn. 15 sierpnia 1914 r. i grane 16 razy.

30 ALZACJA — sztuka w 3 aktach Leroux i Camille'a. Przekład Gustawa Olechowskiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Jeanne d'Orbey - L. Duninówna, Gretchen - M. Dulębianka, Elza - J. Janiczówna, Jakub d'Orbey - W. Brydziński, Keller - M. Węgrzyn, Robach - W. Lenczewski, Profesor Kratz - A. Zelwerowicz.
Wystawione dn. 28 sierpnia 1914 r. i grane 46 razy.

SEZON 1914/15

31 OBOWIĄZEK — sztuka w 2 aktach Henryka Lavedana. Przekład Gustawa Olechowskiego. *Reżyserował Maksymilian Węgrzyn. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Pułkownik Eulin - J. Sosnowski, Porucznik Eulin - W. Brydziński, Jenerał Girard - M. Węgrzyn, Pani Eulin - F. Krysińska, Minister wojny - St. Jaracz.
Wystawione dn. 1 października 1914 r. i grane 10 razy.

32 PAN PASEK — historia szlachecka w 5 aktach Adama Bełcikowskiego. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Pasek - J. Sosnowski, Król Jan III - St. Orlik, Królowa - I. Kozłowska, Paskowa - J. Winiarska, Jadzia Łącka - J. Janiczówna, Margrabia Myszkowski - W. Lenczewski, Janowski - St. Jaracz, Tur - K. Wojciechowski, Lanckoroński - J. Zieliński, Warszycki - St. Jarniński, Letreu - S. Broniszówna.
Wystawione dn. 10 listopada 1914 r. i grane 12 razy.

33 TRZY POKOLENIA — sztuka w 3 aktach Arnolda Bennett'a i Edwarda Knoblaucha. Przekład F. Sobieniowskiego. *Reżyserował Arnold Szyfman. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Jan Rhead - St. Jaracz, Gertruda Rhead - M. Dulęba, Wiktor Sibley - J. Zieliński, Róża Sibley - S. Broniszówna, Ned Pym - St. Jarniński, Emilia Rhead - I. Kozłowska, Artur Preece - W. Brydziński.
Wystawione dn. 28 listopada 1914 r. i grane 14 razy.

34 NAPAŚĆ („L'Assaut") — sztuka w 3 aktach Henryka Bernsteina. Przekład G. Olechowskiego. *Reżyserował Kazimierz Wroczyński. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Aleksander Merital - W. Brydziński, Frepeau - St. Jaracz, Garancier - J. Zieliński, Daniel - A. Wiślański, Julian - St. Daczyński, Rena - L. Duninówna, Georgette - W. Tatarkiewiczówna.
Wystawione dn. 11 grudnia 1914 r. i grane 15 razy.

35 ZWYCIĘSTWO — obraz dramatyczny w 3 aktach z epilogiem Jadwigi Marcinowskiej. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Władysław Jagiełło - J. Sosnowski, Witołd - W. Brydziński, kniahini Anna - S. Broniszówna, Zawisza Czarny - S. Orlik, Ulryk von Jungingen - B. Oranowski, Kuno Lichtenstein - W. Ziembiński, Barbara Knoppe - I. Kozłowska, Urszula - W. Tatarkiewiczówna, Dorota - A. Herburtówna.
Wystawione dn. 22 grudnia 1914 r. i grane 14 razy.

36 MAJSTER I CZELADNIK — komedia w 2 aktach Józefa Korzeniowskiego. *Reżyserował Kazimierz Wroczyński. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Szarucki - St. Jaracz, Szarucka - St. Górska, Basia - J. Janicz. Szczyglik - J. Zieliński, Łykalski - L. Dybizbański, Mortko - St. Jarniński. (Grano łącznie z komedią następną).

36A OKRĘŻNE — komedia w 2 aktach Józefa Korzeniowskiego. *Reżyserował Kazimierz Wroczyński. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Tekla Kaliniecka - M. Dulęba, Dalszycki - J. Sosnowski, Feliks - W. Lenczewski, Pani Erazmowa - J. Winiarska, Klara - W. Tatarkiewiczówna, Ekonom - S. Orlik, Klucznica - F. Krysińska. Wystawione dn. 9 stycznia 1915 r. i grane 15 razy. Obie te komedie (Nr 36 i 36a) grano jednego wieczoru.

37 DWIE KACZKI (Les deux canards) — krotochwila w 3 aktach Tristana Bernarda i Alfreda Athisa. Przekład Z. K. *Reżyserował Kazimierz Wroczyński. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Gelidon - W. Lenczewski, Bejun - St. Jaracz, Flache - St. Jarniński, Baron de St. Anvour - Oranowski, Leontyna - M. Dulęba, Magdalena - J. Janiczówna, Amelia - S. Broniszówna. Wystawione dn. 22 stycznia 1915 r. i grane 18 razy.

38 CZAPLE PIÓRO (L'Aigrette) — sztuka w 3 aktach Dario Niccodemi'ego. Przekład Tadeusza Jaroszyńskiego. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Zuzanna Leblanc - M. Przybyłko, hr. de Saint-Servant - I. Kozłowska, Ks. de Frontenac - J. Winiarska, Izabela - J. Janiczówna, Klaudiusz Leblanc - J. Sosnowski, Henryk de Saint-Servant - W. Brydziński, Etienne - G. Buszyński.
Wystawione dn. 9 lutego 1915 r. i grane 20 razy. Wznowione 20 lutego 1917 r. (obsada jak wyżej , z wyjątkiem: Henryk de Saint-Servant - A. Węgierko) i grane 7 razy. Ogółem 27 razy.

39 PODJAZD NIEPRZYJACIELSKI — krotochwila w 3 aktach Władysława Jastrzębiec-Zalewskiego. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Adam Paradowski - St. Jaracz, Helena - St. Górska, Wanda - A. Herburtówna, Jadwiga - W. Tatarkiewiczówna, Rotmistrz Pospiszil - L. Dybizbański, Nadporucznik Brożek - J. Sosnowski, Wachmistrz Grynbaum - St. Jarniński. Wystawione dn. 24 lutego 1915 r. i grane 5 razy.

40 PAN BROTONNEAU — komedia w 3 aktach R. de Flers'a i G. de Caillavet'a. Przekład Cz. Jankowskiego. *Reżyserował Kazimierz Wroczyński. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Brotonneau - St. Jaracz, De Berville A. Wiślański, William Herrer - G. Buszyński, Jakub Herrer - M. Bogusławski, Lardier - J. Zieliński, Kalikst - St. Jarniński, Ludwika - M. Dulębianka, Teresa Brotonneau - St. Górska, Janina - S. Broniszówna.
Wystawione dn. 5 marca 1915 r. i grane 15 razy. Wznowione w reżyserii St. Jaracza dn. 3/VII 1919 r. (obsada jak wyżej, z wyjątkiem: De Berville - St. Bryliński, Jakub Herrer - J. Gutner, Lardier - W. Neubelt, Kalikst - T. Chmielewski) i grane 4 razy. Ogółem 19 razy.

41 GWAŁTU, CO SIĘ DZIEJE! — komedia w 3 aktach Aleksandra hr. Fredry (ojca). *Reżyserował Kazimierz Wroczyński. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Urszula - St. Górska, Tobiasz - St. Jaracz, Barbara - F. Krysińska, Kasper - J. Zieliński, Kasia - J. Janiczówna, Agata - J. Winiarska, Błażej - M. Bogusławski, Filip - St. Jarniński, Doręba - K. Wojciechowski. Wystawione dn. 17 marca 1915 r. i grane 6 razy.

42 KOMEDIA OMYŁEK — komedia w 5 aktach Williama Shakespeare'a. Przekład Jana Kasprowicza. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Solinus - J. Sosnowski, Egeon - J. Zieliński, Antyfolus z Efezu - A. Wiślański, Antyfolus z Syrakuzy - W. Lenczewski, Dromio z Efezu - St. Jarniński, Dromio z Syra-

kuzy - St. Jaracz, Emilia - J. Winiarska, Andriana - I. Kozłowska, Lucyna - M. Dulębianka, Laura - St. Górska, Kurtyzana - S. Broniszówna. Wystawione dn. 4 kwietnia 1915 r. i grane 21 razy.

43 DZIADY — poemat dramatyczny Adama Mickiewicza w układzie scen Stanisława Wyspiańskiego. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Gustaw-Konrad - W. Brydziński, Pacholę - W. Tatarkiewiczówna, Starzec - J. Sosnowski, Guślarz - G. Buszyński, Maryla - L. Duninówna, Duch - St. Orlik, Kobieta - J. Winiarska, Dziedzic - M. Bogusławski, Chłop - L. Dybizbański, Chłopka - S. Broniszówna, 1 ptak - St. Jarniński, 2 ptak - F. Krysińska, 3 ptak - K. Bogór, Zosia - J. Janiczówna, Ksiądz - J. Zieliński, Archanioł - W. Lenczewski, Zan - St. Czapelski, Sobolewski - M. Zajączkowski, Adolf - K. Wojciechowski, Feliks - L. Dybizbański, Jankowski - E. Szafrański, Frejend - W. Puchalski, Ks. Lwowicz - St. Jarniński, Jacek - St. Daczyński, Jakub - I. Esner, Żegota - K. Bogór, Kapral - St. Jaracz, Ks. Piotr - J. Sosnowski. Wystawione dn. 23 kwietnia 1915 r. i grane 30 razy. (patrz Nr Nr 54 i 328).

44 REY W BABINIE — staropolska krotochwila w 3 aktach Adolfa Nowaczyńskiego. *Reżyserował Kazimierz Wroczyński. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Rey - J. Sosnowski, Pszonka - G. Buszyński, Pszonkowa - A. Rotterowa, Dorotka - M. Dulębianka, Ewcia - I. Kozłowska, Mężyk - St. Jaracz, Kaszowski - W. Lenczewski, Palczowski - St. Czapelski, Wolski - M. Bogusławski, Wolska - St. Górska, Małgorzata - J. Janiczówna.
Wystawione dn. 22 maja 1915 r. i grane 16 razy.

45 DON JUAN — dramat w 3 aktach Tadeusza Rittnera. *Reżyserował Arnold Szyfman. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Hrabia - W. Brydziński, Profesor - J. Sosnowski, Sekretarz - J. Zieliński, Zuzanna - M. Dulębianka, Krystyna - L. Dunin, Hania - W. Tatarkiewiczówna.
Wystawione dn. 8 czerwca 1915 r. i grane 18 razy. Wyznowione dn. 15 października 1918 r. w reżyserii Karola Borowskiego (obsada: Hrabia - W. Brydziński, Profesor - A. Bogusiński, Sekretarz - St. Jaracz, Zuzanna - I. Renardówna, Krystyna - B. Koyałłowiczówna, Hania - M. Brydzińska) i grane 11 razy. Ogółem 29 razy.

46 CHMURY — komedia Arystofanesa. Przekład E. Cięglewicza. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Wincentego Drabika. Muzyka W. Krupińskiego.*
Obsada: Wykrętowiec - A. Zelwerowicz, Odrzykoń - A. Wiślański, Sofista - St. Jaracz, Uczeń, - J. Zieliński, Rzecznik prawy - G. Buszyński, Rzecznik nieprawy - St. Daczyński, Pasjans - St. Jarniński, Amynias - L. Dybizbański, Chajrefont - K. Bogór, Ksantias - M. Zajączkowski, Poeta - E. Żytecki, Arcychmury - S. Broniszówna i J. Borzewska, Chmury - W. Tatarkiewiczówna, St. Górska, T. Bohdańska i H. Maasówna. Wystawione dn. 25 czerwca 1915 r. i grane 5 razy.

(ZRZESZENIE ARTYSTÓW)

47 KREWNIAKI — komedia w 4 aktach Michała Bałuckiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Lubowicz - G. Buszyński, Regina - I. Kozłowska, Anna - J. Janiczówna, Tarapatkiewicz - A. Zelwerowicz, Bibianna - St. Górska, Dumska - F. Krysińska, Napoleon - A. Węgierko, Wiwandowski - W. Kuncewicz, Mirowski - E. Żytecki. Wystawione dn. 4 lipca 1915 r. i grane 13 razy.

48 MARSZ WESELNY — sztuka w 4 aktach Henryka Bataille'a. Przekład L. Duninówny. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Gracja - L. Duninówna, Klaudiusz Morillot - A. Zelwerowicz, Roger Lechatellier - W. Kuncewicz, Zuzanna - A. Rotterowa, Pan Closières - G. Buszyński, Pani Closières - R. Bachnerówna, Generał - St. Orlik, de Saussy - E. Żytecki, pani de Plessans F. Krysińska, Grillat - St. Górska, Amelia - S. Broniszówna, Eugeniusz - St. Jarniński.
Wystawione dn. 13 lipca 1915 r. i grane 11 razy. Wznowione 8 kwietnia 1916 roku i grane 3 razy. Ogółem 14 razy.

49 FAŁSZYWY KROK — komedia w 3 aktach Andrzeja Picard'a. Przekład B. Gorczyńskiego. *Reżyserował Józef Sosnowski.*
Obsada: Hrabina Cros - A. Rotterówna, Małgorzata Talloire - M. Dulębianka, Magdalena - R. Bachnerówna, Walentyna - I. Kozłowska, Bertrand Talloire - J. Sosnowski, Edward la Houppe - A. Zelwerowicz, Robert Gontier - W. Kuncewicz. Wystawione dn. 27 lipca 1915 r. i grane 13 razy. Wznowione 18 lutego 1916 r. i grane 3 razy. Ogółem 16 razy.

50 OJ, MĘŻCZYŹNI, MĘŻCZYŹNI! — krotochwila w 4 aktach Kazimierza Zalewskiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz.*
Obsada: Bisturkiewicz - J. Sosnowski, Łaszowski - W. Kuncewicz, Czempieliński - A. Węgierko, Kretoński - A. Zelwerowicz, Daum - E. Żytecki, Hipolit - St. Jarniński, Cieciurkowska - F. Krysińska, Łaszowska - J. Janiczówna, Czempielińska - W. Tatarkiewiczówna, Tichard - A. Rotterowa, Józia - St. Górska.
Wystawione dn. 17 sierpnia 1915 r. i grane 9 razy. Wznowione dn. 12 lutego 1919 r. w reżyserii Karola Borowskiego (obsada: Bisturkiewicz - J. Zieliński, Łaszowski - J. Nowacki, Czempieliński - A. Węgierko, Kretoński - K. Kamiński, Daum - M. Maszyński, Hipolit - T. Chmielewski, Cieciurkowska - St. Słubicka, Łaszowska - Z. Modrzewska, Czempielińska - T. Bohdańska, Tichard - M. Przybyłko - Potocka) i grane 26 razy. Ogółem 37 razy.

SEZON 1915/16

(ZRZESZENIE ARTYSTÓW)

51 KSIĄDZ MAREK — poema dramatyczne w 3 aktach Juliusza Słowackiego. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Karola Frycza. Muzyka Władysława Krupińskiego.*
Obsada: Towarzysz pancerny - M. Zajączkowski, Starościc z Baru - A. Węgierko, Marszałek Krasiński - E. Żytecki, Regimentarz Puławski - M. Bogusławski, Ks. Przełożony - B. Rosiński, Ksiądz Marek - J. Sosnowski, Rabin - St. Jarniński, Judyta - S. Broniszówna, Kosakowski - W. Kuncewicz, Branecki - St. Orlik, Kreczetnikow - A. Zelwerowicz, Kazimierz Pułaski - G. Buszyński.
Wystawione dn. 28 sierpnia 1915 r. i grane 34 razy. Wznowione 15 września 1916 r. (obsada jak wyżej, z wyjątkiem: Ks. Przełożony - M. Szobert) i grane 6 razy. Ogółem 40 razy.

52 DWIE BLIZNY — komedia w 1 akcie Aleksandra hr. Fredry (ojca). *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz.*
Obsada: Kasztelanowa - J. Winiarska, Aniela - F. Krysińska, Wanda - M. Dulębianka, Tulski - A. Węgierko, Barski - A. Zelwerowicz, Figaszewska - St. Górska. (Grane razem z „Warszawianką" (Nr 52a).

52A WARSZAWIANKA — pieśń z roku 1831-go Stanisława Wyspiańskiego. *Reżyserował Józef Sosnowski.*
Obsada: Chłopicki - J. Sosnowski, Maria - L. Duninówna, Anna - J. Janiczówna, Młody oficer - W. Kuncewicz, Stary wiarus - M. Bogusławski.
Wystawione dn. 17 września 1915 r. i grane: „Dwie blizny" 21 razy, „Warszawianka" 27 razy. Utwór Wyspiańskiego grano pod tytułem „Pieśń z roku 1831-go", z początku w towarzystwie „Dwu blizn", potem „Zygmunta Augusta i Barbary". Fragment „Warszawianki" wystawiony był ponadto na wieczorze „Ku czci Wyspiańskiego" dn. 28 listopada 1917 r. (obsada: Chłopicki - B. Oranowski, Maria - L. Dunin, Anna - J. Janiczówna, Młody oficer - K. Benda, Stary wiarus - L. Solski) i grane 6 razy. (patrz Nr 95).

53 ZYGMUNT AUGUST I BARBARA — Stanisława Wyspiańskiego. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Zygmunt - A. Węgierko, Barbara - M. Dulębianka. Wystawione dn. 2 października 1915 r. i grane 7 razy.

54 DZIADÓW CZĘŚĆ TRZECIA — Adama Mickiewicza. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje obrazów 2 i 3 Karola Frycza, obrazów 1 i 4 Wincentego Drabika.*
Obsada: Gustaw-Konrad - W. Kuncewicz (później J. Węgrzyn), Archanioł - E. Żytecki, Duch - St. Orlik, Sobolewski - G. Buszyński, Zan - K. Borowski, Suzin - A. Węgierko, Adolf - B. Rosiński, Feliks - F. Zbyszewski, Frejend - M. Nawrocki, Józef - M. Zając-

kowski, ks. Lwowicz - R. Tański, Jacek - K. Borkowski, Jakub - St. Janowski, Żegota B. Samborski, Kapral - M. Bogusławski, ks. Piotr - J. Sosnowski, Diabli - St. Jarniński i J. Bukowski, Senator - A. Zelwerowicz, Car - K. Wojciechowski, Doktor - St. Jarniński, Pelikan - J. Bukowski, Bajkow - B. Muszyński, Rollisonowa - F. Krysińska, Kmitowa - J. Winiarska, Guślarz - G. Buszyński, Maryla - L. Duninówna.
Wystawione dn. 13 października 1915 r. i grane 27 razy. (patrz Nr 328).

55 PAWEŁ I-szy — dramat historyczny w 8 obrazach Dymitra Mereżkowskiego. Przekład St. Łazińskiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Car Paweł I - J. Węgrzyn, Caryca - F. Krysińska, W. Ks. Aleksander - A. Węgierko, Elżbieta - I .Kozłowska, W. Ks. Konstanty - W. Kuncewicz, Gagarinowa - A. Rotterowa, hr. Pahlen - A. Zelwerowicz.
Wystawione dn. 5 listopada 1915 r. i grane 47 razy. Wznowione 26 maja 1917 r. i grane 5 razy. Ogółem 52 razy. (patrz Nr 232).

56 DYLIŻANS — komedia w 4 aktach Aleksandra hr. Fredry (ojca). *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Fulgencjusz - A. Zelwerowicz, Pułkownik Ludmir - W. Kuncewicz, Filonek - M. Szobert, Rozaura - F. Krysińska, Eugenia - W. Tatarkiewiczówna, Maciuś - St. Jarniński, Nula - J. Bukowski, Nulina - St. Górska. Wystawione dn. 15 grudnia 1915 r. i grane 11 razy.

57 NIEBIESKI PTAK — baśń w 9 obrazach Maurycego Maeterlincka. Przekład J. Cieślińskiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Karola Frycza. Muzyka L. Marczewskiego.*
Obsada: Tyltyl - Tadzio Zygler, Mytyl - Cesia Kozłowska, Ojciec - G. Buszyński, Matka - F. Krysińska, Dziadek - F. Zbyszewski, Babka - J. Winiarska, Wróżka - St.Górska, Dusza światła - I. Kozłowska, Czas - M. Szobert, Pies - J. Węgrzyn, Kot - M. Dulęba, Chleb - St. Jarniński, Cukier - A. Węgierko, Ogień - J. Janiczówna, Woda - W. Tatarkiewiczówna, Mleko - J. Ordężanka, Dąb - J. Sosnowski, Topola - S. Broniszówna, Lipa - M. Bogusławski, Kasztan - W. Kuncewicz, Wierzba - B. Samborski, Królowa nocy - A. Rotterowa, Byk - B. Muszyński, Wół - St. Orlik, Krowa - T. Bohdańska, Świnia - J. Bukowski. Wystawione dn. 31 grudnia 1915 r. i grane 30 razy.

58 KORDIAN — poemat dramatyczny Juliusza Słowckiego. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Kordian - J. Węgrzyn, Laura - L. Dunin, Grzegorz - M. Szobert, Violetta - I. Kozłowska, Mikołaj I - W. Kuncewicz, W. ks. Konstanty - J. Sosnowski, Nieznajomy - J. Leszczyński, Prezes - G. Buszyński, Ksiądz-spiskowy - E. Żytecki, Starzec - St. Orlik, Ksiądz-spowiednik - M. Bogusławski, Czarownica - F. Zbyszewski, Szatan - A. Węgierko, Astaroth - M. Bogusławski, Gehenna - B. Samborski, Imaginacja - S. Broniszówna, Strach - K. Borowski, Widmo - M. Bogusławski, Diabeł - M. Nawrocki. Wystawione dn. 28 stycznia 1916 r. i grane 34 razy. Wznowione 3 maja 1917 r. i grane 3 razy. Ogółem 37 razy. (patrz Nr 341).

59 STRACH NA WRÓBLE — komedia w 4 aktach Włodzimierza Perzyńskiego. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Obłubski - A. Zelwerowicz, Obłupska - Krysińska, Władzio - W. Grabowski, Mery - J. Janiczówna, Wydrzyńska - A. Rotterowa, Piwiński - J. Sosnowski, hr. Lubiejewski - J. Leszczyński, Magdzińska - S. Broniszówna. Wystawione dn. 25 lutego 1916 r. i grane 9 razy.

60 AHASVER — sztuka w 3 aktach Gabrieli Zapolskiej. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Karol - A. Zelwerowicz, Julia - M. Dulęba, Elka - M. Przybyłko-Potocka, Nina - I. Kozłowska. Wystawione dn. 17 marca 1916 r. i grane 6 razy.

61 WOJEWODZIC PODLASKI — komedia w 4 aktach Tadeusza Jaroszyńskiego. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Józef Gozdzki - J. Leszczyński, Mikołaj Potocki - M. Szobert, Janusz - St. Jarniński, Sulmierzycki - J. Sosnowski, Ewa - M. Dulęba, Potocka - I. Kozłowska, Atamanowiczowa - St. Górska. Wystawione dn. 24 marca 1916 r. i grane 12 razy.

62 WYZWOLENIE — dramat w 3 aktach Stanisława Wyspiańskiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Karola Frycza. Muzyka według Moniuszki i Chopina.*
Obsada: Konrad - J. Węgrzyn, Geniusz - J. Leszczyński, Karmazyn - W. Kuncewicz, Hołysz - St. Jarniński, Prezes - W. Grabowski, Przodownik - G. Buszyński, Kaznodzieja - K. Borowski, Prymas - J. Sosnowski, Mówca - E. Żytecki, Ojciec - St. Orlik, Syn - B. Samborski, Harfiarka - L. Duninówna, Wróżka - M. Dulęba, Starzec - M. Szobert, Córki - J. Janiczówna, J. Ordężanka, Muza - S. Broniszówna, Hestia - A. Rotterowa, Erynie - F. Krysińska, J. Winiarska, St. Górska, R. Bachnerówna, W. Tatarkiewiczówna, T. Bohdańska i A. Herburtówna, Maski - M. Bogusławski, J. Bukowski, St. Orlik, B. Samborski, E. Żytecki, K. Borkowski, F. Zbyszewski, A. Węgierko, K. Borowski, G. Buszyński, M. Zajączkowski, B .Muszyński, Reżyser - A. Zelwerowicz, Stary aktor - M. Szobert, Aktor - St. Orlik, Redaktor - E. Żytecki, Rekwizytor - J. Kiedrzyński, Inspicjent - K. Zawrocki. Informacje wygłaszał A. Węgierko.
Wystawiono dn. 12 kwietnia 1916 r. i grano 18 razy. Wznowiono 28 listopada 1918 r. i grane 17 razy. (patrz Nr Nr 116 i 336).

63 WESOŁE ŻONKI Z WINDSORU — komedia w 5 aktach Williama Shakespeare'a. *Inscenizacja i reżyseria Aleksandra Zelwerowicza. Dekoracje Karola Frycza. Muzyka Nicolai.*
Obsada: John Falstaff - St. Jarniński, Fenton - K. Borowski, Płytek - M. Szobert, Chudziak - W. Grabowski, Ford - W. Kuncewicz, Page - G. Buszyński, Hugo Evans - A. Zelwerowicz, dr. Kajus - J. Leszczyński, Gospodarz - B. Muszyński, Bardolf - M. Zajączkowski, Pistol - A. Węgierko, Nym - F. Zbyszewski, Głuptas - J. Bukowski, Pani Ford - St. Górska, Pani Page - F. Krysińska, Anna Page - J. Ordężanka, Żwawińska - A. Rotterowa.
Wystawione dn. 23 kwietnia 1916 r. i grane 6 razy.

64 KRÓL STANISŁAW AUGUST — sztuka historyczna w 10 obrazach Ignacego Grabowskiego. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Stanisław August - J. Leszczyński, Biskup Sołtyk - M. Szobert, Hetman Rzewuski - J. Węgrzyn, Ks. M. Czartoryski - G. Buszyński, Ks. Adam Czartoryski - St. Orlik, Seweryn Rzewuski - B. Samborski, Ksawery Branicki - W. Kuncewicz, Podoski - St. Jarniński, Karol ks. Radziwiłł - A. Zelwerowicz, Repnin - J. Sosnowski, ks. Izabela - I. Kozłowska, ks. Maria - S. Broniszówna, Lullier - J. Janiczówna, Beniowski - E. Żytecki.
Wystawione dn. 11 maja 1916 r. i grane 10 razy.

65 URZĘDNICZKA — komedia w 3 aktach Alfreda Capus'a. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Lebardin - A. Zelwerowicz, Pagenel - W. Kuncewicz, Samblin - J. Leszczyński, Dr. Bigois - G. Buszyński, August - A. Węgierko, Celestyn - St. Rutkowski, Zuzanna - M. Dulęba, Pani Lebardin - St. Górska, Pani Pagenel - F. Krysińska, Hermance - I. Kozłowska. Wystawione dn. 22 maja 1916 r. i grane 14 razy.

66 KOMEDIA SŁÓW — Artura Schnitzlera. Przekład Anny Gackiej. *Reżyserował Jerzy Leszczyński. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Godzina poznania: Doktor - A. Zelwerowicz, Klara - L. Duninówna, Doktór Ormin - W. Kuncewicz. Święto Bachusa: Staufer - A. Zelwerowicz, Agnieszka - M. Dulęba, Dr. Wernig - A. Węgierko. Wielka scena: Herlot - A. Zelwerowicz, Zofia - I. Kozłowska, Falk - St. Jarniński, Gley - K. Borowski, Willma Flamm - A. Herburtówna.
Wystawione dn. 4 czerwca 1916 r. i grane 11 razy.

67 TRZECI... — komedia w 3 aktach Sabatino Lopeza. Przekład F. L. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Katarzyna - L. Dunin, Faustyn Defalchi - J. Leszczyński, Hr. Alciati - A. Zelwerowicz, Calmini - A. Rotterowa, Omodei - J. Janiczówna, Balconi - M. Szobert, Germini - St. Orlik. Wystawione dn. 16 czerwca 1916 r. i grane 8 razy.

68 SZACH I MAT — komedia w 4 aktach Józefa Bliziński ego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Hordakowski - G. Buszyński, Zenobia - J. Winiarska, Kazimiera - M. Dulęba, Marcelina - F. Krysińska, Truński - M. Bogusławski, Byłkiewicz - A. Zelwerowicz, Go-

dyńska - St. Górska, Maciuś - J. Leszczyński, Krzyski - W. Kuncewicz, Olicki - A. Węgierko, Szeliga - J. Sosnowski, Wystalski - J. Węgrzyn. Wystawione dn. 25 czerwca 1916 r. i grane 12 razy.

69 KILIŃSKI — obraz historyczny w 5 aktach Michała Bałuckiego (Jana Załęgi). *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Kiliński - J. Węgrzyn, Marynia - J. Ordężanka, Prezydent Warszawy - St. Orlik, Sierakowski - A. Zelwerowicz, Tykiel - St. Jarniński, ks. Majer - M. Szobert, Załężanka - M. Dulęba, Luli - J. Janiczówna, Generał Igelström - J. Sosnowski, Major Igelström - A. Węgierko, Daszkow - J. Leszczyński. Wystawione dn. 7 lipca 1916 r. i grane 29 razy.

70 DORIAN GRAY — komedia w 5 aktach J. Bentleya według powieści Oscara Wilde'a. Przekład J. A. Hertza. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Dorian Gray - J. Leszczyński, Lord Henryk - W. Kuncewicz, Hallward - J. Sosnowski, Ellen - Broniszówna, Księżna Harley - A. Rotterowa, Lady Wotton - F. Krysińska, Sybilla - J. Ordężanka, Mrs. Wane - J. Winiarska, Mr. Isaacs - St. Jarniński, Adrian - K. Borowski, Alan - G. Buszyński, Miss Faucy - J. Janiczówna. Wystawione dn. 2 sierpnia 1916 r. i grane 13 razy.

71 MICHASIA I JEJ MATKA — komedia w 3 aktach R. de Flersa i G. de Caillaveta. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Margrabia - A. Zelwerowicz, Urban - J. Leszczyński, Monchablon - M. Szobert, Mongrebin - St. Jarniński, Pani Grandier - A. Rotterowa, Michasia - J. Janiczówna, Poch - F. Krysińska, Michelot - St. Górska, Majoumel - S. Broniszówna. Wystawione dn. 16 sierpnia 1916 r. i grane 17 razy.

72 KATARZYNA WIELKA — groteska w 4 obrazach Bernarda Shawa. Przekład G. B. G. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Katarzyna Wielka - A. Rotterowa, Patiomkin - E. Gasiński, Edstaston - A. Wiślański, Klara - I. Kozłowska, Warinka - S. Broniszówna, Naryszkin - St. Jarniński, Księżna Lieven - St. Górska. (Grana łącznie z komedią następną).

72A JAK KŁAMAŁ PRZED JEJ MĘŻEM — komedia w 1 akcie Bernarda Shawa. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: On - A. Węgierko, Ona - I. Kozłowska, Jej mąż - A. Zelwerowicz.
„Katarzynę Wielką" wystawiono po raz pierwszy dn. 30 sierpnia 1916 r. i grano, najprzód oddzielnie, później z jednoaktówką pod powyższym tytułem, 12 razy. „Jak kłamał przed jej mężem" wystawiono po raz pierwszy dn. 7 września 1916 r. i grano 4 razy.

SEZON 1916/17

(ZRZESZENIE ARTYSTÓW)

73 ŻYWY TRUP — dramat w 12 obrazach Leona Tołstoja. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Teodor Protasow - A. Zelwerowicz, Elżbieta Protasowa - L. Duninówna, Anna - F. Krysińska, Wiktor Karenin - A. Węgierko, Anna Karenina - I. Kozłowska, Ks. Abrezkow - J. Sosnowski, Masza - S. Broniszówna, Jan - M. Szobert, Anastazja - J. Winiarska, Afremow - W. Kuncewicz, Aleksandrow - G. Buszyński, Pietuszkow - M. Bogusławski, Artemiew - W. Gawlikowski, Sędzia - St. Jarniński, Mielnikow - M. Zajączkowski, Pietruszyn - K. Borowski. Wystaw. dn. 19.IX.1916 r. i grane 30 razy. (patrz Nr 195).

74 NA RATUSZU — 3 akty scenek rodzajowych Eustachego Czekalskiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Warzin - J. Sosnowski, Prokurator - M. Zajączkowski, Pułkownik - J. Szymański, Agrafka - W. Gawlikowski, Bąk - M. Zajączkowski, Kruk - G. Buszyński, Stanisław - E. Żytecki, Zdzisław - M. Bogusławski, Rękawica - A. Zelwerowicz, Pippman - W. Kuncewicz, Abramek - St. Jarniński, Skrzek - St. Orlik, Dollar - K. Borowski, Stary Bilski - M. Szobert, Leon - A. Węgierko, Joasia - J. Ordężanka, Nina - J. Janiczówna, Mańka - St. Górska, Matka - J. Winiarska. Wystawione dn. 12 października 1916 r. i grane 14 razy.

75 DZIEWICA ORLEAŃSKA — tragedia romantyczna w 5 aktach Fryderyka Schillera. Przekład A. E. Odyńca. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Karol VII - A. Węgierko, Królowa Izabela - A. Rotterowa, Agnieszka Sorel - I. Kozłowska, Filip Burgundzki - A. Zelwerowicz, Dunois - W. Kuncewicz, Arcybiskup - St. Orlik, Talbot - M. Szobert, Radca miejski z Orleanu - St. Jarniński, Teobald d'Arc - J. Sosnowski, Anna - W. Tatarkiewiczówna, Aniela - J. Ordężanka, Joanna - S. Broniszówna, Rycerz Czarny - J. Sosnowski, Węglarz - St. Jarniński, Jego żona - F. Krysińska, Franek - A. Herburtówna.
Wystawione dn. 26 października 1916 r. i grane 21 razy.

76 MANEKIN — komedia w 4 aktach Ludwika Gavault'a. Przekład K. Zalewskiego. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Juliusz Grehart - A. Zelwerowicz, Maurycy - W. Kuncewicz, Michał - St. Jarniński, Oktawiusz - A. Węgierko, Armanda - I. Kozłowska, Augusta - A. Rotterowa, Koleta M. Dulęba, Huberta - St. Górska, Regina - R. Bachnerówna, Irena - T. Bohdańska, Simona - J. Janiczówna. Wystawione dn. 13 listopada 1916 r. i grane 16 razy.

77 ZUZANNA — tragedia w 3 aktach Gustawa Beylina. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Tadeusza Gronowskiego i Jana Ogórkiewicza.*
Obsada: Joachim - E. Żytecki, Zuzanna - M. Przybyłko-Potocka, Midian - J. Sosnowski, Izachar - St. Jarniński, Daniel - A. Węgierko, Arcykapłan - M. Szobert, Lea - R. Bachnerówna. Wystawione dn. 1 grudnia 1916 r. i grane 16 razy.

78 POLSKIE JASEŁKA WOJENNE — 3 akty Jadwigi Marcinowskiej. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Św. Józef - M. Szobert, Najświętsza Panna - J. Brandt, Herod - J. Sosnowski, Car - St. Orlik, Prezydent - M. Bogusławski, Piast - G. Buszyński, Chrobry - E. Żytecki, Król Duch - K. Borowski, Szatan - A. Węgierko, Kostucha - A. Olszewski, Obsada intermediów: I. Żyd - St. Jarniński, Chłop - M. Zajączkowski, Dziedzic - A. Zelwerowicz, Beliniak - E. Żytecki. II. Polityk - A. Zelwerowicz, Komendant - W. Kuncewicz. Wystawione dn. 24 grudnia 1916 r. i grane 9 razy.

79 WIELE HAŁASU O NIC — komedia w 5 aktach Wiliama Shakespeare'a. Opracowanie sceniczne Józefa Kotarbińskiego. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Don Pedro - E. Żytecki, Don Juan - G. Buszyński, Klaudio - A. Węgierko, Benedykt - W. Kuncewicz, Leonato - J. Sosnowski, Antonio - M. Szobert, Boraccio - St. Jarniński, Konrad - K. Borowski, Ciarka - A. Zelwerowicz, Kwasek - J. Bukowski, Hero - I. Kozłowska, Beatrycze - M. Przybyłko-Potocka, Małgorzata - S. Broniszówna, Urszula - W. Tatarkiewiczówna. Wystawione dn. 30 grudnia 1916 r. i grane 21 razy.
Wystawione na nowo dn. 12 marca 1920 r. i grane 35 razy. Ogółem 56 razy.

80 BIAŁY KAPTUR — sztuka historyczna w 4 aktach Stanisława Kozłowskiego. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Charlotta Corday - L. Duninówna, Matylda Breteville - J. Winiarska, Gaston - A. Węgierko, Amadeusz - M. Szobert, Barbaroux - G. Buszyński, Marat - St. Jarniński, Simonia Evrard - A. Rotterowa, Robespierre - W. Kuncewicz, Danton - St. Orlik, Tinville - J. Sosnowski.
Wystawione dn. 18 stycznia 1917 r. i grane 22 razy.

81 LALECZKA Z SASKIEJ PORCELANY — historia jednej nocy majowej w 4 częściach Marii Gerson-Dąbrowskiej. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Laleczka - M. Dulęba, Pierrot - A. Węgierko, Arlekin - M. Bogusławski, Niedźwiedź - St. Orlik, Pajac - K. Borowski, Magda - St. Górska, Walek - M. Zajączkowski, Jędrek - K. Borkowski, Kuba - S .Fileborn, Jagna - J. Ordężanka, Kominiarczyk - J. Bukowski, Licho - E. Żytecki, Margrabina - L. Duninówna, Markiza - I. Kozłowska, Hrabina - R. Bachnerówna, Wice-hrabina - J. Janiczówna, Dama - S. Broniszówna, Margrabia - A. Zelwerowicz, Markiz - J. Sosnowski, Hrabia - W. Ziembiński, Wice-hrabia - G. Buszyński, Chevalier - W. Kuncewicz, Jeż - M. Szobert. Wystawione dn. 2 lutego 1917 r. i grane 12 razy.

82 DOM OTWARTY — komedia w 3 aktach Michała Bałuckiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Żelski - K. Borowski, Janina - L. Duninówna, Kamilla - J. Janiczówna, Telesfor - J. Sosnowski, Adolf - E. Żytecki, Fikalski - W. Kuncewicz, Wicherkowski - St. Jarniński, Pulcheria - A. Rotterowa, Ciuciumkiewicz - M. Szobert, Katarzyna - St. Górska, Fujarkiewicz - A. Zelwerowicz. Wystawione dn. 6 lutego 1917 r. i grane 20 razy.
Wznowione dn. 17 grudnia 1918 r. (obsada jak wyżej, z wyjątkiem: Żelski - J. Nowacki, Janina - R. Bończa, Kamilla - H. Kacicka, Telesfor - G. Buszyński, Adolf - St. Ratowski, Fikalski - J. Leszczyński, Wicherkowski - A. Bogusiński, Pulcheria - J. Elsner, Ciuciumkiewicz - M. Maszyński) i grane 11 razy. Ogółem 31 razy.

83 NAPRZECIWKO — sztuka w 4 aktach Parseval a Landona. Przekład Gustawa Beylina. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Riveres - A. Zelwerowicz, Harrowby - J. Sosnowski, Cardyne - W. Kuncewicz, Tillerby - G. Buszyński, Graham - A. Węgierko, Pani Riveres - M. Dulęba, Pani Calthorpe - I. Kozłowska.
Wystawione dn. 8 marca 1917 r. i grane 7 razy.

84 DZIERŻAWCA Z OLESIOWA — komedia w 4 aktach Zygmunta Przybylskiego. *Reżyserował Witold Kuncewicz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Czerski - W. Kuncewicz, Czerska - J. Winiarska, Zadorski - M. Bogusławski, Zofia - I. Kozłowska, Ewa - J. Janiczówna, Rafalski - St. Orlik, Sabina - F. Krysińska, Miziewiczowa - A. Rotterowa, Wiłkowski - St. Jarniński.
Wystawione dn. 17 marca 1917 r. i grane 8 razy.

85 BADYLE I PĄKI — sztuka w 4 aktach Kazimierza Błeszyńskiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Draniłowskij - G. Buszyński, Duralin - St. Jarniński, Łodyrew - A. Zelwerowicz, Knutin - St. Orlik, Łoszewski - J. Sosnowski, Cuchlewicz - M. Zajączkowski, Rembowiczowa - F. Krysińska, Orężewski - W. Kuncewicz, Leszczewski - K. Borkowski, Ciąglewski - M. Szobert, Czerszykowa - J. Winiarska, Maria - J. Janiczówna, Wyremba - K. Borowski, Marysia - St. Górska.
Wystawione dn. 27 marca 1917 r. i grane 21 razy.

86 UCZTA HERODIADY — poemat dramatyczny w 3 aktach Jana Kasprowicza. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego. Muzyka Danieli Krakowskiej.*
Obsada: Salome - S. Broniszówna, Herodiada - A. Rotterowa, Ahola - I. Kozłowska, Aholiba - R. Bachnerówna, Jachobod - L. Duninówna, Rabbi Johanan - E. Żytecki, Dusza wygnana z raju - M. Dulęba, Lucyfer - K. Borowski, Herod - J. Sosnowski, Piłat - M. Szobert, Kaifasz - St. Jarniński, Annasz - M. Bogusławski, Posłowie rzymscy - W. Kuncewicz, A. Zelwerowicz, Acholijab - A. Węgierko.
Wystawione dn. 17 kwietnia 1917 r. i grane 11 razy.

87 MISS MARY — humoreska w 3 aktach Kazimierza Wroczyńskiego i Brunona Winawera. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego. Muzyka Danieli Krakowskiej.*
Obsada: Świdrygajło - E. Żytecki, Rzodkowiecki - A. Węgierko, Iskierkiewicz - St. Jarniński, Chrząstkowski - W. Kuncewicz, Himmelfahrt - A. Zelwerowicz, Mizzi - A. Rotterowa, Frizzi - Ordężanka.
Wystawione dn. 29 kwietnia 1917 r. i grane 14 razy.

88 ŚWIECZNIK — komedia w 5 obrazach Alfreda de Musset. Przekład Lucjana Rydla. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego. Muzyka Danieli Krakowskiej.*
Obsada: Andrzej - St. Jarniński, Żaklina - M. Przybyłko-Potocka, Claveroche - W. Kuncewicz, Fortunio - A. Węgierko, Wilhelm - E. Żytecki, Landy - S. Fileborn, Służąca - W. Tatarkiewiczówna.
Wystawione dn. 10 maja 1917 r. i grane 4 razy.

89 MURZYN — komedia w 3 aktach Jerzego Szaniawskiego. *Reżyserował Witold Kuncewicz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Ada - M. Dulęba, Rybska - F. Krysińska, Hołubka - St. Orlik, Leleski - W. Kuncewicz, Kaczeński - M. Szobert, Niezabudko - M. Bogusławski, Lusia - A. Herburtówna, Hela - J. Janiczówna, Mania - W. Tatarkiewiczówna, Jim - A. Węgierko, Fenicki - J. Sosnowski, Kuhliński - St. Jarniński.
Wystawione dn. 17 maja 1917 r. i grane 6 razy.

90 ŻABUSIA — komedia w 3 aktach Gabrieli Zapolskiej. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Bartnicki - A. Zelwerowicz, Milewski - G. Buszyński, Milewska - J. Winiarska, Helena - M. Przybyłko-Potocka, Maria - J. Ordężanka, Maniewiczowa - I. Kozłowska, Franciszka - St. Górska.
Wystawione dn. 31 maja 1917 r. i grane 2 razy. (przeniesiona z Teatru Nowoczesnego).

91 PEER GYNT — poemat dramatyczny w 13 odsłonach Henryka Ibsena. Przekład Jana Kasprowicza. *Reżyserował Józef Sosnowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego. Muzyka F. Griega.*
Obsada: Aza - St. Górska, Peer Gynt - K. Adwentowicz, Astak - B. Samborski, Stary z Douvru - St. Jarniński, Solweig - W. Tatarkiewiczówna, Helga - M. Grzejdziak, Ojciec Solweigi - St. Janowski, Matka Solweigi - M. Żarska, Kobieta w zielonym ubraniu - A. Rotterowa, Master Cotton - W. Kuncewicz, Monsieur Ballon - W. Ziembiński, Von Oberkopf - K. Borowski, Von Trupetersbale - B. Samborski, Anitra - S. Broniszówna, Odlewacz Guzików - G. Buszyński.
Wystawione dn. 6 czerwca 1917 r. i grane 17 razy.

92 DZIECI WANIUSZYNA — dramat w 4 aktach S. Najdienowa. Przekład Henryka Zbierzchowskiego. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Waniuszyn - J. Sosnowski, Arina Iwanowna - J. Winiarska, Konstanty - W. Kuncewicz, Aleksy - A. Węgierko, Klaudia - S. Broniszówna, Ludmiła - R. Bachnerówna, Ania - A. Herburtówna, Katia - T. Bohdańska, Helena - J. Ordężanka, Szczotkin - G. Buszyński, Krasawin - St. Jarniński, Kukarnikowa - F. Krysińska, Inka - W. Tatarkiewiczówna, Awdotia - St. Górska.
Wystawione dn. 22 czerwca 1917 r. i grane 7 razy.

SEZON 1917/18 (DYREKCJA L. SOLSKIEGO)

93 SUŁKOWSKI — tragedia w 5 aktach Stefana Żeromskiego. *Reżyserował Ludwik Solski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Sułkowski - J. Kochanowicz, Herkules III - St. Orlik, Agnieszka Gonzaga - E. Korczakowa, Hr. d'Antraigues - K. Tatarkiewicz, Mordwinow - St. Szosland, Worsley - M. Maszyński, Gen. Condulmero - St. Janowski, Pesaro - C. Danielewicz, Venture de Paradis - J. Popławski.
Wystawione dn. 8 listopada 1917 r. i grane 15 razy. (patrz Nr 352).

94 CZŁOWIEK, KTÓRY ZABIŁ — sztuka w 4 aktach Claude Farrère'a i P. Frondaie'a. Przekład Kazimierza Wroczyńskiego. *Reżyserował Ludwik Solski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Markiz de Sévigné - J. Kochanowicz, Archibald Falkland - E. Gasiński - Ks. Cornescu - B. Oranowski, Mahmed-pasza - J. Popławski, Lady Falkland - L. Duninówna, Edyta - M. Dulębianka, Pani de Servange - St. Słubicka.
Wystawione dn. 20 listopada 1917 r. i grane 16 razy.

95 KU CZCI WYSPIAŃSKIEGO — akt pierwszy z „Lelewela", scena z „Warszawianki", epilog z poematu „Kazimierz Wielki", sceny 1, 3, 6 i 9 z „Legionu". *Reżyserował Ludwik Solski.*
Obsada: „Lelewel": Lelewel - L. Solski, Ks. Adam Czartoryski - J. Kochanowicz, Niemojowski - B. Muszyński, Gen. Dembiński - W. Dębowski, Morawski - J. Bukowski, Barzykowski - C. Danielewski, Hr. Olizar - R. Tański. „Warszawianka": Chłopicki - B. Oranowski, Maria - L. Duninówna, Anna - J. Janiczówna, Młody oficer - K. Benda, Stary wiarus - L. Solski. „Kazimierz Wielki": Król-Duch - M. Zajączkowski. „Legion": Pa-

pież - J. Popławski, Ks. Jełowicki - J. Bonecki, Matka Makryna - F. Krysińska, Mickiewicz - L. Solski, Rapsod - K. Tatarkiewicz, Sława - E. Korczak-Kunina.
Wystawione dn. 28 listopada 1917 r. i grane 6 razy, fragment „Legionu" (raz z „Dożywociem") 7 razy.

96 KAJUS CEZAR KALIGULA — dramat w 4 aktach Karola Huberta Rostworowskiego. *Reżyserował Ludwik Solski. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Kaligula - L. Solski, Milonia Caesonia - I. Renardówna, Lollia Paulina - E. Korczak-Kunina, Minuncianus - St. Orlik, Callistus - W. Biegański, Sabinus - J. Machalski, Papinius - J. Bonecki, Chaerea - E. Gasiński, Vatinius - K. Tatarkiewicz, Regulus - B. Mierzejewski, Pomponius - B. Oranowski, Quintilia - A. Jasińska, Nero - B. Samborski Demetrius - J. Popławski.
Wystawione dn. 11 grudnia 1917 r. i grane 27 razy. (patrz Nr 322).

97 KRÓLEWNA LILIJKA — baśń w 5 aktach Tadeusza Konczyńskiego. *Reżyserowali Konstaty Tatarkiewicz i Leon Schiller. Dekoracje Karola Frycza. Muzyka Stefana Malinowskiego.*
Obsada: Król-Orzech - C. Danielewski, Królowa - J. Winiarska, Lilijka - H. Gromnicka, Złotobrewa - A. Jasińska, Wartogłów - B. Muszyński, Magdusia - W. Tatarkiewiczówna, Wróżka - I. Kozłowska, Złotozbrojny - K. Benda, Rudy - J. Machalski, Rabuś - B. Samborski, Biskup - St. Orlik, Mróz - J. Popławski, Głód - M. Maszyński.
Wystawione dn. 22 grudnia 1917 r. i grane 12 razy.

98 DON CEZAR DE BAZAN — komedia w 5 aktach Filipa Dumoira i Adolfa d'Ennery'ego. Przekład wolny Leo Belmonta. *Reżyserował Jan Kochanowicz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Don Cezar - E. Gasiński, Maritania - J. Janiczówna, Karol II - J. Kochanowicz, Don José - E. Żytecki, Markiz de Montefior - C. Danielewski, Markiza - St. Słubicka, Lazarillo - J. Bonecki, Perez - J. Bukowski.
Wystawione dn. 31 grudnia 1917 r. i grane 12 razy.

99 STARZY I MŁODZI — komedia w 3 aktach Aleksandra Hajo. Przekład Ludwika Majdrowicza. *Reżyserował Ludwik Solski.*
Obsada: Pan Dombradi - K. Tatarkiewicz, Pani Dombradi - St. Słubicka, Eugeniusz - W. Biegański, Pani Karsa - A. Dobrzańska, Helena - Gromnicka, Panna Pepi - T. Michorowska, Jolanta - I. Kozłowska, Gacs - E. Gasiński.
Wystawione dn. 15 stycznia 1918 r. i grane 21 razy.

100 SKĄPIEC — komedia w 5 aktach Moliera. Przekład Józefa Narzymskiego. *Reżyserował Józef Solski. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Harpagon - L. Solski, Eliza - Z. Modrzewska, Kleant - B. Mierzejewski, Anzelm - J. Popławski, Marianna - I. Renard, Walery - W. Biegański, Eufrozyna - St. Słubicka, Strzała - B. Muszyński, Pani Claude - J. Winiarska, Jakub, - J. Machalski.
Wystawione dn . 29 stycznia 1918 r. i grane 17 razy.

101 PIENIĄDZ — komedia satyryczna w 3 aktach Lucjana Gleizer'a. *Reżyserował Konstanty Tatarkiewicz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Durand - E. Gasiński, La Buisquière - W. Biegański, Legros - C. Danielewski, Davrille - M. Maszyński, Korcjades - W. Ziembiński, Fürst - K. Tatarkiewicz, Minister - B. Oranowski, Pani Lionel - St. Słubicka, Zuzanna - I. Renardówna, Pani Davrille - A. Zagórska, Pan Poultier - I. Michorowska, Pani Arnold - A. Jasińska, Pani de Ligny - A. Dobrzańska.
Wystawione dn. 13 lutego 1918 r. i grane 7 razy.

102 WIECZÓR TRZECH KRÓLI lub CO CHCECIE — komedia w 5 aktach Williama Shakespeare'a. Przekład Leona Ulricha. Układ Heleny Modrzejewskiej. *Reżyserował Ludwik Solski. Muzyka w opr. Leona Schillera.*
Obsada: Orsino - K. Benda, Sebastian - B. Mierzejewski, Wiola - I. Kozłowska, Oliwia - E. Korczak-Kunina, (później L. Konopnicka-Pytlińska), Czkawka - E. Gasiński, Chu-

dogęba - L. Solski, Malwolio - C. Danielewski, Maria - Z. Modrzewska, Fabian - J. Bukowski, Feste - K. Tatarkiewicz, Antonio - J. Kochanowicz, Kapitan - J. Popławski.
Wystawione dn. 25 lutego 1918 r. i grane 17 razy. (patrz Nr 345).

103 JUDASZ Z KARIOTHU — dramat w 5 aktach Karola Huberta Rostworowskiego. *Reżyserował Ludwik Solski. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Judasz - L. Solski, Piotr - J. Kochanowicz, Jan - W. Biegański, Jakub - R. Tański, Tomasz - J. Bonecki, Filip - W. Ziembiński, Andrzej - K. Benda, Szymon - R. Szmid, Eleazar - E. Żytecki, Abraham - St. Orlik, Ezra - J. Popławski, Rachel - E. Korczak-Kunina (później L. Konopnicka-Pytlińska), Maria z Magdali - M. Dulębianka, Salome - A. Jasińska, Annasz - E. Gasiński, Kaiphasz - J. Machalski, Rabban - K. Tatarkiewicz.
Wystawione dn. 12 marca 1918 r. i grane 24 razy. (patrz Nr 333).

104 BABY — komedia w 4 aktach Zygmunta Przybylskiego i Klemensa Junoszy. *Reżyserował Jan Kochanowicz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Kwieciński - J. Kochanowicz, Anastazja - R. Bachner, Kąkolska - E. Różańska, Basia - Z. Modrzewska, Anusia - T. Bohdańska, Wojtek - St. Janowski, Ekonom - M. Zajączkowski, Gajowy - K. Zawrocki, Dr. Janowicz - J. Popławski, Łęgosz - R. Romanowski, Sarmaciński - J. Machalski, Rozalia - A. Jasińska, Marcinowski - M. Maszyński, Stawińska - J. Winiarska, Jadwiga - J. Janiczówna, Wolska - M. Dulębianka.
Wystawione dn. 25 marca 1918 r. i grane 7 razy.

105 LEKCJA MIŁOŚCI — komedia w 4 aktach Zdzisława Kleszczyńskiego. *Reżyserował Ludwik Solski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Ratomska - St. Słubicka, Janina - H. Gromnicka, Henryk - B. Mierzejewski, Rawski - K. Benda, Ździarski - B. Oranowski, Baronowa Flamm - I. Michorowska, Grażyna - I. Renardówna, Goldsztam - W. Ziembiński, Koczański - W. Biegański.
Wystawione dn. 12 kwietnia 1918 r. i grane 7 razy.

106 WET ZA WET — sztuka w 3 aktach Daria Niccodemi'ego. Przekład A. Malinowskiego. *Reżyserował Ludwik Solski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Jerzy de Valmières - W. Biegański, Ludwik de Saint-Airan - J. Kochanowicz, Lacroix - E. Gasiński, Charles - K. Tatarkiewicz, Julia - L. Duninówna, ks. de Valmières - J. Winiarska, pani Lacroix - I. Michorowska, Dora - I. Renardówna, Nina - J. Janiczówna.
Wystawione dn. 19 kwietnia 1918 r. i grane 15 razy.

107 MIŁOŚĆ I LOTERIA — komedia improwizowana w 1 akcie ze śpiewami według kanwy Floriana. *Układ tekstu, inscenizacja, reżyseria i muzyka Leona Schillera.*
Obsada: Argentyna - Z. Modrzewska, Arlekin - K. Tatarkiewicz, Skapen - M. Maszyński.
(Grana łącznie z komedią następną).

107A DOŻYWOCIE — komedia w 3 aktach wierszem Aleksandra hr. Fredry (ojca). *Reżyserował Ludwik Solski.*
Obsada: Birbancki - W. Biegański, Doktór Hugo - W. Ziembiński, Orgon - E. Gasiński, Rózia - J. Janiczówna, Łatka - L. Solski, Rafał - B. Muszyński, Michał - J. Popławski, Filip - J. Bonecki.
Wystawione dn. 30 kwietnia 1918 r. i grane: „Dożywocie" 12 razy, „Miłość i loteria" (najprzód z „Dożywociem", jeden raz ze „Skąpcem") 12 razy.

108 KAPRYSY MARIANNY — komedia w 2 aktach Alfreda de Musset. Przekład Leona Schillera. *Reżyserował Ludwik Solski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Klaudio - E. Żytecki, Marianna - M. Dulębianka, Celio - J. Bonecki, Herminia - I. Kozłowska, Octavio - B. Mierzejewski, Malvolio - B. Oranowski.
(Grana łącznie z utworem następnym).

108A MARYNA — pieśń z czasów wielkiej wojny Ludwika Hieronima Morstina. *Reżyserował Ludwik Solski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Zbigniew - W. Biegański, Kazimierz - W. Ziembiński, Ojciec - L. Solski, Maryna - H. Gromnicka, Pułkownik - M. Zajączkowski, Żyd - J. Popławski, Żydówka - R. Bachnerówna. Oficer rosyjski - K. Tatarkiewicz.
Wystawione dn. 14 maja 1918 r. i grane: „Kaprysy Marianny" 7 razy, „Maryna" (naprzód z „Kaprysami", później z „Wet za Wet") 11 razy.

109 PAN DE POURCEAUGNAC — komedia w 3 aktach (z baletem) Moliera. Przekład Tadeusza Żeleńskiego (Boya). *Inscenizacja i reżyseria Aleksandra Zelwerowicza. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego, Kostiumy Karola Frycza. Muzyka układu Leona Schillera. Tańce w układzie Konstantego Tatarkiewicza.*
Obsada: Pan de Pourceaugnac - A. Zelwerowicz, Oront - J. Popławski, Julia - Tatarkiewiczówna, Erast - K. Benda, Neryna - St. Slubicka, Lucetta - A. Jasińska, Zbrygani - J. Machalski, Lekarze - M. Maszyński i B. Muszyński, Aptekarz - J.Bonecki, Adwokaci - M. Zajączkowski i K. Tatarkiewicz.
Wystawione dn. 28 maja 1918 r. i grane 19 razy.

110 THERMIDOR — sztuka historyczna w 4 aktach Wiktoryna Sardou. Przekład Kazimierza Zalewskiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Labussière - A. Zelwerowicz, Hugon - J. Kochanowicz, Berillon - J. Popławski, Teresa - St. Słubicka, Fabianna - H. Gromnicka, Vasselin - K. Benda.
Wystawione dn. 13 czerwca 1918 r. i grane 13 razy.

SEZON 1918/19
(PONOWNA DYREKCJA A. SZYFMANA)

111 KSIĄŻĘ NIEZŁOMNY — tragedia w 3 aktach Calderona-Słowackiego. *Inscenizacja i reżyseria Juliusza Osterwy. Dekoracje Wincentego Drabika. Kostiumy Stanisława Szreniawy-Rzeckiego. Muzyka Lucjana Marczewskiego.*
Obsada: Król Fezu - G. Buszyński, Fenixana - W. Osterwina, Estrella - M. Morska, Roza - J. Bonarówna, Selina - J. Daniłłowicz, Zara - S. Broniszówna, Mulej - J. Leszczyński, Selim - M. Maszyński, Tarudant - J. Nowacki, Alfons - W. Nowakowski, Don Fernand - J. Osterwa, Don Henryk - A. Węgierko, Don Żuan - J. Staszewski, Brytasz - A. Bogusiński, Niewolnicy - W. Orszówna, K. Czyński, J. Poremba.
Wystawione dn. 13 września 1918 r. i grane 23 razy.

112 CYRULIK SEWILSKI czyli DAREMNA PRZEZORNOŚĆ — komedia w 4 aktach Carona de Beaumarchais. Przekład Tadeusza Żeleńskiego (Boya). *Inscenizacja i reżyseria Aleksandra Zelwerowicza. Dekoracje i kostiumy Stanisława Szreniawy-Rzeckiego. Muzyka wg. kompozytorów XVIII w.*
Obsada: Almaviva - J. Leszczyński, Bartolo - St. Jaracz, Rozyna - M. Majdrowiczówna, Figaro - A. Zelwerowicz, Bazyli - M. Maszyński, Młokos - F. Zbyszewski, Żywiec - J. Bukowski, Rejent - J. Gutner, Alkad - J. Poremba .
Wystawione dn. 25 września 1918 r. i grane 28 razy.

113 FIGLACKI POLITYK TERAŹNIEJSZEJ MODY — komedia w 2 aktach Ks. Franciszka Bohomolca. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje i kostiumy Wincentego Drabika.*
Obsada: Figlacki - M. Maszyński, Pomocki - M. Szpakiewicz, Mędrski - A. Węgierko, Towarski - W. Nowakowski, Zarobski - J. Gunter. Grane łącznie z komedią następną.

113A SOLENIZANT — komedia w 3 aktach Ignacego Krasickiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje i kostiumy Wincentego Drabika.*
Obsada: Staruszkiewicz - G. Buszyński, Leander - J. Nowacki, Cześnik - J. Gutner, Cześnikowa - J. Winiarska, Skarbnik - W. Nowakowski, Skarbnikowa - St. Słubicka, Podwojewoda - M. Szpakiewicz, Podwojewodzina - St. Górska, Dumski - M. Maszyński, Tarabawski - J. Poremba, Bartłomiej - F. Zbyszewski.
Wystawione dn. 12 października 1918 r. i grane 3 razy.

114 DWIE CNOTY — komedia w 4 aktach Alfreda Sutro. Przekład Gustawa Olechowskiego. *Reżyserował Kazimierz Kamiński. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Jerzy Panton - K. Kamiński, Eleonora - J. Elsnerówna, Klaudiusz - A. Węgierko, Izabela - M. Majdrowiczówna, Pani Guildford - R. Bończa, Alicja - W. Osterwina. Wystawione dn. 29 października 1918 r. i grane 21 razy.

115 TAJEMNICA — sztuka w 3 aktach Henryka Bernsteina. Przekład Natalii Siennickiej. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Konstanty Jannelot - W. Grabowski, Le Guenn - W. Brydziński, Ponta-Tulli - J. Leszczyński, Gabriela Jannelot - N. Siennicka, Henryka - I. Renardówna, Klotylda de Savageat - St. Słubicka.
Wystawione dn. 19 listopada 1918 r. i grane 10 razy.

116 WYZWOLENIE — dramat w 3 aktach Stanisława Wyspiańskiego. *Inscenizacja i reżyseria Juliusza Osterwy. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Konrad - J. Osterwa, Geniusz - W. Nowakowski, Karmazyn - A. Zelwerowicz, Hołysz - J. Zieliński, Prezes - W. Neubelt, Przodownik - J. Nowacki, Kaznodzieja - J. Poremba, Prymas - G. Buszyński, Mówca - A. Węgierko, Ojciec - A. Bogusiński, Syn - M. Szpakiewicz, Harfiarka - Z. Modrzewska, Wróżka - E. Korczak-Kunina, Starzec - St. Lochman, Córki - M. Brydzińska i H. Kacicka, Muza - S. Broniszówna, Hestia - B. Koyałłowicz, Erynie - St. Górska, J. Munclingrowa, T. Bohdańska, J. Daniłłowiczówna, W. Orszówna, A. Herburtówna. Maski: A. Bogusiński, J. Bielicz, J. Bukowski, T. Chmielewski, J. Gutner, S. Lochman, W. Neubelt, J. Nowacki, M. Pietruszyński, J. Poremba, St. Ratowski, M. Szpakiewicz, F. Zbyszewski, J. Zieliński, A. Węgierko, Reżyser - St. Jaracz, Stary aktor - J. Zieliński, Aktor - J. Gutner, Redaktor - St. Bryliński, Rekwizytor - J. Kiedrzyński, Inspicjent - K. Zawrocki.
Wystawione po raz pierwszy dn. 12 kwietnia 1916 r., w reżyserii Aleksandra Zelwerowicza, i grane 18 razy. Wystawione dn. 28 listopada 1918 r. i grane 17 razy. (patrz Nr. 336).

117 PANI CHORĄŻYNA — sztuka w 4 aktach na tle historycznym Stefana Krzywoszewskiego. *Reżyserował Juliusz Osterwa. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Król Stanisław August - K. Kamiński, Ks. Józef Poniatowski - J. Nowacki, Ksawery Branicki - A. Zelwerowicz, Sapieha - W. Grabowski, Ks. Kołłątaj - St. Jaracz, Ignacy Potocki - M. Maszyński, Małachowski - W. Nowakowski, Ks. Piatoli - J. Zieliński, Niemcewicz - M. Szpakiewicz, Weyssenhoff - J. Bielicz, Szambelan - A. Bogusiński, Kasztelanowa - St. Słubicka, Chorąży - G. Buszyński, Małgosia - M. Przybyłko-Potocka, Porucznik Zaleski - J. Leszczyński ‚Agnieszka - St. Górska.
Wystawione dn. 21 grudnia 1918 r. i grane 25 razy.

118 MISTRZ — komedia w 3 aktach Hermana Bahra. *Reżyserował Kazimierz Kamiński.*
Obsada: Kajetan Dor - K. Kamiński, Violetta - M. Mrozińska, Dr. Dor - G. Buszyński, Julia - St. Górska, Dr. Kokoro - St. Ratowski, Hr. Wann - M. Szpakiewicz, Dr. Balsel - T. Chmielewski.
Wystawione dn. 11 stycznia 1919 r. i grane 10 razy.

119 SZOPKA STAROPOLSKA — misterium o cudownym Narodzeniu Pańskim krotofilnymi intermediami przeplatane, w 4 częściach a 12 sprawach polskim rymem spisał i własnego utworu sinfoniami okrasił Leon Schiller. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Sancta Maria - M. Majdrowiczówna, Sanctus Joseph - W. Neubelt, Mors - J. Jabłoński, Diabolus - A. Bogusiński, Gaspar - W. Nowakowski, Melcher - I. Nowacki, Balthazar - J. Bukowski, Herodes - G. Buszyński, Królowa - S. Broniszówna, Bartos - F. Zbyszewski, Korydon - J.Poremba, Dameta - M. Szpakiewicz, Ryczywół - M. Maszyński, Szlachcic - G. Buszyński, Karczmarka - J. Munclingrowa. Intermedia: Żydek - T. Chmielewski, Twardowski - J. Gutner, Twardowska - St. Górska, Słowik - M. Ma-

szyński, Saper - J. Poremba, Małgorzatka - St. Słubicka, Hreczkosiej - A. Zelwerowicz, Niemiec - M. Maszyński, Niemka - I. Szylinżanka, Dziad z pod Ś-go Krzyża - F. Zbyszewski .
Wystawione dn. 22 stycznia 1919 r. i grane 17 razy.

120 ZEMSTA — komedia w 4 aktach wierszem Aleksandra hr. Fredry (ojca). *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Cześnik - A. Zelwerowicz, Klara - M. Majdrowiczówna, Rejent - W. Rapacki, Wacław - A. Węgierko, Podstolina - St. Słubicka, Papkin - J. Leszczyński, Dyndalski - J. Zieliński.
Wystawione dn. 1 lutego 1919 r. i grane 17 razy.

121 MIRANDOLINA („La Locandiera") — komedia w 3 aktach Carla Goldoniego. Przekład Leopolda Staffa. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Wincentego Drabika. Muzyka Paisiella, Durante'go, Pergolesi'ego i Cimarosy.*
Obsada: Kawaler di Ripafratta - A. Zelwerowicz, Markiz di Forlipopoli - J. Zieliński, Hr. d'Albafiorita - St. Jaracz, Mirandolina - M. Przybyłko - Potocka, Hortensja - S. Broniszówna, Dejanira - Z. Modrzewska.
Wystawione dn. 8 marca 1919 r. i grane 20 razy.

122 PIERWSZA SZTUKA FANNY — komedia w 3 aktach z prologiem i epilogiem Bernarda Shaw'a. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Pan Gilbey - St. Jaracz, Pani Gilbey - St. Górska, Bobby - A. Węgierko, Pan Knox - J. Zieliński, Pani Knox - St. Słubicka, Małgorzata - M. Majdrowiczówna, Duvallet - J. Leszczyński, Juggins - A. Zelwerowicz, Dora - M. Mrozińska, Prolog i epilog: Hr. O'Dowda - M. Maszyński, Fanny - H. Kacicka, Savoyard - J. Nowacki, Krytycy - G. Buszyński, W. Neubelt, M. Szpakiewicz, K. Czyński.
Wystawione dn. 29 marca 1919 r. i grane 25 razy.

123 SZCZĘŚCIE FRANIA — komedia w 3 aktach Włodzimierza Perzyńskiego. *Reżyserował Karol Borowski.*
Obsada: Lipowski - G. Buszyński, Lipowska - I. Kozłowska, Helena - St. Słubicka, Franio - St. Jaracz, Otrecki - St. Bryliński, Mroczyńska - St. Górska.
Wystawione dn. 24 kwietnia 1919 r. i grane 12 razy.

124 KORIOLAN — tragedia w 5 aktach Williama Shakespeare'a. Przekład J. Paszkowskiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Koriolan - J. Leszczyński, Wolumnia - W. Barszczewska, Wirgilia - B. Koyałłowiczówna, Larcjusz - A. Węgierko, Kominiusz - G. Buszyński, Sycyniusz - J. Zieliński, Junius Brutus - J. Poremba, Aufidiusz - J. Nowacki, Agryppa - W. Nowakowski.
Wystawione dn. 16 maja 1919 r. i grane 22 razy.

125 KRÓL — komedia w 4 aktach G. de Caillavet, R. de Flers i E. Arène. *Reżyserował Kazimierz Kamiński.*
Obsada: Król Serdanii - K. Kamiński, Bourdier - St. Jaracz, Marta - M. Mrozińska, Zuzanna - M. Brydzińska, Rivelot - St. Bryliński, Margrabia de Chamarande - M. Maszyński, Margrabina - St. Słubicka, Hr. Jakub - St. Ratowski, Blond - W. Grabowski, Lelorrain - A. Bogusiński, Carmean - G. Buszyński, Gabrier - W. Neubelt, Prezydent senatu - F. Zbyszewski, Arcybiskup - W. Nowakowski, Teresa Marnix - J. Elsner.
Wystaw. dn. 7 czerwca 1919 r. i grane 29 razy. (patrz Nr Nr 222 i 337).

126 MISS HOBBS — komedia w 4 aktach Jerome K. Jerome'a. Przekład M. Niovilli. *Reżyserował Karol Borowski.*
Obsada: Patrick - W. Grabowski, Percival - A. Węgierko, Bessy - Z. Modrzewska, Jessop - St. Ratowski, Milli Farey - M. Brydzińska, Miss Abbey - St. Słubicka, Miss Hobbs - M. Mrozińska, Kapitan Sands - J. Gutner.
Wystawione dn. 11 lipca 1919 r. i grane 40 razy. Wznowione dn. 4/IV 1921 r. (obsada jak wyżej, z wyjątkiem: Percival - W. Biegański, Jessop - M. Batogowski, Kapitan Sands - S. Fiszer) i grane 15 razy. Ogółem 55 razy.

127 WICEK I WACEK — komedia w 4 aktach Zygmunta Przybylskiego. *Reżyserował Karol Borowski.*
Obsada: Żymalski - A .Bogusiński, Jadwiga - J. Winiarska, Helena - M. Brydzińska, Edward - St. Ratowski, Rotnicki - W. Neubelt, Klepacki - A. Siemaszko, Wiercińska - A. Broniczowa, Modrzycka - S. Broniszówna, Wicek - W. Grabowski, Wacek - St. Jaracz, Paulina - St. Słubicka.
Wystawione dn. 8 sierpnia 1919 r. i grane 34 razy.

128 ROMANS — sztuka w 3 aktach z prologiem i epilogiem. E. Sheldona. Przekład Stanisława Sierosławskiego. *Reżyserował Kazimierz Dunin Markiewicz.*
Obsada: Margarita Cavallini - I. Solska-Grosserowa, Amstrong - W. Brydziński, Kornel van Tail - St. Sierosławski, Zuzanna van Tail - M. Jasińska, Miss Amstrong - St. Słubicka, Fred - W. Szarski, Harry - G. Buszyński, Signora Vannucci - S. Broniszówna.
Wystawione dn. 5 września 1919 r. i grane 30 razy.

129 IDYLLA MAŁŻEŃSKA — komedia w 4 aktach Piotra Nansena. Przekład Z. Kaweckiego. *Reżyserował Leonard Bończa-Stępiński.*
Obsada: Mogensen - L. Bończa, Nancy - M. Mrozińska, Dr. Jermer - W. Grabowski, Lily - M. Jasińska, Marten - St. Ratowski.
Wystawione dn. 1 października 1919 r. i grane 18 razy.

130 SPAZMY MODNE — komedia w 4 aktach Wojciecha Bogusławskiego. *Reżyserował Stanisław Stanisławski. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Hr. Modnicki - St. Stanisławski, Hrabina - I. Solska-Grosserowa, Lukrecja - Z. Modrzewska, Pułkownik Zdawnialski - W. Rapacki, Szarmancki - W. Grabowski.
Wystawione dn. 17 października 1919 r. i grane 10 razy.

131 MAJOR BARBARA — komedia w 3 aktach G. Bernarda Shaw'a. *Reżyserował Kazimierz Dunin-Markiewicz. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Undershaft - K. Kamiński, Lady Undershaft - J. Elsnerówna, Stefan - A. Węgierko, Barbara - M. Kamińska, Sara - St. Umińska, Lomax - K. Biernacki, Cusins - L. Bończa, Mitchens - J. Winiarska, Jenny - J. Gzylewska, Walker - St. Jaracz, Shirley - T. Chmielewski, Pani Baines - St. Słubicka.
Wystawione dn. 30 października 1919 r. i grane 26 razy.

132 TWARZ I MASKA — komedia w 3 aktach L. Chiarellego. Przekład Włodzimierza Perzyńskiego. *Reżyserował Leonard Bończa.*
Obsada: Graziano - W. Brydziński, Savina - I. Solska-Grosserowa, Luciano Spina - W. Szarski, Zanotti - A. Bogusiński, Elisa - J. Elsnerówna, Migliozini - G. Buszyński, Marta - M. Kamińska, Wanda - M. Brydzińska.
Wystawione dn. 21 listopada 1919 r. i grane 30 razy. Wznowione dn. 19/XI 1921 r. (obsada jak wyżej, z wyjątkiem: Savina - L. Duninówna, Spina - W. Grabowski, Elisa - St. Słubicka) i grane 6 razy. Ogółem 36 razy.

133 LOSY EUROPY — groteska w 3 aktach Brunona Winawera. *Reżyserował Karol Borowski.*
Obsada: Karapetkowicz - A. Węgierko, Zdenkowicz - T. Chmielewski, Mayer - St. Ratowski, Mortadelli - S. Broniszówna, Bogatyrkowicz - J. Strachocki, Rododendrowicz - J. Zieliński, Mitrofanowicz - St. Jaracz, Popkowicz - W. Szarski, Portalez - A. Siemaszko, Von Kiebitz - W. Grabowski.
Wystawione dn. 11 grudnia 1919 r. i grane 10 razy.

134 W NOC BOŻEGO NARODZENIA. Jasełka Polskie r. p. 1919 w 4 częściach Artura Oppmana (Or-Ota). *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Wincentego Drabika. Muzyka Henryka Opieńskiego.*
Obsada: Cz. I — Anioł - J. Munclingrowa, Św. Mikołaj - G. Buszyński, Władysław Jagiełło - J. Strachocki, Zygmunt August - W. Biegański, Stefan Batory - W. Szarski, Boruta - St. Bryliński. Cz. II — Prolog - W. Brydziński, Huzar - W. Biegański, Małgorzatka - M. Brydzińska, Icek - T. Chmielewski, Przekupka - St. Słubicka, Kiełbaskarz - L.

Bończa, Szewc - S. Jaracz, Emeryt - W. Rapacki, Sybirak - G. Buszyński, Babunia - J. Winiarska, Latarnik - T. Chmielewski. Cz. III — Herod - A. Siemaszko, Herodowa - S. Broniszówna, Śmierć - J. Strachocki, Diabeł - F. Zbyszewski. Cz. IV — Prolog - K. Borowski, Polak Amerykański - S. Bryliński, Murmańczyk - A. Siemaszko, Marynarz - A. Węgierko, Ślązak - S. Jaracz, Dziecko lwowskie - M. Brydzińska, Poilu - W. Brydziński.
Wystawione dn. 25 grudnia 1919 r. i grane 14 razy.

135 BRAT MARNOTRAWNY — komedia lekkomyślna w 3 aktach Oskara Wilde'a. Przekład Bolesława Gorczyńskiego. *Reżyserował Juliusz Osterwa.*
Obsada:John Worthing - W. Grabowski, Algernon - W. Biegański, Ks. Kanonik - A. Bogusiński, Lady Bracknell - J. Elsnerówna, Gwandolena Fairfax - M. Kamińska, Cecylia Cardew - M. Brydzińska, Panna Prism - J. Munclingrowa.
Przeniesione z Teatru Małego. W Teatrze Polskim odegrane po raz pierwszy dn. 5 stycznia 1920 r. i grane 13 razy.

136 NIE-BOSKA KOMEDIA — poemat dramatyczny w 4 częściach Zygmunta Krasińskiego. *Inscenizacja i reżyseria Arnolda Szyfmana. Obrazy sceniczne Wincentego Drabika. Muzyka Ludomira Różyckiego.*
Obsada: Poeta - St. Stanisławski, Mąż - W. Brydziński, Żona - I. Solska-Grosserowa, Orcio - St. Umińska, Jakub - F. Zbyszewski, Ojciec chrzestny - W. Neubelt, Doktór - St. Bryliński, Żona doktora - St. Słubicka, Anioł Stróż - H. Orlikówna, Zły duch - G. Buszyński, Dziewica - B. Koyałłowiczówna, Orzeł - J. Strachocki, Filozof - K. Biernacki, Lekarz - K. Borowski, Arcybiskup - A. Bogusiński, Baron - M. Bonecki, Hrabia - W. Szarski, Książę - E. Szafrański, Pankracy - J. Chmieliński, Leonard - A. Węgierko, Przechrzty - L. Bończa-Stępiński, T. Chmielewski, Dziewczyna - T. Bohdańska, Kobieta - S. Broniszówna.
Wystawione dn. 30 stycznia 1920 r. i grane 53 razy.

137 WIELE HAŁASU O NIC — komedia w 5 aktach Williama Shakespeare'a. Tekst polski według przekładów L. Ulricha i J. Paszkowskiego. Inscenizacja Leona Schillera. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje i kostiumy Wincentego Drabika. Choreografia K. Łobojki.*
Obsada: Don Pedro - W. Biegański, Don Juan - S. Bryliński, Klaudio - A. Węgierko, Benedykt - J. Leszczyński, Leonato - G. Buszyński, Antonio - A. Bogusiński, Baltazar - W. Szarski, Ciarka - S. Jaracz, Kwasek - W. Neubelt, Pisarz - M. Bonecki, Hero - J. Gzylewska, Beatrycze - M. Przybyłko-Potocka, Małgorzata - St. Słubicka, Urszula - St. Umińska. Obsada pantomimy: Driada - Z. Modrzewska, Satyr - J. Strachocki, Pasterz - St. Cywiński.
Wystawione dn. 12 marca 1920 r. i grane 35 razy. Wystawione uprzednio w reżyserii Józefa Sosnowskiego i w innej obsadzie dn. 30/XII 1916 r. i grane 21 razy. Ogółem 56 razy.

138 PUŁASKI W AMERYCE — dramat Adolfa Nowaczyńskiego. *Reżyserował Stanisław Stanisławski. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Kazimierz Pułaski - J. Leszczyński, Lafayette - A. Węgierko, Admirał d'Estaing - G. Buszyński, Benyowszky - J. Strachocki, Lincoln - S. Bryliński, Sullivan - A. Bogusiński, Washington - W. Neubelt, Arnold - K. Biernacki, Mac-Moyler - J. Chmieliński, Deniza Mac-Moyler - M. Kamińska, Porucznik Zieliński - W. Szarski, Angelika - B. Koyałłowiczówna, Marta - M. Jasińska, Oberżysta - J. Zieliński, Oberżystka - J. Winiarska.
Wystawione dn. 7 maja 1920 r. i grane 6 razy.

139 WACHLARZ LADY WINDERMERE — sztuka w 4 aktach Oskara Wilde'a. *Reżyserował Leonard Bończa-Stępiński.*
Obsada: Lord Windermere - J. Leszczyński, Lady Windermere - Z. Modrzewska, Księżna Of-Bernick - St. Słubicka, Lady Carlisle - St. Umińska, Pani Erlynne - T. Solska-Grosserowa, Lord Lorton - A. Bogusiński, Lord Darlington - A. Węgierko, Dumby - W. Szarski, Graham - W. Grabowski, Hopper - S. Bryliński.
Wystawione dn. 22 maja 1920 r. i grane 22 razy.

140 MIESZCZANIN SZLACHCICEM — komedia w 3 aktach, okraszona baletem, Moliera. Przekład Tadeusza Żeleńskiego (Boya). *Układ sceniczny Ryszarda Bolesławskiego i Leona S. Schillera. Dekoracje i kostiumy Wincentego Drabika. Muzyka w opracowaniu L. S. Schillera.* W akcie III-im *Mandragora*, pantomima w 3 sprawach Karola Szymanowskiego. *Scenariusz Ryszarda Bolesławskiego i Leona S. Schillera.*
Obsada: Pan Jourdain - St. Jaracz, Pani Jourdain - St. Słubicka, Lucylla - J. Gzylewska, Kleont - A. Węgierko, Dorymena - B. Koyałłowiczówna, Dorant - W. Grabowski, Neryna - Z. Modrzewska, Covielle - St. Bryliński, Nauczyciel muzyki - W. Neubelt, Tancmistrz - T. Chmielewski, Nauczyciel fechtunku - J. Strachocki, Nauczyciel filozofii - J. Zieliński.
Obsada: „Mandragory": Król Sinadab - J. Strachocki, Królowa Gulinda - M. Bonecki, Arlekin - St. Umińska, Kapitan Kokodrillo - T. Chmielewski, Doktór - F. Zbyszewski.
Wystawione dn. 15 czerwca 1920 r. i grane 31 razy.

141 ROMANTYCZNI — komedia w 3 aktach Edmunda Rostanda. Przekład Leo Belmonta. *Reżyserował Ryszard Bolesławski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego. Muzyka różnych kompozytorów.*
Obsada: Sylwetta - M. Kamińska, Percinet - W. Biegański, Bergamin - S. Jaracz, Pasquinot - J. Zieliński, Straforel - R. Bolesławski.
Wystawione dn. 15 lipca 1920 r. i grane 13 razy.

142 KLUB KAWALERÓW — krotochwila w 3 aktach Michała Bałuckiego. *Reżyserował Karol Borowski.*
Obsada: Mirska - J. Munclingrowa. Marynia - J. Gzylewska, Ochotnicka - I. Solska-Grosserowa, Dziudziulińska - St. Górska, Sobieniewski - J. Janusz, Wygodnicki - L. Bończa-Stępiński, Nieśmiałowski - S. Jaracz, Motyliński - K. Biernacki, Topolnicki - M. Batogowski, Piorunowicz - G. Buszyński.
Wystawione dn. 28 lipca 1920 r. i grane 31 razy.

SEZON 1920/21

143 WESELE FONSIA — komedia w 3 aktach R. Ruszkowskiego. *Reżyserował Karol Borowski.*
Obsada: Emilia Kurnicka - St. Słubicka, Anastazja Kurnicka - J. Winiarska, Helena - M. Kamińska, Wanda - J. Gzylewska, Kazimierz - B. Samborski, Kurzawa - A. Bogusiński, Alfons - St. Stanisławski, Piekulski - J. Janusz, Mrozik - A. Fertner, Ogonkowski - T. Chmielewski, Dorowski - W. Biegański.
Wystawione dn. 2 września 1920 r. i grane 58 razy. Wznowione dn. 12/II 1922 r. (obsada jak wyżej, z wyjątkiem: Alfons - J. Kozłowski, Piekulski - B. Rosłan, Dorowski - M. Batogowski) i grane 5 razy. Ogółem 63 razy.

144 MIŁOSIERDZIE („Charitas") — misterium w 3 aktach z prologiem Karola Huberta Rostworowskiego. *Reżyserował Ryszard Bolesławski. Obrazy i kostiumy Wincentego Drabika.*
Obsada: Reżyser - R. Bolesławski, Dziadówka - S. Broniszówna, Bogacz - St. Stanisławski, Kaznodzieja - J. Zieliński, Miłosierdzie - W. Biegański, Uczony - L. Bończa-Stępiński (dubl. G. Buszyński), Sędzia - G. Buszyński (dubl. J. Strachocki), Włóczęga - St. Jaracz (dubl. B. Samborski), Tyran - St. Bryliński (dubl. A. Piekarski).
Wystawione dn. 5 października 1920 r. i grane 20 razy.

145 ZWIĄZEK ATLETÓW — komedia w 4 aktach Jerzego Duhamela. Przekład Leona S. Schillera. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Papa - A. Siemaszko, Mama - St. Górska, Matylda - M. Gellówna, Lea - M. Brydzińska, Dionizy - St. Umińska, Amadeusz - St. Jaracz.
Wystawione dn. 29 października 1920 r. i grane 13 razy.

146 NASI NAJSERDECZNIEJSI — komedia w 4 aktach Wiktora Sardou. Przekład M. Chrzanowskiego. *Reżyserował Stanisław Stanisławski.*
Obsada: Caussade - J. Zieliński, Cecylia - I. Solska-Grosserowa, Emilia - J. Gzylewska, Tholosan - S. Stanisławski, Maurycy - W. Biegański, Marecat - A. Siemaszko, Pan de Vignieux - W. Neubelt, Pani de Vignieux - H. Pawłowska, Abdalach - S. Bryliński.
Wystawiono dn. 13 listopada 1920 r. i grane 10 razy.

147 ROSMERSHOLM — dramat w 4 aktach Henryka Ibsena. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Jan Rosmer - K. Adwentowicz, Rebeka - I. Solska-Grosserowa, Rektor Kroll - J. Zieliński, Brendel - S. Jaracz, Mortensgard - L. Bończa-Stępiński, Pani Helseth - J. Winiarska.
Wystawione 4 grudnia 1920 r. i grane 22 razy.

148 POWRÓT — komedia w 4 aktach R. de Flersa i F. de Croisseta. Przekład Włodzimierza Perzyńskiego. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Vaudière - J. Leszczyński, Coletta - M. Przybyłko-Potocka, Pani Tourrare - St. Słubicka, Baltazar - A. Fertner, Vaucrois - W. Biegański, Dumont - W. Neubelt.
Wystawione dn. 28 grudnia 1920 r. i grane raz jeden w noc Sylwestrową z dn. 31/XII na 1/I 1922 r. Wznowione dn. 18/XII 1922 r. (obsada jak wyżej z wyjątkiem: Vaucrois - J. Warnecki) i grane 3 razy. Ogółem 54 razy.

149 KOCHANKOWIE — sztuka w 3 aktach Wacława Grubińskiego. *Reżyserował Wacław Grubiński. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Helena - M. Przybyłko-Potocka, Wiktor - J. Osterwa, Eugeniusz - W. Brydziński.
Wystawione w Teatrze Małym. W Teatrze Polskim grane w noc Sylwestrową z dn. 31/XII na 1/I 1921 r. raz jeden.

150 RUY BLAS — tragedia w 5 aktach Victora Hugo. Przekład Wł. L. Anczyca. *Reżyserował Ryszard Bolesławski. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Ruy Blas - J. Leszczyński, Don Sallustio - L. Bończa-Stępiński, Don Cezar - K. Adwentowicz, Don Guritan - G. Buszyński, Królowa Hiszpanii - M. Przybyłko-Potocka, Ks. Albuquerque - St. Słubicka, Kasylda - J. Gzylewska.
Wystawione dn. 10 lutego 1921 r. i grane 28 razy.

151 BIAŁA RĘKAWICZKA — sztuka w 5 aktach Stefana Żeromskiego. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Mieczysław - W. Biegański, Ludwika - M. Kamińska, Baronowa - St. Górska, Mielski - S. Jaracz, Mielska - H. Pawłowska, Antonina - J. Gzylewska, Tadeusz - J. Strachocki, Dłutwa - J. Zieliński, Sikorski - F. Zbyszewski, Wątły - A. Bogusiński, Dr. Olszycki - A. Siemaszko, Rypski - G. Buszyński, Ferdzio - W. Grabowski, Tasak - T. Chmielewski.
Wystawione dn. 8 marca 1921 r. i grane 24 razy.

152 KUPIEC WENECKI — komedia w 5 aktach Williama Shakespeare'a. Przekład J. Paszkowskiego. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Wincentego Drabika. Muzyka Ludomira Różyckiego.*
Obsada: Doża - A. Bogusiński, Ks. Marokański - J. Leszczyński, Ks. Aragoński - St. Stanisławski, Antonio - G. Buszyński, Bassanio - J. Strachocki, Solanio - M. Batogowski, Solarino - A. Piekarski, Gracjano - S. Bryliński, Lorenzo - W. Biegański, Szajlok - S. Jaracz, Tubal - W. Neubelt, Lancelot - T. Chmielewski, Stary Gobbo - J. Zieliński, Porcja - M. Przybyłko-Potocka, Neryssa - M. Brydzińska, Jessyka - B. Koyałłowiczówna.
Wystawione dn. 19 kwietnia 1921 r. i grane 27 razy. (patrz Nr. 318).

153 SZAŁ — sztuka w 4 aktach Stefana Krzywoszewskiego. *Reżyserował Stanisław Stanisławski. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Hr. Ogrzanowska - St. Słupicka, Mery - A. Gryficz-Mielewska, Burba - S. Bryliński, Hr. Siewierski - J. Leszczyński, Gośliczki - W. Biegański, Kurak - T. Chmielewski, Pani Leokadia - H. Górska-Piotrowska, Ksiądz - A. Bogusiński, Naczelnik straży ziemskiej - A. Siemaszko.
Wystawione dn. 19 maja 1921 r. i grane 30 razy.

154 OCZY KSIĘŻNICZKI FATHMY — komedia w 3 aktach Stefana Kiedrzyńskiego. *Reżyserował Karol Borowski.*
Obsada: Broniewski - J. Zieliński, Stefania - M. Przybyłko-Potocka, Narewicz - L. Bończa-Stępiński, Regina - J. Munclingrowa, Czerski - J. Leszczyński.
Dystawione dn. 18 czerwca 1921 r. i grane 26 razy.

155 MIŁOŚĆ CZUWA — komedia w 4 aktach Roberta de Flersa i G. de Caillaveta. *Reżyserował Stanisław Stanisławski.*
Obsada: Margrabina - H. Górska-Piotrowska, Andrzej - W. Grabowski, Carteret - A. Bogusiński, Żaklina - M. Kamińska, Lucyna - M. Dunikowska, Proboszcz - A. Siemaszko, Walenty Verner - A. Różycki, Firmina - M. Gellówna.
Wystawione dn. 14 lipca 1921 r. i grane 22 razy.

156 BOHATER I ŻOŁNIERZ — komedia w 3 aktach G. Bernarda Shaw'a. *Reżyserował Karol Borowski.*
Obsada: Petkow - A. Siemaszko, Katarzyna - St. Górska, Raina - M. Kamińska, Sergiusz - B. Samborski, Bluntschli - W. Grabowski, Luka - M. Mrozińska, Mikołaj - B. Rosłan.
Wystawione dn. 5 sierpnia 1921 r. i grane 20 razy.

157 TAJFUN — sztuka w 4 aktach Melchiora Lengyela. Przekład Władysława Rabskiego. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Dr. Tokeramo - W. Brydziński, Yoshikawa - T. Chmielewski, Kobayashi - G. Buszyński, Hironari - W. Roland, Dr. Dupont - W. Neubelt, Renard - S. Bryliński, (dubl. A. Różycki) Helena - M. Kamińska, Teresa - J. Gzylewska, Prezes Sądu - B. Rosłan, Prokurator - B. Samborski, Obrońca - M. Batogowski.
Wystawione dn. 25 sierpnia 1921 r. i grane 39 razy.

SEZON 1921/22

158 FLOREK — krotochwila w 3 aktach A. Abrahamowicza i R. Ruszkowskiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Pietrzycki - B. Rosłan, Heliodor - T. Chmielewski, Zenobia - St. Słubicka, Edward - M. Batogowski, Florian Florkowski - A. Fertner, Rzucalski - B. Samborski, Agnieszka - H. Pawłowska, Jadwiga - J. Gzylewska, Onufry - J. Zieliński, Pliszewski - W. Neubelt, Prosiątkowski - M. Gielniewski, Szczygielska - J. Winiarska.
Wystawione dn. 20 września 1921 r. i grane 20 razy.

159 CHORY Z UROJENIA — komedia w 3 aktach z prologiem i epilogiem, ze śpiewami i z baletem, Moliera. Przekład Tadeusza Żeleńskiego (Boya). *Inscenizacja i reżyseria A. Zelwerowicza. Dekoracje i kostiumy Karola Frycza. Muzyka Ludomira Różyckiego. Choreografia Kazimierza Łobojki.*
Obsada: Argan - A. Zelwerowicz, Belina - St. Słubicka, Aniela - A. Leszczyńska, Berald - G. Buszyński, Kleant - J. Kozłowski, Dr. Biegunka - A. Bogusiński, Tomasz Biegunka - W. Gawlikowski, Dr. Czyściel - B. Samborski, Aptekarz - T. Chmielewski, Rejent - W. Neubelt, Antosia - M. Brydzińska. *Prolog* — I. Markiz - L. Stępowski, II. Poliszynel - St. Umińska. *Epilog* — Prezes - B. Rosłan, Doctor primus - M. Gielniewski.
Wystawione dn. 13 października 1921 r. i grane 32 razy.

160 LENIN — komedia w 1 akcie Wacława Grubińskiego. *Reżyserował Wacław Grubiński. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Lenin - W. Brydziński, Gotorpow - A. Różycki, Karandowa - H. Hałacińska-Gawlikowska, Sadoul - A. Zelwerowicz, Łunaczarskij - A. Siemiaszko, Gorkij - Z. Nowakowski. (Grana łącznie z komedią następną).

160A PIĘKNA HELENA albo o zmienności powodów toczącej się wojny — komedia w 1 akcie Wacława Grubińskiego. *Reżyserował Wacław Grubiński. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Helena - H. Górska, Menelaus - B. Rosłan, Priam - A. Bogusiński, Parys - L. Stępowski, Hektor - B. Samborski, Kassandra - J. Muncligrowa, Plotyn - J. Kozłowski, Diotima - M. Brydzińska. Wystawione dn. 4 listopada 1921 r. i grane 17 razy.

161 NOC LISTOPADOWA — sceny dramatyczne Stanisława Wyspiańskiego. Układ sceniczny Adama Zagórskiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje i kostiumy Wincentego Drabika. Muzyka Lucjana Marczewskiego.*
Obsada: Pallas Atena - H. Hałacińska-Gawlikowska, Wysocki - Z. Nowakowski, Joanna - L. Dunin-Osmólska, W. ks. Konstanty - A. Zelwerowicz, Gendre - J. Janusz, Kuruta -

B. Rosłan, Goszczyński - J. Niwiński, Nabielak - W. Roland, Kora - M. Brydzińska, Demeter - J. Muncligrowa, Makrot - W. Gawlikowski, Satyry - T. Chmielewski, W. Bienin, Aktor - A. Bogusiński, Faust - Z. Borkowski, Mefisto - B. Rosłan, Chłopicki - G. Buszyński, Lubowidzki - M. Gielniewski, Potocki - L. Łuszczewski, Ares - B. Samborski, Młody Gendre - J. Kozłowski, Krasiński - A. Różycki, Łukasiński - J. Zieliński. Wystawione dn. 29 listopada 1921 r. i grane 23 razy. (patrz Nr 281).

162 KOBIETA, KTÓRA ZABIŁA — sztuka w 5 aktach z prologiem i epilogiem Sidneya Garricka. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje i projekty mebli Karola Frycza.*

Obsada: Morland - A. Zelwerowicz, Lawinia - M. Przybyłko-Potocka, Ellis - St. Słubicka, Vicehrabia de Candillac - K. Junosza-Stępowski, Brideaux - T. Chmielewski, Violetta - H. Hałacińska-Gawlikowska, Ruth - St. Umińska, Sędzia - L. Stępowski. Wystawione dn. 23 grudnia 1921 r. i grane 50 razy.

163 TEN, KTÓREGO BIJĄ PO TWARZY — widowisko w 4 aktach Leonida Andrejewa. Przekład Jana Lechonia. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Wincentego Drabika.*

Obsada: Consuella - St. Umińska, Hr. Manzini - K. Junosza-Stępowski, Ten - W. Brydziński, Briquet - A. Siemaszko, Zenejda - S. Broniszówna, Besano - L. Stępowski, Pan - G. Buszyński, Baron Regnard - A. Zelwerowicz, Jackson - B. Samborski, Tili - T. Chmielewski, Poli - W. Bienin.

Wystawione dn. 4 lutego 1922 r. i grane 53 razy. Wznowione dn. 15/IX 1923 r. (obsada jak wyżej z wyjątkiem: Briquet - B. Rosłan, Pan - J. Maliszewski, Tili - J. Niwiński, Poli - J. Macherski, Thomas - K. Wojciechowski, Angelika - Z. Kuszlówna, Atleta - J. Szkudelski, Ujeżdżacz - Wł. Sławski, Klown - Wł. Uhl) i grane 16 razy. Ogółem 69 razy.

164 MĄŻ IDEALNY — sztuka w 4 aktach Oskara Wilde'a. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Karola Frycza.*

Obsada: Sir Caversham - A. Zelwerowicz, Vicehr. Gooring - W. Grabowski, Sir Chiltern - A. Różycki, Vicehr. de Nanjac - L. Stępowski, Lady Chiltern - H. Hałacińska-Gawlikowska, Mabel - M. Kamińska, Pani Cheveley - M. Przybyłko-Potocka. Wystawione dn. 21 marca 1922 r. i grane 29 razy.

165 HAMLET — tragedia w 5 aktach Williama Shakespeare'a. Przekład J. Paszkowskiego, opracowany przez W. Horzycę. *Reżyserował Arnold Szyfman. Dekoracje, kostiumy i meble Karola Frycza. Muzyka Stanisława Moniuszki.*

Obsada: Król - B. Samborski, Królowa - S. Broniszówna, Hamlet - W. Brydziński, Poloniusz - St. Stanisławski, Ofelia - M. Majdrowiczówna, Horacy - A. Różycki, Laertes - J. Warnecki-Kozłowski, Woltymand - M. Batogowski, Rozenkranc - J. Zieliński, Gildenstern - W. Gawlikowski, Ozryk - T. Chmielewski, Ksiądz - W. Neubelt, Marcellus - B. Rosłan, Bernardo - W. Szarski, Rejnaldo - W. Bienin, Fortynbras - L. Łuszczewski, Rotmistrz - M. Gielniewski, Duch ojca Hamleta - L. Stępowski, Aktorzy - G. Buszyński, J. Niwiński, W. Roland, Aktorka - J. Munclingrowa, Grabarze - A. Zelwerowicz, B. Rosłan.

Wystawione dn. 2 maja 1922 r. i grane 36 razy. Wznowione dn. 24/XII 1922 r. (obsada jak wyżej, z wyjątkiem: Ofelia - H. Gromnicka, Horacy - L. Stępowski, Ozryk - St. Bryliński, Marcellus - M. Godlewski, Duch ojca Hamleta - T. Skarzyński, Aktorzy - T. Skarzyński, T. Żelski, T. Rossowiecki) i grane 13 razy. Ogółem 49 razy.

166 DRUGI MĄŻ — komedia w 3 aktach Mieczysława Fijałkowskiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*

Obsada: Hr. Szczodrowolska - St. Słubicka, Zofia - M. Przybyłko-Potocka, Witold - K. Junosza-Stępowski, Sławicz - A. Różycki, Ksiądz - A. Zelwerowicz. Wystawione dn. 7 czerwca 1922 r. i grane 20 razy.

167 GÓRĄ SERCE! („A tout... coeur") — komedia w 3 aktach Feliksa Gandery. Przekład Władysława Rabskiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracja Wincentego Drabika.*

Obsada: Raul - A. Różycki, Marek - L. Łuszczewski, Gingleux - St. Stanisławski, Gilbert - J. Zieliński, Pani Millois - J. Munclingrowa, Arleta - M. Majdrowiczówna, Sylwina - St. Umińska. Wystawione dn. 27 czerwca 1922 r. i grane 30 razy.

168 BAKARAT („La Rafale") — sztuka w 3 aktach Henryka Bernsteina. *Reżyserował Karol Borowski.*
Obsada: Baron Lebourg - St. Stanisławski, Baronowa - J. Munclingrowa, Helena - M. Gella, Hr. de Brechebel - W. Szarski, Robert - K. Junosza-Stępowski, Amadeusz - B .Samborski. Wystawione dn. 27 lipca 1922 r. i grane 30 razy.

169 ZŁOTY WIEK RYCERSTWA — komedia w 3 aktach Karola Marlowe'a. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Sir Gwido - St. Stanisławski, Widdicombe - W. Szarski, Sir Brian - J. Krzewiński, Isaaksohn - B. Samborski, Dr. Pottleberry - A. Siemaszko, Hr. Waldegrawe - St. Słubicka, Rowena - H. Sulima, Panna Isaaksohn - S. Broniszówna. Wystawione dn. 17 sierpnia 1922 r. i grane 28 razy.

SEZON 1922/23

170 DIABEŁ — komedia w 3 aktach Franciszka Molnara. Przekład Władysława Rabskiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Zanden - A. Zelwerowicz, Jolanta - M. Kamińska, Diabeł - J. Leszczyński, Jan - J. Warnecki, Elsa - A. Leszczyńska, Mizzi - St. Umińska. Wystawione dn. 12 września 1922 r. i grane 30 razy.

171 WESELE FIGARA czyli SZALONY DZIEŃ — komedia w 5 aktach Beaumarchais. Przekład Tadeusza Żeleńskiego (Boya). *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje, meble i kostiumy Karola Frycza. Muzyka Mozarta w opracowaniu L. Schillera.*
Obsada: Almaviva - M. Maszyński, Hrabina - M. Kamińska, Figaro - J. Leszczyński, Zuzanna - M. Przybyłko-Potocka, Marcelina - St. Górska-Zbyszewska, Antonio - J. Zieliński, Cherubin - St. Umińska, Bartolo - B. Rosłan, Bazyli - J. Orwid, Don Guzman - A. Zelwerowicz, Łapowy - W. Neubelt, Woźny sądowy - W. Bienin, Słoneczko - H. Małkowski. Wystawione dn. 14 października 1922 r. i grane 48 razy. (patrz Nr 353).

172 ZMARTWYCHWSTANIE — fantazja dramatyczna w 4 częściach, ku czci Adama Mickiewicza, Karola Huberta Rostworowskiego. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Wieszcz - W. Brydziński, Mówcy - M. Maszyński, T. Skarzyński, A. Bogusiński, Weteran - J. Zieliński, Ojciec - A. Zelwerowicz, Matka - Z. Czaplińska, Marek - L. Stępowski, Jan - St. Daczyński, Maria - Grabowska, Posłowie - St. Bryliński i B. Samborski, Prezes - W. Neubelt, Baron - W. Szarski, Stary Pan - A. Siemaszko, Generał - B. Rosłan, Hrabia - L. Łuszczewski, Prezesowa - H. Górska-Brylińska, Przywódca - A. Różycki, Stróż - J. Orwid, Student - W. Bienin, Kpiarz - St. Fiszer, Robotnik - M. Gielniewski, Inteligent - A. Maniecki, Paniusia - H. Pawłowska. Wystawione dn. 15 listopada 1922 r. i grane 17 razy.

173 WESELE — dramat w 3 aktach Stanisława Wyspiańskiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Gospodarz - W. Brydziński, Gospodyni - J. Munclingrowa, Pan młody - J. Leszczyński, Panna młoda - M. Przybyłko-Potocka, Marysia - B. Koyałłowicz, Wojtek - L. Stępowski, Ojciec - J. Zieliński, Jasiek - B. Samborski, Kacper - M. Gielniewski, Poeta - A. Różycki, Dziennikarz - M. Maszyński, Nos - A. Bogusiński, Radczyni - Z. Czaplińska, Maryna - H. Gromnicka, Zosia - M. Gorczyńska, Haneczka - A. Leszczyńska, Klimina - St. Słubicka, Czepiec - A. Zelwerowicz, Czepcowa - H. Rozwadowska, Kasia - M. Dunikowska, Kuba - A. Milewski, Isia - St. Umińska, Żyd - A. Siemaszko, (dubl. J. Orwid), Rachel - L. Dunin (dubl. S. Broniszówna), Dziad - W. Neubelt, Ksiądz - B. Rosłan, Muzykant - T. Rossowiecki, Widmo - L. Łuszczewski, Stańczyk - K. Kamiński, Hetman - J. Janusz, Rycerz czarny - M. Godlewski, Upiór - A. Maniecki, Wernyhora - T. Skarżyński, Chochoł - A. Maniecki, Diabli - H. Małkowski, W. Bienin. Wystawione dn. 7 grudnia 1922 r. i grane 9 razy.

174 BANCO! — komedia w 3 aktach Alfreda Savoira. Przekład Włodzimierza Perzyńskiego. *Reżyserował Jan Janusz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Hr. de Lussac - K. Junosza-Stępowski, Karolina - M. Ćwiklińska, Baron Delignières - St. Stanisławski, Dalou - J. Warnecki.
Wystawione i grane na scenie Teatru Małego. W Teatrze Polskim odegrane po raz pierwszy dn. 29 grudnia 1922 r. i grane 11 razy.

175 PARYŻANKA — komedia w 3 aktach Henryka Becque'a. Przekład Leona S. Schillera. *Reżyserował Karol Borowski.*
Obsada: Klotylda - M. Przybyłko-Potocka, Du Mesnil - St. Stanisławski, Lafont - W. Brydziński, Simpson - L. Stępowski.
Wystawione i grane na scenie Teatru Małego. W Teatrze Polskim odegrane po raz pierwszy w noc Sylwestrową z dn. 31/XII na 1/I 1923 i grane 6 razy.

176 HISTORIA NIE Z PRAWDZIWEGO ZDARZENIA — komedia w 4 aktach Stefana Krzywoszewskiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Krętka - A. Siemaszko, Katarzyna - St. Słubicka, Halina - M. Majdrowiczówna, Janusz Świerski - W. Brydziński, Masowicz - A. Zelwerowicz, Wyszka - J. Warnecki, Prokurator - M. Maszyński, Knurski - B. Samborski. Wystawione dn. 17 stycznia 1923 r. i grane 15 razy.

177 TO, CO NAJWAŻNIEJSZE — dla jednych komedia, a dla drugich dramat w 4 aktach N. Jewreinowa. Przekład P. Smolika. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Paraklet (Wróżka, Dr. Fregoli, Szmit, Mnich, Arlekin) - A. Zelwerowicz, Dyrektor prowincjonalnego teatru - B. Rosłan, Reżyser - M. Maszyński, Sufler - T. Rossowiecki, Elektrotechnik - H. Małkowski, Aktor, grający role „Kochanków" - St. Bryliński, Tancerka - M. Brydzińska, Komik - B. Samborski, Aktor, grający rolę Nerona - A. Maniecki, Aktor, grający rolę Petroniusza - M. Batogowski, Aktor, grający rolę Tygelina - T. Żelski, Aktor, grający rolę Lukiana - M.Gielniewski, Aktorka, grająca rolę Poppei-Sabiny - H. Rozwadowska, Aktorka, grająca rolę Ligii - St. Kawińska, Aktorka, grająca rolę Kalwii Krispinilli - H. Górska, Właścicielka pensjonatu - H. Pawłowska, Panna, pisząca na maszynie - St. Umińska, Emerytowany urzędnik - J. Zieliński, Student - St. Daczyński, Dama klasowa - S. Broniszówna, Dama z pieskiem - J. Munclingrowa, Ulicznica - M. Gorczyńska, Maszynista - St. Idźkowski, Głos z góry - Wł. Bienin. Wystawione dn. 1 lutego 1923 r. i grane 53 razy. Wznowione dn. 1/II 1924 r. (obsada jak wyżej z wyjątkiem: Sufler - K. Ceremużyński, Aktor, grający role „Kochanków" - J. Warnecki, Tancerka - Z. Modrzewska, Aktor, grający rolę Petroniusza - J. Niwiński, Aktor, grający rolę Tygelina - R. Dereń, Aktor, grający rolę Lukiana - J. Machalski, Aktorka, grająca rolę Poppei-Sabiny - H. Różańska, Aktorka, grająca rolę Nigidii - Z. Kuszlówna, Właścicielka pensjonatu - St. Słubicka, Emerytowany urzędnik - W. Gawlikowski, Dama z pieskiem - H. Sulima, Ulicznica - M. Balcerkiewiczówna, Głos z góry - Wł. Uhl) i grane 5 razy. Ogółem grane 58 razy.

178 PAN JOWIALSKI — komedia w 4 aktach Aleksandra Fredry (ojca). *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje i kostiumy Karola Frycza.*
Obsada: Pan Jowialski - St. Stanisławski, Pani Jowialska - Z. Czaplińska, Szambelan - A. Zelwerowicz, Szambelanowa - St. Słubicka, Helena - M. Majdrowiczówna, Janusz - B. Samborski, Ludomir - J. Leszczyński, Wiktor - M. Maszyński, Lokaj - K. Ceremużyński. Wystawione dn. 27 lutego 1923 r. i grane 10 razy.

179 SAMUM — sztuka w 11 obrazach H. R. Lenormand'a. Przekład Jarosława Iwaszkiewicza. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje i kostiumy Karola Frycza. Muzyka Ludomira Michała Rogowskiego.* Taniec arabski w wykonaniu Janiny Prawdzicówny.
Obsada: Laurency - W. Brydziński, Aga z Larby - T. Skarzyński, Selim - L. Łuszczewski, Kontroler miar i wag - A. Bogusiński, Poborca - H. Małkowski, Telegrafista - St. Daczyński, Prorok - A. Siemaszko, Ali - B. Rosłan, Azir - M. Gielniewski, Śpiewak - A. Maniecki, Starzec - Wł. Neubelt, Ajesza - S. Broniszówna, Klotylda Laurency -

M. Majdrowiczówna, Młody Arab - A. Milewski, Dziewczynka na ulicy - J. Czartorzyska, Mozabita I. - M. Batogowski, Mozabita II. - Wł. Bienin, Ogrodnik I. - T. Żelski, Ogrodnik II. - St. Idźkowski. Wystawione dn. 23 marca 1923 r. i grane 25 razy.

180 ZIEMIA NIELUDZKA — sztuka w 3 aktach Fr. de Curel'a. Przekład Karola Frycza. *Reżyseria i dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Paulina Parisot - W. Siemiaszkowa, Paweł - K. Junosza-Stępowski, Anna - H. Pawłowska, Wiktoria - M. Przybyłko-Potocka, Szrajner - B. Rosłan, Hartig - H. Gielniewski, Kamil - T. Skarzyński, Głos za sceną - H. Małkowski. Wystawione dn. 20 kwietnia 1923 r. i grane 25 razy.

181 WIELKI DON JUAN — komedia w 3 aktach, napisali F. i F. Hatton. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Mr. Stapleton - A. Zelwerowicz, Maestro Cereale - J. Orwid, Dr. Müller - W. Gawlikowski, Farnald - Wł. Ziembiński, Ward - Wł. Szarski, Kurztag - H. Małkowski, Karol Losseck - B. Rosłan, Van Straaten - M. Gielniewski, Jean Paurel - K. Junosza-Stępowski, Carlo Sonino - L. Łuszczewski, Posański - A. Maniecki, Pani Triller - J. Munclingrowa, Giulia Sabbattini - S. Broniszówna, Ethel Warren - H. Gromnicka, Bianca Sonino - L. Dunin-Osmólska, Pani van Ness - J. Macherska, Pani Schyller - M. Arnoldówna, Dr. Stetson - A. Bogusiński, Potter - J. Zieliński. Wystawione dn. 15 maja 1923 r. i grane 23 razy.

182 ZDOBYCIE TWIERDZY — komedia w 4 aktach S. Guitry. *Reżyserował Jan Janusz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Karol Herio - K. Junosza-Stępowski, Leon Vannaire - A. Fertner, Paweł Rocher - W. Szczerbiec-Macherski, Vidal - St. Bryliński, Schutz - L. Stępowski, Generał la Gobette - T. Skarzyński, Jeden z Panów - W. Ziembiński, Durosseau - R. Dereń, Jerzy - T. Rossowiecki, Geldenblum - St. Fiszer, Młodzieniec - A. Milewski, Kawaler Małej Kobietki - St. Idźkowski, Argentyńczyk - A. Maniecki, Paulina Vannaire - M. Kamińska, Pani Vidal - J. Owczarska, Lulu - B. Kościeszanka, Bileterka - St. Kawińska, Wesoła Dama - M. Gorczyńska, Pokojówka - M. Karpowiczówna, Mała Kobietka - M. Arnoldówna, Pani Duroseau - Z. Krzymowska, Pan na 2 metry 5 cm - J. Janusz, Lokaj - H. Małkowski.
Wystawione dn. 7 czerwca 1923 r. i grane 26 razy. (Jubileusz 25 lat pracy scenicznej Antoniego Fertnera).

183 GOŚĆ NIEZNANY — komedia w 3 aktach Tristana Bernarda. *Reżyserował Karol Borowski.*
Obsada: Henryk Calvel - J. Leszczyński, Barthazard - St. Bryliński, Goutier - B. Rosłan, Jerzy Herbert - W. Szczerbiec-Macherski, Thibaudel - J. Warnecki, Blivet - A. Bogusiński, Beauchamp - Wł. Szarski, Rémy - W. Gawlikowski, Stary klient - St. Fiszer, Feliks - A. Milewski, Gość I - St. Idźkowski, Gość II - R. Dereń, Berta - M. Majdrowiczówna, Ludwika - H. Klimontowiczówna, Janina - M. Gorczyńska, Gilberta - M. Arnoldówna, Pani Tombelle - H. Górska, Pani Edmond - Z. Dobrzańska, Pani Gireaud - H. Pawłowska, Pani Henriet - M. Karpowiczówna, Pani Leontyna - St. Kawińska.
Wystawione dn. 3 lipca 1923 r. i grane 18 razy.

184 BEVERLEY — komedia w 4 aktach Jerzego Berra. Przekład Adama Zagórskiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Beverley - A. Zelwerowicz, Ryszard Standish - St. Bryliński, Sir Eduard Marshall - A. Bogusiński, Harry Maitland - Wł. Ziembiński. O'Mara - W. Gawlikowski, Jimmy - J. Warnecki, Ned - T. Rossowiecki, Ethel Standish - J. Owczarska, Alicja Grey - M. Majdrowiczówna, Pani Barton - H. Hałacińska-Gawlikowska, Lady Marshall - Z. Dobrzańska.
Wystawione 21 lipca 1923 r. i grane 20 razy.

185 NIGDY NIE MOŻNA PRZEWIDZIEĆ — komedia w 4 aktach Bernarda Shaw'a. Przekład T. Konczyńskiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Valentine - L. Łuszczewski, Pani Clendon - St. Słubicka, Dorota - A. Leszczyńska, Filip - St. Daczyński, Gloria - St. Umińska, Crampton - B. Samborski, Comes - J. Orwid, Kelner - St. Stanisławski, Boon - A. Zelwerowicz.
Wystawione dn. 10 sierpnia 1923 r. i grane 31 razy.

SEZON 1923/24

186 LEGENDA O GARBUSKU — sztuka w 6 obrazach Jana Michała Timara. Przekład dr. Józefa Brodzkiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego. Muzyka Mariana Rudnickiego.*
Obsada: Baltazar, garbus - W. Brydziński, Kierownik Niebiańskiego Urzędu kontroli dusz - Wł. Neubelt, Kierownik Piekielnego Urzędu kontroli dusz - B. Samborski, Ewa - St. Umińska, Diwa - S. Broniszówna, Manniger - W. Gawlikowski, Huber - J. Michalski, Piotr - J. Szkudelski, Gospodarz - B. Rosłan, Gospodyni - J. Munclingrowa, Kelnerka - Z. Modrzewska, 1. Kamerdyner - Wł. Sławski, 2. Kamerdyner - Z. Sulikowski, 1. Gość - St. Lech, 2. Gość - Zb. Broński, Fotograf - P. Chmielewski, Wydawca - M. Yung, Librecista - St. Norris.
Wystawione dn. 6 września 1923 r. i grane 7 razy.

187 ESKAPADA — komedia w 3 aktach Gabriela Triarieux. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz.*
Obsada: Jakub Seignette - K. Junosza-Stępowski, Paweł de Clousiers - L. Łuszczewski, Beniamin Coltrat - B. Rosłan, Kapitan Franche - T. Skarzyński, Robert de Guitres - Wł. Sławski, Norbert - K. Zawrocki, Beranżera de Horn - H. Gromnicka, Gilberta Savine - H. Sulima, Margrabina de Guitres - St. Słubicka, Pani de Ferrières - W. Tatarkiewiczówna, Pani de Rouv - H. Klimontowiczówna, Służący - Z. Sulikowski.
Wystawione dn. 5 października 1923 r. i grane 7 razy.

188 SEN NOCY LETNIEJ — baśń dramatyczna w 6 obrazach Williama Shakespeare'a. Przekład Stanisława Koźmiana. *Układ sceniczny i reżyseria Aleksandra Zelwerowicza. Dekoracje i kostiumy Karola Frycza. Muzyka F. Mendelsohna. Orkiestra pod dyrekcją Piotra Maszyńskiego. Tańce w układzie i wykonaniu Zespołu T. Wysockiej.*
Obsada: Osoby baśni: Tezeusz - B. Samborski, Egeusz - T. Skarzyński, Lyzander - L. Łuszczewski, Demetriusz - L. Stępowski, Filostrat - J. Szkudelski, Pigwa - J. Warnecki, Spój - B. Rosłan, Spodek - A. Zelwerowicz, Dudka - M. Maszyński, Ryjek - J. Machalski, Głodniak - W. Gawlikowski, Hipolita - S. Broniszówna, Hermina - H. Hałacińska, Helena - H. Gromnicka, Oberon - W. Biegański, Tytania - H. Sulima, Puk - St. Umińska, Rusałka I - Z. Kuszlówna, Rusałka II - J. Czartorzyska, Osoby krotochwili: Prolog - J. Warnecki, Pyram - A. Zelwerowicz, Tyzbe - M. Maszyński, Mur - J. Machalski, Księżyc - W. Gawlikowski, Lew - B. Rosłan.
Wystawione dn. 13 października 1923 r. i grane 38 razy. Wystawione na nowo dn. 3/X 1934 r. w reżyserii *L. Schillera* i grane 57 razy. (patrz Nr 326).

189 WIERA MIRCEWA — sztuka w 4 aktach Leona Urwancowa. Przekład Józefa Brodzkiego. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Aleksy Mircew - K. Justian, Wiera - L. Pancewiczowa, Starobielskij - A. Zelwerowicz, Julia - M. Ćwiklińska, Płatunow - W. Biegański, Zegin - Wł. Lenczewski, Pabiarżyn - W. Gawlikowski, Dr. Siegel - B. Rosłan, Antoni - M. Zajączkowski, Tania - Z. Krzymowska, Lipskij - A. Maniecki, Dama kwestarka - J. Zarzycka, 1. Gospodarz balu - K. Wojciechowski, 2. Gospodarz balu - R. Dereń.
Wystawione dn. 9 listopada 1923 r. i grane 45 razy.

190 LAMPA ALADYNA — komedia w 4 aktach Wacława Grubińskiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Jan Luboniecki - J. Leszczyński, Karol Maniewicz - W. Biegański, Jadwiga Maniewiczowa - H. Gromnicka, Ola - H. Hałacińska-Gawlikowska, Michał Zdamirowski - Wł. Lenczewski, Prezes Józef Biszer - A. Zelwerowicz, Florian Biszer - St. Stanisławski, Rózia Biszerówna - A. Leszczyńska, Żebrak - J. Orwid, Nina - W. Tatarkiewiczówna, Delegat I. - J. Machalski, Delegat II. - B. Rosłan, Delegat III. - J. Niwiński, Lokaj I. - M. Zajączkowski, Lokaj II. - K. Zawrocki, Józio - Wł. Uhl.
Wystawione dn. 13 grudnia 1923 r. i grane 27 razy.

191 CZŁOWIEK, ZWIERZĘ i CNOTA („L'uomo, la bestia e la virtù") — komedia w 3 aktach Ludwika Pirandello. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz.*
Obsada: Żona - M. Ćwiklińska, mąż - B. Samborski, nauczyciel - A. Zelwerowicz, resztę obsady tworzą: J. Munclingrowa, St. Umińska, H. Małkowski, J. Warnecki.
Wystawione dn. 31 grudnia 1923 r. — (przedstawienie Sylwestrowe) — i grane 1 raz.

192 UCZTA SZYDERCÓW (La cena delle beffe) — poemat dramatyczny w 4 aktach Sema Benellego. Przekład F. Mirandoli. *Reżyserował Ryszard Ordyński. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Gianetto Malespini - W. Brydziński, Neri Chiaramantesi - J. Leszczyński, Gabriello Chiaramantesi - J. Maliszewski, Tornaquinci - T. Skarzyński, Fazio - L. Stępowski, Trinca - J. Machalski, Lekarz - Wł. Neubelt, Calandra - J. Szkudelski, Ginevra - L. Pancewiczowa, Lisabetta - S. Broniszówna, Laldomina - W. Tatarkiewiczówna, Fiametta - St. Umińska, Cintia - Z. Modrzewska, Lapo - Wł. Uhl, Pachołek 1. - A. Maniecki, Pachołek II - K. Zawrocki.
Wystawione 12 stycznia 1924 r. i grane 18 razy.

193 LEKKOMYŚLNA SIOSTRA — komedia w 4 aktach Włodzimierza Perzyńskiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Henryk Topolski - A. Zelwerowicz, Helena - M. Ćwiklińska, Janek Topolski - Wł. Grabowski, Władysław - St. Stanisławski, Maria - M. Przybyłko-Potocka, Ada - W. Tatarkiewiczówna, Olszewski - Wł. Lenczewski, Lokaj - J. Niwiński.
Wystawione dn. 6 lutego 1924 r .i grane 20 razy. Nadto w Teatrze „Komedia" grane 3 razy.

194 OD PORANKA DO PÓŁNOCY — sztuka w 7 obrazach Jerzego Kaisera. Przekład Wilama Horzycy. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje projektował Tadeusz Gronowski. Dekoracje wykonał Stanisław Śliwiński. Muzyka Lucjana Marczewskiego. Część muzyczna pod kierunkiem prof. Karola Szustra.*
Obsada: Kasjer - K. Adwentowicz, Matka - J. Winiarska, Żona - Sł. Kawińska, Córka I - H. Klimontowiczówna, Córka II - Z. Kuszlówna, Dyrektor - H. Małkowski, Pomocnik buchaltera - K. Ceremurzyński, Odźwierny - J. Szkudelski, Pan gruby - A. Zelwerowicz, Pan stary - M. Zajączkowski, Goniec - Wł. Uhl, Pokojówka - J. Czartoryska, Dama - H. Sulima, Syn - St. Daczyński, Służący hotelowy - K. Zawrocki, Gentlemeni: A. Maniecki, Wł. Ostrowski, E. Żebrowski, K. Gembicki, Jan Niwiński, Wł. Stawski, R. Dereń, Maski - M. Balcerkiewiczówna, Z. Krzymowska, J. Szreniawa, H. Klimontowiczówna, Kelner - Wł. Neubelt, Dziewczyna - Z. Modrzewska, Oficer Armii Zbawienia - W. Tatarkiewiczówna, Sportowiec - J. Niwiński, Żołnierz Armii Zbawienia - J. Munclingrowa, Kokota - S. Broniszówna, Nawrócony - B. Samborski, Żołnierz - A. Maniecki, Policjant - M. Zajączkowski.
Wystawione dn. 21 lutego 1924 r. i grane 16 razy.

195 ŻYWY TRUP — sztuka w 12 obrazach Leona hr. Tołstoja. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz.*
Obsada: Teodor Protasow - K. Adwentowicz, Elżbieta Protasowa - H. Gromnicka, Pani Anna - St. Słubicka, Wiktor Karenin - W. Biegański, Anna Karenina - H. Sulima, Książe Sergiusz Abrezkow - A. Zelwerowicz, Masza - S. Broniszówna, Jan - J. Szkudelski, Anastazja - J. Munclingrowa, Oficer - T. Adamski, Muzyk - J. Dębski, Cygan - M. Zajączkowski, Cyganka - W. Tatarkiewiczówna, Doktór - Wł. Neubelt, Michał Afremow - W. Kuncewicz, Stadrow - R. Dereń, Butkiewicz - H. Małkowski, Korotkow - A. Maniecki, Jan Aleksandrow - B. Samborski, Wozniesienskij - J. Niwiński, Pietruszkow - Wł. Neubelt, Artemiew - J. Orwid, Służący - Z. Wilczkowski, Właściciel traktierni - Wł. Piotrowski, Sędzia śledczy - M. Maszyński, Mielnikow - M. Zajączkowski, Pisarz - H. Małkowski, Woźny - Wł. Ostrowski, Pietruszyn - A. Maniecki, Młody adwokat - Wł. Sławski, Oficer - T. Adamski, Szwajcar - R. Dereń, Niania - St. Kawińska, Pokojowa - J. Czartoryska, Lokaj Afremowa - K. Zawrocki, Lokaj Karenina - Wł. Sławski.
Wystawione dn. 8 marca 1924 r. i grane 34 razy. Wystawione poprzednio dn. 19/IX 1916 r. i grane 30 razy. Ogółem 64 razy.

196 CYRANO DE BERGERAC — komedia bohaterska w 5 aktach Edmunda Rostand'a. Przekład Marii Konopnickiej, Włodzimierza Zagórskiego i Witolda Łaszczyńskiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje i kostiumy Karola Frycza. Rekwizyty projektował i wykonał Wojciech Rakowski.*
Obsada: Cyrano - J. Leszczyński, Baron de Neuvillette - L. Łuszczewski, Hr. de Guiche - W. Biegański, Le Bret - T. Skarzyński, Cuigy - J. Maliszewski, Brisaille - Wł. Sławski, Kapitan Carbon de Castel-Jaloux - W. Kuncewicz, Kadeci - R. Dereń, K. Wojciechowski, St. Zabłocki, B. Muszyński, E. Żebrowski, K. Nawdar, Wicehrabia de Valvert - J. Warnecki, Margrabiowie - J. Niwiński, K. Gembicki, Ragueneau - J. Orwid, Pasztet-

nicy - J. Dębski, St. Sielański, Roksana - L. Pancewiczowa, Liza - W. Tatarkiewiczówna, Ochmistrzyni - St. Słubicka, Subretka - H. Różańska, Roznosicielka - J. Habrowska, Lignière - J. Machalski, Poeci - Wł. Neubelt, M. Zajączkowski, L. Józefowicz, Aktorowie - B. Rosłan, J. Srebrzycki, Wł. Uhl, Odźwierny - Wł. Ostrowski, Mieszczanin - J. Szkudelski, Gwardzista - A. Maniecki, Oficer - T. Adamski, Natręt - J. Dębski, Kapucyn - Wł. Neubelt, Bertrand - L. Józefowicz, Oficer hiszpański - J. Srebrzycki, Siostra Marta - Z. Kuszlówna, Siostra Klara - J. Szreniawa, Paziowie - Z. Kuszlówna, J. Szreniawa, J. Czartorzyska.
Wystawione dn. 5 kwietnia 1924 r. i grane 50 razy. Wznowione dn. 24/X 1924 r. (obsada jak wyżej z wyjątkiem: Brisaille - St. Kwiatkowski, Kadet - A. Suchcicki, Margrabiowie - H. Małkowski, T. Ostaszewski, Liza - Z. Modrzewska, poeta - J. Kalinowski, Montfleury - H. Małkowski, Bellerose - E. Topolski, Jodelet - St. Daczyński, Odźwierny - J. Kalinowski, Gwardzista - Wł. Bracki, Siostra Marta - J. Turowiczówna, Paź I. - Z. Gryf-Olszewska, Paź III. - H. Chrzanowska) i grane 16 razy. (patrz Nr 302).

197 CZERWONY MŁYN (A vörös malom) — sztuka fantastyczna w 3 częściach (18 obrazach) Franciszka Molnara. Przekład Zdzisława Kleszczyńskiego. *Układ sceniczny i reżyseria Karola Borowskiego. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego. Muzyka L. M. Rogowskiego. Efekty świetlne Wiktora Materko.*
Obsada: Ludzie: Janos - St. Stanisławski, Ilonka - W. Tatarkiewiczówna, Nauczyciel - T. Skarżyński, Etel - J. Munclingrowa, Poeta - L. Łuszczewski, Palmira - Z. Modrzewska, Urzędnik pocztowy - M. Zajączkowski, Stary sługa - K. Ceremurzyński, Poseł - Wł. Sławski. Lalki: Mima - M. Przybyłko-Potocka, Alfons - W. Kuncewicz, Claribella - J. Smosarska, Mąż - J. Maliszewski, Krupier - E. Żebrowski, Sędzia - A. Maniecki, Francuzka - H. Różańska, Portier - R. Dereń, Stary gracz - B. Muszyński, Młody gracz - J. Niwiński, Pokojówka - J. Czartorzyska, Listonosz - Wł. Ostrowski. Diabły: Magister - Wł. Grabowski, Malacoda - J. Szkudelski, Rubicante - J. Machalski, Drachignazzo - J. Srebrzycki, Adiutant - K. Wojciechowski.
Wystawione dn. 28 maja 1924 r. i grane 23 razy.

198 MIŁOŚĆ CZUWA — komedia w 4 aktach R. de Flers'a i G. de Caillavet'a. *Reżyserował Aleksander Węgierko.*
Obsada: Margrabina de Juvigny - H. Sulima, Andrzej - L. Łuszczewski, Carteret - W. Kuncewicz, Żaklina - M. Malicka, Lucyna - Z. Modrzewska, Baronowa de St. Hermine - H. Górska, Krystyna - J. Szreniawa, Solange - H. Różańska, Proboszcz - St. Stanisławski, Walenty Verbet - A. Węgierko, Agata Bernier - H. Klimontowiczówna, Rozalia - J. Winiarska, Szofer - Wł. Sławski, Gaspar - E. Żebrowski, Franciszek - R. Dereń, Ludwika - J. Czartorzyska.
Wystawione dn. 20 czerwca 1924 r. i grane 14 razy. Wznowione dn. 16/IX. 1924 r. (obsada jak wyżej, z wyjątkiem: Szofer - M. Zajączkowski, Gaspar - J. Kalinowski, Ludwika - Z. Gryf-Olszewska) i grane 11 razy. Wystawione poprzednio dn. 14/VII. 1921 r. w reżyserii *St. Stanisławskiego* i grane 22 razy. Ogółem 47 razy.

199 PRAWO POCAŁUNKU — komedia w 3 aktach Tristana Bernarda, Yves'a Mirande'a i Gustawa Quinson'a. Przekład Gustawa Olechowskiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Aurora - M. Ćwiklińska, Hrabina de la Tour d'Argent - H. Sulima, Gizella - M. Balcerkiewiczówna, Margrabia - A. Bogusiński, Vicehrabia de Listrac - W. Kuncewicz, Lord Ashwell - St. Stanisławski, Boucatelle - A. Zelwerowicz, Gaston - L. Łuszczewski, Leclerc - B. Samborski, Zenobia - H. Różańska, Ogrodnik - M. Zajączkowski, Norbert - Dereń.
Wystawione dn. 8 sierpnia 1924 r. i grane 46 razy.

SEZON 1924/25

200 DANTON — sztuka w 3 aktach Romain-Rolland'a. Przekład Jana Parandowskiego. *Reżyseria i inscenizacja Karola Borowskiego. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego. Muzyka Ludomira Rogowskiego.*
Obsada: Danton - A. Zelwerowicz, Robiespierre - St. Stanisławski, Kamil Desmoulins - J. Warnecki, Saint-Just - J. Maliszewski, Hérault de Secheles - Wł. Kosiński, Billaud Varrenne - B. Samborski, Tadier - K. Justian, Philippeaux - T. Skarzyński, Fabre d'Eg-

lantine - J. Szkudelski, Westerman - Wł. Bracki, Fouquier-Tinville - J. Machalski, Herman - J. Janusz, David - K. Wojciechowski, Lucyla - Z. Modrzewska, Eleonora Duplay - H. Klimontowiczówna, Madame Duplay - St. Kawińska.
Wystawione dn. 26 września 1924 r. i grane 38 razy.

201 KRÓL HENRYK IV — część pierwsza i druga, dramat królewski w 14 obrazach Williama Shakespeare'a. Przekład L. Ulricha. *Układ tekstu i reżyseria Ryszarda Ordyńskiego. Pomocnik reżysera Jadwiga Turowiczówna. Dekoracje i kostiumy Karola Frycza. Muzyka Ludomira Rogowskiego.*
Obsada: Król Henryk IV - Wł. Kosiński, Henryk ks. Walii - J. Leszczyński, Ks. Jan Lancaster - T. Ostaszewski, Tomasz ks. Klarencji - H. Klimontowiczówna, Humphrey ks. Gloucester - H. Chrzanowska, Lord Najwyższy sędzia - W. Kuncewicz, Hr. Warwick - A. Bogusiński, Hr. Westmorland - K. Wojciechowski, Hr. Worcester - T. Skarzyński, Hr. Northumberland - J. Szkudelski, Henry Percy - Wł. Bracki, Hr. Douglas - R. Dereń, Sir John Falstaff - A. Zelwerowicz, Poins - L. Łuszczewski, Bardolf - L. Fritsche, Pistol - J. Machalski, Gadshill - A. Suchcicki, Paź - J. Janecka, Płytek - J. Orwid, Milczek - Wł. Neubelt, Davy - St. Daczyński, Butwiak - H. Małkowski, Cielak - R. Dereń, Brodawka - M. Zajączkowski, Słabiak - J. Warnecki, Cień - J. Kalinowski, Szeryf - K. Zawrocki, Podróżny - J. Daniel, Sługa - St. Sielański, Wieść - A. Leszczyńska, Lady Percy - J. Smosarska, Pani Żwawka - J. Modzelewska, Dorota - S. Broniszówna.
Wystawione dn. 8 listopada 1924 r. i grane 20 razy.

202 ŚWIĘTA JOANNA (St. Joan) — kronika dramatyczna w 6 aktach z epilogiem Bernarda Shaw'a. Przekład Floriana Sobieniowskiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Pomocnik reżysera Jadwiga Turowiczówna. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego. Muzyka Johna Foulds'a.*
Obsada: Joanna - M. Malicka, Królewicz-Delfin - L. Fritsche, Dunois - L. Łuszczewski, La Trémouille - A. Zelwerowicz, La Hire - Wł. Bracki, Robert de Baudricourt - W. Kuncewicz, Bertrand de Poulengey - A. Suchcicki, Gilles de Rais - St. Daczyński, Księżna de Trémouille - H. Górska, Arcybiskup - Wł. Kosiński, Piotr Cauchon - St. Stanisławski, Ryszard de Beauchamp, hr. Warwick - K. Justian, De Stogumber - B. Samborski, Inkwizytor - M. Maszyński, Brat Marcin - J. Maliszewski, Kanonik d'Estivet - J. Szkudelski, Kanonik de Courcelles - J. Warnecki, Włodarz - J. Kalinowski, Oprawca - T. Skarzyński, Żołnierz angielski - J. Machalski, Czeladniczek - T. Ostaszewski, Jegomość w stroju z 1920 roku - Wł. Neubelt, Dworzanin - R. Dereń.
Wystawione dn. 3 grudnia 1924 r. i grane 32 razy.

203 ODRODZENIE — komedia w 3 aktach Fr. Schontana i Fr. Eufelda. Przekład Wóycickiej-Chylewskiej. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz.*
Obsada: Margrabina - H. Sulima, Vittorino - H. Gromnicka, Silvio - W. Kuncewicz, Bentivoglio - A. Zelwerowicz, Severino - M. Maszyński, Isotta - J. Munclingrowa, Coletta - M. Balcerkiewiczówna, Mirra - S. Broniszówna.
Wystawione dn. 27 grudnia 1924 r. i grane 13 razy.

204 JUTRO POGODA — komedia amerykańska w 3 aktach Avery Hopwood'a. *Reżyserował Jerzy Leszczyński.*
Obsada: Billy Bartlett - J. Leszczyński, Laura - J. Owczarska, Jack Wheeler - J. Warnecki, Blanny - A. Leszczyńska, Filip Ewans - W. Kuncewicz, Tessy - H. Klimontowiczówna, Haar-An - H. Małkowski, Pet-An - A. Suchcicki.
Wystawione dn. 31 grudnia 1924 r. — (przedstawienie Sylwestrowe) — i grane 1 raz. Poprzednio wystawione w Teatrze Komedia — i grane 11 razy. Następnie grane w Teatrze Małym 3 razy.

205 W SIECI — wesoły dramat w 5 aktach Jana Augusta Kisielewskiego. *Reżyserował Ryszard Ordyński. Pomocnik reżysera Jadwiga Turowiczówna. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Radca Chomiński - J. Orwid, Pani Chomińska - St. Słubicka, Emilia - J. Owczarska, Lulia - M. Modzelewska, Michalina - K. Skalska, Wiktoria - M. Balcerkiewiczówna, Cesia - A. Leszczyńska, Jerzy Bożeński - J. Warnecki, Stanisława Podfilipska - Z. Modrzewska, Aleksander Rolewski - B. Samborski, Bronik - St. Daczyński, Katarzyna - J. Modzelewska, Władysław Serba - J. Maliszewski, Jan Serba - L. Fritsche, Gorecki - Wł. Kosiński, Pankowicz - J. Szkudelski, Kropicki - K. Wojciechowski, Melik - T.

Ostaszewski, Wolenik - R. Dereń, Felikowski - A. Suchcicki, Porębowski - M. Zajączkowski, „Czarna baletnica" - S. Broniszówna, „Chińczyk" - H. Małkowski, Płatniczy - J. Kalinowski.
Wystawione dn. 10 stycznia 1925 r. i grane 26 razy.

206 POCZEKALNIA I KLASY — komedio-farsa w 3 aktach Zygmunta Kaweckiego. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Pani Rut - M. Przybyłko-Potocka, Alfa - Z. Modrzewska, Mylitt - H. Sulima, Miss Takka - J. Munclingerowa, Erna - M. Balcerkiewiczówna, Pani Dal - H. Górska, Zbigniew - J. Leszczyński, Pan Bidno - M. Maszyński, Tranda - W. Kuncewicz, Zenon - J. Warnecki, Jod - A. Bogusiński, Daniel - A. Zelwerowicz, Bulon - St. Daczyński, Sydon - J. Orwid, Malarz Bryka - R. Dereń, Malarz Telega - J. Kalinowski, Hagitawa - K. Biernacki, Żorż - J. Maliszewski, Portier - M. Zajączkowski, Gabardini - K. Wojciechowski, Pilot - A. Suchcicki, Michałowa - St. Słubicka, Koźma - J. Machalski.
Wystawione dn. 31 stycznia 1925 r. i grane 38 razy.

207 ROMANS KRYMINALNY — komedia w 3 aktach z prologiem Jerzego Kaisera. Przekład Tadeusza Świątka. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Hrabia Stiernenhö - L. Fritsche, Karin - M. Dulębianka, Eryk - K. Justian, Hrabina - Z. Czaplińska, Baron Barrenkrona - M. Maszyński, Alicja - M. Modzelewska, Knut Bratt - Wł. Bracki, Pani Appeblom - J. Munclingrowa, Acke - St. Daczyński, Miss Grove - H. Klimontowiczówna, Lindström - Bogusiński, Johannson - J. Szkudelski, Lokaj - A. Suchcicki.
Wystawione dn. 7 marca 1925 r. i grane 12 razy.

208 DIABEŁ I KARCZMARKA — komedia fantastyczna w 3 aktach Stefana Krzywoszewskiego. *Inscenizacja i reżyseria Karola Borowskiego. Dekoracje Karola Frycza. Muzyka Ludomira Rogowskiego.*
Obsada: Katarzyna - M. Malicka, Bonifacy - K. Justian, Maciej - J. Machalski, Agnieszka - Z. Czaplińska, Piesia - H. Klimontowiczówna, Wiesia - H. Gryf-Olszewska, Pafnucy - J. Janusz, Balbina - Z. Modrzewska, Bolesław - Wł. Neubelt, Wojciech - J. Orwid, Wincenty - A. Suchcicki, 1. Dziewczyna - H. Różańska, 2. Dziewczyna - J. Szreniawa, Infernus - Wł. Bracki, Rożnik - Wł. Grabowski, Kuternoga - M. Maszyński, Węglik - T. Ostaszewski, Siarczyk - M. Zajączkowski, Pamfila - M. Modzelewska, Kociuba - M. Balcerkiewiczówna, Chłopiec - H. Małkowski.
Wystawione dn. 21 marca 1925 r. i grane 28 razy.

209 OKRĘT SPRAWIEDLIWYCH — widowisko dramatyczne w 3 aktach Mikołaja Jewreinowa. W akcie I-szym *Cham i Noe*, tragiczna groteska. Przekład Juliana Tuwima. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Karola Frycza. Muzyka Mikołaja Jewreinowa. Kierownictwo muzyczne prof. Karola Szustra. Chóry i orkiestra pod dyrekcję Piotra Maszyńskiego. Tańce zespołu Tacjanny Wysockiej.*
Obsada: Maestro Giacomo - J. Maliszewski, Anna Reving - A. Leszczyńska, Kapitan - B. Samborski, Elza - M. Modzelewska, Doktór Weiss - Wł. Kosiński, Barbara - H. Gromnicka, Maria - J. Owczarska, Witalis - Wł. Bracki, Irena - S. Broniszówna, Sorokin - H. Małkowski, Profesor eugeniki - M. Maszyński, Iwanow - J. Machalski, „Chodzący dowcip" - L. Fritsche, Dziewczyny - H. Klimontowiczówna, Z. Gryf-Olszewska, Młodzieńcy - T. Ostaszewski, A. Suchcicki, Marynarze - R. Dereń, M. Zajączkowski. Cham i Noe: Cham - J. Maliszewski, Noe - M. Maszyński, Pierwsza żona Chama - J. Munclingrowa, Druga żona Chama - M. Modzelewska.
Wystawione dn. 18 kwietnia 1925 r. i grane 26 razy.

210 ŚWIĘTOSZEK („Tartufe") — komedia w 5 aktach Moliera. Przekład Tadeusza Boya-Żeleńskiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Pani Pernelle - Z. Czaplicka, Orgon - M. Maszyński, Elmira - H. Sulima, Damis - L. Łuszczewski, Marianna - H. Gromnicka, Walery - J. Warnecki, Kleant - T. Skarzyński, Tartufe - A. Zelwerowicz, Doryna - L. Pancewiczowa, Pan Zgoda - Wł. Neubelt, Oficer - Wł. Bracki, Flipota - H. Różańska.
Wystawione dn. 14 maja 1925 r. i grane 11 razy. (Nadto w Teatrze Małym grane 8 razy).

211 NOWI PANOWIE („Les nouveaux messieurs") — komedia w 4 aktach Roberta de Flersa i Franciszka de Croisseta. Przekład Bolesława Gorczyńskiego. *Reżyserował Ryszard Ordyński. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Jakub Gaillac - J. Leszczyński, Hr. de Montoire-Grandpré - St. Stanisławski, Baron de Courcieux - A. Bogusiński, Gulpin Brassac - W. Kuncewicz, Martin - H. Małkowski, Gareaux - J. Michalski, Bigouin - J. Kalinowski, Therlant - J. Warnecki, Varin - J. Szkudelski, Dumont - Wł. Neubelt, Jourdan - R. Dereń, Rabier - M. Zajączkowski, Jan - A. Suchcicki, Rzemieślnik - K. Zawrocki, Zuzanna Verrier - M. Malicka, Julia - J. Munclingrowa, Pani Poulard - J. Modzelewska, Maszynistka - J. Szreniawa.
Wystawione dn. 22 maja 1925 r. i grane 38 razy. Wznowione dn. 20/X. 1927 r. w reżyserii *Jerzego Leszczyńskiego* (obsada jak wyżej z wyjątkiem: Gulpin-Brassac - J. Staszewski, Bigouin - Cz. Kalinowski, Therlant - T. Wesołowski, Varin - R. Łaciński, Dument - R. Dereń, Jourdan - St. Żeleński, Jan - B. Janikowski, Julia - St. Słubicka, Pani Poulard - St. Kawińska, Maszynistka - L. Petrykiewicz) i grane 15 razy. Wznowione dn. 7/V. 1931 r. i grane 13 razy. (Nadto grane w Teatrze Małym 23 razy). (patrz Nr 287).

212 WIELKA KSIĘŻNA I CHŁOPIEC HOTELOWY — komedia w 3 aktach Alfreda Savoira. Przekład J. Migowej. *Reżyserował Aleksander Węgierko. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Ksenia - L. Pancewiczowa, Hrabina Awałowa - St. Słubicka, Henrietta - M. Balcerkiewiczówna, Albert - J. Warnecki, W. Książe Paweł - Wł. Neubelt, W. Książe Piotr - L. Łuszczewski, Heiss - Wł. Kosiński, Matard - A. Bogusiński, Floche - J. Kalinowski, Książę - R. Dereń, Baron - A. Suchcicki. Tańce rosyjskie - A. Zabojkina, Śpiew - S. Metaxian.
Wystawione dn. 1 lipca 1925 r. i grane 26 razy.

213 FOTEL 47-my — komedia w 3 aktach Ludwika Verneuil'a. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje St. Śliwińskiego.*
Obsada: Paweł Sevérac - L. Łuszczewski, Theillard - T. Skarzyński, Baron - A. Bogusiński, Trémois - Wł. Kosiński, Pivert - J. Warnecki, Franciszek - R. Dereń, Gilberta Boulanger - I. Solska, Lulu - M. Modzelewska, Arsynoe - St. Słubicka.
Wystawione dn. 24 lipca 1925 r. i grane 16 razy.

214 NIEDOJRZAŁY OWOC — komedia w 3 aktach R. Gignoux i J. Théry. Przekład Gustawa Olechowskiego. *Reżyserował A. Zelwerowicz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Genia - M. Modzelewska, Klara - H. Sulima, Lady Mary - S. Broniszówna, Berta - H. Górska, Miss Nora - A. Leszczyńska, Lord Handicap - A. Zelwerowicz, Harry - J. Warnecki, Fofatty - J. Maliszewski, Bingue - M. Zajączkowski, Travett - L. Fritsche, Maître d'hôtel - J. Szkudelski, Szofer - J. Winawer.
Wystawione dn. 9 sierpnia 1925 r. i grane 3 razy. (Poprzednio wystawione w Teatrze Małym i grane 29 razy).

215 PANIENKA BEZ ZNACZENIA — komedia w 3 aktach A. Hennequin'a i R. Coolus'a. Przekład Gustawa Olechowskiego. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Marceli Lirois - M. Maszyński, Andrzej Bulin - B. Samborski, Kalikst Galicier - R. Dereń, Stefan Bulin - J. Maliszewski, Leonard Galicier - J. Warnecki, Laberrac - J. Kalinowski, Franciszek - A. Suchcicki, Pani Tanchard - St. Słubicka, Julia - H. Bruczówna, Teresa - A. Leszczyńska, Pani Laberrac - J. Modzelewska, Cezaryna - A. Neubeltowa.
Wystawione dn. 12 sierpnia 1925 r. i grane 20 razy.

216 PROBOSZCZ WŚRÓD BOGACZY — komedia w 5 aktach Andrzeja de Lorde i Piotra Chaine, według powieści Clément Vautel'a. Przekład Gustawa Olechowskiego. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.* SEZON 1925/26
Obsada: Proboszcz de Sableuse - B. Samborski, Pan Cousinet - L. Komornicki, Monsinior Sibue - W. Gawlikowski, Piotr de Sableuse - L. Łuszczewski, Kardynał - L. Fritsche, Florent - A. Bogusiński, Plumoiseau - J. Machalski, Machecolle - R. Dereń, Tricoud - M. Zajączkowski, Georges - H. Małkowski, Chłopiec - Br. Dąbrowski, Józef - J.

Kalinowski, Lauthier - St. Jarszewski, Pani Cousinet - S. Broniszówna, Genia - St. Mazarekówna, Paulette - M. Żabczyńska, Waleria - St. Kawińska, Panna Badinois - J. Munclingrowa, Pani prezesowa - J. Niemirycz, Pani Kanoniczka - A. Neubeltowa, Lea - J. Nowakowska.
Wystawione dn. 5 września 1925 r. i grane 25 razy.

217 ŻYWA MASKA (Henryk IV) — tragedia w 3 aktach Ludwika Pirandello. Przekład Zofii Norblin-Chrzanowskiej. *Reżyserował Aleksander Węgierki. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Henryk IV - K. Junosza-Stępowski, Hrabina Matylda Spina - S. Broniszówna, Rita - H. Klimontowiczówna, Markiz Karol Nolli - R. Hierowski, Baron Tytus Belcredi - G. Buszyński, Doktór Dionizy Genoni - M. Maszyński, Landolf - L. Łuszczewski, Ordulf - J. Machalski, Ariald - A. Żabczyński, Bertold - J. Maliszewski, Jan - J. Kalinowski, Pachołkowie - R. Dereń, A. Wasiel.
Wystawione dn. 24 września 1925 r. i grane 31 razy. (Nadto w Teatrze Małym grane 6 razy).

218 MADAME SANS-GÊNE — komedia w 3 aktach z prologiem Wiktoryna Sardou. Przekład Kazimierza Erenberga. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Osoby prologu: Katarzyna — Mme Sans-Gêne - M. Przybyłko-Potocka, Sierżant - B. Samborski, Fouché - W. Gawlikowski, Hr. de Neipperg - L. Łuszczewski, Toinon - E. Brochocka, Julia - J. Nowakowska, Dobosz - A. Wasiel, Vabontrain - J. Staszewski, Jolicoeur - A. Maniecki, Rissout - A. Zakrzewski, Sąsiad - M. Zajączkowski, Sąsiadka - St. Kawińska. Osoby sztuki: Cesarz Napoleon I - St. Stanisławski, Marszałek Lefebvre - B. Samborski, Księżna Gdańska - M. Przybyłko-Potocka, Fouché - W. Gawlikowski, Hr. Neipperg - L. Łuszczewski, Savary - J. Machalski, Duroc - J. Jabłoński, Junot - R. Dereń, Canouville - R. Hierowski, De Lauristan - J. Zakrzewski, De Brigode - St. Jarszewski, Constant - A. Wasiel, Despréaux - H. Małkowski, Leroy - A. Żabczyński, Cop - J. Kalinowski, Kawaler Corso - Br. Dąbrowski, Arnault - W. Modrzeński, Roustan - A. Maniecki, Jaśmin - Wł. Neubelt, Służący - K. Zawrocki, Maria Ludwika - J. Skibińska, Królowa Karolina - J. Munclingrowa, Księżna Eliza - H. Sulima, Pani de Bülow - St. Słubicka, Pani Vintimile - M. Marszycka, Pani Canisy - J. Niemirycz, Pani Talhouet - A. Neubeltowa, Pani Rovigo - J. Skibińska.
Wystawione dn. 23 października 1925 r. i grane 55 razy. Wznowione dn. 24/VII 1926 r. (obsada jak wyżej z wyjątkiem: Sierżant - St. Janowski, Toinon - E. Brochocka, Vabontrain - M. Brokowski, Marszałek Lefebvre - St. Janowski, Canouville - A. Wasiel, Constant - M. Zajączkowski, Maria Ludwika - S. Sawicka, Księżna Eliza - I. Kozłowska, Pani de Rovigo - S. Sawicka) i grane 13 razy. Ogółem 68 razy.

219 LOJALNOŚĆ — sztuka w 3 aktach Jana Galsworthy'ego. *Reżyserował Karol Borowski.*
Obsada: Karol Winsor - R. Hierowski, Lady Adela - H. Sulima, Ferdynand de Levis - R. Boelke, Ronald Dancy - K. Junosza-Stępowski, Mabel - St. Mazarekówna, Małgorzata Orme - Z. Modrzewska, Generał Canynge - G. Buszyński, Major Colford - J. Maliszewski, Lord St. Erth - A. Bogusiński, August Borring - St. Jarszewski, Jakub Twisden - W. Gawlikowski, Edward Graviter - J. Staszewski, Praktykant adwokacki - A. Żabczyński, Gilman - H. Małkowski, Ricardos - J. Kalinowski, Treisure - R. Dereń, Robert - A. Wasiel, Służący - K. Zawrocki, Inspektor - J. Machalski, Żandarm - H. Filipowicz.
Wystawione dn. 3 grudnia 1925 r. i grane 18 razy.

220 OTELLO — tragedia w 12 obrazach Williama Shakespeare'a. Przekład Józefa Paszkowskiego. *Inscenizacja i reżyseria Aleksandra Węgierki. Dekoracje i kostiumy Karola Frycza. Muzyka Ludomira Rogowskiego.*
Obsada: Otello - K. Junosza-Stępowski, Kassjo - G. Buszyński, Jago - B. Samborski, Doża wenecki - L. Fritsche, Brabancjo - J. Maliszewski, Rodrygo - A. Żabczyński, Montano - R. Hierowski, Gracjano - M. Brokowski, Lodowico - J. Staszewski, Senatorowie - J. Kalinowski, St. Jarszewski, K. Ceremurzyński, R. Dereń, Cyryjczycy - A. Wasiel, J. Jabłoński, J. Zakrzewski, Goniec - A. Majchrzycki, Majtek - H. Maniecki, Obywatel - W. Wandycz, Desdemona - St. Mazarekówna, Emilia - Z. Modrzewska, Bianca - J. Rawicz-Skibińska.
Wystawione dn. 23 grudnia 1925 r. i grane 27 razy.

221 MÓJ OJCIEC MIAŁ SŁUSZNOŚĆ — komedia w 3 aktach S. Guitry'ego. Przekład Włodzimierza Perzyńskiego. *Reżyserował Zygmunt Nowakowski. Dekoracje Stanisława Stanisławskiego.*
Obsada: Karol Bellanger - J. Warnecki (dubl. St. Stanisławski), Maurycy Bellanger - H. Klimontowiczówna (dubl. J. Warnecki), Adolf Bellanger - St. Stanisławski, Germaine - N. Siennicka, Doktór Mourier - Wł. Neubelt, Maria Geanion - St. Kawińska, Emil Perducay - M. Zajączkowski, Lulu - O. Leszczyńska.
Wystawione dn. 31 grudnia 1925 r. — (przedstawienie Sylwestrowe) — i grane 1 raz. Następnie wystawione w Teatrze Małym i grane 28 razy.

222 KRÓL — komedia w 4 aktach G. de Caillavet'a, R. de Flers'a i E. Arène. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Król Serdanii - M. Maszyński, Bourdier - B. Samborski, Marta - M. Modzelewska, Zuzanna - M. Żabczyńska, Rivelot - L. Łuszczewski, Teresa Marnix - M. Kamińska, Margrabia de Chamarande - L. Fritsche, Margrabina - M. Marszycka, Hr. Jakub - T. Wesołowski, Blond - W. Gawlikowski, Lelorrain - G. Buszyński, Cormean - H. Małkowski, Gabrier - St. Jarszewski, Prezydent senatu - M. Kiernicki, Arcybiskup - M. Brokowski, Aniela - J. Nowakowska, Wiliam Touret - Br. Dąbrowski, Cruchet - J. Kalinowski, Wynajęty burgrabia - R. Dereń, Lokaj - K. Zawrocki, Żorżeta - J. Skibińska, Franciszka - J. Zakrzyńska, Reporter - A. Wasiel, Prefekt - W. Modrzeński, Prefektowa - N. Horska, Pan Pingoin - W. Wandycz, Pani Pingoin - A. Zarębska, Inspektor - J. Zakrzewski, Generał - J. Jabłoński, Generałowa - A. Bentkowska, Deputowany socjalista - A. Maniecki.
Wystawione dn. 16 stycznia 1926 r. i grane 40 razy. Poprzednio wystawione dn. 7/VI 1919 r. w reżyserii *Kazimierza Kamińskiego* i grane 29 razy. (patrz Nr 337).

223 DAMA KAMELIOWA — dramat w 3 aktach Aleksandra Dumas'a. Przekład Tadeusza Boya-Żeleńskiego. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje i kostiumy Karola Frycza.*
Obsada: Małgorzata Gautier - M. Przybyłko-Potocka, Mimi - Z. Modrzewska, Prudencja - J. Munclingrowa, Olimpia - H. Sulima, Anais - J. Skibińska, Anna - St. Kawińska, Armand Duval - A. Węgierko, Jerzy Duval - G. Buszyński, Gaston Rieux - L. Łuszczewski, Saint-Gaudens - L. Fritsche, Artur de Varville - R. Boelke, Gustaw - T. Wesołowski, Hr. de Giray - J. Staszewski, Doktór - St. Jarszewski, Artur - A. Żabczyński, Posłaniec - A. Maniecki, Służący, A. Wasiel, K. Zawrocki.
Wystawione dn. 20 lutego 1926 r. i grane 51 razy.

224 WINO, KOBIETA I DANCING — komedia w 3 aktach Stefana Kiedrzyńskiego. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Stanisława Śliiwńskiego.*
Obsada: Tomasz Wareński - M. Maszyński, Kazimierz - L. Łuszczewski, Pani Wanda - M. Kamińska, Konstanty Borkiewicz - L. Fritsche, Madzia - St. Mazarekówna, Franciszek - M. Zajączkowski, Ogrodnik - R. Dereń, Walek - Br. Dąbrowski.
Wystawione dn. 8 kwietnia 1926 r. i grane 33 razy. (Następnie w Teatrze Małym grane 12 razy).

225 KRÓL DAGOBERT — komedia w 4 aktach André Rivoire'a. Przekład Zdzisława Kleszczyńskiego. *Reżyserował Stanisław Stanisławski. Dekoracje i kostiumy Stanisława Śliwińskiego. Muzyka L. Marczewskiego.*
Obsada: Kanclerz - St. Stanisławski, Dagobert - R. Boelke, Odoryk - Wł. Neubelt, Egon - A. Wasiel, Pepin - R. Dereń, Ogrodnik - J. Kalinowski, Młody wasal - Br. Dąbrowski, Nantylda - M. Malicka, Królowa - Z. Modrzewska, Bertruda - J. Skibińska, Nowicjuszki: M. Żabczyńska, J. Zakrzyńska, J. Nowakowska.
Wystawione dn. 8 maja 1926 r. i grane 24 razy.

226 DZIEŃ BEZ KŁAMSTWA — komedia w 3 aktach G. Montgomery'ego. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Bob Bennett - M. Maszyński, J. M. Ralston - B. Samborski, Klarens van Dusen - A. Bogusiński, Dick Donnelly - St. Daczyński, Pastor Doran - L. Fritsche, Gwen - St. Mazarekówna, Pani Ralston - St. Słubicka, Ethel - H. Klimontowiczówna, Mabel - Z. Modrzewska, Sabel - J. Skibińska, Marta - J. Nowakowska.

Wystawione dn. 3 czerwca 1926 r. i grane 36 razy. Wznowione dn. 22/IX 1926 r. (obsada ta sama z wyjątkiem: Ethel - Z. Życzkowska) i grane 22 razy. Wznowione dn. 31/XII 1930 r. — przedstawienie Sylwestrowe — (obsada jak wyżej z wyjątkiem: Gwen - K. Lubieńska, Ethel - A. Rutkowska, Sabel - J. Macherska, Marta - P. Czaharska) i grane 18 razy. Ogółem grane w Teatrze Polskim 76 razy. (Nadto w Teatrze Małym grane 3 razy).

227 AZAIS — komedia w 3 aktach L. Verneuil'a i J. Berr'a. Przekład Gustawa Olechowskiego. *Reżyserował Aleksander Węgierko. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*

Obsada: Baron Würtz - K. Junosza-Stępowski, Feliks Borneret - M. Maszyński, Luguin - J. Maliszewski, Oktawiusz de Langeais - R. Hierowski, Konstantinowicz - R. Dereń, Pan Bile - J. Machalski, Franciszek - J. Kalinowski, Baronowa Würtz - H. Sulima, Zuzanna Würtz - O. Leszczyńska, Hrabina Romani - S. Broniszówna, Maszynistka - W. Sztrompfówna.

Wystawione dn. 10 lipca 1926 r. i grane 17 razy. Wznowione dn. 26/IV 1928 r. (obsada jak wyżej z wyjątkiem: Luguin - T. Ostoja-Ostaszewski, Franciszek - M. Zajączkowski, Zuzanna - Z. Gryf-Olszewska, Hrabina Romani - J. Skibińska, Maszynistka - E. Strahlerowa) i grane 11 razy. Wznowiono dn. 31/XII 1933 r. — przedstawienie Sylwestrowe — (obsada jak na premierze z wyjątkiem: Feliks Borneret - J. Warnecki, Oktawiusz de Langeais - L. Pośpiełowski, Franciszek - M. Zajączkowski, Hrabina Romani - J. Bąkowska) i grane 1 raz. Ogółem grano 29 razy. (Nadto w Teatrze Małym grane 117 razy).

228 PŁOMIENNA NOC — komedia w 3 aktach Melchiora Lengyel'a. Przekład Władysława Rabskiego. *Reżyserował Karol Borowski.*

Obsada: Wincenty Fanczy - J. Staszewski, Tonia - S. Broniszówna, Piri - E. Dziewońska, Stefan Kowaczy - J. Krzewiński, Reginald Harris Barker - R. Boelke, Gyuri Tamasy - T. Wesołowski, Lia - I. Grywińska, Marta - Z. Czaplińska, Todor - J. Bukowski, Ryszard - J. Machalski, Florian - K. Zawrocki, Agent giełdowy - H. Małkowski, Jego żona - St. Kawińska, Rudi - L. Krzemieński, Janicz - A. Wasiel, Kucharka - A. Zarembska, Julia - S. Sawicka, Ogrodnik - K. Rybicki.

Wystawione dn. 6 sierpnia 1926 r. i grane 41 razy.

SEZON 1926/27

229 NADZIEJA — dramat w 4 obrazach Hermana Heijermanns'a. Przekład Jana Kasprowicza. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Karola Frycza.*

Obsada: Kniertje - St. Kawińska, Geert - B. Samborski, Barend - St. Daczyński, Jo - E. Kunina, Kobus - W. Gawlikowski, Daantje - A. Bogusiński, Klemens Bos - Wł. Stoma, Matylda - St. Słubicka, Klementyna - Z. Modrzewska, Szymon - H. Małkowski, Marjetje - J. Skibińska, Mees - J. Machalski, Kaps - L. Fritsche, Saartowa - J. Munclingrowa, Truśka - H. Sokołowska, Jelle - K. Ceremużyński, Żandarmi - R. Dereń, A. Wasiel.

Wystawione dn. 10 września 1926 r. i grane 13 razy.

230 OSIOŁKOWI W ŻŁOBY DANO — komedia w 3 aktach G. de Caillavet'a i R. de Flers'a. *Reżyserował Aleksander Węgierko.*

Obsada: Michalina Therouanne - M. Malicka, Vivetta Lambert - M. Modzelewska, Odetta - I. Grywińska, Fernanda Chantal - I. Kozłowska, Baronowa - J. Munclingrowa, Pani de Laigneul - J. Szpakiewiczowa, Jerzy Boullains - A. Węgierko, Lucjan Versannes - G. Buszyński, Morange - J. Serwiński, Adolf - J. Krzewiński, Groom - B. Wasiel, Giraud - St. Żeleński.

Wystawione dn. 9 października 1926 r. i grane 9 razy. (Uprzednio wystawione dn. 11/VI 1926 r. w Teatrze Małym i grane 62 razy).

231 DZIEJE GRZECHU — w czterech częściach Stefana Żeromskiego. W układzie dramatycznym i w inscenizacji L. S. Schillera. *Reżyserował L. S. Schiller. Dekoracje Karola Frycza. Muzyka Jana Maklakiewicza.*

Obsada: Ewa Pobratymska - M. Modzelewska, Łukasz Niepołomski - R. Boelke, Zygmunt Szczerbiec - L. Łuszczewski, Pochroń - B. Samborski, Płaza-Spławski - K. Junosza-Stępowski, Jaśniach - St. Daczyński, Liwicki - J. Staszewski, Horst - L. Fritsche, Bo-

dzanta - W. Nowakowski, Pan Pobratymski - St. Stanisławski, Pani Pobratymska - St. Słubicka, Aniela - J. Munclingrowa, Leośka - St. Kawińska, Róża Niepołomska - E. Kuncewiczówna, Marta - Z. Gryf-Olszewska, Jadwiga - J. Skibińska, Pan Malinowski - Wł. Stoma, Ksiądz - R. Hierowski, Żyd - A. Maniecki, Chłop - M. Zajączkowski, Redaktor - W. Gawlikowski, Doktór - A. Bogusiński, Studenci - T. Ostoja-Ostaszewski, B. Wasiel, J. Lisowski, Woźny - R. Dereń, Kelnerka - J. Pobóg-Nowicka, Pokojówka - H. Sokołowska, Batasiński - St. Daniłowicz, Grzywacz - W. Arnoldt, Fajtaś - J. Miciński, Konduktor - R. Dereń, Lokaj - B. Wasiel.

Wystawione dn. 19 października 1926 r. i grane 52 razy. Wznowione dn. 8/II 1927 r. (obsada jak wyżej z wyjątkiem: Zygmunt Szczerbic - T. Ostoja-Ostaszewski, Płaza-Spławski - G. Buszyński, Jaśniach - J. Maliszewski, Pani Pobratymska - H. Sokołowska, Ksiądz - M. Serwiński, Doktór - Wł. Jamiński, Student I. - B. Wasiel, Student II. - J. Lubicz-Lisowski, Student III. - J. Tatarkiewicz, Kelnerka - H. Horska, Pokojówka - Z. Jakubowska, Grzywacz - Wł. Jamiński, Konduktor - St. Żeleński) — i grane 23 razy. Ogółem grane 75 razy.

232 CAR PAWEŁ I — sztuka w 3 aktach Dymitra Mereżkowskiego. *Inscenizacja i reżyseria Karola Borowskiego. Dekoracje Karola Frycza.*

Obsada: Paweł I - K. Junosza-Stępowski, W. ks. Aleksander - R. Boelke, W. ks. Konstanty - Wł. Stoma, Maria Teodorówna - H. Sulima, Elżbieta - J. Romanówna, ks. Anna Gagarinowa - St. Mazarekówna, Hr. Pahlen - B. Samborski, Gen. Bennigsen - J. Maliszewski. Gen. Tałyzin - W. Nowakowski, Gen. Depreradowicz - A. Maniecki, Hr. Wałujew - L. Fritsche, Ks. Platon Zubow - J. Staszewski, Gen. ks. Mikołaj Zubow - J. Machalski, Ks. Walerian Zubow - B. Wasiel, Pułk. Argamakow - J. Lubicz-Lisowski, Dr. Rodgerson - A. Bogusiński, Gołowkin - J. Krzewiński, Naryszkin - W. Modrzeński, Kuszelew - K. Roman, Hrabina Liwen - St. Kawińska, Księżna Szczerbatowa - W. Szpakiewiczowa, Hrabina Wołkowa - J. Modzelewska, Pater Gruber - Wł. Jamiński, Gen. Jefimowicz - E. Żebrowski, Gen. Rosen - J. Jabłoński, Gen. Titow - J. Prohaska, Pułk. Ks. Jaszwill - T. Ostoja-Ostaszewski, Pułk. Tutołmin - R. Dereń, Pułk. Tatarinow - H. Kowalski, Kap. Skariatin - St. Żeleński, Kap. Marin - K. Zawrocki, Por. Fiłatow - J. Miciński, Por. Mordwinow - M. Serwiński, Por. ks. Wołkoński - J. Zakrzewski, Por. ks. Dołgorukij - K. Balin, Feldfebel - M. Zajączkowski, Fiedia - J. Bukowski, Kuźmicz - H. Małkowski, Baszyłow - B. Wasiel, Robszyński - M. Zajączkowski, Kiryłow - H. Kowalski, Metropolita - A. Maniecki, Grenadier - R. Dereń.

Wystawione dn. 10 grudnia 1926 r. i grane 56 razy. Poprzednio wystawione dn. 5/XI 1915 r. w reżyserii *Aleksandra Zelwerowicza* i grane 47 razy. Wznowione dn. 26/V 1917 r. i grane 5 razy. Ogółem grane 108 razy.

233 ZACZAROWANA KRÓLEWNA — baśń sceniczna w 5 aktach Or-Ota. *Inscenizacja i reżyseria Konstantego Tatarkiewicza. Dekoracje i kostiumy Stanisława Śliwińskiego. Tematy muzyczne w opracowaniu Danieli Krakowskiej. Tańce układu Tacjanny Wysockiej.*

Obsada: Król - J. Krzewiński, Królowa - H. Sokołowska, Królewna - Z. Gryf-Olszewska, Wróżka - J. Romanówna, Hula-Babula - E. Kunina, Smakolub - Wł. Stoma, Pomocnik kuchmistrza - B. Wasiel, Kot zaklęty - St. Daczyński, Palipieca - A. Bogusiński, Ks. Migdał - R. Dereń, Księżna Migdalina - L. Wisłocka, Hr. Dziczek - E. Biernacki, Hr. Pszyczek - E. Żebrowski, Wice-hrabia Gul-Gul - J. Zakrzewski, Baron - K. Roman, Dworka - St. Kornecka, Paź - H. Prohazkowa, Michcik - H. Małkowski, Rychcik - T. Ostoja-Ostaszewski, Niania - J. Wielgardowa, Dworzanie - J. Prohazka, B. Sapalski, J. Helbert, Doktór I. - J. Lubicz-Lisowski, Doktór II. - St. Żeleński, Lirnik - W. Nowakowski, Organista - J. Machalski, Rycerz - J. Staszewski, Staszek - M. Serwiński, Pisarz miejski - St. Żeleński, Pani Twardowska - H. Sokołowska, Sowizdrzał - E. Biernacki, Szarlatan - J. Bukowski, Kuglarz - H. Kowalski, Dziad I. - A. Maniecki, Dziad II. - Wł. Jamiński, Baba I. - L. Wisłocka, Baba II. - W. Biernacka, Przekupka - J. Wielgardowa, Chłop - B. Wasiel, Żak I. - K. Roman, Żak II. - J. Helbert, Smok - B. Wasiel, Dziadek kościelny - Wł. Jamiński, Szarak - St. Żeleński, Wyrwidąb - J. Jabłoński, Niedźwiedź I. - J. Bukowski, Niedźwiedź II. - A. Maniecki, Lis - E. Biernacki, Wilk - H. Kowalski, Wąż - St. Kornecka, Królewicz księżycowy - R. Hierowski, Gwiazda poranna - St. Mazarekówna, Gwiazda wieczorna - E. Kuncewiczówna, Gwiazdoś - Wł. Jamiński, Kometa - H. Kowalski, Pan Twardowski - J. Lubicz-Lisowski, Walek - H. Małkowski.

Wystawione dn. 19 grudnia 1926 r. i grane 12 razy.

234 NIEWINNA GRZESZNICA — komedia współczesna i wieczna w 3 aktach Wacława Grubińskiego. *Reżyserował autor. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Zuzu - M. Przybyłko-Potocka, Ryszard - St. Stanisławski, Feliks - J. Leszczyński, Stefan - A. Węgierko.
Wystawione dn. 31 grudnia 1926 r. — (przedstawienie Sylwestrowe) — i grane 1 raz. (Poprzednio wystawione w Teatrze Małym dn. 20/III 1925 r. i grane 58 razy).

235 SŁUGA DWÓCH PANÓW — komedia w 3 aktach (w 6 odsłonach) Carla Goldoniego. Przekład Edwarda Boye. *Układ tekstu, inscenizacja i reżyseria L. S. Schillera. Dekoracje i kostiumy Karola Frycza. Muzyka Bronisława Rutkowskiego. Tańce zespołu Tacjanny Wysockiej.*
Obsada: Truffaldino - M. Maszyński, Pantalone - St. Stanisławski, Rozaura - E. Kuncewiczówna, Doktór z Bolonii - J. Krzewiński, Mezzettino - St. Daczyński, Beatrice - M. Kamińska, Florindo - T. Wesołowski, Smeraldina - Z. Życzkowska, Brighella - H. Małkowski, Tartaglia - R. Dereń, Trivelino - B. Wasiel, Pedrolino - St. Żeleński, Pulcinella - M. Zajączkowski, Śpiewaczka starsza - Z. Jakubowska, Śpiewaczka młodsza - J. Wróblewska, Śpiewak pierwszy - Wł. Jamiński, Śpiewak drugi - J. Zakrzewski, Murzyn - A. Maniecki.
Wystawione dn. 27 stycznia 1927 r. i grane 13 razy.

236 ŚWIĘTY GAJ — komedia w 3 aktach G. de Caillavet'a i R. de Flers'a. Przekład Adama Zagórskiego. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Fransyna Margerie - M. Przybyłko-Potocka, Adrianna Champmorel - M. Kamińska, Pani de Ternay - J. Skibińska, Pani Fauchel - Z. Modrzewska, Ludwika - J. Pobóg-Nowicka, Paweł Margerie - B. Samborski, Champmorel - Wł. Stoma, Hr. Zakuskin - M. Maszyński, Des Fargettes - St. Daczyński, Beniamin - A. Bogusiński, Reporter - T. Ostoja-Ostaszewski, Marguel - R. Dereń, Durieu - St. Żeleński, Vaubert - M. Zajączkowski, Bonarel - J. Lubicz-Lisowski, Courlot - M. Serwiński, Piotr - B. Wasiel, Durakin - A. Maniecki, Stary pan - K. Ceremużyński.
Wystawione dn. 24 lutego 1927 r. i grane 37 razy.

237 VOX POPULI — sztuka w 3 aktach Tadeusza Ulanowskiego. *Reżyserował Karol Borowski.*
Obsada: Hunger - B. Samborski, Helena - St. Mazarekówna, Zbigniew Smuga - R. Boelke, Hr. Saldo - St. Stanisławski, Lubień - J. Staszewski, Klin - J. Machalski, Wzdłuż - J. Krzewiński, Wszerz - H. Małkowski, Gala - L. Fritsche, Byk - R. Dereń, Garmont - T. Ostoja-Ostaszewski, Suchy - J. Lubicz-Lisowski, Zalicz - St. Daniłłowicz, Potrzeba - St. Żeleński, Sekretarka - Z. Gryf - Olszewska, Sekretarz - M. Serwiński, Mróz - A. Maniecki, Stanisławowa - J. Modzelewska, Rosołkowa - J. Munclingrowa, Handlarz - B. Wasiel, Akuszerka - M. Wojdalińska, Delegat - J. Miciński, Robotnica - J. Wielgardowa.
Wystawione dn. 31 marca 1927 r. i grane 9 razy.

238 ADRIANNA LECOUVREUR — sztuka w 5 aktach E. Scribe'a i E. Legouvé'go. Przekład Tadeusza Żeleńskiego (Boya). *Inscenizacja i reżyseria Karola Borowskiego. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Adrianna Lecouvreur - M. Przybyłko-Potocka, Księżna de Bouillon - H. Sulima, Atenais - E. Kuncewiczówna, Margrabina - St. Kawińska, Baronowa - M. Szpakiewiczowa, Panna Juvenot - Z. Życzkowska, Panna Dangeville - J. Rawicz-Skibińska, Maurycy - R. Boelke, Książe de Bouillon - L. Fritsche, Ksiądz - St. Daczyński, Michonnet - St. Stanisławski, Quinault - R. Dereń, Poisson - St. Orlik, Lokaj - B. Wasiel, Inspicjent - K. Zawrocki.
Wystawione dn. 13 kwietnia 1927 r. i grane 34 razy.

239 WIEŻA BABEL — dramat w 3 aktach Antoniego Słonimskiego. *Reżyserował Leon S. Schiller. Zastępca reżysera Wacław Radulski. Dekoracje Tadeusza Gronowskiego.*
Obsada: Thompson - R. Boelke, Eliza - E. Kuncewiczówna, Jeffries - B. Samborski, Mixt - J. Bonecki, Collins - T. Skarzyński, Horn - J. Staszewski, Architekt - G. Buszyński, Poeta - R. Hierowski, Agitator - T. Ostoja-Ostaszewski, Torneville - J. Jabłoński, Curius - M. Brokowski, Morris - R. Dereń, Baronowa - St. Słubicka, Młodzieniec - T. Ostoja-Ostaszewski, Kapitan marynarki - A. Maniecki, Delegat Wschodu - M. Brokowski, Lokaj - J. Wolski, Robotnicy - J. Machalski, J. Lubicz-Lisowski, M. Serwiński, B. Wasiel,

J. Jabłoński, K. Balin, W. Wolski, St. Żeleński, J. Miciński, Robotnice - Z. Życzkowska, M. Palińska, H. Sokołowska, Z. Jakubowska, J. Wróblewska, J. Horska, A. Zamorska.
Wystawione dn. 18 maja 1927 r. i grane 13 razy.

240 MICHASIA I JEJ MATKA — komedia w 3 aktach G. de Caillavet'a i R. de Flers'a. *Reżyserował Aleksander Węgierko.*
Obsada: Pani Grandier - Z. Czaplińska, Michasia - M. Malicka, Piotrusia - St. Kawińska, Panna Poche - J. Munclingrowa, Pani Michelot - J. Modzelewska, Pani Majoumel - L. Wisłocka, Toto - J. Skibińska, Popo - J. Pobóg-Nowicka, Margrabia - M. Maszyński, Urban - A. Węgierko, Monchablon - L. Fritsche, Lahirel - A. Bogusiński, Piotr - H. Małkowski, Mongrebin - J. Machalski, Labouret - J. Krzewiński, Portier - Wł. Jamiński, Chłopak - J. Helbert.
Wystawione dn. 31 maja 1927 r. i grane 24 razy. Poprzednio wystawione w dn. 16/VIII 1916 r. w reżyserii *Józefa Sosnowskiego* i grane 17 razy. Ogółem grane 41 razy. (Nadto w Teatrze Małym grane 17 razy).

241 SAMUEL ZBOROWSKI — poemat dramatyczny w 6 obrazach Juliusza Słowackiego. Tekst podług wydania Artura Górskiego opracowali Wilam Horzyca i L. S. Schiller. *Układ sceniczny i reżyseria L. S. Schillera. Dekoracje i kostiumy Stanisława Śliwińskiego. Muzyka Bronisława Rutkowskiego.*
Obsada: I. W zamku księcia Poloniusa: Książę Polonius - W. Nowakowski, Helion - J. Maliszewski, Mędrzec I. - J. Lisowski, Mędrzec II. - M. Serwiński, Chór duchów - E. Kuncewiczówna, M. Szpakiewiczowa, J. Wodyńska. II. Skalna okolica: Helion - J. Maliszewski, Heliana - M. Malicka, Walkirie - H. Uszyńska, Z. Życzkowska, Chór duchów - E. Kuncewiczówna, M. Szpakiewiczowa, J. Wodyńska. III. W zamku księcia Poloniusa: Książę Polonius - W. Nowakowski, Lucyfer - K. Adwentowicz. IV. W królestwie podwodnym Oceanid: Lucyfer - K. Adwentowicz, Heliana - M. Malicka, Amfitryta - M. Szpakiewiczowa, Oceanidy - J. Wodyńska, J. Wróblewska. V. W zamku księcia Poloniusa: Książe Polonius - W Nowakowski, Lucyfer - K. Adwentowicz, Helion - J. Maliszewski, Frater Theologus - R. Dereń, Frater Logicus - A. Wasiel. VI. W krainie nadziemskiej: Lucyfer - K. Adwentowicz, Samuel Zborowski - G. Buszyński, Kanclerz Jan Zamoyski - W. Nowakowski, Helion - J. Maliszewski, Pluton - M. Zajączkowski, Woźny - W. Arnold, Meduza - H. Uszyńska, Gwiazda - J. Wróblewska, Archaniołowie - E. Kuncewiczówna, Z. Życzkowska, Chorus - J. Lisowski, K. Balin, M. Serwiński.
Wystawione dn. 24 czerwca 1927 r. i grane 12 razy.

242 PANNA FLÛTE — komedia w 4 aktach G. Berr'a i L. Verneuil'a. Przekład Gustawa Olechowskiego. *Reżyserował Karol Borowski.*
Obsada: Zuzanna Flûte - M. Modzelewska, Pani Castelain - St. Słubicka, Anna-Maria - Z. Gryf-Olszewska, Pani Delaruelle - J. Munclingrowa, Felicja - I. Pobóg-Nowicka, Aktorka - M. Wojdalińska, Emil Castelain - W. Stoma, Gaston Bouchard - St. Daczyński, Mignonnet - H. Małkowski, Bûche - A. Bogusiński, Muzot - J. Machalski, La Mazelière - J. Staszewski, Hektor - B. Wasiel, Reżyser - J. Krzewiński, Pan - St. Żeleński, Aktor - M. Zajączkowski, Dziennikarz - J. Lubicz-Lisowski.
Wystawione dn. 7 lipca 1927 r. i grane 45 razy. (Nadto w Teatrze Małym grane 4 razy).

243 MANDARYN WU — sztuka w 3 aktach H. M. Vernona i H. Ovena. Przekład N. Niovili. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje i kostiumy Karola Frycza.*
Obsada: Wu Li Czang - K. Junosza-Stępowski, Artur Gregory - Wł. Stoma, Bazyli Gregory - T. Wesołowski, Tom Carruthers - M. Serwiński, Holman - J. Staszewski, Mistress Gregory - E. Kunina, Nang-Ping - E. Kuncewiczówna, Compradore - St. Żeleński, Pisarz - W. Modrzeński, Ah Wong - H. Sokołowska, Ah-Sing - J. Miciński, Kulis - J. Bukowski.
Wystawione dn. 18 sierpnia 1927 r. i grane 41 razy.

244 FEDORA — sztuka w 4 aktach Wiktoryna Sardou. Przekład Gustawa Olechowskiego. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Stanisława Sliwińskiego.*
Obsada: Fedora - M. Przybyłko-Potocka, Hrabina Olga - H. Sulima, Pani de Tournis - St. Kawińska, Baronowa Ockar - M. Wojdalińska, Marta - L. Petrykiewicz, Borys - B. Samborski, De Sirieux - L. Fritsche, Gretch - J. Staszewski, Rouvel - R. Hierowski, Doktór

Borow - J. Maliszewski, Désiré - Wł. Ryszkowski, Cyryl - R. Dereń, Czylew - H. Małkowski, Iwan - St. Żeleński, Dymitr - T. Ostoja-Ostaszewski, Dr. Ferzer - T. Białoszczyński, Paweł Łasin - K. Karliński, Odźwierny - Wł. Jamiński.
Wystawione dn. 22 września 1927 r. i grane 31 razy.

245 WOJNA WOJNIE — komedia w 5 aktach Adolfa Nowaczyńskiego. *Reżyserował L. S. Schiller. Dekoracje i kostiumy Władysława Daszewskiego. Karykatury muzyczne i tańce Jana Maklakiewicza. Balet Tacjanny Wysockiej.*
Obsada: Demos - J. Krzewiński, Kleon - B. Samborski, Salamis - M. Maszyński, Nikias - H. Małkowski, Lamachos - J. Machalski, Omfallos - T. Wesołowski, Rycerzyki - B. Janikowski, St. Żeleński, Pospolite ruszenie - R. Dereń, M. Zajączkowski, Wł. Jamiński, R. Łaciński, J. Miciński, J. Bukowski, J. Horska, G. Leszczycowa, St. Filipowiczowa, A. Zarębska, A. Zamorska, Miroluba - L. Pancewiczowa, Aspazja - Z. Czaplińska, Ksantypa - E. Kunina, Myrrine - E. Kuncewiczówna, Kallonike - Z. Gryf-Olszewska, Kleo - B. Samborski, Lampilo - Z. Życzkowska.
Wystawione dn. 5 listopada 1927 r. i grane 36 razy.

246 ABY ŻYĆ! — komedia w 3 aktach Kazimierza Wroczyńskiego. *Reżyserował Karol Borowski.*
Obsada: Iwo Bury - M .Maszyński, Roma Właslylewska - A. Jasińska, Mita - Z. Modrzewska, Jacek Cichcik - B. Samborski, Felcia - N. Wilińska, Inocenty Kisiel - S. Daczyński, Beba - J. Romanówna, Cyryl Potowicz - L. Fritsche, Dr. Iwo Bury - J. Machalski, Franciszek - J. Krzewiński, Trepkowski - A. Bogusiński, Trepkowska - Z. Czaplińska, Reporter - M. Zajączkowski, Rózia - St. Kawińska, Posterunkowy - Cz. Kalinowski, Listonosz - B. Janikowski, Posłańcy - K. Ceremużyński, B. Sapalski, Interesant I. - St. Żeleński, Interesant II. - J. Prohaska, Interesant III. - K. Zawrocki, Chłopiec - T. Fijewski.
Wystawione dn. 7 grudnia 1927 r. i grane 29 razy.

247 MORALNOŚĆ PANI DULSKIEJ — tragikomedia w 3 aktach Gabrieli Zapolskiej. *Reżyserował Jerzy Leszczyński.*
Obsada: Pani Dulska - St. Słubicka, Pan Dulski - L. Fritsche, Zbyszko - J. Leszczyński, Hesia - J. Romanówna, Mela - M. Malicka, Juliasiewiczowa - A. Jasińska, Lokatorka - E. Kuncewiczówna, Hanka - L. Pancewicz-Leszczyńska, Tadrachowa - St. Kawińska.
Wystawione dn. 31 grudnia 1927 r. i grane 27 razy. (Nadto w Teatrze Małym grane 14 razy).

248 JULIUSZ CEZAR — tragedia w 9 obrazach Williama Shakespeare'a. Przekład Adama Pajgerta. *Reżyserował L. S. Schiller. Dekoracje i kostiumy Karola Frycza. Muzyka Jana Maklakiewicza.*
Obsada: Juliusz Cezar - K. Junosza-Stępowski, Marek Antoniusz - J. Leszczyński, Marek Brutus - K. Adwentowicz, Kajusz Kassjusz - B. Samborski, Oktawiusz - R. Hierowski, Kaska - J. Staszewski, Decjusz Brutus - St. Grolicki, Treboniusz - T. Białoszczyński, Ligariusz - J. Maliszewski, Metellus Cymber - G. Trzywdar-Rakowski, Cynna - M. Lewicki, Flawiusz - M. Zajączkowski, Marullus - St. Żeleński, Tycyniusz - T. Białoszczyński, Dardaniusz - R. Dereń, Lucjusz - T. Ostaszewski, Strato - J. Maliszewski, Artemidorus - St. Żeleński, Wieszczbiarz - J. Machalski, Sługa - Cz. Kalinowski, Sługa Antoniusza - B. Janikowski, Kalpurnia - E. Kunina, Porcja - Z. Życzkowska, Pierwszy z ludu - R. Łaciński, Drugi - Wł. Jamiński, Trzeci - J. Prohaska, Czwarty - J. Miciński, Piąty - K. Zawrocki, Szósty - Cz. Kalinowski, Siódmy - R. Dereń, Ósmy - B. Janikowski, Dziewiąty - G. Trzywdar - Rakowski.
Wystawione dn. 21 stycznia 1928 r. i grane 39 razy. Poprzednio wystawione dn. 9/I 1914 r. *w reżyserii Aleksandra Zelwerowicza* i grane 48 razy. Ogółem grane 87 razy.

249 CZŁOWIEK I NADCZŁOWIEK — komedia w 4 aktach G. B. Shaw'a. Przekład Floriana Sobieniowskiego. *Reżyserował L. S. Schiller. Dekoracje i kostiumy Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Osoby komedii: John Tanner - K. Adwentowicz, Anna Whitefield - M. Modzelewska, Ramsden - M. Maszyński, Oktawiusz Robinson - T. Wesołowski, Mendoza - B. Samborski, Pani Whitefield - St. Słubicka, Panna Ramsden - St. Kawińska, Violetta Robinson - J. Romanówna, Hektor Malone sen. - L. Fritsche, Hektor Malone jun. - R. Hierowski, Straker - J. Staszewski, Duval - H. Małkowski, Socjalista I. - St. Żeleński, Socjalista II. - R. Dereń, Anarchista - M. Zajączkowski, Bandyci - G. Trzywdar-Rakowski, Wł. Jamiński, R. Łaciński, J. Miciński, J. Kubalski, K. Zawrocki, J. Prohaska, M. Jan-

kiewicz, A. Hubert, Oficer hiszpański - Cz. Kalinowski, Pokojowa - E. Strahlerowa. Osoby występujące w piekle: Don Juan Tenorio - K. Adwentowicz, Donna Anna - M. Modzelewska, Komandor - M. Maszyński, Diabeł - B. Samborski.
Wystawione dn. 24 lutego 1928 r. i grane 38 razy.

250 DON KISZOT — fantazja dramatyczna według Cervantes'a w 4 aktach Stanisława Miłaszewskiego. *Inscenizacja i reżyseria Karola Borowskiego. Dekoracje i kostiumy Karola Frycza. Muzyka Jana Maklakiewicza. Tańce zespołu Tacjanny Wysockiej.*

Obsada: Don Kiszot - M. Maszyński, Sanczo Pansa - B. Samborski, Gospodyni - E. Kunina, Siostrzenica - Z. Gryf-Olszewska, Proboszcz - A. Bogusiński, Cyrulik - J. Machalski, Karczmarz - H. Małkowski, Książe - R. Hierowski, Księżna - H. Sulima, Pani de Rodriguez - St. Słubicka, Altisidora - A. Rutkowska, Gines de Passamonte - St. Daczyński, Galant - St. Żeleński, Brodacz - G. Trzywdar-Rakowski, Magda - Z. Życzkowska, Marysia - J. Skibińska, Teresa - St. Kawińska, Gamasz - Wł. Jamiński, Kiteria - J. Szymbortówna, Bazyli - T. Białoszczyński, Chłopka - H. Sokołowska, Kucharz - R. Dereń, Chłop - B. Janikowski, Krawiec - M. Zajączkowski, Sekretarz - St. Żeleński, Komendant Straży - Cz. Kalinowski, Onufry - B. Janikowski, Bonifacy - J. Miciński, Serwacy - J. Prohaska, Pankracy - Z. Tomaszewski.
Wystawione dn. 29 marca 1928 r. i grane 26 razy.

251 ZIELONY FRAK — komedia w 4 aktach G. de Caillavet'a i R. de Flersa. Przekład Jana Lechonia. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Hr. Hubert de Latour-Latour - J. Leszczyński, Ks. de Maulévrier - L. Fritsche, Parmeline - K. Junosza-Stępowski, Pinchet - St. Daczyński, Durand - J. Krzewiński, Baron Bénin - A. Bogusiński, Vice-hrabia de Saint-Gobin - H. Małkowski, Generał Roussy de Charmilles - J. Machalski, Laurel - T. Ostoja-Ostaszewski, Mourrier - St. Żeleński, Komendant pałacu - G. Trzywdar-Rakowski, Sekretarz - R. Łaciński, Michał - M. Zajączkowski, Woźny - R. Dereń, Lokaj - T. Kalinowski, Księżna de Maulévrier - H. Sulima, Brygida Touchard - M. Modzelewska, Vice-hrabina de Saint-Gobin - E. Kunina, Hrabina de Jargeau - St. Słubicka, Pani Janvray - Z. Gryf-Olszewska, Melania - A. Rutkowska.
Wystawione dn. 4 maja 1928 r. i grane 33 razy.

252 BROADWAY — sztuka w 3 aktach Ph. Dunninga i G. Abbota. Przekład J. B. Rychlińskiego. *Reżyserował L. S. Schiller. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego. Kostiumy Stefana Norblina. Piosenki Jana Maklakiewicza.* Teksty piosenek J. Hema i Tolla. *Choreografia Tacjanny Wysockiej. Jazz Rajznera.*

Obsada: Roy Lane - T. Wesołowski, Billie Moor - M. Modzelewska, Steff Crandal - B. Samborski, „Blizna" Edwards - J. Maliszewski, Pearl - E. Kuncewiczówna, Nick Ver dis - J. Krzewiński, Lil Rice - Z. Czaplińska, „Prosiek" Thompson - H. Małkowski, Dolph - J. Staszewski, Dan Maccorn - L. Fritsche, Mazie - Z. Życzkowska, Ruby - L. Petrykiewiczówna, Ann - H. Żmichorowska, Daisy - E. Strahlerowa, Bennie - B. Janikowski, Mike - T. Białoszczyński, Larry - R. Dereń, Joe - M. Zajączkowski.

Wystawione dn. 7 czerwca 1928 r. i grane 52 razy. Wznowione dn. 29/IX 1928 r. (obsada jak wyżej z wyjątkiem: „Prosiek" Thompson - Fr. Dominiak, Ruby - A. Rutkowska, Ann - E. Drabikówna, Katie - W. Niedziałkowska) i grane 25 razy. Ogółem grane 77 razy.

253 HOKUS-POKUS — 3 akty z prologiem i epilogiem Kurta Goetza. Przekład Anieli Waldenbergowej. Prolog i epilog zaktualizował Ten. *Inscenizacja i reżyseria Karola Borowskiego. Dekoracje Karola Frycza.*

Obsada: Osoby prologu i epilogu: Dyrektor teatru - H. Małkowski, Aktor - T. Ostoja-Ostaszewski, Kierownik literacki - St. Daczyński, Krytyk - St. Żeleński, Mecenas - M. Nawrocki, Kasjerka - St. Kawińska. Osoby sztuki: Prezes Seweryn Gandrup - St. Stanisławski, Olaf Lindboe - A. Bogusiński, Van Houten - B. Samborski, Prokurator - J. Machalski, Peer Bille - M. Maszyński, Agla Kjerulf - M. Kamińska, Pokojówka - A. Rutkowska, Kamerdyner - R. Łaciński, Woźny sądowy - K. Ceremużyński.
Wystawione dn. 29 lipca 1928 r. i grane 32 razy.

SEZON 1928/29

254 TAMTEN — dramat w 5 aktach Gabrieli Zapolskiej. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Generał Horn - B. Samborski, Korniłow - K. Junosza-Stępowski, Strełkow - J. Leszczyński, Botkin - J. Machalski, Nikiforow - T. Białoszczyński, Agafonow - St. Daczyński, Dowódca pułku - M. Nawrocki, Kazimierz - J. Maliszewski, Bogdański - St. Żeleński, Marian - B. Janikowski, Józef - G. Trzywdar - Rakowski, Anna Lasocka - L. Pancewicz-Leszczyńska, Wielhorska - St. Kawińska, Marta - E. Drabikówna, Korbielowa - St. Słubicka, Maria - A. Rutkowska, Zosia - E. Strahlerowa, Stary żandarm - H. Małkowski (dubl. J. Krzewiński), Matałkowska - J. Munclingrowa, Józia - J. Romanówna, Klocia - H. Parysiewicz, Honorata - G. Leszczycowa, Wierciołek - A. Bogusiński, Służąca - H. Sokołowska, Dyżurny żandarm - R. Łaciński.
Wystawione dn. 30 sierpnia 1928 r. i grane 33 razy.

255 WESELE NA KURPIACH — sztuka ludowa w 4 aktach ze śpiewami i tańcami ks. Władysława Skierkowskiego. *Układ sceniczny i reżyseria Tadeusza Skarzyńskiego. Dekoracje projektował Norblin, wykonał A. Rudiuk. Muzyka w opracowaniu prof. Wł. Macury.*
Wystawione dn. 23 września 1928 r. i grane 3 razy.

256 PRZEDMIEŚCIE („Periferie") — dramat w 3 aktach Franciszka Langera. Przekład A. B. Dostala. *Reżyserował L. S. Schiller. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego. Muzyka Jana Maklakiewicza.* Prolog, interludia i piosenki B. Wita. *Orkiestra pod dyrekcją Jana Maklakiewicza.* Harmonia solo J. Stalinger.
Obsada: Franek - M. Maszyński, Andzia - L. Pancewiczowa, Sędzia - St. Stanisławski, Antek - St. Daczyński, Barborka - Fr. Dominiak, Budowniczy Urban - J. Łuszczewski, Jego żona - Z. Życzkowska, Pokojówka - W. Niedziałkowska, Śpiewaczka uliczna - E. Drabikówna, Właściciel baru - A. Bogusiński, Lepszy gość - J. Dziewoński, Kelner - K. Zawrocki, Kwiaciarka - H. Zarembina, Komisarz policji - J. Machalski, Policjanci - M. Zajączkowski, St. Żeleński, H. Kubalski, Przechodzeń - T. Białoszczyński.
Wystawione dn. 13 października 1928 r. i grane 36 razy.

257 WITAJ JUTRZENKO SWOBODY! — „Prolog" Jana Lechonia, „Z ziemi włoskiej do Polski!" Wstęp Or-Ota. „Oda do Młodości" Adama Mickiewicza. „Uspokojenie" Juliusza Słowackiego. „Noc listopadowa" fragment Stanisława Wyspiańskiego. „Pieśń o Wielkim Człowieku" Or-Ota. „Idzie żołnierz borem, lasem", piosenki i sceny żołnierskie. „Grajek" Teofila Lenartowicza. „Kłopot z Huzarami" — śpiewki swawolne. *Dekoracje i kostiumy Karola Frycza. Kostiumy tancerek Zofii Stryjeńskiej. Część muzyczna pod kierunkiem prof. Bronisława Rutkowskiego. Tańce układu Tacjanny Wysockiej.*
Obsada: „Prolog": St. Jaracz. „Z ziemi włoskiej do Polski": T. Białoszczyński, H. Dąbrowski, Fr. Dominiak, Podpułkownik Tremo - J. Machalski. „Oda do Młodości": T. Białoszczyński, St. Daczyński, Fr. Dominiak, J. Dziewoński, R. Hierowski, B. Janikowski, J. Zakrzewski, J. Machalski, J. Maliszewski, M. Milecki, M. Zajączkowski, St. Żeleński. „Uspokojenie": G. Buszyński, „Noc Listopadowa": Pallas - L. Pancewiczowa, Nike Napoleonidów - Z. Życzkowska, Nike z pod Cheronei - E. Kuncewiczówna, Nike z pod Salaminy - K. Sarnecka, Nike z pod Termopil - A. Rutkowska, Nike z pod Maratonu - J. Wodyńska, Nike Trojańska - E. Burbianka, Wysocki - J. Leszczyński, Podchorążowie - T. Białoszczyński, M. Milecki, St. Żeleński, J. Dziewoński. „Pieśń o Wielkim Człowieku": M. Przybyłko-Potocka. „Idzie żołnierz borem, lasem": M. Modzelewska, B. Janikowski, M. Milecki. „Grajek": M. Maszyński. „Kłopot z Huzarami": M. Modzelewska, A. Rutkowska, J. Szymbortówna, Fr. Dominiak, J. Dziewoński, Wł. Jamiński, B. Janikowski, L. Łuszczewski, J. Machalski, H. Małkowski, M. Milecki.
Wystawione dn. 28 listopada 1928 r. — (Uroczyste przedstawienie dla uczczenia dziesięciolecia Niepodległości) — i grane 13 razy.

258 OSTATNIA NOWOŚĆ — komedia w 4 aktach Edwarda Bourdet'a. Przekład Tadeusza Żeleńskiego (Boya). *Reżyserował Jerzy Leszczyński. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Żaklina - M. Modzelewska, Marek - St. Daczyński, Moscat - B. Samborski, Maréchal - J. Leszczyński, Bourgine - A. Bogusiński, Bregaillon - R. Hierowski, Feliks - T. Białoszczyński, Olibert - J. Dziewoński, Henryk - St. Żeleński, Amadeusz - H. Małkow-

ski, Fotograf - M. Zajączkowski, Noemi - A. Rutkowska, Stenotypistka - E. Burbianka. Wystawione dn. 30 listopada 1928 r. i grane 42 razy. Wystawione następnie dn. 7/V1936 r. i grane 21 razy. Ogółem grane 63 razy.

259 WŁAMANIE — sztuka w 3 aktach Adama Grzymały-Siedleckiego. *Reżyserował Stanisław Stanisławski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: On - J. Leszczyński, Indywiduum - B. Wasiel, Dyrektor banku - G. Buszyński, Karolina - M. Przybyłko-Potocka, Pułkownik Łotyszyn - K. Junosza-Stępowski, Inżynier Mianota - J. Maliszewski, Księżna - St. Słubicka, Gigi - A. Rutkowska, Duda - W. Niedziałkowska, Adolf - M. Milecki, Mecenas - J. Machalski, Rollkner - Fr. Dominiak, Urzędnik - J. Dziewoński, Łukasz - H. Małkowski, Wincenty - M. Zajączkowski.
Wystawione dn. 8 stycznia 1929 r. i grane 42 razy.

260 CUDOWNY PIERŚCIEŃ — bajka w 5 obrazach z prologiem Janusza Warneckiego. *Reżyserował Janusz Warnecki. Dekoracje i kostiumy Karola Frycza. Choreografia Tacjanny Wysockiej.*
Obsada: Król Dobromir - K. Szubert, Królowa Złościcha - Al. Jasińska, Kłamek - St. Żeleński, Krętek - B. Wasiel, Ziółko - J. Machalski, Bambalassa - Fr. Dominiak, Przygłuch - J. Dziewoński, Klops - R. Dereń, Dworzanin I. - Wł. Jamiński, Królewicz Złocik - M. Milecki, Sierotka Służka - J. Szymbortówna, Kowal - M. Zajączkowski, Kowalowa - Z. Życzkowska, Jagna - A. Rutkowska, Rzepka - W. Niedziałkowska, Muzykant - Wł. Jamiński, Brodas - H. Małkowski, Baba-Jaga - J. Munclingrowa, Leśny Dziadek - T. Białoszczyński, Figlik - K. Sarnecka, Brzuszek - E. Drabikówna.
Wystawione dn. 12 stycznia 1929 r. i grane 15 razy.

261 DWAJ PANOWIE B — komedia w 3 aktach Mariana Hemara. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Jan Bertoni - M. Maszyński, Antoni Gorzeń - St. Daczyński, Jerzy Brod - Fr. Dominiak, Laura Starke - M. Kamińska, Pan Starke - B. Samborski, Domańska - J. Munclingrowa, Dyrektor - J. Dziewoński, Reżyser - K. Szubert, Kalitowski - J. Staszewski, Szepieta - J. Maliszewski, Mulikowska - J. Macherska, Józio - H. Małkowski, Wacek - B. Wasiel, Sufler - M. Zajączkowski, Subretka - E. Drabikówna, Strażak - R. Dereń, Bileter - St. Żeleński. Osoby wyobraźni autorskiej: Emil Maloński - J. Staszewski, Asta blondynka - E. Burbianka, Asta brunetka - H. Parysiewiczowa, Asta ruda - J. Macherska.
Wystawione dn. 12 lutego 1929 r. i grane 58 razy.

262 SAMUEL ZBOROWSKI — dramat w 8 obrazach Ferdynanda Goetla (nagrodzony na konkursie krakowskim). *Reżyserował Leon Schiller. Dekoracje i kostiumy Karola Frycza. Muzyka Jana Maklakiewicza. Chór pod dyrekcją Wacława Lachmana.*
Obsada: Samuel Zborowski - J. Leszczyński, Król Stefan Batory - K. Junosza Stępowski, Kanclerz Jan Zamoyski - G. Buszyński, Gryzelda Zamoyska - L. Pancewicz-Leszczyńska, Jan Zborowski - M. Jednowski, Piotr Zborowski - B. Samborski, Andrzej Zborowski - J. Krzewiński, Tęczyński - P. Hryniewicz, Wapowski - T. Białoszczyński, Pani Włodkowa - H. Sulima, Gorajski - J. Maliszewski, Mroczek - J. Machalski, Stanisław Żółkiewski - R. Hierowski, Szlachcic-pijaczyna - Fr. Dominiak, Warchoł - K. Szubert, Król Henryk Walezy - J. Dziewoński, Strażnik - M. Zajączkowski, Pop - R. Dereń, Wróżka - Z. Życzkowska, Kulawiec - Wł. Jamiński, Goniec - Z. Rzęcki, Karwat - E. Strycki, Szpiegowie - H. Małkowski, St. Żeleński, M. Brokowski, Uhrowicki - B. Wasiel, Ksiądz - R. Wasilewski, Strażnik więzienny - L. Wiśniewski, Marszałek sejmu - M. Nawrocki, Posłowie - J. Staszewski, T. Białoszczyński, E. Strycki, R. Dereń, W. Wacławski, M. Milecki, L. Wiśniewski, H. Kubalski, A. Hubert, St. Żeleński, Z. Rzęcki, M. Lewicki, J. Gołaszewski, Wł. Jamiński, R. Wasilewski, J. Dziewoński, Kozacy - Fr. Dominiak, St. Żeleński, M. Milecki, R. Wasilewski, Żołnierze - T. Białoszczyński, B. Wasiel, M. Nawrocki, J. Gołaszewski, W. Wacławski, M. Brokowski.
Wystawione 4 kwietnia 1929 r. i grane 30 razy.

263 OPERA ZA TRZY GROSZE („The beggars opera") — widowisko z muzyką w 8 obrazach z prologiem Johna Gaya (1728). Przekład O. Winbruna i Wł. Broniewskiego. Układ sceniczny B. Brechta. *Inscenizacja i reżyseria Leona Schille-*

ra. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego. Muzyka K. Weilla. Kierownictwo muzyczne Grzegorza Fitelberga. Dyrygent chóru Dagoberto Polzinetti.
Obsada: Jonatan Jeremiasz Pryszcz - B. Samborski, Celia - J. Munclingrowa, Polly - M. Modzelewska, Macheath - M. Maszyński, Jenny - E. Kuncewiczówna, Brown - Fr. Dominiak, Lucy - J. Szymbortówna, Kuba Fajtpaluch - J. Machalski, Matyjas Kikut - T. Białoszczyński, Walter Karawaniarz - St. Żeleński, Robert Żyła - M. Milecki, Edek Dziobaty - B. Wasiel, Jimmy Wyskrobek - M. Brokowski, Wzion Karol - H. Małkowski, Smith - J. Dziewoński, Kimball - R. Dereń, Dolly - Z .Życzkowska, Betty - E. Drabikówna, Molly - W. Niedziałkowska, Fanny - R. Suchecka, Gabby - H. Sokołowska, Żebracy - M. Zajączkowski, A. Hubert, Konstabl - J. Gołaszewski.
Wystawione 4 maja 1929 r. i grane 13 razy.

264 ROZUM I GŁUPSTWO — komedia w 3 aktach Włodzimierza Perzyńskiego. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Władysław Oborski - St. Stanisławski, Oborska - M. Kamińska, Torowski - A. Bogusiński, Jerzy Torowski - J. Maliszewski, Jan Winiecki - St. Daczyński, Małgorzata Ulska - J. Romanówna, Aktorka - J. Macherska, Wiolonczelista - J. Staszewski, Pan - Wł. Ziembiński, Góral - M. Nawrocki.
Wystawione dn. 17 maja 1929 r. i grane 14 razy. (Nadto w Tetrze Małym grane 15 razy).

265 ŁADNA HISTORIA! — komedia w 3 aktach G. de Caillaveta, R. de Flersa i S. Rey'a. *Reżyserował Aleksader Węgierko. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Hr. d'Eguzon - L. Fritsche, Hrabina d'Eguzon - St. Słubicka, Andrzej d'Eguzon - J. Leszczyński, Pani de Trévillac - Z. Czaplińska, Helena de Trévillac - M. Malicka, Walery de Barroyer - M. Maszyński, Pani de Verceil - J. Munclingrowa, Janka de Verceil - W. Niedziałkowska, Zuzanna Serignan - Z. Życzkowska, Serignan - H. Małkowski, Fouques - K. Szubert, Margrabia de Langellier - M. Brokowski, Dr. Paintbrèche - M. Zajączkowski, Małgorzata - St. Kawińska, Dezydery - Wł. Jamiński, Tragarz - B. Wasiel.
Wystawione dn. 31 maja 1929 r. — (Uroczyste przedstawienie Jubileuszowe ku uczczeniu 50-lecia pracy scenicznej Zofii Czaplińskiej) — i grane 14 razy. Poprzednio wystawione dn. 16/VI 1914 r. w reżyserii *Józefa Sosnowskiego* i grane 21 razy. Wznowione dn. 19/XI 1914 r. i grane 11 razy. Wznowione dn. 21/I 1916 r. i grane 8 razy. Ogółem grane 54 razy. (Nadto w Teatrze Małym grane 105 razy).

266 WIELKI KRAM („The apple cart") — komedia polityczna w 3 aktach Bernarda Shaw'a. Przekład Floriana Sobieniowskiego. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Król Magnus - K. Junosza-Stępowski, Proteusz - G. Buszyński, Nikobar - L.Fritsche, Balbus - J. Krzewiński, Pliniusz - H. Małkowski, Krassus - K. Szubert, Boanerges - B. Samborski, Lysistrata - E. Kunina, Amanda - Z. Modrzewska, Vanhattan - Fr. Dominiak, Oryntia - M. Przybyłko-Potocka, Królowa Lucyna - H. Sulima, Alicja - E. Drabikówna, Sempronius - R. Hierowski, Pamfiliusz - J. Dziewoński.
Wystawione dn. 14 czerwca 1929 r. i grane 39 razy. Wznowione dn. 31/XII 1929 r. (obsada jak wyżej z wyjątkiem: Nikobar - J. Karbowski, Sempronius - J. Maliszewski) i grane 11 razy. Ogółem grane 50 razy.

267 BOLESŁAW ŚMIAŁY — dramat w 3 aktach Stanisława Wyspiańskiego. *Widowisko odtworzono podług inscenizacji Stanisława Wyspiańskiego.*
Obsada: Rapsod - G. Buszyński, Bolesław - K. Adwentowicz, Włodzisław - J. Staszewski, Królowa żona - Al. Jasińska, Królowa matka - J. Sokołowska, Sieciech - J. Strachocki, Cześnik - M. Nawrocki, Rycerz Stanisław - K. Junosza-Stępowski, Strzemion - J. Machalski, Chłop - M. Zajączkowski, Chłopak - L. Rymsza, Księżyna - J. Łuszczewski, Rycerze Bolesławowi - T. Białoszczyński, J. Maliszewski, J. Dziewoński, St. Żeleński, Rycerze Włodzisławowi - J. Gołaszewski, A. Cyprian, Dziewki z orszaku królowej - W. Niedziałkowska, E. Drabikówna, R. Suchecka, Niewierne żony - Z. Życzkowska, Z. Modrzewska, H. Sulima, E. Kunina, Rycerz Piotr - R. Wasilewski, Kościelny - Wł. Jamiński, Lirny - R. Dereń, Przewodnik - A. Bogusiński, Wieść I. - B. Wasiel, Wieść II - M. Milecki,

Wieść III. - J. Gołaszewski, Echo - E. Drabikówna, Świst - H. Małkowski, Poświst - Fr. Dominiak, Krasawica - L. Pancewicz-Leszczyńska.
Wystawione dn. 13 lipca 1929 r. — (Festival ku uczczeniu twórcy sceny narodowej Wojciecha Bogusławskiego) — i grane 7 razy.

268 CUD MNIEMANY — opera w 3 aktach Wojciecha Bogusławskiego. Wodewil Or-Ota. *Dekoracje Karola Frycza. Muzyka J. Stefaniego. Orkiestra pod dyrekcją Jerzego Bojanowskiego. Chór pod dyrekcją D. Polzinetti'ego. Tańce układu Tacjanny Wysockiej.*

Obsada: Bartłomiej - M. Zajączkowski, Dorota - J. Munclingrowa, Basia - M. Modzelewska, Wawrzyniec - St. Żeleński, Stach - B. Mierzejewski, Jontek - J. Machalski, Paweł - M. Milecki, Zośka - W. Niedziałkowska, Bryndas - J. Strachocki, Morgal - B. Wasiel, Świstos - H. Małkowski, Bardos - T. Białoszczyński, Miechodmuch - Fr. Dominiak, Stara baba - H. Sokołowska, Pastuch - J. Gołaszewski.

Wystawione na Rynku Starego Miasta dn. 20 lipca 1929 r. i grane tam 3 razy. W Teatrze Polskim wystawione dn. 24 lipca 1929 r. — (Festival ku uczczeniu twórcy sceny Narodowej Wojciecha Bogusławskiego) — i grane 2 razy. Ogółem 5 razy.

269 ARTYŚCI — sztuka w 3 aktach Georges Manker Watters'a i Artura Hopkins'a. Przekład Stanisławy Kuszelewskiej. Przeróbka sceniczna Mariana Hemara. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego. Choreografia Jana Wojcieszko.*

SEZON 1929/30

Obsada: Skid Johnson - St. Jaracz, Bonny - M .Modzelewska, Mazie - M. Zimińska, Gussie - E. Kunina, Bozo - J. Machalski, Marco - A. Rutkowska, Scotty - A. Cyprjan, Jack - M. Milecki, Lefty Moore - H. Małkowski, Jimmy - St. Żeleński, Harvey Howell - Fr. Dominiak, Jack Ackerman - J. Staszewski, Agent teatralny - R. Dereń, Kelner - B. Wasiel, Brygadier Maszynistów - J. Bukowski, Jerzy Ewans - T. Sygietyński (kapelmistrz).

Wystawione dn. 10 sierpnia 1929 r. i grane 76 razy. Wznowione dn. 13 czerwca 1930 r. (w obsadzie jak wyżej z wyjątkiem: Gussie - St. Kawińska, Scotty - A. Bogucki, Jimmy - M. Zajączkowski, Agent teatralny - J. Dziewoński) — i grane 29 razy. Ogółem 105 razy.

270 PAN TOPAZ — sztuka w 4 aktach Marcelego Pagnol'a. Przekład Adama Zagórskiego. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*

Obsada: Topaz - M. Maszyński, Castel-Benac - B. Samborski, Zuza Courtois - M. Kamińska, Muche - J. Krzewiński, Ernestyna - E. Kuncewiczówna, Tamise - J. Machalski, Roger de Vernières - J. Staszewski, Baronowa Pitart-Vergniolles - H. Sulima, Czcigodny starzec - J. Karbowski, Le Ribouchon - Wł. Jamiński, Maszynistka I. - A. Rutkowska, Maszynistka II. - E. Strahlerowa, Policjant - St. Kustowski, Kamerdyner - M. Zajączkowski.

Wystawione dn. 22 października 1929 r. i grane 45 razy. Wznowione dn. 3/XII 1934 r. (obsada jak wyżej z wyjątkiem: Ernestyna - Z. Tatarkiewicz-Woskowska, Tamise - J. Woskowski, Roger de Vernières - Fr. Brodniewicz, Le Ribouchon - A. Socha, Czcigodny Starzec - E. Biernacki, Maszynistka I. - J. Skibińska, Policjant - St. Żeleński) i grane 17 razy. Ogółem grane 62 razy.

271 REWIZOR — komedia w 5 aktach Mikołaja Gogola. Przekład Juliana Tuwima. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje i kostiumy Karola Frycza.*

Obsada: Anton Antonowicz Skwoznik-Dmuchanowski - B. Samborski, Anna Andrejewna - H. Sulima, Maria Antonowna - St. Jarkowska, Łuka Łukicz Chłopow - A. Bogusiński, Żona jego - St. Kawińska, Liapkin-Tiapkin - J. Staszewski, Zemlianika - J. Krzewiński, Iwan Kuzmicz Szpekin - K. Szubert, Piotr Iwanowicz Dobczyński - H. Małkowski, Piotr Iwanowicz Bobczyński - St. Daczyński, Iwan Aleksandrowicz Chlestakow - M. Maszyński, Osip - J. Machalski, Liuliukow - J. Bukowski, Rastakowski - St. Larewicz, Korobkin - J. Dziewoński, Stiepan Iljicz Uchowiertow - R. Dereń, Świstunow - B. Wasiel, Pugowicyn - A. Hubert, Abdulin - J. Karbowski, Fewronia Pietrowna Poszlepkina - Z. Życzkowska, Żona podoficera - J. Munclingrowa, Miszka - St. Kustowski, Awdotia - H. Parysiewicz, Kelner - M. Zajączkowski, Żona Korobkina - I. Brenoczy, Pani - N. Horska, Żandarm - Fr. Dominiak.

Wystawione dn. 28 listopada 1929 r. i grane 37 razy.

272 ŚWIT, DZIEŃ I NOC — komedia w 3 aktach Daria Niccodemi'ego. Przekład Zofii Jachimeckiej. *Reżyserował Aleksander Węgierko. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*

Obsada: Anna - M. Malicka, Mario - A. Węgierko, Ojciec - R. Dereń, Matka - Z. Krzymowska, Siostra - J. Krzymuska, Paolino - M. Zajączkowski.
Wystawione dn. 1 stycznia 1930 r. i grane 1 raz. (Wystawione po raz pierwszy w Teatrze Małym dn. 22 czerwca 1923 r. i grane tam 295 razy; nadto w teatrze Komedia grane 8 razy.

273 RYWALE („What price glory") — sztuka w 3 aktach M. Andersona i L. Stallingsa. Przekład i transkrypcja Jerzego Kossowskiego. Teksty piosenek Jerzego Kossowskiego i Józefa Relidzyńskiego. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*

Obsada: Kapitan Flagg - K. Junosza-Stępowski, Quirt - B. Samborski, Gobin - J. Krzewiński, Germaine - St. Jarkowska, Kiper - Fr. Dominiak, Lipner - H. Małkowski, Cowdy - J. Karbowski, Neumann - T. Wesołowski, Cockeley - G. Buszyński, Aldrich - J. Dziewoński, Moore - J. Maliszewski, Schmidt - E. Żebrowski, Cunningham - M. Milecki, Lundstroem - B. Wasiel, Ferguson - A. Bogusiński, Sanitariusz - J. Machalski, Spike - M. Zajączkowski, Rowdy - A. Maniecki, I Motocyklista - St. Kustowski, II Motocyklista - A. Cyprian, Mer - R. Dereń.
Wystawione dn. 10 stycznia 1930 r. i grane 40 razy.

274 MELODRAMAT — sztuka w 3 aktach Henryka Bernsteina. Przekład Zdzisława Kleszczyńskiego. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Joanna - M. Przybyłko-Potocka, Piotr - K. Junosza-Stępowski, Andrzej - J. Leszczyński, Krystyna - Z. Życzkowska, Ksiądz - A. Bogusiński, Doktór - J. Maliszewski, I. Gość - Fr. Dominiak, II. Gość - R. Dereń, Dziewczyna uliczna - E. Drabikówna, Tancerz - M. Milecki, Służąca - J. Munclingrowa, Służący - B. Wasiel.
Wystawione dn. 15 lutego 1930 r. i grane 37 razy.

275 DOM KOBIET — sztuka w 3 aktach Zofii Nałkowskiej. *Reżyserowała Maria Przybyłko-Potocka. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Belina Bełska - W. Barszczewska, Julia Czerwińska - H. Leszczyńska, Maria Łanowa - W. Siemaszkowa, Tekla Bełska - St. Słubicka, Joanna Nielewiczowa - M. Przybyłko-Potocka, Róża Byleńska - M. Kamińsak, Ewa Łasztówna - K. Lubieńska, Zofia - J. Munclingrowa.
Wystawione dn. 21 marca 1930 r. i grane 31 razy.

276 VOLPONE — komedia w 3 aktach Ben Jonsona, w opracowaniu Stefana Zweiga. Przekład R. Centnerszwerowej, teksty wierszy napisał Kazimierz Wierzyński. Reżyserował *Ryszard Ordyński. Dekoracje Karola Frycza.*

Obsada: Volpone - B. Samborski, Mosca - M. Maszyński, Voltore - J. Krzewiński, Corbaccio - Fr. Dominiak, Leone - J. Machalski, Corving - G. Buszyński, Colomba - J. Romanówna, Canina - L. Pancewicz-Leszczyńska, Sędzia - H. Małkowski, Dowódca zbirów - R. Dereń, I. Służący - M. Milecki, II. Służący - A. Bogucki, Sługa sądowy - B. Wasiel.
Wystawione dn. 20 kwietnia 1930 r. i grane 27 razy.

277 SŁABA PŁEĆ („Le sexe faible") — komedia w 3 aktach Edwarda Bourdet'a. Przekład Włodzimierza Perzyńskiego. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*

Obsada: Izabella Leroy-Gomez - E. Kunina, Lili - Z. Życzkowska, Jimmy - T. Wesołowski, Filip - B. Mierzejewski, Manuel - J. Staszewski, Klarysa Lee-Gomez - Z. Czaplińska, Krystyna - L. Pancewicz-Leszczyńska, Dorota Freeman - J. Macherska, Antoni - M. Maszyński, Panna Nicole - E. Kuncewiczówna, Hrabina - H. Sulima, Carlos Pinto - Wł. Grabowski, Luiza - Z. Kopczewska, Juliusz - B. Wasiel, Manuelito - W. Guzikowski, Pepita - D. Wieczorkiewiczówna, Maharadża - A. Maniecki, Hiszpan - M. Milecki, Hiszpanka - I. Brenoczy, Amerykanin - E. Strycki, Amerykanka I. - E. Dąbrowska, Amerykanka II. - E. Strahlerowa, Chłopiec - T. Fijewski.
Wystawione dn. 17 maja 1930 r. i grane 27 razy.

278 PRZYGODY DZIELNEGO WOJAKA SZWEJKA — sztuka w 3 częściach podług powieści Jarosława Haszka. Opracowanie sceniczne Mariana Hemara. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Część I.: Szwejk - St. Jaracz, Paliwec - H. Małkowski, Pani Paliwec - St. Kawińska, Bretschneider - J. Machalski, Właściciel psa - R. Dereń, Papiernik - M. Zajączkowski, Profesor - St. Purzycki, Morderca - A. Maniecki, Porucznik Łukasz - B. Mierzejewski, Por. Braun - J. Dziewoński, Dr Grünstein - L. Wyrwicz, Symulanci - B. Wasiel, E. Poreda, St. Daniłowicz, St. Szabłowski, Baloun - J. Bukowski, Generałowa - J. Munclingrowa, Dama do towarzystwa - N. Horska, Sierżant - E. Strycki, Ordynans - E. Żebrowski, Kamerdyner - Wł. Jamiński. Część II.: Szwejk - St. Jaracz, Dolly - St. Jarkowska, Etelka - Z. Ślaska, Por. Łukasz - B. Mierzejewski, Por. Braun - J. Dziewoński, Wodiczka - Fr. Dominiak, Służąca - St. Chrzanowska, Pułk. v. Schroeder - J. Machalski, Pułkownikowa - St. Słubicka, Dama - G. Leszczycowa. Część III.: Szwejk - St. Jaracz, Generał - E. Strycki, Por. Łukasz - B. Mierzejewski, Konduktor - St. Kustowski, Węgier - A. Maniecki, Rusin - B. Wasiel, Kroat - E. Poreda, Czech - M. Zajączkowski, Komendant stacji - R. Dereń, Szwajcar - Wł. Jamiński, Wodiczka - Fr. Dominiak, Kapitan Sagner - H. Małkowski, Kadet Biegler - St. Daniłowicz, Baloun - J. Bukowski, Żołnierze - E. Poreda, M. Zajączkowski, St. Szabłowski.
Wystawione dn. 12 lipca 1930 r. i grane 79 razy.

279 KAWALER-PAPA — komedia w 3 aktach Edwarda Childs Carpentera. Przekład Stanisławy Kuszelewskiej. *Inscenizacja i reżyseria Aleksandra Węgierki. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego. Muzyka Jana Maklakiewicza. Kierownictwo muzyczne Karola Szustra.*
Obsada: Sir Basil Winterton - K. Junosza-Stępowski, John Ashley - St. Daczyński, Dr Francis Keating - A. Bogusiński, Kate Trent - H. Sulima, Geoffrey - T. Wesołowski, Bianca Credaro - M. Mokrzycka, Maria - K. Lubieńska, Tony Flagg - J. Romanówna, Dick Berney - J. Maliszewski, Larkin - H. Małkowski, Jennie - P. Czaharska, Hortense - H. Parysiewicz, Ogrodnik - M. Zajączkowski.
Wystawione dn. 19 września 1930 r. i grane 49 razy.

SEZON 1930/31

280 GRA MIŁOŚCI I ŚMIERCI — sztuka w 3 aktach Romain Rolland a. Przekład Adama Zagórskiego. *Reżyserował Aleksander Węgierko. Dekoracje i kostiumy Karola Frycza.*
Obsada: Hieronim de Courvoisier - B. Samborski, Zofia - M. Przybyłko-Potocka, Klaudiusz Vallée - G. Buszyński, Łazarz Carnot - Fr. Dominiak, Dionizy Bayot - J. Karbowski, Horacy Bouchet - T. Wesołowski, Lodoiska Cerisier - Z. Modrzewska, Chloris Soucy - K. Lubieńska, Crapart - Wł. Ratschka, Peau d'Ane - H. Sokołowska.
Wystawione dn. 30 października 1930 r. i grane 24 razy.

281 NOC LISTOPADOWA — 10 scen dramatycznych Stanisława Wyspiańskiego. Nowa inscenizacja i reżyseria Stanisławy Wysockiej. *Nowe dekoracje i kostiumy Karola Frycza. Muzyka Lucjana Marczewskiego. Kierownictwo muzyczne Karola Szustra.*
Obsada: Pallas-Atene - St. Wysocka, Nike Napoleonidów - H. Hałacińska, Nike z pod Termopil - F. Kozłowska, Nike z pod Salaminy - H. Uszyńska, Nike z pod Maratonu - Z. Wołoszynowska, Nike Trojańska - P. Czaharska, Nike z pod Cheronei - A. Tarnowiczówna, Piotr Wysocki - J. Leszczyński, Joanna - L. Pancewicz-Leszczyńska, W. ks. Konstanty - Fr. Dominiak, Gendre - J. Karbowski, Makrot - L. Fritsche, Kuruta - Wł. Ratschka, Goszczyński - J. Maliszewski, Nabielak - W. Ostrowski, Kora - K. Lubieńska, Demeter - E. Kunina, Podchorąży pierwszy - J. Srebrzycki, Podchorąży drugi - St. Kustowski, Oficer służbowy - M. Zajączkowski, Oficer kirasjerów - J. Daniel, Satyr pierwszy - St. Łapiński, Satyr drugi - F. Chmurkowski, Satyr trzeci - St. Kustowski, Aktor - M. Zajączkowski, Faust - A. Bogucki, Mefisto - Z. Karczewski, Małgosia - J. Szymbortówna, Chłopicki - G. Buszyński, Lubowidzki - R. Dereń, Ares - R. Boelke, Stanisław Potocki - Z. Ziembiński, Czechowski - J. Srebrzycki, Zaliwski - R. Dereń, Młody Gendre - A. Bogucki, Joachim Lelewel - J. Kochanowicz, Hermes - Wł. Ostrowski. Bronikowski - J. Karbowski, Ojciec Lelelewela - A. Bogusiński, Siostra Lelewela - Z. Modrzewska, Pierwszy spiskowy - A. Bogucki, Drugi spiskowy - L. Józefowicz, Trzeci spiskowy - A. Rokossowski, Pierwsza Kera - St. Kawińska, Druga Kera - J. Munclingrowa, Trzecia Kera - H. Sokołowska, Oficer Dąbrowski - R. Dereń, Ks. Czartoryski - Z. Karczewski, Wincenty Krasiński - B. Samborski, Łukasiński - J. Maliszewski.

Wystawiono dn. 29 listopada 1930 r. — (Uroczyste przedstawienie w setną rocznicę Powstania Listopadowego) — i grane 26 razy. Wystawione poprzednio dn. 29 listopada 1921 r. *w reżyserii Aleksandra Zelwerowicza* i grane 23 razy. Ogółem grane 49 razy.

282 ROMANS MINISTERIALNY — komedia w 3 aktach R. Coolus'a i A. Rivoire'a. Przekład B. Hertza. *Reżyserował Aleksander Węgierko. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Sebastian Tournal - B. Samborski, Iwona - M. Kamińska, Maurycy Cervières - J. Leszczyński, Henryk Guéroult - G. Buszyński, Hermina Clapet - J. Romanówna, Lucyna Bernaud - J. Macherska, Crouzy - St. Łapiński, Garbure - M. Zajączkowski, Coche - Z. Karczewski, Emil - A. Bogucki, Tragarz I. - R. Dereń, Tragarz II. - St. Kustowski.
Wystawione dn. 25 grudnia 1930 r. i grane 19 razy.

283 KATARZYNA („La petite Catherine") — komedia w 3 aktach Alfreda Savoir'a. Przekład Zdzisława Kleszczyńskiego. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Karola Frycza.* Piosenki Woroncowej w II akcie do słów Józefa Relidzyńskiego.
Obsada: Carowa Elżbieta - L. Pancewicz-Leszczyńska, W. Ks. Piotr - J. Leszczyński, Katarzyna - M. Modzelewska, Księżna Anhaltu - Z. Czaplińska, Hr. Łanskoj - Z. Ziembiński, Gwardzista, później ks. Potiomkin - Fr. Dominiak, Kanclerz - J. Karbowski, Archimandryta - St. Łapiński, Kochanek - J. Staszewski, Księżna Woroncowa - J. Chojnacka, Palacz - M. Zajączkowski, Generał - R. Dereń, Oficer gwardii - Z. Karczewski, I. Dama dworu - A. Tarnowiczówna, II. Dama dworu - G. Leszczycowa, Kamerystka - P. Czaharska, Lokaj - E. Strycki.
Wystawione dn. 24 stycznia 1931 r. i grane 44 razy.

284 LEKARZ NA ROZDROŻU („The doctor's dilemma") — sztuka w 5 obrazach G. B. Shaw'a. Przekład Floriana Sobieniowskiego. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Sir Colenso Ridgeon - B. Samborski, Sir Patrick Culten - A. Bogusiński, Sir Ralph Bloomfield-Bonington - St. Stanisławski, Cutler Walpole - Fr. Dominiak, Dr Leon Schutzmacher - St. Łapiński, Dr Blenkinsop - J. Karbowski, Louis Dubedat - St. Daczyński, Jennifer - M. Kamińska, Redpenny - Z. Ziembiński, Emma - J. Munclingrowa, Dziennikarz - Z. Karczewski, Sekretarz wystawy - F. Chmurkowski, Hotelowa - A. Tarnowiczówna.
Wystawione dn. 5 marca 1931 r. i grane 25 razy.

285 MĄŻ Z GRZECZNOŚCI — krotochwila w 3 aktach A. Abrahamowicza i R. Ruszkowskiego. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Karola Frycza.*
Obsada: Hilary - T. Wesołowski, Kapitan - J. Leszczyński, Dionizy - F. Chmurkowski, Jędrzej - St. Łapiński, Fedko - Fr. Dominiak, Zdzieralski - A. Bogusiński, Obetkała - Wł. Ratschka, Antoni - M. Zajączkowski, Posłaniec - W. Bonar, Barbara - St. Słubicka, Wanda - K. Lubieńska, Petronela - Z. Czaplińska, Klotylda - H. Sulima, Filomena - J. Munclingrowa, Honorata - J. Macherska.
Wystawione dn. 27 marca 1931 r. i grane 30 razy.

286 KRÓL TEATRU („The butter and egg man") — komedia w 3 aktach G. S. Kaufmana. Przekład Zdzisława Kleszczyńskiego. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Piotr Jones - T. Wesołowski, Jane Weston - K. Lubieńska, Joe Lehman - B. Samborski, Fanny Lehman - Z. Modrzewska, Jack Mac Clure - A. Bogusiński, Sylwia Field - J. Macherska, Oskar Fritschie - St. Łapiński, John Patterson - Wł. Ratschka, Cecil Benham - J. Staszewski, Bernie Sampson - F. Chmurkowski, Peggy Marlowe - J. Szymbortówna, Kitty Humphreys - P. Czaharska, Garson - M. Zajączkowski.
Wystawione dn. 25 kwietnia 1931 r. i grane 12 razy.

287 NOWI PANOWIE („Les nouveaux messieurs") — komedia w 4 aktach Roberta de Flers'a i Franciszka de Croisset'a. Przekład Bolesława Gorczyńskiego. *Reżyserował Jerzy Leszczyński. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Jakub Gaillac - J. Leszczyński, Hr. de Montoire-Grandpré - St. Stanisławski, Baron de Courcieux - A. Bogusiński, Gulpin-Brassac - J. Staszewski, Martin - St. Łapiń-

ski, Gareaux - J. Karbowski, Bigouin - E. Strycki, Therlant - T. Wesołowski, Varin - Wł. Ratschka, Dumont - F. Chmurkowski, Jourdan - Z. Borkowski, Rabier - M. Zajączkowski. Jan - A. Bogucki, Rzemieślnik - J. Daniel, Zuzanna Verrier - M. Malicka, Julia - St. Słubicka, Pani Poulard - J. Munclingrowa, Maszynistka - C. Srogowiczówna.
Wystawione dn. 7 maja 1931 r. i grane 13 razy. Poprzednio wystawione dn. 22 maja 1925 r. w reżyserii *Ryszarda Ordyńskiego* i grane 38 razy. Następnie wznowione dn. 20/X 1927 r. w reżyserii *Jerzego Leszczyńskiego* i grane 15 razy. Ogółem grane 66 razy. (Nadto w Teatrze Małym grano 23 razy).

288 MARIETA — komedia muzyczna w 4 aktach Saszy Guitry'ego. Przekład i opracowanie Mariana Hemara. *Reżyserowali Karol Borowski i Marian Hemar. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego. Muzyka Oskara Straussa. Kierownictwo muzyczne Feliksa Rybickiego.*

Obsada: Osoby komedii: Marieta Fleury - M. Modzelewska, Ks. Ludwik Napoleon - Wł. Grabowski, Dziennikarz - Wł. Grabowski, Król Hieronim - Fr. Dominiak, Koleta Gilbert - K. Lubieńska, René Gilbert - St. Jarkowska. Amadeusz - J. Maliszewski, Izydor - Wł. Ratschka, Gabriel - J. Staszewski, Sosteniusz - Z. Karczewski, Klotylda - J. Munclingrowa, Filomena - J. Szymbortówna, Klementyna - Ada Owidzka, Pan de Persigny - A. Bogusiński, Dutillet - A. Bogucki, Honoriusz - M. Zajączkowski, Henryka - C. Srogowiczówna, Fotograf - Z. Karczewski, Inspicjent - J. Daniel. Osoby opery w I. akcie: Książe Alberto Franceschi - T. Łuczaj, Księżna Yanetta - A. Owidzka, Giovanni - M. Modzelewska, Poseł - H. Merkel.
Wystawione dn. 23 maja 1931 r. i grane 40 razy. Wznowione dn. 17 października 1931 r. (obsada jak wyżej, z wyjątkiem: Sosteniusz - J. Lisowski, Dutillet - J. Rudnicki, Henryka - G. Oranowska, Fotograf - J. Lisowski) i grane 14 razy. Ogółem grane 54 razy.

289 LUDZIE W HOTELU — sztuka w 3 aktach Vicki Baum. Przekład Stanisława R. Standego. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Elżbieta Andrejewna Gruzińska - M. Kamińska, Krystyna Flamm - J. Romanówna, Baron v. Gaigern - Wł. Grabowski, Preysing - B. Samborski, Dr. Otternschlag - G. Buszyński, Otto Kringelein - J. Karbowski, Zuzanna - J. Munclingrowa, Witte - J. Maliszewski, Meierheim - St. Łapiński, Zinnowitz - A. Bogusiński, Gerstenkern - Wł. Ratschka, Schweimann - M. Zajączkowski, Dr. Weitz - T. Oldorowicz, Senf - R. Dereń, Anna - L. Petrykiewiczówna, Amerykanin - E. Strycki, Maître d'hôtel - J. Orlicz, Pomocnik portiera - J. Bukowski, Nadzorczyni - St. Słubicka, Telefonista - Z. Karczewski, Numerowy - St. Kustowski, Szofer - Z. Karczewski.
Wystawione dn. 3 lipca 1931 r. i grane 39 razy.

290 KINO I MIŁOŚĆ — komedia w 4 aktach Franciszka de Croisset'a. Przekład Zdzisława Kleszczyńskiego. *Reżyserował Aleksander Węgierko. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Fernanda - J. Romanówna, Janina - K. Lubieńska, Piotr - St. Daczyński, Dżek - Wł. Grabowski, Mativaux - F. Chmurkowski, Fauvette - H. Małkowski, Cartier - St. Kustowski, Parrier-Belloir - J. Bukowski, Berger - Wł. Ratschka, Klient I. - Z. Stróżewski, Klient II. - R. Dereń, Robotnica - J. Dealkówna, Dyrektor radiostacji - J. Staszewski, Caron - Z. Borkowski, Sekretarka - P. Czaharska, Urzędnik - Z. Stróżewski, Prof. Barbarin - Wł. Ratschka, Merlin - M. Bogusławski, Pomocnik reżysera - K. Jeneval, Amerykański reżyser - E. Strycki, Gwiazda amerykańska - G. Oranowska, Elektrotechnik - B. Dominiak, Główny operator - St. Zborowski, Operator I. - J. Orlicz, Operator II. - T. Olderowicz, Aktor grający Maharadżę - R. Dereń, Garderobiana - G. Leszczycowa, Kelner - J. Daniel.
Wystawione dn. 11 sierpnia 1931 r. i grane 21 razy.

291 OTO KOBIETA! — komedia w 3 aktach W. S. Maugham'a. Przekład Feliksa Tretera. *Reżyserowała Maria Przybyłko-Potocka.* SEZON 1931/32
Obsada: Konstancja Middleton - M. Przybyłko-Potocka, John Middleton - Wł. Grabowski, Bernard Kersal - R. Boelke, Pani Culver - St. Słubicka, Maria-Ludwika - M. Kamińska, Marta - Z. Modrzewska, Barbara - H. Hałacińska, Mortimer Durham - J. Krzewiński, Bentley - M. Zajączkowski.
Wystawione dn. 3 października 1931 r. i grane 16 razy. (Przeniesione z Teatru Małego).

manówna, Włamywacz - M. Maszyński, Pułkownik Tallboys - G. Buszyński, Szeregowiec Miik - J. Bonecki, Sierżant Fielding - Fr. Dominiak, Starzec - A. Bogusiński, Lekarz - F. Chmurkowski, Potworek - M. Lelska.
Wystawione dn. 4 czerwca 1932 r. i grane 37 razy.

301 JIM I JILL — komedia muzyczna w 6 obrazach Clifforda Grey'a i Greatrexa Newman'a. *Przekład i piosenki Mariana Hemara. Reżyserował Aleksander Węgierko. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego. Kostiumy Z. Węgierkowej. Muzyka Vivian Ellis'a i Richarda Meyers'a. Kierownictwo muzyczne Mariana Hemara i Feliksa Rybickiego. Choreografia Jana Trojanowskiego.*
Obsada: Sir George Lancaster - A. Bogusiński, Jim - E. Bodo, Lady Lancaster - H. Sulima, Lumley - J. Rudnicki, Robbi - M. Milecki, Harry Kemp - F. Chmurkowski, Minerwa Kemp - A. Tarnowiczówna, Jill - M. Modzelewska, Phyllis - O. Obarska, Policjant - T. Chmielewski, Hopkins - R. Dereń, Lucy - P. Czaharska, Służący - M. Zajączkowski, Smith - K. Gella.
Wystawione dn. 13 lipca 1932 r. i grane 111 razy.

SEZON 1932/33

302 CYRANO DE BERGERAC — komedia bohaterska w 5 aktach Edmunda Rostand'a. Przekład Marii Konopnickiej, Włodzimierza Zagórskiego i Witolda Łaszczyńskiego. *Inscenizacja i reżyseria Aleksandra Węgierki. Opracowanie sceniczne i kostiumy prof. Wincentego Drabika. Muzyka Jana Maklakiewicza. Kapelmistrz Zdzisław Górzyński.* Piosenki Jerzego Paczkowskiego.
Obsada: Cyrano - M. Maszyński, Baron de Neuvillette - W. Pawłowski, Hr. de Guiche - R. Niewiarowicz, Ragueneau - K. Fabisiak, Le Bret - J. Woskowski, Cuigy - M. Brokowski, Brisaille - M. Marjański, Kapitan Carbon de Castel-Jaloux - Z. Karczewski, Kadeci - M. Zajączkowski, J. Orlicz, L. Kitka-Sokołowski, L. Puchalski, M. Bielecki, H. Kubalski, Wice-hrabia de Valvert - A. Bogucki, Margrabiowie - St. Larewicz, Z. Borkowski, Lignière - L. Fritsche, Poeci - St. Bystrzyński, M. Nawrocki, B. Dominiak, Z. Borkowski, Montfleury - F. Chmurkowski, Bellerose - M. Nawrocki, Jodelet - K. Sroczyński, Kapucyn - A. Bogusiński, Muszkieter - R. Dereń, Odźwierny - T. Olderowicz, Mieszczanin - L. Kitka-Sokołowski, Jego syn - W. Lasocki, Rzezimieszek - B. Dominiak, Gwardzista - J. Orlicz, Natręt - M. Zajączkowski, Bertrandou - J. Zakrzewski, Pasztetnik - T. Fijewski, Roksana - J. Romanówna, Ochmistrzyni - St. Słubicka, Liza - H. Buczyńska, Subretka - M. Zarębińska, Aktorka - A. Dolińska, Kwiaciarka - J. Munclingrowa, Roznosicielka - Z. Tatarkiewicz-Woskowska.
Wystawione dn. 7 października 1932 r. i grane 28 razy. Wystawione poprzednio dn. 5/IV 1924 r. i grane 50 razy. Wznowione dn. 24/X 1924 r. i grane 16 razy. Ogółem grane 94 razy.

303 NIETOPERZ — Johanna Strauss'a. Libretto H. Meilhac i L. Halevy. Opracował Julian Tuwim według inscenizacji M. Reinhardta. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego. Układ muzyczny E. W. Korngolda. Kierownictwo muzyczne Zdzisława Górzyńskiego. Tańce i ewolucje układu Jana Trojanowskiego.* Solo walce: Zizi Halama i Franciszek Parnel.
Obsada: Gabriel von Eisenstein - E. Bodo, Rosalinda - M. Karwowska, Frank - L. Lawiński, Książe Gigi - M. Maszyński, Alfred - B. Mierzejewski, Doktór Falke - R. Niewiarowicz, Blind - K. Fabisiak, Adela - M. Radwanówna, Frosch - A. Zelwerowicz, Ida - Z. Tatarkiewicz-Woskowska, Adiutanci księcia - A. Bogucki, W. Lasocki, Ogrodnik - M. Zajączkowski, Listonosz - K. Sroczyński, Mistrz ceremonii - R. Dereń.
Wystawione dn. 16 listopada 1932 r. i grane 67 razy.

304 DWANAŚCIE GODZIN PRZYGÓD — widowisko w 3 aktach Janusza Warneckiego dla dzieci i młodzieży. *Reżyserował Janusz Warnecki. Dekoracje i kostiumy Stanisława Śliwińskiego. Muzyka Mariana Neuteich'a. Choreografia Eugeniusza Koszutskiego.*
Obsada: Jang-Cjang - K. Fabisiak, Anito - J. Woskowski, Jufu - W. Pawłowski, Fuli-Fuli-Jang - Z. Tatarkewicz-Woskowska, Mori - K. Sroczyński, Kapitan Norycki - R. Dereń, Zosia - T. Korjanówna, Tadzio - M. Milecki, Mademoiselle Zuzanna - H. Buczyńska, Łakoś - Z. Karczewski, Kupiec - F. Chmurkowski, Staszek - A. Bogucki, Cafoto - J. Kondrat, Strażnicy - M. Zajączkowski, Z. Borkowski, Bosman - H. Kubalski.
Wystawione dn. 18 grudnia 1932 r. i grane 14 razy.

305 SZCZĘŚCIE OD JUTRA — komedia w 3 aktach Stefana Kiedrzyńskiego. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Konstanty Rudliński - J. Bonecki, Teresa - M. Kamińska, Ola - A. Tarnowiczówna, Ludwik Morel - W. Pawłowski, Hortensja Modzińska - J. Munclingrowa, Szedłowicz - J. Krzewiński, Karol Windler - F. Chmurkowski, Tadeusz Babicki - R. Dereń, Pokojówka - G. Błońska.
Wystawione dn. 31 grudnia 1932 r. — (przedstawienie Sylwestrowe) — i grane 1 raz. Wznowione dn. 7/III 1933 r. (obsada jak wyżej z wyjątkiem: Ola - Z. Gryf-Olszewska, Szedłowicz - A. Zelwerowicz, Pokojówka - C. Srogowiczówna) — i grane 18 razy. Ogółem grane 19 razy. (Nadto w Teatrze Małym grano 72 razy).

306 KOBIETA, KTÓRA KUPIŁA MĘŻA („L'acheteuse") — sztuka w 3 aktach Steve'a Passeur'a. Przekład Bolesława Gorczyńskiego. *Reżyserował Aleksander Węgierko. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Marcelina - M. Przybyłko-Potocka, Fontanelle - A. Zelwerowicz, Stefan - A. Węgierko, Doktór Courtefigue - L. Fritsche, Anna Maria Borelli - A. Tarnowiczówna, Pani Cadie - St. Słubicka, Dorota - T. Korjanówna, Brodard - R. Dereń, Gedeon - Z. Karczewski.
Wystawione dn. 20 stycznia 1933 r. i grane 37 razy.

307 AZEF — sztuka w 4 aktach A. Tołstoja i P. Szczegolewa. Przekład i przeróbka sceniczna Józefa Brodzkiego. *Reżyseria i układ sceniczny Aleksandra Zelwerowicza. Dekoracje Władysława Daszewskiego.*
Obsada: Azef - A. Zelwerowicz, Burcew - J. Woskowski, Goc - A. Bogusiński, Czernow - T. Chmielewski, Sawinkow - R. Niewiarowicz, Sazonow - K. Fabisiak, Kalajew - W. Pawłowski, Silberberg - J. Kondrat, Dora - I. Horecka, Gerszuni - M. Wyrzykowski, Dulebow - M. Milecki, Przechodzeń - Z. Karpiński, Plewe - L. Fritsche, Raczkowskij - J. Bonecki, Łopuchin - F. Chmurkowski, Stiepanow - A. Bogucki, Miedwiednikow - J. Kempa, Diewiatkin - Z. Karczewski, Pietrenko - M. Zajączkowski, Tutyszkin - K. Sroczyński, Policjant - R. Dereń, Dozorca - M. Zajączkowski, Muschi - J. Munclingrowa, Przewodniczący sądu partyjnego - R. Dereń, I. członek sądu - J. Kempa, II. członek sądu - Z. Karczewski, Konduktor - J. Daniel.
Wystawione dn. 24 lutego 1933 r. i grane 13 razy.

308 MARIUSZ — komedia w 4 aktach Marcelego Pagnol'a. Przekład Jana Lechonia. *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Mariusz - W. Pawłowski, Cezar - A. Zelwerowicz, Panisse - J. Bonecki, Escartefigue - K. Fabisiak, Fladra - J. Kondrat, Pan Brun - F. Chmurkowski, Palacz - M. Milecki, Kwatermistrz okrętowy - Z. Karczewski, Fanny - J. Romanówna, Honoryna - J. Munclingrowa, Policjant - A. Rokossowski, Arab I. - A. Bogucki, Arab II. - M. Zajączkowski.
Wystawione dn. 21 marca 1933 r. i grane 48 razy.

309 POLSKA SKRZYDLATA — widowisko w 8 obrazach z prologiem Małgorzaty Cholewińskiej i Wiesława Stępniewskiego. *Reżyserował Aleksander Węgierko. Dekoracje Zofii Węgierkowej. Ilustracja muzyczna Anatola Zarubina. „Taniec dzikich" — muzyka Zofii Ossendowskiej według układu A. Długopolskiego.* Tekst hymnu i modlitw Marii Wańkowiczówny. Słowo wstępne: Janina Strzelecka.
Obsada: Osoby prologu: Pani Jankowska - J. Munclingrowa, Stach - I. Sewerynówna, Henio - M. Jezierski, Zosia - H. Mińczakówna, Marysia - H. Łapińska. Osoby dalszych obrazów: Pani Jankowska - J. Munclingrowa, Stach - M. Milecki, Henio - A. Buczyński, Zosia - Z. Tatarkiewicz-Woskowska, Instruktor - Z. Karczewski, Kierownik techniczny - A. Bogucki, Rajmund Gawron-Wrona - K. Sroczyński, Redaktor Ziółko - F. Chmurkowski, Mechanik - M. Zajączkowski, Dyrektor aeroklubu - E. Strycki, Dziennikarz I. - A. Rokossowski, Dziennikarz II. - Z. Borkowski.
Wystawione dn. 8 kwietnia 1933 r. i grane 8 razy.

310 PTAKI — widowisko w 2 częściach Bernarda Zimmera według Arystofanesa. Transkrypcja Juliana Tuwima. *Inscenizacja i reżyseria Aleksandra Węgierki. Dekoracje Stanisława Śliwńskiego. Kostiumy Władysława Daszewskiego.*

Muzyka Michała Kondrackiego. Kapelmistrz Anatol Zarubin. Choreografia Pauli Nireńskiej.
Obsada: Machlojkios - K. Fabisiak, Klepibides - Z. Karczewski, Ptaki: Dudek - F. Chmurkowski, Gil - K. Sroczyński, Słowik - A. Tarnowiczówna, Słowiczka - E. Magerówna, Lirogon-Przodownik - M. Wyrzykowski, Flamingo - E. Strycki, Indyk - St. Kępka, Sęp - A. Rokossowski, Kaczka - H. Łapińska, Kruk - E. Strycki, Herold - M. Gielniewski, Goniec - A. Bogucki. Ludzie: Poeta - M. Milecki, Urzędnik I. - M. Zajączkowski, Urzędnik II. - L. Jabłoński, Urzędnik III. - Z. Borkowski, Przedsiębiorca - R. Dereń, Młodzieniec - W. Pawłowski, Wojskowy - T. Chmielewski, Polityk - K. Sroczyński, Prawnik - A. Bogusiński, Inżynier - L. Fritsche, Stronnik - Józefowicz, Bankier - J. Bonecki. Bogowie: Iris - Z. Tatarkiewicz-Woskowska, Prometeusz - T. Skarzyński, Posejdon - B. Rosłan, Herkules - J. Rygier.
Wystawiono dn. 9 maja 1933 r. i grane 26 razy.

311 FRÄULEIN DOKTOR — faktomontaż prawdziwy w 6 obrazach Jerzego Tepy. *Inscenizacja i reżyseria Janusza Warneckiego. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego. Efekty dźwiękowe Józefa Maliniaka.*
Obsada: Ekscelencja - L. Fritsche, Dr. Malthiesius - J. Woskowski, Anna-Maria Lesser - I. Eichlerówna, Mjr. Herst - J. Staszewski, Por. Müller - A. Bogucki, Por. Engel - Z. Karczewski, Por. Austin - M. Milecki, Kapitan Tilly - J. Rygier, Sierżant Duval - J. Bonecki, Sierżant Bertrand - F. Chmurkowski, Joachim Costopoulos - R. Dereń, Lekarz - A. Bogusiński, Radiotelegrafista - K. Fabisiak, Pani Hammer - J. Munclingrowa, Portier - M. Zajączkowski, Żołnierz I. - K. Sroczyński, Żołnierz II. - A. Rokossowski, Żonierz III. - Z. Borkowski, Oficer niemiecki - E. Strycki, Latour - L. Jabłoński, Doktór Horwath - Z. Borkowski.
Wystawione dn. 2 czerwca 1933 r. i grane 52 razy. Wznowione dn. 5 listopada 1933 r. (obsada jak wyżej z wyjątkiem: Malthesius - St. Grolicki, Anna-Maria Lesser - Z. Tatarkiewicz-Woskowska, Mjr. Herst - K. Kijowski, Por. Müller - J. Pichelski, Por. Engel - J. Kreczmar, Kapitan Tilly - Z. Karpowski, Sierżant Duval - T. Chmielewski, Sierżant Bertrand - H. Małkowski, Żołnierz I. - St. Żeleński, Żołnierz III. - Z. Koczanowicz, Dr. Horwath - Z. Koczanowicz) — i grane 36 razy. Ogółem grane 88 razy.

312 PORUCZNIK PRZECINEK — groteska satyryczna w 3 aktach Franka Maara. *Inscenizacja i reżyseria Janusza Warneckiego. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego. Muzyka Romana Palestra.* Teksty piosenek Jerzego Paczkowskiego. *Kapelmistrz Zdzisław Górzyński. Choreografia Jana Trojanowskiego.*
Obsada: Car - Bodo, Nina Piotrowna - J. Brochwiczówna, Baron Oberberg - J. Woskowski, Rystiak - J. Staszewski, Rybow - M. Milecki, Passow - Z. Karczewski, Kolczew - R. Dereń, Brug - A. Bogucki, Boresz - J. Rygier, Luba - Z. Tatarkiewicz-Woskowska, Sasza - A. Tarnowiczówna, Wiera - P. Czaharska, Zofia - I. Kierzkowska, Masłowa - St. Słubicka, Dr. Konstantynowicz - J. Bonecki, Dr. Zylberfuks - A. Bogusiński, Komendant więzienia - F. Chmurkowski, Sekretarz - K. Sroczyński, Pisarz - K. Sroczyński, Ninette - Z. Mirska, Rajk - L. Jabłoński, I. Buntownik - J. Rygier, II. Buntownik - E. Strycki, III. Buntownik - L. Jabłoński, IV. Buntownik - M. Zajączkowski, Kamerdyner - E. Strycki, Lokaj - Z. Borkowski, Ordynans I. - H. Kubalski, Ordynans II. - J. Daniel.
Wystawione dn. 25 lipca 1933 r. i grane 38 razy.

SEZON 1933/34

313 SPRAWA DANTONA — kronika sceniczna w 15 odsłonach napisała Stanisława Przybyszewska. *Inscenizacja i reżyseria Aleksandra Zelwerowicza. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Danton - B. Samborski, Ludwika - N. Świerczewska, Robespierre - K. Junosza-Stępowski, Eleonora - I. Borowska, Desmoulins - J. Kreczmar, Lucyna - Z. Niwińska, St. Just - A. Socha, Fouquier - T. Chmielewski, Filippeaux - L. Fritsche, Billaud - J. Konrat, Delacroix - K. Fabisiak, Barère - St. Grolicki, Westermann - K. Kijowski, Bourdon - J. Pichelski, Collot - H. Małkowski, Carnot - A. Rokossowski, Sekretarz - R. Dereń, Amar - M. Milecki, Vadier - A. Bogusiński, Nieznajomy - Z. Przeradzki, Courtois - M. Zajączkowski, Legendre - R. Dereń, Herault - St. Żeleński, Herman - Z. Karpiński, Tallien - Z. Koczanowicz, D'Herbois - St. Kępka, Merlin - E. Strycki, Panis - Wł. Kieszczyński, Oficer - H. Kubalski, Farbe - Z. Przeradzki, Fryzjer - Z. Koczanowicz.
Wystawione dn. 30 września 1933 r. i grane 24 razy.

314 MIARKA ZA MIARKĘ — komedia w 3 aktach z prologiem i epilogiem Williama Shakespeare'a. Przekład L. Ulricha, przygotowany do użytku scenicznego przez Michała Rusinka. *Inscenizacja i reżyseria Janusza Warneckiego. Dekoracje i kostiumy Władysława Daszewskiego.*

Obsada: Vincencio - J. Kreczmar, Angelo - A. Socha, Eskalus - J. Pichelski, Klaudio - M. Milecki, Lucio - K. Fabisiak, Pianka - H. Małkowski, Szlachcic - Z. Przeradzki, Stróż więzienia - St. Żeleński, Mnich Tomasz - Z. Koczanowicz, Mnich Piotr - A. Bogusiński, Łokieć - T. Chmielewski, Błazen - J. Kondrat, Abhorson - R. Dereń, Barnaba - K. Kijowski, Poseł - Z. Koczanowicz, Sługa - H. Kubalski, Izabella - I. Borowska, Marianna - Z. Niwińska, Franciszka - St. Słubicka, Pani Stręczycka - J. Munclingrowa.
Wystawione dn. 20 października 1933 r .i grane 21 razy.

315 KOŚCIUSZKO POD RACŁAWICAMI — widowisko w 6 obrazach Władysława Ludwika Anczyca. *Inscenizacja i reżyseria Aleksandra Zelwerowicza. Dekoracje i kostiumy Karola Frycza.*

Obsada: Tadeusz Kościuszko - J. Warnecki, Gen. Wodzicki - Fr. Brodniewicz, Starosta Antoni Szujski - K. Justian, Stanisław Krzycki - J. Kreczmar, Filip Nereusz Lichocki - A. Zelwerowicz (dubl. T. Chmielewski), Laszkiewicz - St. Grolicki, Dzianotty - Z. Przeradzki, Sztummer - A. Rokossowski, Kaspary - J. Krell, Dutkiewicz - R. Dereń, Krauze - H. Małkowski, Sikorski - M. Zajączkowski, Lenartowicz - K. Kijowski, Nicefor - L. Fritsche, Onufry - K. Fabisiak, Bartosz Głowacki - B. Samborski, Abraham Działoszycki - St. Daczyński, Wasilewski - M. Milecki, Świstacki - J. Pichelski, Ruciński - St. Żeleński, Gen. Denisow - Z. Stróżewski, Łykoszyn - Z. Karpiński, Grabiennikow - L. Pośpiełowski, Kalkow - J. Kondrat, Grzegorz - M. Trojan, Szymek - Z. Koczanowicz, Radzik - A. Bogusiński, Kuba - T. Chmielewski, Maciek - B. Kępiński, Perlik - E. Magnuszewski, Jan - A. Socha, Starościna Słupska - St. Słubicka, Pani Lichocka - W. Micińska, Anna - Z. Niwińska, Filomena - J. Munclingrowa, Brandyska - J. Draczewska, Barbara - M. Lenerówna.
Wystawione dn. 11 listopada 1933 r. i grane 32 razy.

316 NAD PRZEPAŚCIĄ — fantazja polityczna w 3 aktach G. Bernarda Shaw'a. Przekład Floriana Sobieniowskiego. *Reżyseria Leona Schillera. Dekoracje Władysława Daszewskiego.*

Obsada: Sir Artur Chavender- K. Junosza-Stępowski, Lady Chavender - H. Sulima, Flawia - O. Leszczyńska, Dawid - Z. Karpiński, Dama - M. Przybyłko-Potocka, Miss Hilda Hanways - I. Borowska, Sir Dexter Rightside - A. Zelwerowicz, Sir Bemrose Hotspot - T. Chmielewski, Glenmorison - St. Grolicki, Sir Broadfoot Basham - B. Samborski, Sir Jafna Pandranath - K. Justian, Książe Domesday - W. Biegański, Aloyzja Brollikins - J. Romanówna, Wice-hrabia Barking - K. Fabisiak, Blee - J. Kondrat, Hipney - L. Fritsche, Tomasz Humphreys - H. Małkowski.
Wystawione dn. 15 grudnia 1933 r. i grane 30 razy.

317 ASZANTKA — komedia w 3 aktach Włodzimierza Perzyńskiego. *Reżyserował Wiktor Biegański. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*

Obsada: Edmund Łoński - J. Kreczmar, Bratkowski - K. Fabisiak, Baron Kręcki - Wł. Grabowski, Romowski - A. Socha, Lutoborski - J. Pichelski, Pan dyrektor - K. Justian, Franek - Fr. Brodniewicz, Jan - M. Zajączkowski, Posłaniec - Z. Koczanowicz, Pani Lubartowska - A. Bogdańska, Władka - I. Eichlerówna, Viola - Z. Tatarkiewicz-Woskowska, Gosposia - St. Słubicka.
Wystawione dn. 16 stycznia 1934 r. i grane 24 razy.

318 KUPIEC WENECKI — komedia w 3 aktach Williama Shakespeare'a. Przekład J. Paszkowskiego, przygotował do użytku scenicznego Michał Rusinek. *Inscenizacja i reżyseria Ryszarda Ordyńskiego. Dekoracje i kostiumy Stanisława Śliwińskiego. Muzyka z oryginalnych motywów epoki.*

Obsada: Doża wenecki - K. Justian, Antonio - W. Brydziński, Bassanio - J. Kreczmar, Solanio - J. Pichelski, Salarino - Z. Przeradzki, Gracjano - K. Fabisiak, Salerio - St. Żeleński, Lorenco - L. Pośpiełowski, Książe Marokański - A. Socha, Książe Aragoński - Wł. Grabowski, Szajlok - K. Junosza-Stępowski, Tubal - K. Kijowski, Lancelot Gobbo - Z. Karpiński, Pisarz - M. Zajączkowski, Baltazar - R. Dereń, Stary Gobbo - L. Fritsche,

Stefanio - Z. Koczanowicz, Leonardo - H. Kubalski, Młody Wenecjanin - A. Rokossowski, Porcja - J. Romanówna, Neryssa - J. Bąkowska, Jessyka - I. Borowska.
Wystawione 10 lutego 1934 r. i grane 54 razy. Wystawione poprzednio dn. 19/IV 1921 r. w reżyserii *Karola Borowskiego* i grane 27 razy. Ogółem 81 razy.

319 DAMY I HUZARY — komedia w 3 aktach Aleksandra Fredry (ojca). *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje według projektów prof. Stanisława Noakowskiego.*

Obsada: Major - K. Fabisiak, Rotmistrz - Wł. Grabowski, Edmund - M. Milecki, Kapelan - St. Stanisławski, Pani Orgonowa - St. Słubicka, Pani Dyndalska - J. Munclingrowa, Panna Aniela - H. Sulima, Zofia - N. Świerczewska, Józia - Z. Jentysówna, Zuzia - Z. Niwińska, Fruzia - M. Karpowiczówna, Grzegorz - A. Socha, Rembo - T. Chmielewski.
Wystawione dn. 17 lutego 1934 r. i grane 7 razy. Wystawione poprzednio dn. 25/V 1913 r. w reżyserii *Maksymiliana Węgrzyna* i grane 12 razy. Wznowione dn. 14/IX 1913 r. i grane 4 razy. Wznowione dn. 4/VIII 1914 r. i grane 13 razy. (patrz Nr Nr 331a i 356).

320 PIEŚŃ O CZYNIE. — Część I. — fragmenty z „Dumy o Hetmanie" Stefana Żeromskiego, Przygotowanie Roku 1799 i Prolog z „Kordiana" Juliusza Słowackiego, fragmenty z „1863" Józefa Piłsudskiego, akt II. „Wyzwolenia" Stanisława Wyspiańskiego, scena w cytadeli z „Róży" Stefana Żeromskiego. Część II: „1914—1918: „Oleandry. - Kadrówka. - Kielce. - Warczą karabiny... - Postój. - W Karpatach. - Biwak. - Za drutami. - P. O. W. - Uspokojenie". Tekst ułożony z utworów Juliusza Słowackiego, Juliusza Kadena-Bandrowskiego, Karola Krzewskiego, Józefa Mączki, poezji i pieśni legionowych oraz autentycznych odezw i rozkazów. *Muzyka St. Śledzińskiego.*

Obsada: Część I.: „Duma o Hetmanie": Hetman Żółkiewski - W. Brydziński, Jan Żółkiewski - D. Damięcki, Oficerowie - K. Kijowski, M. Zajączkowski, L. Pośpiełowski, A. Bogusiński, Z. Koczanowicz, Z. Przeradzki, Młodzieniec - J. Pichelski. „Kordian": Archanioł - J. Kreczmar, Szatan - E. Wierciński, Mefistofel - Z. Karpiński, Astarot - St. Żeleński. „1863": wygłosi A. Zelwerowicz. „Wyzwolenie": Konrad - J. Osterwa, Maski - J. Rygier, F. Żukowski, St. Purzycki, J. Lisowski, J. Dębowicz, J. Woszczerowicz. „Róża": Czarowic - A. Socha, Bożyszcze - J. Pichelski. Część II.: „1914—1918": M. Borowy, S. Butkiewicz, H. Buczyńska, K. Fabisiak, J. Hajduga, Z. Karpiński, Z. Koczanowicz, J. Kondrat, J. Kreczmar, J. Maliszewski, A. Nowosielski, L. Pośpiełowski, Z. Przeradzki, R. Ratschka, St. Stanisławski, M. Wyrzykowski, J. Woszczerowicz, F. Żukowski, St. Żeleński.
Wystawione dn. 19 marca 1934 r. — (Uroczyste przedstawienie ku czci Marszałka Piłsudskiego) — i grane 5 razy.

321 ZBRODNIA I KARA — powieść dramatyczna w 6-ciu częściach Teodora Dostojewskiego. *Inscenizacja i reżyseria Leona Schillera. Dekoracje Władysława Daszewskiego.*

Obsada: Raskolnikow - D. Damięcki, Jego matka - St. Słubicka, Dunia - Z. Tatarkiewicz-Woskowska, Marmeładow - K. Junosza-Stępowski, Katarzyna Iwanowna - I. Solska, Sonia - J. Andrzejewska, Porfiry - A. Zelwerowicz, Zamietow - St. Żeleński, Ilia Pietrowicz - K. Kijowski, Świdrygajłow - K. Justian, Łużin - T. Chmielewski, Razumichin - K. Fabisiak, Zosimow - Z. Koczanowicz, Lebieziatnikow - Z. Przeradzki, Lichwiarka - J. Munclingrowa, Elżbieta - M. Karpowiczówna, Mikołaj - J. Pichelski, Duszkin - A. Bogusiński, Student - Z. Karpiński, Oficer - L. Jabłoński, Koch - R. Jaglarz, Anastazja - H. Sokołowska, Mieszczanin - M. Brokowski, Amalia Karłowna - H. Łapińska, Robotnik - M. Zajączkowski, Stróż I. - E. Magnuszewski, Stróż II. - J. Koecher, Kelner - J. Józefowicz, Pop - R. Jaglarz, Doktór - A. Rokossowski, Policjant - B. Kępiński, Żołnierz - E. Dobrowolski, Gość I. - J. Zakrzewski, Gość II. - A. Hubert, Gość III. - L. Józefowicz, Gość IV. - B. Kępiński, Gość V. - E. Dobrowolski, Handlarz - M. Zajączkowski, Handlarka - G. Błońska.
Wystawione dn. 28 marca 1934 r. i grane 45 razy.

322 KAJUS CEZAR KALIGULA — dramat w 4 aktach Karola Huberta Rostworowskiego. *Reżyserował Leon Schiller. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego. Muzyka Jana Maklakiewicza. Tańce Tacjanny Wysockiej.*

Obsada: Caius Caesar Caligula - K. Junosza-Stępowski, Milonia Caesonia - M. Gorczyńska, Lollia Paulina - I. Eichlerówna, Demetrius - A. Socha, Annius Minucianus - T.

Chmielewski, Marcus Junius Callistus - W. Biegański, Cornelius Sabinus - Z. Karpiński, Sextus Papinius - J. Pichelski, Cassius Chaerea - K. Justian, Aquilas - K. Kijowski, Vatinius - St. Żeleński, Publius Nonius Asprenas - A. Bogusiński, Aemilius Regulus - J. Kreczmar, Quintus Pomponius - St. Grolicki, Quintilia - L. Szaniecka, Spiskowiec I. - E. Magnuszewski, Spiskowiec II. - J. Koecher, Spiskowiec III. - E. Dobrowolski, Spiskowiec IV. - E. Strycki, Spiskowiec V. - A. Rokossowski, Protogenes - B. Samborski, Paulus Arruntius - Z. Przeradzki, Lucius Vitellius - L. Jabłoński, Tiberius Claudius Nero - J. Kalinowski, Sabinus - J. Józefowicz, Homilos - M. Zajączkowski, Chór - S. Butrym, A. Daniewicz, W. Dąbkowska, J. Klejer, M. Karpowiczówna, I. Nettówna, Irena Oberska, H. Sokołowska, Z. Tomaszewski, L. Tatarski.
Wystawione dn. 16 maja 1934 r. i grane 29 razy. Poprzednio wystawione dn. 11/XII. 1917 r. *w reżyserii L. Solskiego* i grane 27 razy. Ogółem grane 56 razy.

323 AWANTURA O JOLANTĘ — komedia w 3 aktach Augusta Hinrichsa. *Przekład Jerzego Kossowskiego. Reżyserował Janusz Warnecki.*
Obsada: Krischan Lamken - B. Samborski, Anna Lamken - I. Eichlerówna, Hinnerk - K. Justian, Zośka - M. Żabczyńska, Walter Meiners - St. Daczyński, Żandarm - T. Chmielewski, Gerd Bunjes - K. Fabisiak, Antoni Brochers - K. Kijowski, Harm Pieper - A. Bogusiński.
Wystawione dn. 15 czerwca 1934 r. i grane 23 razy.

324 SZCZĘŚCIE NA PODDASZU — komedia w 3 aktach Jana de Letraz. Przekład Teofila Trzcińskiego. *Reżyserował Teofil Trzciński. Dekoracje Władysława Daszewskiego. Muzyka Aleksandra Steinbrechera. Tango w akcie II. kompozycji Tadeusza Müllera. Kierownictwo muzyczne Tadeusza Müllera. Drugi fortepian: Władysław Walentynowicz.* Teksty piosenek Jerzego Paczkowskiego.
Obsada: Andrzej - W. Ruszkowski, Henryk - Z. Karpiński, Kiki - J. Brochwiczówna, Marietta - I. Popielska, Le Bris - Fr. Brodniewicz, Goty - St. Grolicki, Renier - L. Fritsche, Jaśmin - H. Małkowski, Policjant - R. Dereń, Chłopak - Z. Borkowski.
Wystawione dn. 9 lipca 1934 r. i grane 9 razy. (Nadto w Teatrze Małym grane 19 razy).

325 ROZKOSZNA DZIEWCZYNA — komedia muzyczna w 3 aktach Ralfa Benatzky'ego. W przeróbce Juliana Tuwima. *Inscenizacja i reżyseria Janusza Warneckiego. Dekoracje Władysława Daszewskiego. Kostiumy Ireny Lorentowicz-Karwowskiej. Kapelmistrz Tadeusz Müller. Choreografia Eugeniusza Koszutskiego. Passo doble i Slow-Fox kompozycji Tadeusza Müllera.*
Obsada: Anetka - J. Romanówna, Feliks - A. Dymsza, Paweł - Igo Sym, Papa - K. Fabisiak, Krystyna - St. Orska, Dyrektor - H. Małkowski, Ludwika - M. Kołpikówna, Hektor - M. Milecki, Julia - Z. Niwińska, Szofer - J. Pichelski, Klient - Z. Koczanowicz, Kelner - L. Jabłoński.
Wystawone 19 lipca 1934 r. i grane 80 razy.

SEZON 1934/35

326 SEN NOCY LETNIEJ — Williama Shakespeare'a. Przekład Stanisława Koźmiana i L. Ulricha. *Reżyserował L. Schiller. Asystent reżysera Gustawa Błońska. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego. Kostiumy Władysława Daszewskiego. Muzyka F. Mendelssohna-Bartholdy, w układzie Romana Palestra. Kompozycje taneczne Tacjanny Wysockiej.*
Obsada: Oberon - J. Kreczmar, Tytania - E. Kuncewiczówna, Puk - M. Żabczyńska, Elfy - Zespół Tacjanny Wysockiej, Tezeusz - A. Socha, Hipolita - H. Daszyńska, Egeusz - F. Norski, Hermia - I. Borowska, Helena - E. Barszczewska, Lizander - L. Łuszczewski, Demetriusz - M. Wyrzykowski, Filostrat - W. Pawłowski, Spodek - J. Kurnakowicz, Pigwa - J. Orwid, Dudka - A. Dymsza, Ryjek - J. Kondrat, Głodniak - M. Borowy, Spój - F. Chmurkowski.
Wystawione 3 października 1934 r. i grane 57 razy. Wystawione poprzednio w reżyserii *A. Zelwerowicza* dn. 13/X 1923 r. i grane 38 razy. Ogółem grane 95 razy.

327 CIĘŻKIE CZASY — sztuka w 4 aktach Edwarda Bourdet'a. Przekład Jana Lorentowicza. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Pani Antonin-Faure - St. Wysocka, Hieronim Antonin-Faure - B. Samborski, Karolina - S. Broniszówna, Maksym Antonin - Faure - L. Łuszczewski, Lulu - A. Halska, Marceli Antonin - Faure - W. Brydziński, Zuza - M. Gella, Jan-Piotr - Z. Ziembiński,

Anna-Maria - J. Smosarska, Armand - Fr. Brodniewicz, Melania Lacoste - L. Pancewicz-Leszczyńska, Bob Lacoste - St. Daczyński, Cyprian - M. Zajączkowski, Julia - M. Karpowiczówna.
Wystawione dn. 8 listopada 1934 r. i grane 36 razy.

328 DZIADY — poemat w 4 częściach Adama Mickiewicza. *Inscenizacja i reżyseria Leona Schillera. Kompozycje terenu i dekoracje Andrzeja Pronaszko. Muzyka na motywach Gomółki, Pergolesiego, Haydna, Mozarta, Beethovena, Webera, Chopina, Moniuszki, Paderewskiego i ludowych. Kierownictwo muzyczne Romana Palestra. Tańce Tacjanny Wysockiej.*
Obsada: Gustaw-Konrad - J. Węgrzyn, Pani Rollison - St. Wysocka, Senator - B. Samborski, Ksiądz Piotr - E. Wierciński, Guślarz - G. Buszyński, Dziewica - E. Barszczewska, Ewa - I. Borowska, Kapral - Fr. Dominiak, Doktór - J. Kondrat, Adolf - M. Wyrzykowski, Sobolewski - J. Kreczmar, Ksiądz - M. Myszkiewicz, Resztę obsady tworzą - H. Daszyńska, A. Halska, H. Kamińska, M. Karpowiczówna, Z. Kopczewska, St. Łaniewska, J. Munclingrowa, J. Skibińska, I. Włodzimirska, M. Wojdalińska, Fr. Brodniewicz, F. Chmurkowski, R. Dereń, Br. Horowicz, J. Janusz, L. Jabłoński, Z. Karpiński, J. Kempa, J. Krzewiński, Br. Lipski, L. Łuszczewski, M. Milecki, F. Norski, W. Pawłowski, J. Rygier, A. Wojdan, St. Wroncki, M. Zajączkowski, St. Żeleński.
Wystawione dn. 15 grudnia 1934 r. i grane 54 razy. Wystawione poprzednio dn. 23/IV 1915 r. w reżyserii *J. Sosnowskiego* i grane 30 razy. Wznowione dn. 19/V 1935 r. (obsada jak wyżej) — i grane 6 razy. Trzecia Część Dziadów została wystawiona dn. 13/X 1915 r. w reżyserii *Aleksandra Zelwerowicza* i grana 27 razy. Ogółem grane 117 razy.

329 NADZIEJA — sztuka w 5 aktach Henryka Bernsteina. Przekład Zdzisława Kleszczyńskiego. *Reżyserował Janusz Warnecki. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Teresa Goinard - M. Przybyłko-Potocka, Katarzyna Meyran - Z. Lindorfówna, Solange Goinard - J. Romanówna, Emil Goinard - W. Brydziński, Thierry Keller - J. Warnecki, Antoni Flamery - J. Kreczmar, Służący - Z. Borkowski.
Wystawione dn. 5 lutego 1935 r. i grane 36 razy.

330 MATOŁEK Z WYSP NIEOCZEKIWANYCH — komedia w 6 obrazach Bernarda Shaw'a. Przekład Floriana Sobieniowskiego. *Inscenizacja i reżyseria Aleksandra Węgierki. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego. Kostiumy Zofii Węgierkowej.*
Obsada: Osoby pierwszych trzech obrazów: Hugo Hyering - J. Woskowski, Wilks - J. Kondrat, Młoda niewiasta - E. Kuncewiczówna, Kapłan Pra - G. Buszyński, Kapłanka Prola - Z. Grabowska, Sir Charles Farwaters - A. Różycki, Lady Farwaters - A. Halska, Naczelnik stacji - B. Dominiak, Jego pomocnik - H. Kubalski. Osoby obrazów następnych: Fosfor Hammingtap - St. Daczyński, Sir Charles Farwaters - A. Różycki, Lady Farwaters - A. Halska, Hugo Hyering - J. Woskowski, Pani Hyering - E. Kuncewiczówna, Kapłan Pra - G. Buszyński, Kapłanka Prola - Z. Grabowska, Maya - E. Barszczewska, Washti - Z. Kajzerówna, Kanchin - M. Milecki, Dżanga - L. Pośpiełowski, Anioł - J. Roland.
Wystawione dn. 15 marca 1935 r. i grane 27 razy.

331 PRZEDSTAWIENIE UROCZYSTE — dla uczczenia dnia imienin Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego. Akademia. 1. Hymn Narodowy. 2. Odczytanie rozkazu Komendanta z dn. 3 sierpnia 1914 r. 3. Pierwsza Brygada. 4. Przemówienie Juliusza Kadena-Bandrowskiego. 5. „Hej strzelcy wraz". 6. „Piłsudski" Kazimierza Wierzyńskiego. 7. Hymn Narodowy. *Orkiestra 36 p. p. pod kierownictwem por. A. Chrapczyńskiego.*
Obsada: „Piłsudski" - J. Warnecki. (Grano łącznie z komedią „Damy i Huzary" Nr. 331a).

331A DAMY I HUZARY — komedia w 3 aktach Aleksandra Fredry (ojca). *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje według projektów prof. Stanisława Noakowskiego.*
Obsada: Major - K. Fabisiak, Rotmistrz - Wł. Grabowski, Edmund - M. Milecki, Kapelan - St. Stanisławski, Pani Orgonowa - St. Słubicka, Pani Dyndalska - J. Munclingrowa, Panna Aniela - H. Sulima, Zofia - N. Świerczewska, Józia - Z. Jentysówna, Zuzia - Z. Niwińska, Fruzia - M. Karpowiczówna, Grzegorz - A. Socha, Rembo - T. Chmielewski.
Wystawione dn. 19 marca 1935 r. i grane 3 razy. (patrz Nr 356).

332 CUDZIK I S-KA — komedia w 3 aktach Stefana Kiedrzyńskiego. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Stanisława Jarockiego. Tango w II. akcie Wiktora Krupińskiego,* słowa Tadeusza Kończyca.
Obsada: Marian Cudzik - A. Fertner, Sylwia - J. Macherska, Stanisław Żarłocki - T. Wesołowski, Panna Kazimiera - Z. Nakoneczna, Pani Mokrowska - H. Sulima, Grzegorz Bułatin-Zabajkalskij - B. Samborski, Leokadia Gryndalska - J. Janecka, Jan Purzycki - St. Daczyński, Leonard - Z. Karczewski, Dudziński - W. Rapacki, Józia - M. Karpowiczówna.
Wystawione dn. 7 kwietnia 1935 r. i grane 6 razy. (Przeniesione z Teatru Małego).

333 JUDASZ Z KARIOTHU — dramat w 5 aktach Karola Huberta Rostworowskiego. Inscenizacja Ludwika Solskiego. *Reżyserowali Ludwik Solski i Leon Schiller. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Apostołowie: Judasz z Kariothu - L. Solski, Piotr - A. Socha, Jan - J. Kreczmar, Jakub - L. Jabłoński, Tomasz - M. Rembosz, Andrzej - L. Pośpiełowski, Filip - F. Norski. Pielgrzymi Jerozolimscy: Eleazar - J. Woskowski, Abraham - R. Dereń, Ezra - Z. Karczewski. Niewiasty: Rachel - Z. Grabowska, Maria z Magdali - A. Żeliska, Salome - St. Kawińska, Kobieta - J. Skibińska, Dziewczę - I. Włodzimirska. Saduceusze: Annan - K. Justian, Kaiphasz - Z. Chmielewski, Arystobul - St. Stanisławski, Szymon ben Phiabi - J. Rygier, Jozue ben Kamithes - E. Dobrowolski, Joazar - K. Sroczyński, Izmael ben Boethos - S. Butkiewicz, Roboam - J. Józefowicz, Jozjasz - M. Mariański. Faryzeusze: Rabbau Ananel - J. Kondrat, Medukia - B. Dominiak, Szikmi - E. Magnuszewski, Nifki - Br. Lipski, Kizai - W. Rapacki, Szammai - A. Daniewicz, Hillei - Br. Romaniszyn.
Wystawione dn. 13 kwietnia 1935 r. — (przedstawienie Jubileuszowe ku uczczeniu 60-letniej pracy scenicznej Ludwika Solskiego) — i grane 41 razy. Wystawione poprzednio dn. 12/III 1918 r. *w reżyserii Ludwika Solskiego* i grane 24 razy. Ogółem grane 65 razy.

334 ODPRAWA POSŁÓW GRECKICH — dramat Jana Kochanowskiego. *Reżyserował Janusz Warnecki.*
Obsada: Antenor - W. Brydziński, Aleksander - M. Wyrzykowski, Helena - A. Halska, Pani Stara - M. Krzewska, Poseł Parysów - A. Socha, Ulisses - A. Bogusiński, Menelaus - St. Żeleński, Priamus - R. Dereń, Kassandra - Z. Grabowska, Rotmistrz - M. Myszkiewicz, Więzień - M. Zajączkowski.
Wystawione dn. 11 maja 1935 r. i grane 4 razy.

335 WSZELKIE PRAWA ZASTRZEŻONE — komedia w 3 aktach Irwinga Kaye Davis'a. Przekład Floriana Sobieniowskiego. *Reżyserował Zbigniew Ziembiński. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Filip Frampton - M. Maszyński, Dżosje Frampton - J. Romanówna, Robert Bradley - T. Wesołowski, Percival Lockwood - Z. Ziembiński, Dżak Huffaker - Fr. Brodniewicz, Panna Tobison - J. Krzymuska, Minerwa - J. Bukojemska, Maya - H. Różańska, Tragarz - J. Kempa. W epizodach prologu: M. Krzewska, J. Krzymuska, E. Magierówna, A. Bogusiński, J. Kempa, J. Korczyński.
Wystawione dn. 30 maja 1935 r. i grane 3 razy. (Wystawione poprzednio w Teatrze Małym dn. 6/IV. 1935 r. i grane 43 razy).

336 WYZWOLENIE — dramat w 3 aktach Stanisława Wyspiańskiego. *Reżyserował Leon Schiller. Sceny z maskami opracował Juliusz Osterwa. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego. Muzyka Romana Palestra.*
Obsada: Konrad - J. Osterwa, Geniusz - E. Wierciński, Hestia - Z. Grabowska, Erynie - M. Karpowiczówna, I. Kalitowicz, I. Oberska, Maski - J. Bielicz, M. Borowy, S. Butkiewicz, E. Dobrowolski, J. Hajduga, Z. Karpiński, J. Kempa, J. Maliszewski, M. Mariański, St. Michalak, M. Milecki, F. Norski, W. Rapacki, B. Romaniszyn, Z. Rzęcki, K. Wojciechowski, Muza - L. Pancewicz-Leszczyńska, Reżyser - K. Fabisiak, Stary aktor - L. Fritsche, Aktor pierwszy - St. Michalak, Aktor drugi - M. Milecki, Inspicjent - R. Ratschka, Robotnicy - Z. Karpiński, J. Hajduga, F. Norski, M. Borowy, Redaktor - W. Rapacki, Karmazyn - Z. Chmielewski, Hołysz - Fr. Dominiak, Prezes - K. Justian, Przodownik - St. Żeleński, Kaznodzieja - D. Damięcki, Prymas - J. Rygier, Mówca - L. Łuszczewski, Ojciec - St. Wroncki, Syn - J. Kreczmar, Harfiarka - K. Lubieńska, Samotnik - A. Socha, Echo - S. Butkiewicz, Wróżka - M. Balcerkiewiczówna, Córki - St. Łaniewska, I. Włodzimirska.

Wystawione dn. 8 czerwca 1935 r. i grane 22 razy. Poprzednio wystawione dn. 12/IV. 1916 r. *w reżyserii A. Zelwerowicza* i grane 18 razy. Wystawione na nowo dn. 28.XI. 1918 r. *w reżyserii J. Osterwy* i grane 17 razy. Ogółem grane 57 razy.

337 KRÓL — komedia w 4 aktach G. de Caillavet'a, R. de Flers'a i E. Arène. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Jan IV — M. Maszyński, Bourdier - B. Samborski, Marta - J. Romanówna, Zuzanna - Z. Nakoneczna, Rivelot - J. Kreczmar, Teresa Marnix - M. Kamińska, Margrabia de Chamarande - L. Fritsche, Hr. Jakub - L. Pośpiełowski, Blond - Wł. Grabowski, Lelorrain - K. Justian, Cormeau - Z. Chmielewski, Gabrier - F. Chmurkowski, Prezydent senatu - M. Myszkiewicz, Biskup - J. Zakrzewski, Aniela - M. Karpowiczówna, Wiliam Touret - St. Bystrzyński, Cruchet - W. Rapacki, Wynajęty burgrabia - J. Rygier, Lokaj - J. Kempa, Żorżeta - J. Skibińska, Franciszka - M. Krzewska, Reporter - St. Wroncki, Prefekt - M. Mariański, Prefektowa - N. Horska, Pani Pingoin - H. Łapińska, Inspektor - J. Józefowicz, Nadleśniczy - J. Cornobis, Generał - B. Romaniszyn, Generałowa - L. Rogińska, Deputowany socjalista - J. Bukowski, Fotograf - E. Biernacki.
Wystawione d. 25 czerwca 1935 r. i grane 25 razy. Poprzednio *w reżyserii K. Kamińskiego* wystawione dn. 7/VI. 1919 r. i grane 29 razy. Następnie wystawione dn. 16/I. 1926 r. i grane 40 razy. Ogółem grane 94 razy.

338 LUDZIE W BIELI — sztuka w 3 aktach Sidneya Kingsley'a. Przekład Gustawa Olechowskiego. *Inscenizacja i reżyseria Janusza Warneckiego. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Profesor Hochberg - J. Woskowski, Dr Ferguson - J. Warnecki, Dr Gordon - F. Norski, Dr Bradley - K. Fabisiak, Dr Michaelson - J. Pichelski, Dr Otis - K. Sroczyński, Dr Wren - A. Bogusiński, Dr Levine - St. Wroncki, Dr Maccabe - K. Opaliński, Dr Vitale - L. Morozowicz, Dr Cunningham - J. Rygier, Dr Crawford - B. Romaniszyn, Pan Hudson - S. Butkiewicz, Laura Hudson - Z. Nakoneczna, Barbara Dennin - E. Barszczewska, Pan Smith - E. Biernacki, Pani Smith - M. Wojdalińska, Dorotka - I. Włodzimirska, James Mooney - J. Cornobis, Starsza sanitariuszka - I. Kalitowicz, Instrumentariuszka - L. Rogińska, Sanitariuszki - M. Szczęsna, M. Krzewska, J. Draczewska, J. Skibińska, Sanitariusz I. - H. Kubalski, Sanitariusz II. - Br. Lipski, Posługacz szpitalny - J. Zakrzewski, Pan Spencer - F. Chmurkowski, Pan Honghton - J. Maliszewski, Pani d'Andrea - M. Karpowiczówna, Drummond - E. Strycki, Woźny - A. Hubert.
Wystawione dn. 20 lipca 1935 r. i grane 33 razy.

SEZON 1935/36

339 URODZINY — życiorys sceniczny w 6 rozdziałach Władysława Bus-Fekete'go. Przekład Dr J. Kappela i J. Karbowskiego. *Inscenizacja i reżyseria Karola Borowskiego. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Rozdział I. - 28 lipiec 1884: Dziadek - H. Małkowski, Babcia - St. Kawińska, Ojciec - A. Socha, Matka - H. Sulima, Mademoiselle - J. Macherska, Niania - W. Micińska, Listonosz - E. Biernacki. Rozdział II. - 28 lipiec 1894: Sandor - J. Węgrzyn, Irma - Z. Tatarkiewicz-Woskowska, Ernest - J. Woskowski, Dziadek - H. Małkowski, Babcia - St. Kawińska, Ojciec - A. Socha, Gyurkovics - Fr. Dominiak, Gyurkovics'owa - M. Dulęba, Niania - W. Micińska, Loewenbein - St. Żeleński, Kelner - J. Zejdowski, Julia - St. Engelówna. Rozdział III. - 28 lipiec 1904: Sandor - J. Węgrzyn, Gyurkovics - Fr. Dominiak, Gyurkovics'owa - M. Dulęba, Sarika - K. Lubieńska, Ernest - J. Woskowski, Franciszek - J. Zakrzewski, Marcin - M. Borowy, Kucharka - L. Rogińska, Dorożkarz - B. Romaniszyn. Rozdział IV. - 28 lipiec 1914: Sandor - J. Węgrzyn, Irma - Z. Tatarkiewicz-Woskowska, Gyrukovicsowa - M. Dulęba, Ernest - J. Woskowski, Sarika - K. Lubieńska, Pielęgniarka - H. Stępowska, Naczelny lekarz - M. Zajączkowski, Asystent - J. Maliszewski, Marcin - M. Borowy, Ogrodnik - J. Cornobis. Rozdział V. 28 lipca 1924: Sandor - J. Węgrzyn, Sarika - K. Lubieńska, Takacs - D. Damięcki, Baronowa - J. Bukojemska, Teddy - M. Milecki, Pat - I. Wasiutyńska, Pokojowa - M. Karpowiczówna. Rozdział VI. - 28 lipiec 1934: Sandor - J. Węgrzyn, Mademoiselle - J. Macherska, Jeanette - Z. Niwińska, Ernest - J. Woskowski.
Wystawione dn. 23 sierpnia 1935 r. i grane 43 razy.

340 KRÓL LIR — dramat w 3 częściach Williama Shakespeare'a. Przekład Józefa Paszkowskiego. *Reżyserował Leon Schiller. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego. Kostiumy Ireny Lorentowicz-Karwowskiej. Pieśni Romana Palestra.*
Obsada: Król Lir - J. Węgrzyn, Goneryla - Z. Grabowska, Regana - N. Andryczówna, Kordelia - K. Lubieńska, Ks. Albanii - J. Kreczmar, Ks. Kornwalii - E. Wierciński, Król

francuski - J. Maliszewski, Ks. Burgundzki - A. Nowosielski, Hr. Gloster - W. Brydziński, Edmund - D. Damięcki, Edgar - M. Wyrzykowski, Hr. Kent - Fr. Dominiak, Błazen - J. Kondrat, Oswald - St. Wroncki, Doktór - W. Rapacki, Rycerz Lira - J. Rygier, Kuran - R. Ratschka, Starzec - M. Zajączkowski, Słudzy ks. Kornwalii - K. Opaliński, M. Trojan, Goniec - B. Horowicz, Herold - L. Jabłoński.
Wystawione dn. 5 października 1935 r. i grane 38 razy.

341 KORDIAN — dramat w 4 częściach Juliusza Słowackiego. *Reżyserował Leon Schiller. Dekoracje i kostiumy Stanisława Jarockiego. Muzyka Romana Palestra.*
Obsada: Kordian - M. Wyrzykowski, Szatan - E. Wierciński, Mefistofel - K. Wojciechowski, Gehenna - E. Strycki, Lelewel - J. Koecher, Archanioł - F. Żukowski, Pierwsza osoba prologu - A. Socha, Druga osoba prologu - D. Damięcki, Trzecia osoba prologu - J. Kreczmar, Laura - I. Borowska, Grzegorz - J. Maliszewski, Panna - J. Skibińska, Dozorca ogrodu - K. Dorwski, Violetta - J. Piaskowska, Papież - K. Opaliński, Szwajcar - M. Dobrowolski, Chmura - J. Skibińska, Osoby z ludu - E. Strycki, B. Horowicz, K. Dorwski, K. Wojciechowski, J. Koecher, F. Żukowski, Stary żołnierz - M. Zajączkowski, Cesarz - A. Socha, Wielki książe - B. Samborski, Nieznajomy - J. Węgrzyn, Prezes - G. Buszyński, Ksiądz - St. Wroncki, Starzec - F. Norski, Kopiący grób - R. Ratschka, Imaginacja - A. Halska, Strach - N. Andryczówna, Zjawa - J. Koecher, Dozorca szpitala - M. Dobrowolski, Wariaci - St. Wroncki, F. Żukowski, Kuruta - E. Strycki, Ksiądz - M. Zajączkowski.
Wystawione dn. 2 listopada 1935 r. i grane 43 razy. Poprzednio wystawione dn. 28/I. 1916 r. w reżyserii *Józefa Sosnowskiego* i grane 34 razy. Wznowione dn. 3/V. 1917 r. i grane 3 razy. Ogółem grane 80 razy.

342 KRES WĘDRÓWKI — sztuka w 3 aktach R. C. Sherriff'a. Przekład Floriana Sobieniowskiego. *Reżyserował Ryszard Ordyński. Dekoracje Wincentego Drabika.*
Obsada: Kapitan Stanhope - J. Węgrzyn, Osborne - B. Samborski, Trotter - M. Myszkiewicz, Hibbert - J. Roland, Raleigh - M. Milecki, Pułkownik - J. Maliszewski, Sierżant kompanii - F. Żukowski, Masson - J. Orwid, Hardy - St. Wroncki, Młody żołnierz niemiecki - St. Bajerski, Łącznik - E. Strycki.
Wystawione dn. 3 grudnia 1935 r. i grane 22 razy. (Przeniesione z Teatru Narodowego).

343 ZBURZENIE JEROZOLIMY — epilog wojny rzymsko - żydowskiej w 3 częściach Tadeusza Konczyńskiego. *Reżyserował Edmund Wiercński. Dekoracje i kostiumy Stanisława Śliwińskiego. Muzyka Romana Palestra.*
Obsada: Józef Flawius - K. Junosza-Stępowski, Cezar Tytus - J. Węgrzyn, Agrippa - T. Frenkiel, Berenika - L. Pancewicz-Leszczyńska, Tiberius - G. Buszyński, Marcus - D. Damięcki, Szymon Giora - Fr. Brodniewicz, Rabbi Eleazar - F. Norski, Jan z Giskali - E. Solarski, Rabbi Amram - B. Samborski, Rabbi Fanias - M. Myszkiewicz, Cerealis - E. Strycki, Lepidus - J. Maliszewski, Phrygius - F. Żukowski, Fronto - R. Dereń, Jozue - M. Wyrzykowski, Żydowski strażnik - E. Strycki, Setnik - L. Jabłoński, Służebnica - M. Karpowiczówna, Widmo Ezechiela - J. Maliszewski.
Wystawione dn. 20 grudnia 1935 r. i grane 41 razy.

344 STARE WINO — komedia w 3 aktach Seymour'a Hicks i Achley'a Du'k e's. Według Aleksandra Engla. Przekład Floriana Sobieniowskiego. *Reżyserował Zbigniew Ziembiński. Dekoracje Zofii Węgierkowej.*
Obsada: Józefina Popinot - St. Wysocka, Karol Popinot - K. Junosza-Stępowski, Benedykt Popinot - St. Grolicki, Henryk Popinot - St. Łapiński, Stefania - H. Sulima, Zuzanna Favert - H. Daszyńska, Bianka Popinot - Z. Kajzerówna, Nina Popinot - M. Modzelewska, Ryszard Emsley - J. Pichelski, Leonard Volpe - J. Roland, Rosa - St. Engelówna, Luigi - A. Nowosielski, Piotr - H. Małkowski.
Wystawione dn. 31 grudnia 1935 r. i grane 29 razy. Poprzednio grane w Teatrze Letnim 11 razy; w Teatrze Narodowym — 54 razy. Następnie wznowione w Teatrze Polskim dn. 1/V. 1936 r. (obsada jak wyżej, z wyjątkiem: Henryk Popinot - T. Chmielewski, Stefania - M. Wojdalińska (dubl. I. Malkiewicz), Ryszard Emsley - M. Milecki, Leonard Volpe - St. Michalak) — i grane 9 razy. Ogółem grane w Teatrze Polskim 38 razy.

345 WIECZÓR TRZECH KRÓLI („Co chcecie?") — komedia Williama Shakespeare'a. *Inscenizacja i reżyseria Karola Borowskiego. Dekoracje i kostiumy Władysława Daszewskiego. Ilustracja muzyczna L. Rollisena, opracowana na motywach dawnych pieśni i tańców angielskich. Kapelmistrz Karol Lewicki.*

Obsada: Orsyno - L. Łuszczewski, Oliwia - Z. Tatarkiewicz-Woskowska, Viola - J. Smosarska, Sebastian - M. Wyrzykowski, Tobiasz Czkawka - J. Kurnakowicz, Andrzej Chudogęba - Wł. Grabowski, Malvolio - J. Węgrzyn, Maria - J. Macherska, Pajac - J. Kondrat, Fabian - M. Borowy, Kapitan - J. Rygier, Antonio - J. Maliszewski, Ksiądz - F. Norski, Paź - I. Kozłowska.

Wystawione dn. 21 lutego 1936 r. i grane 36 razy. Poprzednio wystawione dn. 25/II. 1918 r. w reżyserii *Ludwika Solskiego* i grane 17 razy. Ogółem 53 razy.

346 RODZINA MASSOUBRE („Prière pour les vivants") — sztuka w 3 aktach Jacques Deval'a. Przekład Marii Serkowskiej. *Reżyserował Leon Schiller. Dekoracje T. Roszkowskiej, M. Sigmunta i W. Ujejskiego.*

Obsada: 1873: Maurycy Massoubre - G. Buszyński, Henryk Massoubre - Z. Chmielewski, Dziadek - L. Fritsche, Ciotka Irena - J. Munclingrowa, Babka - St. Słubicka, Alban - L. Łuszczewski, Służąca - A. Brzezińska, Mamka - J. Macherska, Akuszerka - M. Wojdalińska. 1887: Piotr Massoubre - St. Michalak, Lapis - K. Dorwski, Boyer - M. Borowy, Oboleński - J. Małgorzewski, Pedel - J. Rygier, Nauczyciel - J. Koecher. 1893: Piotr Massoubre - St. Michalak, Boyer - M. Borowy, Hortensja - J. Macherska, Numerowy - F. Żukowski. 1903: Maurycy Massoubre - G. Buszyński, Piotr Massoubre - K. Junosza-Stępowski, Franciszka Massoubre - E. Kuncewiczówna, Genowefa Tessonier - J. Piaskowska, Wierzyciel - J. Hajduga, Służąca - M. Nobisówna. 1913: Piotr - K. Junosza-Stępowski, Franciszka - E. Kuncewiczówna, Henryk Tessonier - J. Maliszewski, Genowefa - J. Piaskowska, Panna Sureau - Z. Tatarkiewicz-Woskowska, Minister - M. Myszkiewicz, Lokaj - J. Zakrzewski. 1914: Piotr - K. Junosza-Stępowski, Henryk - J. Maliszewski, Genowefa - J. Piaskowska, Panna Sureau - Z. Tatarkiewicz-Woskowska, Profesor - A. Socha, Doktór Baum - J. Rygier, Doktór Poultier - K. Dorwski, Ksiądz - St. Wroncki. 1923: Piotr - K. Junosza-Stępowski, Robert Massoubre - W. Pawłowski, Ancelin - F. Norski, Gauthier - F. Żukowski, Fryzjer - M. Borowy, Manikurzystka - J. Bukojemska, Andrzej - J. Małgorzewski, Paweł - A. Nowosielski, Ninon - M. Nobisówna, Sabina - A. Brzezińska, Lokaj - R. Ratschka. 1935 - styczeń: Piotr - K. Junosza-Stępowski, Robert - W. Pawłowski, Genowefa - J. Piaskowska, Cecylia Viroy - I. Wasiutyńska, Sekretarz - St. Żeleński, Szofer - E. Strycki. Kilka godzin później: Piotr - K. Junosza-Stępowski, Robert - W. Pawłowski, Doktór - J. Koecher, Siostra miłosierdzia - M. Wojdalińska, Cień Oboleńskiego - J. Małgorzewski, Cień Hortensji - J. Macherska, Cień Ojca - G. Buszyński, Cień Genowefy - J. Piaskowska, Cień Franciszki - E. Kuncewiczówna. 1935 - wrzesień: Robert - W. Pawłowski, Cecylia - I. Wasiutyńska, Sekretarz - St. Żeleński, Guwernantka - M. Kasprowiczówna, Służący - R. Ratschka.

Wystawione dn. 2 kwietnia 1936 r. i grane 22 razy.

347 OSTATNIA NOWOŚĆ — komedia w 4 aktach Edwarda Bourdet'a. Przekład T. Boya-Żeleńskiego. *Reżyserował Jerzy Leszczyński. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*

Obsada: Żaklina - M. Gorczyńska, Marek - St. Daczyński, Moscat - B. Samborski, Maréchal - J. Leszczyński, Bourgine - L. Fritsche, Brégaillon - St. Wroncki, Feliks - Z. Karpiński, Olibert - L. Łuszczewski, Henryk - St. Żeleński, Amadeusz - H. Małkowski, Fotograf - M. Zajączkowski.

Wystawione dn. 7 maja 1936 r. i grane 21 razy. Poprzednio wystawione dn. 30/XI 1928 r. i grane 42 razy. Ogółem grane 63 razy.

348 MILIONERKA — komedia w 4 aktach G. Bernarda Shaw'a. Przekład Floriana Sobieniowskiego. *Reżyserował Zbigniew Ziembiński. Dekoracje Władysława Daszewskiego.*

Obsada: Epifania Fitzfassenden - M. Modzelewska, Alastair Fitzfassenden - J. Pichelski, Patrycja Smith - Z. Niwińska, Adrian Blenderbland - J. Kurnakowicz, Juliusz Sagamore - E. Solarski, Lekarz - M. Wyrzykowski, Majster - H. Małkowski, Majstrowa - J. Krzymuska, Zarządca hotelowy - F. Żukowski.

Wystawione dn. 28 maja 1936 r. i grane 37 razy.

349 TESSA („Wierna Nimfa") — sztuka w 5 obrazach Margaret Kennedy i Basil'a Dean. Przerobił na scenę Jan Giraudoux. Przekład Julii Rylskiej. *Reżyserował Aleksander Węgierko. Dekoracje Zofii Węgierkowej. Muzyka M. Jaubert.* Teksty piosenek Światopełka Karpińskiego.
Obsada: Lewis Dodd - Z. Ziembiński, Linda Cowlard - W. Jarszewska, Kate Sanger - Z. Niwińska, Cyryl Trigorin - J. Woszczerowicz, Teresa Sanger - E. Barszczewska, Paulina Sanger - St. Stępniówna, Jakub Birnbaum - J. Ziejewski, Antonina Sanger - N. Andryczówna, Roberto - J. Pichelski, Flora Churchill - Z. Nakoneczna, Karol Churchill - J. Krzewiński, Pani Gregory - H. Sulima, Sir Bartlemy - A. Bogusiński, Dawson - J. Kempa, Strażak - M. Zajączkowski, Portier - R. Dereń, Urzędnik - W. Rapacki.
(Poprzednio grane 102 razy w Teatrze Nowym). Wystawione w Teatrze Polskim dn. 4 lipca 1936 r. i grane 78 razy.

350 DZIEWCZĘTA I ONI („Z miłości niedostatecznie") — komedia w 3 aktach Władysława Bus-Fekete'go. Przekład Ireny Koralowej. *Reżyserował Karol Borowski. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Jasia - J. Piaskowska, Ania - M. Żabczyńska, Fritzi - A. Żeliska, Petrowicz - Fr. Brodniewicz, Sewald - J. Węgrzyn, Rudolf - J. Kondrat, Millesi - L. Łuszczewski, Kranich - J. Woskowski, Kucharka - L. Rogińska, Malina - M. Bielecki, Inspicjent - J. Zakrzewski, Portier - J. Bukowski, Tapicer - L. Jabłoński, Służący - W. Izdebski.
Wystawione dn. 17 lipca 1936 r. i grane 36 razy.

351 KLUB PICKWICKA — w 11 obrazach Karola Dickens'a. Według przeróbki scenicznej N. Wegstern'a. Przekład Józefa Brodzkiego. *Inscenizacja i reżyseria Aleksandra Węgierki. Dekoracje Władysława Daszewskiego.* *SEZON 1936/37*
Obsada: Samuel Pickwick - A. Zelwerowicz, Smiggers - J. Maliszewski, Tracy Tupman - H. Małkowski, Nataniel Winkle - J. Pichelski, Augustyn Snodgrass - E. Solarski, Parker - T. Chmielewski, Blotton - R. Dereń, Członkowie klubu - F. Dobrowolski, B. Romaniszyn, J. Dębski, A. Thiel, Kelner - L. Jabłoński, Pani Bardell - H. Buczyńska, Sam Weller - J. Kondrat, Pani Cloppins - J. Munclingrowa, Dodson - J. Woszczerowicz, Fogg - J. Krzewiński, Dependent - Wł. Bienin, Woźnice - M. Trojan, B. Dominiak, B. Romaniszyn, Mister Jingle - J. Chodecki, Wardle - S. Butkiewicz, Rachela Wardle - Z. Mysłakowska, Emilia Wardle - J. Kurylukówna, Arabella Allen - J. Wilerówna, Joe - J. Bukowski, Marysia - L. Wysocka, Hiob Trotter - J. Ziejewski, Stara pani Wardle - St. Słubicka, Ben Allen - St. Michalak, Bob Sawyer - R. Wyspiański, Oberżystka - L. Rogińska, Sekretarz sądu - J. Dębski, Aptekarz - M. Zajączkowski, Woźny sądowy I. - W. Izdebski, Woźny sądowy II. - L. Morozowicz, Przewodniczący sądu - M. Myszkiewicz, Dozorca - R. Dereń, Smangle - St. Żeleński, Martin - Wł. Kaczmarski, Mivius - J. Maliszewski, Winkle senior - A. Bogusiński.
Wystawione dn. 26 września 1936 r. i grane 96 razy.

352 SUŁKOWSKI — tragedia w 5 aktach Stefana Żeromskiego. *Opracowanie sceniczne Juliusza Osterwy. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego. Kostiumy Zofii Węgierkowej. Ilustracja muzyczna prof. Eugeniusza Dziewulskiego.*
Obsada: Sułkowski - J. Osterwa, Książe Herkules III - A. Zelwerowicz, Księżniczka - I. Malkiewiczówna, Hr. d'Antraigues - B. Samborski, Kawaler Mordwinow - M. Myszkiewicz, Kawaler Worsley - J. Krzewiński, Prokurator Pezaro - J. Maliszewski, Gen. Condulmero - J. Rygier, Ruzzini - T. Chmielewski, Erizzo - E. Solarski, Delfino - R. Dereń, Venture - J. Ziejewski, Boś - St. Żeleński, Kołomański - J. Pichelski, Zalesiak - M. Zajączkowski, Żmuda - K. Gella, Trzmiel - M. Trojan, Chwała - H. Kubalski, Służący - A. Thiel, General Bonaparte - St. Żeleński.
Wystawione dn. 27 listopada 1936 r. i grane 32 razy. Wystawione poprzednio dn. 8/XI 1917 r. i grane w reżyserii *Ludwika Solskiego* 15 razy. Ogółem 47 razy.

353 WESELE FIGARA — komedia Beaumarchais'a. Przekład Tadeusza Boya-Żeleńskiego. *Inscenizacja i reżyseria Aleksandra Węgierki. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego. Kostiumy Zofii Węgierkowej. Muzyka na motywach Mozarta i dawnej muzyki francuskiej w układzie Leona Schillera. Kapelmistrz Anatol Zarubin. Układ scen tanecznych Jadwigi Hryniewickiej.*
Obsada: Hrabia Almaviva - J. Chodecki, Hrabina - Z. Lindorfówna, Zuzanna - J. Romanówna, Figaro - A. Węgierko, Cherubin - I. Wasiutyńska, Marcelina - Z. Małyniczówna, Bartolo - T. Chmielewski, Bazyli - J. Ziejewski, Don Guzman Gąska - A. Zelwero-

wicz, Antonio - H. Małkowski, Franusia - L. Wysocka, Łapowy - M. Zajączkowski, Woźny sądowy - J. Bukowski, Słoneczko - R. Wyspiański, Pedrillo - R. Dereń, Lokaj - W. Izdebski.
Wystawione dn. 31 grudnia 1936 r. i grane 72 razy. Wystawione poprzednio dn. 14/X 1922 r. w reżyserii *Aleksandra Zelwerowicza* i grane 48 razy. Ogółem grane 120 razy.

354 PYGMALION — komedia w 5 aktach Bernarda Shaw'a. Przekład Floriana Sobieniowskiego. *Inscenizacja i reżyseria Aleksandra Węgierki. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Osoby aktu pierwszego: Matka - M. Wojdalińska, Córka - M. Zarębińska, Syn - R. Wyspiański, Pan z notatnikiem - A. Węgierko, Pan o wyglądzie wojskowym - G. Buszyński, Kwiaciarka - J. Romanówna, Gawiedź uliczna - S. Butkiewicz, R. Dereń, M. Zajączkowski. Osoby aktów następnych: Pani Higgins - St. Słubicka, Henryk Higgins - A. Węgierko, Pułkownik Pickering - G. Buszyński, Eliza Doolitle - J. Romanówna, Adolf Doolitle - J. Kurnakowicz, Pani Pearce - J. Munclingrowa, Pani Eynsfort Hill - M. Wojdalińska, Klara - M. Zarębińska, Fred - R. Wyspiański, Pokojówka - J. Kurylukówna.
Wystawione dn. 13 marca 1937 r. i grane 46 razy. Poprzednio wystawione dn. 10/III 1914 r. w reżyserii *Arnolda Szyfmana* i grane 31 razy. Wznowione dn. 9/III 1916 r. i grane 8 razy. Wznowione dn. 17/IV 1920 r. w reżyserii *L. Bończy-Stępińskiego* i grane 41 razy. Wystawione następnie dn. 30/III 1932 r. w reżyserii *Aleksandra Węgierki* i grane 53 razy. Ogółem grane 179 razy.

355 WIŚNIOWY SAD — komedia w 4 aktach Antoniego Czechowa. Przekład Konstantego Magnickiego w opracowaniu Gorczyńskiego. *Reżyserował Zbigniew Ziembiński. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Luba Raniewska - M. Przybyłko-Potocka, Ania - St. Stępniówna, Basia - I. Borowska, Leonid Gajew - K. Junosza-Stępowski, Jermołaj Łopachin - B. Samborski, Piotr Trofimow - J. Roland, Borys Simeonow-Piszczyk - J. Kurnakowicz, Szarlota - M. Żabczyńska, Epichodow - J. Woszczerowicz, Dunia - J. Kurylukówna, Firs - L. Fritsche, Kubuś - Wł. Kaczmarski, Przechodzeń - J. Chodecki, Naczelnik stacji - W. Rapacki, Urzędnik pocztowy - R. Wyspiański.
Wystawione 27 kwietnia 1937 r. i grane 24 razy.

356 DAMY I HUZARY — komedia w 3 aktach Aleksandra Fredry (ojca). *Reżyserował Aleksander Zelwerowicz. Dekoracje według projektów prof. Stanisława Noakowskiego.*
Obsada: Major - B. Samborski, Rotmistrz - J. Ziejewski, Edmund - K. Wilamowski, Kapelan - H. Małkowski, Pani Orgonowa - H. Buczyńska, Pani Dyndalska - J. Munclingrowa, Panna Aniela - H. Sulima, Zosia - M. Zarębińska, Józia - St. Stępniówna, Zuzia - J. Kurylukówna, Fruzia - L. Wysocka, Grzegorz - St. Żeleński, Rembo - T. Chmielewski.
Wystawione dn. 3 maja 1937 r. i grane 7 razy. Wystawione poprzednio dn. 25/V 1913 r. w *reżyserii Maksymiliana Węgrzyna* i grane 12 razy. Wznowione dn. 14/IX 1913 r. i grane 4 razy. Wznowione dn. 4/VIII 1914 r. i grane 13 razy. Wystawione dn. 17/II 1934 r. w *reżyserii Aleksandra Zelwerowicza* i grane 7 razy. Wznowione dn. 19/III 1935 r. i grane 3 razy. Wznowione dn. 16/VI 1936 r. i grane 7 razy. Ogółem grane 53 razy.

357 LATO W NOHANT (Chopin — George Sand) — komedia w 3 aktach Jarosława Iwaszkiewicza. *Reżyserował E. Wierciński. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego. Kostiumy Zofii Węgierkowej. Przy fortepianie Seweryn Turel.*
Obsada: Fryderyk Chopin - Z. Ziembiński, Baronowa Aurora Dudevant (George Sand) - M. Przybyłko-Potocka, Maurycy - St. Michalak, Solange - N. Andryczówna, Antoni Wodziński - St. Grolicki, Panna de Rosières - Z. Grabowska, Augustyna - I. Borowska, Teodor Rousseau - J. Roland, Clésinger - W. Kaczmarski, Fernand - J. Kreczmar, Jan - A. Bogusiński, Madeleine - J. Wilczówna.
(Wystawione w Teatrze Małym 4/XII 1936 r. i grane 135 razy). W Teatrze Polskim wystawione dn. 21 maja 1937 r. i grane 25 razy.

358 CEZAR I CZŁOWIEK — sztuka w 3 aktach Adolfa Nowaczyńskiego. *Inscenizacja i reżyseria Aleksandra Węgierki. Dekoracje i kostiumy Zofii Węgierkowej. Układ muzyczny Karola Stromengera. Kapelmistrz Anatol Zarubin. Tańce w układzie Jadwigi Hryniewickiej.*

Obsada: Don Cezare - K. Junosza-Stępowski, Donna Lucia - N. Andryczówna, Monna Sancia - Z. Grabowska, Aleksander Farnese - G. Buszyński, Commandante Michelotto - B. Samborski, Johannes Burckhardus - S. Butkiewicz, Diego Colombo - E. Solarski, Messire Machiavelli - J. Chodecki, Mikołaj Kopernik - K. Wilamowski, Andreas Coppernik - St. Żeleński, Amerigo Padovano - R. Wyspiański, Napoleone Vespucci - Wł. Łukaszewicz.
Wystawione dn. 5 czerwca 1937 r. i grane 33 razy.

359 PAPA — komedia w 3 aktach G. A. de Caillavet'a i R. de Flers'a. *Reżyserował Aleksander Węgierko. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*
Obsada: Gaston hr. de Larzac - K. Junosza-Stępowski, Jan Bernard - J. Pichelski, Ksiądz Jocas - J. Woskowski, Charmeuil - J. Krzewiński, Verviers - A. Bogusiński, Aubrin - R. Dereń, Ojciec Bigotte - J. Zakrzewski, Piotr - M. Zajączkowski, Brygadier - W. Izdebski, Ogrodnik - J. Prohaska, Teresa Coursan - Z. Nakoneczna, Koletta Toury-Melcourt - H. Parysiewicz, Janka Aubrin - L. Wysocka, Lucy - E. Magierówna, Żanetta - A. Skubniewska, Katarzyna - M. Karpowiczówna.
Wystawione dn. 7 lipca 1937 r. i grane 31 razy. (Nadto grane w Teatrze Małym 43 razy).

360 JADZIA WDOWĄ — krotochwila w 4 obrazach ze śpiewami i tańcami układu Juliana Tuwima według komedii Ryszarda Ruszkowskiego. *Reżyserował Zbigniew Ziembiński. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego. Kostiumy Zofii Węgierkowej. Układ muzyczny Tadeusza Sygietyńskiego. Kapelmistrz Karol Lewicki. Choreografia Jadwigi Hryniewickiej.*
Obsada: Jadwiga - M. Modzelewska, Adolf - J. Roland, Krzysztof - T. Chmielewski, Barbara - J. Janecka, Melania - M. Żabczyńska, Mieczysław - J. Kurnakowicz, Bolesław - St. Michalak, Eugenia - Z. Dobrzańska, Hortensja - H. Buczyńska, Feliks - Z. Ziembiński, Piszczalski - J. Ziejewski, Doktór Koss - H. Małkowski, Józef - J. Woszczerowicz, Gawałecki - J. Krzewiński, Licki - R. Dereń, Basiński - J. Pichelski, Klusocki - Wł. Łukasiewicz, Kic-Kicowski - J. Dorwski, Antosia - E. Magierówna, Kucharz - M. Zajączkowski.
Wystawione dn. 7 sierpnia 1937 r. i grane 108 razy.

361 GAŁĄZKA ROZMARYNU — widowisko w 5 obrazach Zygmunta Nowakowskiego. *Inscenizacja i reżyseria Aleksandra Węgierki. Dekoracje Stanisława Śliwińskiego.*

SEZON 1937/38

Obsada: Obywatel Wilk - J. Ziejewski, Obywatel Histrio - J. Kreczmar, Obywatel Grottger - J. Roland, Ob. Brzytwa - J. Kondrat, Ob. Iskra - J. Woszczerowicz, Ob. Beton - Wł. Kaczmarski, Ob. hr. Sas - K. Wilamowski, Ob. Juhas - J. Pichelski, Ob. Parzenica - T. Kański, Ob. Ciupaga - W. Jabłoński, J. Słowikowski - A. Buczyński, Kowalski - M. Wołyńczuk, Jankowski - T. Gładych, Obywatelka Sława - I. Malkiewiczówna, Ciocia - H. Buczyńska, Obywatelka Nike - M. Wojdalińska, Obywatel Zadora - St. Michalak, Obywatel sekcyjny - J. Kempa, Ob. profesor - M. Bielecki, Obywatel w binoklach - J. Kordowski, Obywatel garbaty - Br. Lipski, Ob. Samson - K. Dorwski, Obywatel w szeregu - J. Orchon, Obywatel z harmonijką - B. Dominiak, Doktór - J. Jabłoński, Dziewczyna - J. Kurylukówna, Zugsführer - J. Chodecki, Kapucyn - J. Woskowski, Słowikowski - T. Chmielewski, Pani Słowikowa - J. Munclingrowa, Zosia - St. Stępniówna, Panna Mania - L. Wysocka, Dziedzic - R. Dereń, Aptekarz - A. Bogusiński, Mecenas - H. Małkowski, Prezes - Wł. Neubelt, Konsyliarz - W. Rapacki, Generał austriacki - J. Krzewiński, Chłop - St. Żeleński, Kapitan Staniecki - S. Butkiewicz, Jeniec - M. Zajączkowski, Starszy strzelec - H. Kubalski, Landszturmista I. - K. Wojciechowski, Landszturmista II. - M. Bielecki, Instruktor - W. Waroczewski, Gość I. - F. Dobrowolski, Gość II. - L. Morozowicz, Wartownik - K. Wojciechowski.
Wystawione dn. 9 listopada 1937 r. i grane do 31.I.1938 r. 99 razy.

AUTORZY UTWORÓW ORYGINALNYCH

WYSTAWIONYCH W TEATRZE POLSKIM

OD DNIA 29 STYCZNIA 1913 R. DO DNIA 31 STYCZNIA 1938 R.

(Spis alfabetyczny, według nazwisk autorów. Sztuki tego samego autora podane są również w porządku alfabetycznym. Liczba pomieszczona na końcu wiersza oznacza kolejny numer w spisie chronologicznym afiszów).

	Nr
Abrahamowicz (A.) i *Ruszkowski (R.)*. Florek. 20.IX.1921	158
Abrahamowicz (A.) i *Ruszkowski (R.)*. Mąż z grzeczności. 27.III.1931	285
Anczyc (Władysław Ludwik). Kościuszko pod Racławicami. 11.XI.1933.	315
Bałucki (Michał). Dom otwarty. 6.II.1917	82
Bałucki (Michał) (Jan Załęga). Kiliński. 7.VII.1916	69
Bałucki (Michał). Klub kawalerów. 28.VII.1920	142
Bałucki (Michał). Krewniaki. 4.VII.1915	47
Bełcikowski (Adam). Pan Pasek. 10.XI.1914	32
Beylin (Gustaw). Zuzanna. 1.XII.1916	77
Bliziński (Józef). Szach i mat. 25.VI.1916	68
Błeszyński (Kazimierz). Badyle i pąki. 27.III.1917	85
Bogusławski (Stanisław). Opieka wojskowa. 15.VIII.1914	29
Bogusławski (Wojciech). Cud mniemany czyli Krakowiacy i Górale. 24.VII.1929	268
Bogusławski (Wojciech). Spazmy modne. 17.X.1919	130
Bohomolec (Franiszek X.). Figlacki, polityk teraźniejszej mody. 12.X.1918	113
Cholewińska (Małgorzata) i *Stępniewski (Wiesław)*. Polska skrzydlata. 8.IV.1933	309
Czekalski (Eustachy). Na ratuszu. 12.X.1916	74
Czyżowski (Kazimierz Andrzej). Virtuti Militari. 16.I.1932	295
Dąbrowska-Gerson (Maria). Laleczka z saskiej porcelany. 2.II.1917.	81
Dunin-Markiewicz (Kazimierz). Dzikie Pola. 29.V.1914	25
Fijałkowski (Mieczysław). Drugi mąż. 7.VI.1922	166
Fredro (Aleksander hr. ojciec). Damy i huzary. 25.V.1913	7
Fredro (Aleksander hr. ojciec). Damy i huzary. 17.II.1934 (Wznowienie I).	319
Fredro (Aleksander hr. ojciec). Damy i huzary. 19.III.1935 (Wznowienie II).	331
Fredro (Aleksander hr. ojciec). Damy i huzary. 3.V.1937 (Wznowienie III).	356
Fredro (Aleksander hr. ojciec). Dożywocie. 30.IV.1918	107
Fredro (Aleksander hr. ojciec). Dwie blizny. 17.IX.1915	52
Fredro (Aleksander hr. ojciec). Dyliżans. 15.XII.1915	56
Fredro (Aleksander hr. ojciec). Gwałtu, co się dzieje! 17.III.1915	41

	Nr
Fredro (Aleksander hr. ojciec). Pan Jowialski. 27.II.1923	178
Fredro (Aleksander hr. ojciec). Zemsta. 1.II.1919	120
Goetel (Ferdynand). Samuel Zborowski. 4.IV.1929	262
Grabowski (Ignacy). Król Stanisław August. 11.V.1916	64
Grubiński (Wacław). Kochankowie. 31.XII.1920	149
Grubiński (Wacław). Lampa Aladyna. 13.XII.1923	190
Grubiński (Wacław). Lenin. 4.XI.1921	160
Grubiński (Wacław). Niewinna grzesznica. 31.XII.1926	234
Grubiński (Wacław). Piękna Helena. 4.XI.1921	160
Hemar (Marian). Dwaj panowie B. 12.II.1929	261
Iwaszkiewicz (Jarosław). Lato w Nohant (Chopin—George Sand). 21.V.1937. (Sztuka przeniesiona z Teatru Małego).	357
Jaroszyński (Tadeusz). Wojewodzic podlaski. 24.III.1916	61
Jastrzębiec-Zalewski (Władysław), patrz: *Zalewski-Jastrzębiec (Władysław)* ...	39
Junosza (Klemens), patrz: *Przybylski (Zygmunt)* i *Junosza (Klemens)*	104
Kamiński (Jan Nepomucen). Zabobon czyli Krakowiacy i górale. 8.III.1913	3
Kasprowicz (Jan). Uczta Heriodiady. 17.IV.1917	86
Kawecki (Zygmunt). Poczekalnia I klasy. 31.I.1925	206
Kawecki (Zygmunt). Trójprzymierze. 13.V.1913	6
Kiedrzyński (Stefan). Cudzik i Ska. 7.IV.1935	332
Kiedrzyński (Stefan). Oczy księżniczki Fathmy. 18.VI.1921	154
Kiedrzyński (Stefan). Szczęście od jutra. 31.XII.1932	305
Kiedrzyński (Stefan). Wino, kobieta i dancing. 8.IV.1926	224
Kisielewski (Jan August). W sieci. 10.I.1924	205
Kleszczyński (Zdzisław). Lekcja miłości. 12.IV.1918	105
Kochanowski (Jan). Odprawa posłów greckich. 11.V.1935	334
Konczyński (Tadeusz). Królewna Lilijka. 22.XII.1917	97
Konczyński (Tadeusz). Zburzenie Jerozolimy. 20.XII.1935	343
Korzeniowski (Józef). Majster i czeladnik. 9.I.1915	36
Korzeniowski (Józef). Okrężne. 9.I.1915	36
Korzeniowski (Józef). Wąsy i peruka. 25.IX.1913	14
Kozłowski (Stanisław). Biały Kaptur. 18.I.1917	80
Krasicki (Ignacy). Solenizant. 12.X.1918	113
Krasiński (Zygmunt). Irydion. 29.I.1913 ... ... Wznowione 18.X.1913.	1
Krasiński (Zygmunt). Nie-Boska komedia. 30.I.1920	136
Krzywoszewski (Stefan). Diabeł i karczmarka. 21.III.1925	208
Krzywoszewski (Stefan). Historia nie z prawdziwego zdarzenia. 17.I.1923	176
Krzywoszewski (Stefan). Pani Chorążyna. 21.XII.1918	117
Krzywoszewski (Stefan). Szał. 19.V.1921	153
Marcinowska (Jadwiga). Polskie Jasełka wojenne. 24.XII.1916	78
Marcinowska (Jadwiga). Zwycięstwo. 22.XII.1914	35
Mickiewicz (Adam). Dziady. 23.IV.1915	43
Mickiewicz (Adam). Dziadów część trzecia. 13.X.1915	54
Mickiewicz (Adam). Dziady. 15.XII.1934	328
Miłaszewski (Stanisław). Don Kiszot. 29.III.1928	250
Morstin (Ludwik Hieronim). Lilie. 10.VI.1913 ... ... (Wznowienie dn. 25.XII.1913).	8

	Nr
Morstin (Ludwik Hieronim). Maryna. 14.V.1918	108
Nałkowska (Zofia). Dom kobiet. 21.III.1930	275
Nowaczyński (Adolf). Cezar i człowiek. 5.VI.1937	358
Nowaczyński (Adolf). Komedia amerykańska („The miracle of Chicago"). 4.V.1932	299
Nowaczyński (Adolf). Nowe Ateny. 20.II.1913 (grane 20 razy)	2
Nowaczyński (Adolf). Pułaski w Ameryce. 7.V.1920	138
Nowaczyński (Adolf). Rey w Babinie. 22.V.1915	44
Nowaczyński (Adolf). Wojna wojnie. 5.XI.1927	245
Nowakowski (Zygmunt). Gałązka rozmarynu. 9.XI.1937	361
Oppman (Artur), patrz: *Or-Ot*	20
Or-Ot. Szopka warszawska. 24.I.1914	20
Or-Ot (Artur Oppman). W noc Bożego Narodzenia. 25.XII.1919	134
Or-Ot. Zaczarowana królewna. 19.XII.1926	233
Perzyński (Włodzimierz). Aszantka. 16.I.1934	317
Perzyński (Włodzimierz). Dzieje Józefa. 18.II.1914	21
Perzyński (Włodzimierz). Lekkomyślna siostra. 6.II.1924	193
Perzyński (Włodzimierz). Rozum i głupstwo. 17.V.1929	264
Perzyński (Włodzimierz). Strach na wróble. 25.II.1916	59
Perzyński (Włodzimierz). Szczęście Frania. 24.IV.1919	123
Pieśń o czynie. 19.III.1934	320
Wieczór ku czci Marszałka Piłsudskiego. Przedstawienie zbiorowe.	
Piłsudski (Józef). Fragmenty z „1863". Wieczór pt. „Pieśń o czynie" ku czci Marszałka Piłsudskiego	320
(Piłsudski Józef). Przedstawienie uroczyste na cześć J. Piłsudskiego. 19.III.1935.	331
Poznański (Mirosław), patrz: *Wroczyński (Kazimierz)* i *Poznański (Mirosław)*	23
Przybylski (Zygmunt) i *Junosza (Klemens).* Baby. 25.III.1918	104
Przybylski (Zygmunt). Dzierżawca z Olesiowa. 17.III.1917	84
Przybylski (Zygmunt). Wicek i Wacek. 8.VIII.1919	127
Przybyszewska (Stanisława). Sprawa Dantona. 30.IX.1933	313
Rittner (Tadeusz). Don Juan. 8.VI.1915	45
Rostworowski (Karol Hubert). Judasz z Kariothu. 12.III.1918	103
Rostworowski (Karol Hubert). Judasz z Kariothu. 13.IV.1935 (Wznowienie).	333
Rostworowski (Karol Hubert). Kajus Cezar Kaligula. 11.XII.1917	96
Rostworowski (Karol Hubert). Kajus Cezar Kaligula. 16.V.1934 (Wznowienie).	322
Rostworowski (Karol Hubert). Miłosierdzie („Charitas"). 5.X.1920	144
Rostworowski (Karol Hubert). Zmartwychwstanie. 15.X.1922	172
Ruszkowski (Ryszard). Jadzia wdową. 7.VIII.1937	360
Ruszkowski (R.), patrz: *Abrahamowicz (A.)* i *Ruszkowski (R.)*	158
Ruszkowski (R.), patrz: *Abrahamowicz (A.)* i *Ruszkowski (R.)*	285
Ruszkowski (R.). Wesele Fonsia. 2.XI.1920	143
Schiller (Leon). Szopka Staropolska. 22.I.1919	119
Schiller (Leon), patrz: *Florian.* Miłość i Loteria. 30.IV.1918	107
Siedlecki (Adam Grzymała). Ich Synowa. 27.II.1932	297
Siedlecki (Adam Grzymała). Włamanie. 8.I.1929	259
Skierkowski (Władysław ks.). Wesele na Kurpiach. 23.IX.1928	255
Słonimski (Antoni). Wieża Babel. 18.V.1927	239
Słowacki (Juliusz). Balladyna. 7.V.1914	24

Nr

Słowacki (Juliusz). Kordian. 28.I.1916 58
Słowacki (Juliusz). Kordian. 2.XI.1935 341
(Wznowienie).
Słowacki (Juliusz). Ksiądz Marek. 28.VIII.1915 51
Słowacki (Juliusz). Przygotowanie z r. 1799 i Prolog z Kordiana ... 320
Słowacki (Juliusz). Książę niezłomny. 13.IX.1918 111
Słowacki (Juliusz). Samuel Zborowski. 24.VI.1927 241
Stępniewski (Wiesław), patrz: *Cholewińska (Małgorzata)* i *Stępniewski (Wiesław).* 309
Szaniawski (Jerzy). Murzyn. 17.V.1917 89
Tepa (Jerzy). Fräulein Doktor. 2.VI.1933 311
Ulanowski (Tadeusz). Vox populi. 31.III.1927 237
Warnecki (Janusz). Cudowny pierścień. 12.I.1929 260
Warnecki (Janusz). Dwanaście godzin przygód. 18.XII.1932 304
Winawer (Brunon). Losy Europy. 11.XII.1919 133
Winawer (Brunon). patrz: *Wroczyński (Kazimierz)* i *Winawer (Brunon)* 87
Witaj jutrzenko swobody! 28.XI.1928 257
(Wieczór deklamacyjno-dramatyczny).
Wroczyński (Kazimierz). Aby żyć! 7.XII.1927 246
Wroczyński (Kazimierz) i *Poznański (Mirosław).* Mezalians. 4.IV.1914 ... 23
Wroczyński (Kazimierz) i *Winawer (Brunon).* Miss Mary. 29.IV.1917 87
Wyspiański (Stanisław). Bolesław Śmiały. 13.VII.1929 267
Wyspiański (Stanisław). „Ku czci Wyspiańskiego". 28.XI.1917 95
(Wieczór deklamacyjno-dramatyczny).
Wyspiański (Stanisław). „Legion", sceny 1, 3, 6 i 9. 28.XI.1917 95
(Wieczór deklamacyjno-dramatyczny).
Wyspiański (Stanisław). „Lelewel", akt I. 28.XI.1917 95
(Wieczór „Ku czci Wyspiańskiego").
Wyspiański (Stanisław). Noc listopadowa. 29.XI.1921 161
Wyspiański (Stanisław). „Noc listopadowa", fragment (odegrany na przedstawieniu dla uczczenia dziesięciolecia Niepodległości). 28.XI.1928 257
Wyspiański (Stanisław). Noc listopadowa. 29.XI.1930 281
(Wznowienie).
Wyspiański (Stanisław). Warszawianka. 17.IX.1915 52
Wyspiański (Stanisław). „Warszawianka" (jedna scena). 28.XI.1917 95
(Wieczór „Ku czci Wyspiańskiego").
Wyspiański (Stanisław). Wesele. 7.XII.1922 173
Wyspiański (Stanisław). Wyzwolenie. 12.IV.1916 62
Wyspiański (Stanisław). Wyzwolenie. 28.XI.1918 116
(Wznowienie I).
Wyspiański (Stanisław). Wyzwolenie. 8.VI.1935 336
(Wznowienie II).
Wyspiański (Stanisław). Akt II z „Wyzwolenia". 19.III.1934 320
Wieczór pt. „Pieśń o czynie" ku czci Marszałka Piłsudskiego.
Wyspiański (Stanisław). Zygmunt August i Barbara. 2.X.1915 53
Zalewski-Jastrzębiec (Władysław). Podjazd nieprzyjacielski. 24.II.1915 39
Zalewski (Kazimierz). Oj, mężczyźni, mężczyźni. 17.VIII.1915 50
Zapolska (Gabriela). Ahasver. 17.III.1916 60
Zapolska (Gabriela). Moralność pani Dulskiej. 31.XII.1927 247
Zapolska (Gabriela). Nerwowa awantura. 22.VII.1914 28
Zapolska (Gabriela). Tamten. 30.VIII.1928 254

Nr

Zapolska (Gabriela). Żabusia. 31.V.1917 90
Żeromski (Stefan). Biała rękawiczka. 8.III.1921 151
Żeromski (Stefan) Fragmenty z „Dumy o Hetmanie". Wieczór pt. „Pieśń o czynie", ku czci Marszałka Piłsudskiego 320
Żeromski (Stefan). Dzieje grzechu. 19.X.1926 231
Żeromski (Stefan). Scena w cytadeli z „Róży". Wieczór pt. „Pieśń o czynie", ku czci Marszałka Piłsudskiego 320
Żeromski (Stefan). Sułkowski. 8.XI.1917 93
Żeromski (Stefan). Sułkowski. 27.XI.1936 352
(Wznowienie).

AUTORZY UTWORÓW TŁUMACZONYCH

WYSTAWIONYCH W TEATRZE POLSKIM

OD DNIA 29 STYCZNIA 1913 R. DO DNIA 31 STYCZNIA 1938 R.

Spis alfabetyczny według krajów i nazwisk autorów. Sztuki tego samego autora podane są również w porządku alfabetycznym. Liczba umieszczona na końcu wiersza oznacza kolejny numer w spisie chronologicznym afiszów.

ANGLIA I AMERYKA

	Nr
Abbot (G.) — patrz: Dunning (Ph.) i Abbot (G.)	252
Anderson (M.) i *Stallings (L.)*. Rywale. 10.I.1930	273
Bennett (Arnold). Miodowy miesiąc. 9.IV.1913	4
Bennett (Arnold) i *Knoblauch (Edward)*. Trzy pokolenia. 28.XI.1914	33
Bentley (J.). Dorian Gray. 2.VIII.1916	70
Carpenter (Edward C.). Kawaler papa. 15.XI.1930	279
Davis (Irving Kaye). Wszelkie prawa zastrzeżone. 30.V.1935	335
Dean (Basil) — patrz Kennedy (Margaret) i Dean (Basil)	349
Dickens (Karol). Klub Pickwicka. 26.IX.1936	351
Dunning (Ph.) i *Abbot (G.)*. Broadway. 7.VI.1928	252
Galsworthy (John). Lojalność. 3.XII.1925	219
Galsworthy (John). Sprawiedliwość. 22.XI.1913	17
Gay (John). Opera za trzy grosze („The beggars opera"). 4.V.1929	263
Grey (Clifford) i *Newman (Greatrex)*. Jim i Jill. 13.VI.1932	301
Hatton (F.) i *(F.)*. Wielki Don Juan. 15.V.1923	181
Hick (Seymour) i *Duke (Achley)*. Stare wino. 31.XII.1935	344
Hopkins (Artur), patrz: *Watters (Manker George)* i *Hopkins (Artur)*	269
Hopwood (Avery). Jutro pogoda. 31.XII.1924	204
Jerome Jerome (K.). Miss Hobbs. 11.VII.1919	126
Jonson (Ben). Volpone. 20.IV.1930	276
Kaufman (G. S.). Król teatru („The butter and the egg man"). 25.IV1931.	286
Kennedy (Margaret) i *Dean (Basil)*. Tessa („Wierna Nimfa"). 4.VII.1936	349
Knoblauch (Edward), patrz: Bennett (Arnold) i Knoblauch (Edward)	33
Kingsley (Sidney). Ludzie w bieli. 20.VII.1935	338
Landon (Parseval). Naprzeciwko. 8.III.1917	83
Marlowe (Karol). Złoty wiek rycerstwa. 17.VIII.1922	169
Maugham (W. S.). Oto kobieta! 3.X.1931	291
Middleton (George) i *Olivier (Stuart)*. Panna młoda z dachu. 31.XII.1931.	294
Montgomery (G.). Dzień bez kłamstwa. 3.VI.1926	226
Newman (Greatrex), patrz: Grey (Clifford) i Newman (Greatrex)	301
Olivier (Stuart), patrz: Middleton (George) i Olivier (Stuart)	294
Oven (H.), patrz: Vernon (H. M.) i Oven (H.)	243
Shakespeare (William). Burza. 4.IX.1913	13
Shakespeare (William). Hamlet. 2.V.1922	165

	Nr
Shakespeare (William). Juliusz Cezar. 9.I.1914	19
Shakespeare (William). Juliusz Cezar. 21.I.1928 (Wznowienie)	248
Shakespeare (William). Komedia omyłek. 4.IV.1915	42
Shakespeare (William). Koriolan. 16.V.1919	124
Shakespeare (William). Król Henryk IV. 8.XI.1924	201
Shakespeare (William). Król Lear. 5.X.1935	340
Shakespeare (William). Kupiec wenecki. 19.IV.1921	152
Shakespeare (William). Kupiec wenecki. 10.II.1934. (Wznowienie)	318
Shakespeare (William). Miarka za miarkę. 20.X.1933	314
Shakespeare (William). Otello. 23.XII.1925	220
Shakespeare (William). Romeo i Julia. 29.X.1931	292
Shakespeare (William). Sen nocy letniej. 13.X.1923	188
Shakespeare (William). Sen nocy letniej. 3.X.1934. (Wznowienie).	326
Shakespeare (William). Wesołe żonki z Windsoru. 23.IV.1916	63
Shakespeare (William). Wieczór Trzech Króli. 25.II.1918	102
Shakespeare (William). Wieczór Trzech Króli. 21.II.1936. (Wznowienie)	345
Shakespeare (William). Wiele hałasu o nic. 30.XII.1916	79
Shakespeare (William). Wiele hałasu o nic. 12.III.1920. (Wznowienie).	137
Shaw (G. Bernard). Bohater i żołnierz. 5.VIII.1921	156
Shaw (G. B.). Człowiek i nadczłowiek. 24.II.1928	249
Shaw (G. Bernard). Jak kłamał przed jej mężem. 7.IX.1916.	72a
Shaw (G. Bernard). Katarzyna Wielka. 30.VIII.1916	72
Shaw (G. B.). Lekarz na rozdrożu. („The doctor's dilemma"). 5.III.1931.	284
Shaw (G. Bernard). Major Barbara. 30.X.1919	131
Shaw (G. Bernard). Matołek z wysp Nieoczekiwanych. 15.III.1935.	330
Shaw (G. Bernard). Milionerka. 28.V.1936	348
Shaw (G. Bernard). Nad przepaścią. 15.XII.1933	316
Shaw (G. Bernard). Nigdy nie można przewidzieć. 10.VIII.1923	185
Shaw (G. Bernard). Pierwsza sztuka Fanny. 29.III.1919	122
Shaw (G. Bernard). Pygmalion. 10.III.1914. Wznowienia: I., II. i III	22
Shaw (G. Bernard). Pygmalion. 30.III.1932. (Wznowienie IV)	298
Shaw (G. Bernard). Pygmalion. 13.III.1937. (Wznowienie V).	354
Shaw (G. Bernard). Święta Joanna („St. Joan"). 3.XII.1924	202
Shaw (G. Bernard). Wielki kram („The apple cart"). 14.VI.1929	266
Shaw (G. Bernard). Zbyt prawdziwe, aby było dobre. 4.VI.1932	300
Sheldon (E.). Romans. 5.IX.1919.	128
Sherriff (R. C.). Kres wędrówki. 3.XII.1935	342
Stallings (L.), patrz: Anderson (M.) i Stallings (L.)	273
Sutro (Alfred). Dwie cnoty. 29.X.1918	114
Synge (J. M.). Kresowy rycerz-wesołek. 12.XI.1913.	16
Vernon (H. M.) i *Oven (H.).* Mandaryn Wu. 18.VIII.1927	243
Watters (Manker George). Artyści. 10.VIII.1929	269
Wilde (Oskar). Brat marnotrawny. 5.I.1920	135
Wilde (Oskar). Mąż idealny. 21.III.1922.	164
Wilde (Oskar). Wachlarz lady Windermere. 22.V.1920	139

CZECHY.

Langer (Franciszek). Przedmieście („Periferie"). 13.X.1928	256
Haszek (Jarosław). Przygody dzielnego wojaka Szwejka. 12.VII.1930	278

FRANCJA.

Nr

Arène (E.), patrz: *Flers (R. de), Caillavet (G. de)* i *Arène (E.)* ... ... 125, 222 i 337
Athis (Alfred), patrz: Bernard (Tristan) i Athis (Alfred) 37
Bataille (Henryk). Marsz weselny. 13.VII.1915 48
Beaumarchais. Cyrulik Sewilski czyli Daremna przezorność. 25.IX.1918 112
Beaumarchais. Wesele Figara czyli Szalony dzień. 14.X.1922 171
Beaumarchais (Piotr Augustyn Caron de). Wesele Figara. 31.XII.1936 ... 353
Becque (Henryk). Paryżanka. 31.XII.1922 175
Bernard (Tristan). Gość nieznany. 3.VII.1923 183
Bernard (Tristan) i *Athis (Alfred)*. Dwie kaczki („Les deux canards"). 22.I.1915 37
Bernard (Tristan), Mirande (Yves) i *Quinson (Gustaw)*. Prawo pocałunku. 8.VIII.1924 199
Bernstein (Henryk). Bakarat („La Rafale"). 27.VII.1922 168
Bernstein (Henryk). Melodramat. 15.II.1930 274
Bernstein (Henryk). Nadzieja. 5.II.1935 329
Bernstein (Henryk). Napaść. („L'assaut"). 11.XII.1914 34
Bernstein (Henryk). Tajemnica. 19.XI.1918 115
Berr (G.). Beverley. 21.VII.1923 184
Berr (G.) i *Verneuil (L.)*. Panna Flûte. 7.VII.1927 242
Berr (G.), patrz: *Verneuil (L.)* i *Berr (G.)* 227
Bourdet (Edward). Ciężkie czasy. 8.XI.1934 327
Bourdet (Edward). Ostatnia nowość. 30.XI.1928 258
Bourdet (Edward). Ostatnia nowość. 7.V.1936 347
Bourdet (Edward). Słaba płeć („Le sexe faible"). 17.V.1930 277
Caillavet (G. de), patrz: Flers (R. de), Caillavet (G. de) i Arène (E.). Król. 125, 222, 337
Caillavet (G. de), patrz: Flers (R. de), Caillavet (G. de), i Rey (St.). Ładna historia ... ... 26 i 265
Caillavet (G. de), patrz: Flers i Caillavet. Michasia i jej matka ... ... 71 i 240
Caillavet (G. de). patrz: Flers i Caillavet. Miłość czuwa ... ... 155 i 198
Caillavet (G. de), patrz: Flers i Caillavet. Osiołkowi w żłoby dano ... 230
Caillavet (G. de), patrz: Flers i Caillavet. Pan Brotonneau 40
Caillavet (G. de), patrz: Flers i Caillavet. Papa 359
Caillavet (G. de). patrz: Flers i Caillavet. Święty gaj 236
Caillavet (G. de). patrz: Flers i Caillavet. Zielony frak 251
Camille, patrz: Leroux i Camille 30
Capus (Alfred). Urzędniczka. 22.V.1916 65
Chaine (Piotr), patrz: Lorde (Andrzej de) i Chaine (Piotr) 216
Coolus (R.) i *Rivoire (A.)*. Romans ministerialny. 25.XII.1930 282
Coolus (R.), patrz: *Hennequin (A.)* i *Coolus (R.)* 215
Croisset (Franciszek de). Kino i miłość. 11.VIII.1931 290
Croisset (Franciszek), patrz: Flers (Robert de) i Croisset (Franciszek). Powrót. 148
Croisset (Franciszek), patrz: Flers (Robert de) i Croisset (Franciszek). Nowi panowie ... ... 211 i 287
Curel (Fr. de). Ziemia nieludzka. 20.IV.1923 180
Dennery (Adolf), patrz: Dumoir (Filip) i d'Ennery (Adolf) 98

Nr

Deval (Jacques). Rodzina Massoubre („Prière pour les vivants"). 2.IV.1936 346

Duhamel (Jerzy). Związek atletów. 29.X.1920 145

Dumas (Aleksander). Dama kameliowa. 20.II.1926 223

Dumoir (Filip) i d'Ennery (Adolf). Don Cezar de Bazan. 31.XII.1917 ... 98

Farrère (Claude) i *Frondaie (P.).* Człowiek, który zabił. 20.XI.1917 ... 94

Flers (R. de), Caillavet (G. de) i Arêne (E.). Król. 7.VI.1919 125

Flers (R. de), Caillavet (G. de) i Arêne (E.). Król. 16.I.1926 222

Flers (R. de), Caillavet (G. de) i *Arêne (E.).* Król. 25.VI.1935 337

Flers (R. de), Caillavet (G. de) i *Rey (St.).* Ładna historia („La belle aventure"). 16.VI.1914 26

Flers (R. de), Caillavet (G. de) i Rey (St.). Ładna historia. 31.V.1929 265

Flers (R. de) i Caillavet (G. de). Michasia i jej matka. 16.VIII.1916 71

Flers (R. de) i *Caillavet (G. de).* Michasia i jej matka. 31.V.1927 240

Flers (Robert de) i Caillavet (G. de). Miłość czuwa. 14.VII.1921 155

Flers (R. de) i *Caillavet (G. de).* Miłość czuwa. 20.VI.1924 198

Flers (R. de) i Caillavet (G. de). Osiołkowi w żłoby dano. 9.X.1926 ... 230

Flers (R. de) i *Caillavet (G. de).* Pan Brotonneau. 5.III.1915. 40

Flers (R. de) i Caillavet (G. de). Papa. 7.VII.1937 359

Flers (R. de) i *Caillavet (G. de).* Święty gaj. 24.II.1927 236

Flers (R. de) i Caillavet (G. de). Zielony frak. 4.V.1928 251

Flers (Robert de) i Croisset (Franciszek). Nowi panowie („Les nouveaux messieurs"). 22.V.1925 211

Flers (Robert de) i *Croisset (Franciszek).* Nowi panowie („Les nouveaux messieurs"). 7.V.1931 287

Flers (R. de) i *Croisset (G. de).* Powrót. 28.XII.1920 148

Florian. Miłość i loteria. 30.IV.1918. Komedia improwizowana według kanwy Floriana. Układ tekstu Leona Schillera 107

Frondaie (P.), patrz: Farrère (Claude) i Frondaie (P.) 94

Gandera (Feliks). Górą serce! („A tout... coeur"). 27.VI.1922 167

Gavault (Ludwik). Manekin. 13.XI.1916 76

Gignoux (R.) i *Théry (J.).* Niedojrzały owoc. 9.VIII.1925 214

Gleize (Lucjan). Pieniądz. 13.II.1918 101

Guitry (Sasza). Marieta. 23.V.1931 288

Guitry (Sasza). Mój ojciec miał słuszność. 31.XII.1925 221

Guitry (Sasza). Zdobycie twierdzy. 7.VI.1923 182

Hennequin (M.) i *Coolus (R.)* Panienka bez znaczenia 12.VIII.1925 215

Hugo (Wiktor). Ruy Blas. 10.II.1921 150

Lavedan (Henryk). Obowiązek. 1.X.1914 31

Legouvé (E.), patrz Scribe (E.) i Legouvé (E.) 238

Lenormand (H. R.). Samum. 23.III.1923 179

Leroux (Gaston), patrz Wolff (Piotr) i Leroux (Gaston) 12

Leroux i *Camille.* Alzacja. 28.VIII.1914 30

Letraz (Jan de). Szczęście na poddaszu. 9.VII.1934 324

Lorde (Andrzej de) i *Chaine (Piotr).* Proboszcz wśród bogaczy. 5.IX.1925 216

Maeterlinck (Maurycy). Niebieski ptak. 31.XII.1915 57

Mirande (Yves), patrz: Bernard (Tristan), Mirande (Yves) i Quinson (Gustaw) 199

Molier. Chory z urojenia. 13.X.1921 159

Molier. Grzegorz Dandin. 29.VII.1913 11

	Nr
Molier Lekarz mimo woli. 29.VII.1913	11
Molier. Mieszczanin szlachcicem. 15.VI.1920	140
Molier. Pan de Pourceaugnac. 28.V.1918	109
Molier. Skąpiec. 29.I.1918	100
Molier. Świętoszek. 14.V.1925	210
Musset (Alfred de). Kaprysy Marianny. 14.V.1918	103
Musset (Alfred de). Świecznik. 10.V.1917	88
Népoty (Lucjan). Dzieci. 24.X.1913	15
Pagnol (Marceli). Mariusz. 21.III.1933	308
Pagnol (Marceli). Pan Topaz. 22.X.1929	270
Passeur (Steve). Kobieta, która kupiła męża. 20.I.1933	306
Picard (André). Fałszywy krok. 27.VII.1915	49
Prévot (M.). Guwernantki. („Les anges gardiens"). 7.VII.1914	27
Quinson (Gustaw), patrz: Bernard (T.), Mirande (Y.) i Quinson (Gustaw)	199
Rivoire (André). Król Dagobert. 8.V.1926	225
Rivoire (André), patrz: Coolus (R.) i Rivoire (A.)	282
Rolland (Romain). Gra miłości i śmierci. 30.X.1930	280
Rolland (Romain). Danton. 26.IX.1924	200
Rostand (Edmund). Cyrano de Bergerac. 5.IV.1924	196
Rostand (Edmund). Cyrano de Bergerac (wznowienie). 7.X.1922	302
Rostand (Edmund). Romantyczni. 15.VII.1920	141
Sardou (Wiktoryn). Madame Sans - Gêne. 23.X.1925	218
Sardou (Wiktoryn). Nasi najserdeczniejsi. 13.XI.1920	146
Sardou (Wiktoryn). Thermidor. 13.VI.1918	110
Savoir (Alfred). Banco! 29.XII.1922	174
Savoir (Alfred). Katarzyna („La petite Catherine"). 24.I.1931	283
Savoir (Alfred). Wielka księżna i chłopiec hotelowy. 1.VII.1925	212
Scribe (E.) i *Legouvé (E.).* Adrianna Lecouvreur. 13.IV.1927	238
Théry (J.), patrz: Gignoux (R.) i Théry (J.).	214
Trarieux (Gabriel). Eskapada. 5.X.1923	187
Verneuil (Ludwik). Fotel 47-my. 24.VII.1925	213
Verneuil (L.) i *Berr (G.).* Azaïs. 10.VII.1926	227
Verneuil (L.), patrz: Berr (G.) i Verneuil (L.)	242
Wolff (Piotr) i *Leroux (Gaston).* Panny („Les lys"). 14.VIII.1913	12
Zimmer (Bernard), patrz Arystofanes „Ptaki"	310

GRECJA STAROŻYTNA.

Arystofanes. Chmury. 25.VI.1915	46
Arystofanes. Gromiwoja („Lisistrata"). 28.VI.1913	9
Arystofanes. Ptaki. Według Arystofanesa nap. *Bernard Zimmer.* Transkrypcja *J. Tuwima.* 9.V.1933	310

HISZPANIA.

Calderon, patrz: *Słowacki.* Książę Niezłomny. 13.IX.1918	111

HOLANDIA.

	Nr
Heijermanns (Herman). Nadzieja. 10.IX.1926	229

NIEMCY I AUSTRIA.

Bahr (Herman). Gwiazda. 12.XII.1913	18
Bahr (Herman). Mistrz. 11.I.1919	118
Baum (Vicki). Ludzie w hotelu. 3.VII.1931	289
Benatzky (Ralf). Rozkoszna dziewczyna. 19.VII.1934	325
Bruckner (Ferdynand). Elżbieta królowa Anglii. 5.XII.1931	293
Eufeld (Fr.). patrz: Schöntan (Fr.) i Eufeld (Fr.)	203
Goetz (Kurt). Hokus - pokus. 29.VII.1928	253
Heinrichs (August). Awantura o Jolantę. 15.VI.1934	323
Kaiser (Jerzy). Od poranka do północy. 21.II.1924	194
Kaiser (Jerzy). Romans kryminalny. 7.III.1925	207
Maar (Frank). Porucznik Przecinek. 25.VII.1933	312
Schiller (Fryderyk). Dziewica Orleańska. 26.X.1916	75
Schnitzler (Artur). Anatol. 17.VII.1913	10
Schnitzler (Artur). Komedia słów. 4.VI.1916	66
Schöntan (Fr.) i Eufeld (Fr.). Odrodzenie. 27.XII.1924	203
Strauss (Johann). Nietoperz. 16.XI.1932	303

ROSJA.

Andrejew (Leonid). Ten, którego biją po twarzy. 4.II.1922	163
Czechow (Antoni). Wiśniowy sad. 27.IV.1937	355
Dostojewski (Teodor). Zbrodnia i kara. 28.III.1934	321
Gogol (Mikołaj). Rewizor. 28.XI.1929	271
Jewreinow (Mikołaj). Okręt sprawiedliwych. 18.IV.1925	209
Jewreinow (M.). To, co najważniejsze. 1.II.1923	177
Katajew (W.). Defraudanci. 12.II.1932	296
Mereżkowski (Dymitr). Paweł I. 5.XI.1915	55
Mereżkowski (Dymitr). Car Paweł I. 10.XII.1926	232
Najdienow (S.). Dzieci Waniuszyna. 22.VI.1917	92
Szczegolew (P.), patrz: Tołstoj (A.) i Szczegolew (P.)	307
Tołstoj (A.) i Szczegolew (P.). Azef. 24.II.1933	307
Tołstoj (Leon hr.). Żywy trup. 19.IX.1916	73
Tołstoj (Leon hr.). Żywy trup. 8.III.1924 (wznowienie)	195
Urwancow (Leon). Wiera Mircewa. 9.XI.1923	189

SKANDYNAWIA.

Ibsen (Henryk). Peer Gynt. 6.VI.1917	91
Ibsen (Henryk). Rosmersholm. 4.XII.1920	147
Ibsen (Henryk). Wróg ludu. 29.IV.1913	5
Nansen (Piotr). Idylla małżeńska. 1.X.1919	129

WĘGRY.

	Nr
Bus-Fekete (Władysław). Dziewczęta i oni („Z miłości niedostatecznie"). 17.VII.1936	350
Bus-Fekete (Władysław). Urodziny. 23.VIII.1935	339
Garrick (Sidney). Kobieta, która zabiła. 23.XII.1921	162
Hajo (Aleksander). Starzy i młodzi. 15.I.1918	99
Lengyel (Melchior). Płomienna noc. 6.VIII.1926	228
Lengyel (Melchior). Tajfun. 25.VIII.1921	157
Molnar (Franciszek). Czerwony młyn. 28.V.1924	197
Molnar (Franciszek). Diabeł. 12.IX.1922	170
Timar (Jan Michał). Legenda o garbusku. 6.IX.1923	186

WŁOCHY.

Benelli (Sem). Uczta szyderców („La cena delle beffe"). 12.I.1924	192
Chiarelli (L.). Twarz i maska. 21.XI.1919.	132
Goldoni (Carlo). Mirandolina („La Locandiera"). 8.III.1919	121
Goldoni (Carlo). Sługa dwóch panów. 27.I.1927	235
Lopez (Sabatino). Trzeci.... 16.VI.1916	67
Niccodemi (Dario). Czaple pióro („L'Aigrette"). 9.II.1915	38
Niccodemi (Dario). Świt, dzień i noc. 1.I.1930	272
Niccodemi (Dario). Wet za wet. 19.IV.1918	106
Pirandello (Ludwik). Człowiek, zwierzę i cnota („L'uomo. la bestia e la virtù"). 31.XII.1923	191
Pirandello (Ludwik). Żywa maska („Henryk IV"). 24.IX.1925	217

PRZEDSTAWIENIA TEATRU POLSKIEGO

NA RYNKU STAREGO MIASTA W WARSZAWIE

27. VI. 1927 29, VI. 1927	Fragmenty „Kordiana" i „Księdza Marka"

(Przedstawienia z okazji uroczystości sprowadzenia zwłok Juliusza Słowackiego do Polski).

20. VII. 1929 21. VII. 1929 23. VII. 1929	„Cud mniemany czyli Krakowiacy i Górale" *W. Bogusławskiego.*

(Przedstawienia z powodu setnej rocznicy zgonu Wojciecha Bogusławskiego).

PRZEDSTAWIENIA SZKOLNE

NAZAJUTRZ po odzyskaniu niepodległości, sprawą stałych widowisk szkolnych zajęła się „Rada Opieki Moralnej nad Młodzieżą", zorganizowana przy Zarządzie miasta Warszawy. Na czele tej Rady stanął jako jej prezes, mecenas Józef Śliwowski, znany literat i działacz społeczny, który usiłował nadać przedstawieniom szkolnym charakter akcji programowej. Z ramienia Rady Opieki Moralnej ustalał on z dyrekcjami teatrów repertuar, zakupywał widowiska za sumy ryczałtowe a cenę i podział biletów regulował z kierownikami szkół. Młodzież otrzymała możność wyboru miejsc, a ceny kalkulowano tak, ażeby Rada Opieki Moralnej, korzystająca z niewielkiej subwencji, nie była narażona na deficyty. Widowiska dawano w soboty i w przeddzień świąt, w godzinach popołudniowych i poprzedzano je krótkimi prelekcjami, wygłaszanymi przez J. Śliwowskiego lub przez zaproszonych prelegentów.

Organizacja ta trwała przez lat piętnaście. W sezonie 1934/35 Arnold Szyfman, dyrektor teatrów Towarzystwa Krzewienia Kultury Teatralnej zdołał zorganizować (po raz pierwszy w Polsce) stały *abonament szkolny*. Polegał on na tym, że uczeń, który nabywał bez przymusu abonament, otrzymywał dwie książeczki z kuponami: jedną do Teatru Polskiego, drugą do Teatru Narodowego z pięciu kuponami do każdego z tych teatrów. Bilety dawały prawo wejścia na 10 różnych sztuk. Cena obu książeczek (10 biletów) została ustalona na 10 zł. wraz z opłatą za szatnię. Należność za abonamenty każda szkoła wpłacała Dyrekcji Teatrów w kilku ratach w ciągu roku szkolnego. Począwszy od sezonu 1936/1937 cena książeczki abonamentowej została obniżona do 9 złotych. Każda książeczka zawiera kilka kategoryj biletów: część do pierwszych rzędów krzeseł, część — do dalszych rzędów, część na balkonie pierwszego piętra i część na balkonie drugiego piętra.

Przedstawienia poprzedzano krótkimi 5 — 10 minutowymi prelekcjami, w których prelegenci-poloniści zapoznawali młodzież z epoką sztuki, jej autorem oraz myślą przewodnią utworu. Narzekano jednak często, „iż prelekcje te są zbędne, nużą młodzież, niecierpliwie oczekującą na podniesienie kurtyny i przedwcześnie ją wprowadzają w treść, a niekiedy i zakończenie sztuki". Skutkiem tych głosów, Kuratorium zniosło od sezonu 1937/38 prelekcje przed widowiskami, zalecając, aby nauczyciele w szkole omawiali z młodzieżą sztuki, które będą dla niej wystawione.

Zgłoszenia po książeczki abonamentowe były tak liczne, że nie wszystkie dało się zaspokoić. Dążąc do objęcia akcją teatru szkolnego jak największej liczby młodzieży szkolnej, Kuratorium zorganizowało przedstawienia pozaabonamentowe dla tej młodzieży, która nie zdołała wykupić abonamentów. Przedstawienia te organizowane są po bardzo niskich cenach. Kuratorium otrzymuje na każde przedstawienie abonamentowe 100 biletów bezpłatnych a na każde przedstawienie pozaabonamentowe 200 biletów bezpłatnych dla

uczniów niezamoznych oraz dla nauczycieli, pod których opieką młodzież uczęszcza do teatrów. W porozumieniu i przy pomocy Kuratorium, Dyrekcja Teatrów wydaje specjalne programy przedstawień; zawierają one oprócz afisza życiorys autora i krótką charakterystykę utworu.

W celu udoskonalenia organizacji szkolnych przedstawień, Kuratorium powołało do życia w sezonie 1936/37 „Komisję do spraw teatru szkolnego", złożoną z siedmiu osób (dyrektorów i nauczycieli) pod przewodnictwem Naczelnika Wydziału w Kuratorium, p. Ignacego Góreckiego.

W sezonie 1934/35 odbyło się pod egidą T. K. K. T. 64 abonamentowych i pozaabonamentowych przedstawień szkolnych, na których było obecnych 46.219 widzów; w sezonie następnym (1935/36) było już przedstawień 91, zaś widzów 87.987. Na sezon 1936/37 otrzymano zgłoszeń abonamentowych około 10.000. ale (ze względów technicznych) zdołano uwzględnić tylko sześć tysięcy. Z początkiem sezonu 1937/38 Kuratorium otrzymało od dyrekcyj szkolnych zgłoszenia na 13.006 abonamentów, a mianowicie: 7.168 dla młodzieży gimnazjalnej i 5.838 dla młodzieży licealnej. Zgłoszenia te uwzględniono całkowicie. Świadczy to o niezmiernie szybkim rozwoju akcji teatru szkolnego. Dziennik Urzędowy Kuratorium (Rok VII. Nr. 10 z dn. 5.XII.1936 r.) przytacza opinię jednej ze szkół, która w taki sposób określa wpływ teatru na młodzież: „Młodzież tutejsza polubiła bardzo teatr, zżyła się z nim naprawdę, przyzwyczaiła się do atmosfery teatralnej, tęskniła do każdego przedstawienia, a każde było dla niej godziną świąteczną w życiu szkoły. Wielu chłopców zeznało, że teatr po raz pierwszy w życiu pociągnął ich tak silnie, iż zapomnieli o kinoteatrze".

Organizacja widowisk jest łączna, obejmuje bowiem dzisiaj nie tylko Teatr Narodowy i Teatr Polski, ale nawet Teatr Letni i Teatr Powszechny. Udział Teatru Polskiego w tej organizacji odtwarza następujący wykaz przedstawień szkolnych:

SEZON 1934/1935

„Sen nocy letniej"	7 przedstawień	— osób	4.264
„Dziady"	8 „	— „	5.679
„Odprawa posłów greckich"	4 przedstawienia	— „	3.422
„Judasz z Kariothu	4 „	— „	3.417
	23 przedstawienia	— osób	16.782

SEZON 1935/36

„Król Lear"	5 przedstawień	— osób	5.045
„Kordian"	6 „	— „	6.094
„Dom otwarty"	10 „	— „	9.593
„Wyzwolenie"	5 „	— „	5.044
„Wieczór Trzech Króli"	6 „	— „	6.035
„Damy i Huzary"	6 „	— „	6.000
	38 przedstawień	— osób	37.811

SEZON 1936/1937

„Klub Pickwicka"	10 przedstawień	— osób	10.391
„Sułkowski"	6 „	— „	6.212
„Wesele Figara"	6 „	— „	6.235
„Pygmalion"	6 „	— „	6.240
„Damy i Huzary"	6 „	— „	6.147
	34 przedstawień	— osób	35.225

Razem w ciągu trzech sezonów dano w Teatrze Polskim 95 przedstawień szkolnych, na które przybyło 89.818 uczniów i uczennic.

ZESTAWIENIE REPERTUAROWE

I. OGÓLNA ILOŚĆ WYSTAWIONYCH UTWORÓW

W przeciągu dwudziestu pięciu lat (od 29.I.1913 do d. 31.I.1938) Teatr Polski wystawił ogółem 347 utworów (361 premier, w czym 3 widowiska zbiorowe i 8 fragmentów).

Utworów oryginalnych wystawiono	143
Utworów tłumaczonych	204

Utworów tłumaczonych dostarczyły:

Anglia i Ameryka	61
Czechy	2
Francja	86
Grecja starożytna	3
Hiszpania	1
Holandia	1
Niemcy	15
Rosja	13
Skandynawia	4
Węgry	8
Włochy	10

II. OGÓLNA ILOŚĆ PRZEDSTAWIEŃ W TEATRZE POLSKIM W CIĄGU DWUDZIESTOPIĘCIOLECIA

W ciągu lat dwudziestu pięciu, od 29 stycznia 1913 r. do dn. 31 stycznia 1938 r. odbyło się w Teatrze Polskim razem 9.668 przedstawień

W tym: utworów oryginalnych ... ... 3.112 przedstawień

„ obcych ... ... 6.556 „

III. UTWORY; KTÓRE ZYSKAŁY NAJWIĘKSZĄ ILOŚĆ PRZEDSTAWIEŃ W CIĄGU DWUDZIESTOPIĘCIOLECIA

	grane razy
Pygmalion. *G. Bernarda Shaw'a*	179
Wesele Figara. *Beaumarchais*	120
Dziady. *Adama Mickiewicza*	117
Jim i Jill. *Clifforda Grey'a* i *Greatrexa Newman'a*	111
Car Paweł I. *Dymitra Mereżkowskiego*	108
Jadzia wdowa. *Ryszarda Ruszkowskiego i J. Tuwima*	108
Artyści. *Georges Manker Watters'a* i *Artura Hopkins'a*	105
Gałązka rozmarynu. *Zygmunta Nowakowskiego*	99
Klub Pickwicka. *Karola Dickensa*	96
Sen nocy letniej. *Williama Shakespeare'a*	95
Cyrano de Bergerac. *Edmunda Rostanda*	94
Król. *R. de Flersa, G. de Caillaveta* i *E. Arène*	94
Fräulein Doktor. *Jerzego Tepy*	88
Juliusz Cezar. *Williama Shakespeare'a*	87
Kupiec Wenecki. *Williama Shakespeare'a*	81
Kordian. *Juliusza Słowackiego* ...	80
Rozkosz na dziewczyna. *Ralfa Benatzky'ego*	80
Przygody dzielnego wojaka Szwejka. *Jarosława Haszka*	79
Tessa. *M. Kennedy* i *B. Dean* ... ... (przeniesiona z teatru Nowego, gdzie grana była 102 razy).	78
Broadway. *Ph. Dunning'a* i *G. Abbot'a*	77
Dzień bez kłamstwa. *G. Montgoméry'ego* ... ... (nadto w Teatrze Małym grane 3 razy).	76
Dzieje grzechu. *Stefana Żeromskiego*	75
Ten, którego biją po twarzy. *Leonida Andrejewa*	69
Madame Sans-Gêne. *Wiktoryna Sardou*	68
Nietoperz. *Johanna Straussa* ...	67
Nowi panowie. *R. de Flersa* i *G. de Caillaveta* ... ... (nadto w Teatrze Małym grano 23 razy).	66
Judasz z Kariothu. *Karola Huberta Rostworowskiego* ... ... (nadto w Teatrze Narodowym grane 6 razy).	65
Żywy trup. *Leona Tołstoja*	64
Ostatnia nowość. *Edwarda Bourdeta*	63
Wesele Fonsia. *R. Ruszkowskiego*	63
Pan Topaz. *Marcelego Pagnola* ...	62
Dwaj panowie B. *Mariana Hemara*	58
To, co najważniejsze. *M. Jewreinowa*	58
Wyzwolenie. *Stanisława Wyspiańskiego*	57
Kajus Cezar Kaligula. *Karola Huberta Rostworowskiego*	56
Krakowiacy i Górale czyli Zabobon. *Jana Nepomucena Kamińskiego*	56
Wiele hałasu o nic. *Williama Shakespeare'a*	56
Miss Hobbs. *Jerome K. Jerome'a*	55
Ładna historia. *R. de Flersa, G. de Caillaveta* i *St. Reya* ... ... (nadto w Teatrze Małym grano 105 razy).	54
Marieta. *Saszy Guitry'ego*	54
Powrót. *R. de Flersa* i *Fr. de Croisseta*	54
Damy i huzary *Aleksandra Fredry (ojca)*	53
Nie-boska komedia. *Zygmunta Krasińskiego*	53

	grane razy
Wieczór Trzech Króli. *Williama Shakespeare'a*	53
Dama Kameliowa. *Aleksandra Dumasa (syna)*	51
Elżbieta, królowa Anglii. *Ferdynanda Brucknera*	50
Kobieta, która zabiła. *Sidney'a Garricka*	50
Wielki kram. *G. Bernarda Shaw'a*	50
Hamlet. *Williama Shakespeare'a*	49
Kawaler-papa. *Edwarda Childs Carpentera*	49
Noc listopadowa. *Stanisława Wyspiańskiego*	49
Irydion. *Zygmunta Krasińskiego*	48
Mariusz. *Marcelego Pagnola*	48
Miłość czuwa. *R. de Flersa i G. de Caillaveta*	47
Sułkowski. *Stefana Żeromskiego*	47
Alzacja. *Leroux i Camille'a*	46
Romeo i Julia. *Williama Shakespeare'a*	46

IV. AUTORZY, KTÓRYCH UTWORY ZAJĘŁY NAJWIĘKSZĄ ILOŚĆ PRZEDSTAWIEŃ W CIĄGU DWUDZIESTOPIĘCIOLECIA

	Ilość przedstawień
William Shakespeare	652
G. Bernard Shaw	569
R. de Flers i G. de Caillavet	365
Juliusz Słowacki	181
Ryszard Ruszkowski	171
Karol Hubert Rostworowski	164
Stanisław Wyspiański	152
Beamumarchais	148
Stefan Żeromski	146
Aleksander Fredro (ojciec)	130
Molier	129
Henryk Bernstein	128
Edward Bourdet	126
Adolf Nowaczyński	126
Wiktoryn Sardou	122
R. de Flers i F. de Croisset	120
Adam Mickiewicz	117
Clifford Grey i Greatrex Newman	111
Marceli Pagnol	110
Dymitr Merežkowski	108
Edmund Rostand	107
George Manker Watters i Artur Hopkins	105
Michał Bałucki	104
Zygmunt Krasiński	101
Zygmunt Nowakowski	99

WYSTĘPY ZESPOŁÓW CUDZOZIEMSKICH

W TEATRZE POLSKIM

1. Występy zespołu francuskiego pani *M. T. Pierat,*
   artystki Komedii Francuskiej: 15.XII.1930 r., 16.XII.1930 r. i 17.XII.1930 r.

2. Występy zespołu angielskiego *„The English Players":*
   d. 25.IV.1932 r. w Teatrze Polskim; d. 3.V.1932 r. w Teatrze Małym.

3. Występy zespołu wiedeńskiego Teatru *Josephstadt:*
   d. 11.III.1935 r., d. 12.III.1935 r., d. 13.III.1935 r. i d. 14.III.1935 r.

4. Występy *Komedii Francuskiej:*
   d. 5 i 6.III.1936 r.

5. Występy zespołu wiedeńskiego Teatru *Josephstadt:*
   d. 14.IV.1936 r., 15.IV.1936 r., 16.IV.1936 r., 17.IV.1936 r., 18.IV.1936 r., 19.IV.1936.r. (po południu) i 19.IV.1936 r. (wieczorem).

6. Występy zespołu wiedeńskiego Teatru *„Volkstheater":*
   d. 23.IV.1937 r., 24.IV.1937 r., 25.IV.1937 r. i 26.IV.1937 r.

ZESPÓŁ TEATRU POLSKIEGO

W DNIU 29 STYCZNIA 1913 ROKU

Artystki:

1. *BRONISZÓWNA SEWERYNA*
2. *CZARNECKA HELENA*
3. *DUNINÓWNA LAURA*
4. *ELSNERÓWNA JULIA*
5. *JANECKA JANINA*
6. *KRYSIŃSKA-WĘGRZYNOWA FAUSTYNA*
7. *ŁOMSKA ANNA*
8. *KOPCZEWSKA ZOFIA*
9. *PRZYBYŁKO-POTOCKA MARIA*
10. *SŁUBICKA STANISŁAWA*
11. *TATARKIEWICZÓWNA WANDA*
12. *WINIARSKA JÓZEFA*
13. *WIŚNIAROWSKA NUNA*
14. *WYSOCKA STANISŁAWA*
15. *ZARZYCKA JANINA*

Artyści:

1. *BRYLIŃSKI STANISŁAW*
2. *DĘBOWICZ JAN*
3. *DYBIZBAŃSKI LUDWIK*
4. *GUTNER JAN*
5. *GRABOWSKI WŁADYSŁAW*
6. *JARNIŃSKI STANISŁAW*
7. *LENCZEWSKI WŁADYSŁAW*
8. *LESZCZYŃSKI JERZY*
9. *NOWAKOWSKI WACŁAW*
10. *SOSNOWSKI JÓZEF*
11. *JUNOSZA-STĘPOWSKI KAZIMIERZ*
12. *SZOBERT MICHAŁ*
13. *WĘGRZYN MAKSYMILIAN*
14. *WĘGRZYN JÓZEF*
15. *WEYCHERT EDMUND*
16. *ZIELIŃSKI JÓZEF*
17. *ZELWEROWICZ ALEKSANDER*

Artyści malarze:

DRABIK WINCENTY
FRYCZ KAROL

Sekretarz artystyczny

OLECHOWSKI GUSTAW

Kierownik muzyczny:

OPIEŃSKI HENRYK

Suflerzy:

FILIPOWICZ HENRYK
MONASTERSKI STANISŁAW

Inspicjent:

ZAWROCKI KAROL

Administrator Teatru:

FRANCKI KLEMENS

ZESPÓŁ TEATRU POLSKIEGO I MAŁEGO

W DNIU 31 STYCZNIA 1938 ROKU

Artystki:

1. *ANDRYCZÓWNA NINA*
2. *BOROWSKA IRENA*
3. *BUCZYŃSKA HELENA*
4. *GRABOWSKA ZOFIA*
5. *HALSKA ALINA*
6. *HAŁACIŃSKA HELENA*
7. *KARPOWICZÓWNA MARIA*
8. *KURYLUK JADWIGA*
9. *MAŁYNICZ ZOFIA*
10. *MODZELEWSKA MARIA*
11. *MUNCLINGROWA JANINA*
12. *NAKONIECZNA ZOFIA*
13. *NICZEWSKA JANINA*
14. *PARYSIEWICZ HANNA*
15. *PRZYBYŁKO-POTOCKA MARIA*
16. *ROMANÓWNA JANINA*
17. *SŁUBICKA STANISŁAWA*
18. *STĘPNIÓWNA STANISŁAWA*
19. *TATARKIEWICZ-WOSKOWSKA ZOFIA*
20. *WILCZÓWNA JANINA*
21. *WYSOCKA LIDIA*
22. *ZARĘBIŃSKA MARIA*
23. *ŻABCZYŃSKA MARIA*

Artyści:

1. *BOGUSIŃSKI ALEKSANDER*
2. *BUCZYŃSKI ALEKSANDER*
3. *BUSZYŃSKI GUSTAW*
4. *BUTKIEWICZ SATURNIN*
5. *CHMIELEWSKI TADEUSZ*
6. *CHODECKI JERZY*
7. *DEREŃ ROMAN*
8. *DORWSKI KAROL*
9. *GROLICKI STANISŁAW*
10. *KACZMARSKI WŁADYSŁAW*
11. *KAŃSKI TADEUSZ*
12. *KONDRAT JÓZEF*
13. *KRECZMAR JAN*
14. *KRZEWIŃSKI JULIAN*
15. *KURNAKOWICZ JAN*
16. *MAŁKOWSKI HENRYK*
17. *MASZYŃSKI MARIUSZ*
18. *MICHALAK STEFAN*
19. *MYSZKIEWICZ MIECZYSŁAW*
20. *PICHELSKI JERZY*
21. *ROLAND JERZY*
22. *SAMBORSKI BOGUSŁAW*
23. *STĘPOWSKI-JUNOSZA KAZIMIERZ*
24. *WĘGIERKO ALEKSANDER*
25. *WIERCIŃSKI EDMUND*
26. *WILAMOWSKI KAZIMIERZ.*
27. *WOSKOWSKI JERZY*
28. *WOSZCZEROWICZ JACEK*
29. *ZAJĄCZKOWSKI MARIAN*
30. *ZIEJEWSKI JANUSZ*
31. *ZIEMBIŃSKI ZBIGNIEW*
32. *ŻELEŃSKI STANISŁAW*

Artyści malarze:

ŚLIWIŃSKI STANISŁAW
WĘGIERKOWA ZOFIA

Kierownik literacki:

GORCZYŃSKI BOLESŁAW

Suflerzy:

ZIELIŃSKA ANTONINA
FILIPOWICZ HENRYK
ROTECKI MIECZYSŁAW

Inspicjenci:

KUBALSKI HENRYK
NOWAKOWSKI WACŁAW
WOJCIECHOWSKI KAROL

Inspektor muzyczny:

KRAKOWSKA DANIELA

Administracja:

ROSTKOWSKI BRONISŁAW,
Administrator

BAUMBERG EDWARD,
Naczelnik kancelarii

SZYMAŃSKI EDMUND
Sekretarz Teatru Polskiego

KALINOWSKI JULIUSZ
Sekretarz Teatru Małego

WYDAWNICTWA TEATRU POLSKIEGO

1) *Gustaw Olechowski.* IRYDION. 1913. (broszura).

2) PAMIĘTNIK TEATRU POLSKIEGO. Rok I. Warszawa. 1914. Nakład Dyrekcji „Teatru Polskiego". Skład główny w księgarni Gebethnera i Wolffa. Str. 47, in 12⁰.

3) TEATR. Wydawnictwo Teatru Polskiego w Warszawie pod kierunkiem Dra Arnolda Szyfmana. 1918 — 19. (5 zeszytów).
TEATR. Wydawnictwo Teatru Polskiego w Warszawie pod kierunkiem Dra Arnolda Szyfmana. 1919 (4 zeszyty).
TEATR. Wydawnictwo Teatru Polskiego w Warszawie. 1928 — 1929 (10 zeszytów). Redakcja Józefa Relidzyńskiego.
TEATR. Wydawnictwo Teatru Polskiego i Małego. 1929 — 1930 (10 zeszytów). Redakcja Józefa Relidzyńskiego.
TEATR. Wydawnictwo Teatru Polskiego i Małego. 1930 — 1931 (10 zeszytów). Redakcja Józefa Relidzyńskiego.

4) TEATR POLSKI W WARSZAWIE 1913—1923. (Księga pamiątkowa dziesięciolecia Teatru, ilustrowana). Warszawa 1923. Tow. Wydawnicze „Ignis" (praca zbiorowa napisana przez: Arnolda Szyfmana, T. Żeleńskiego (Boy'a), L. S. Schillera, Henryka Opieńskiego i Władysława Zawistowskiego. Str. 198, in folio (od strony 189 do 197 „Teatr Polski" („Théâtre polonais") 1913 — 1923 (Résumé du texte complet).

5) FESTIWAL TEATRU POLSKIEGO W WARSZAWIE dla uczczenia twórcy sceny narodowej Wojciecha Bogusławskiego (1760 — 1829) 27 czerwca — 28 lipca 1929 r. (Opracował *Jan Lorentowicz*). Warszawa. 1929. str. 40, in 12⁰. (Tej samej broszury wyszły przekłady na języki: francuski, niemiecki, angielski i czeski).

6) *Dr Arnold Szyfman.* FUZJA CZY TRANSFUZJA? Uwagi na marginesie projektu połączenia Warszawskich Teatrów Miejskich z Teatrami Polskim i Małym. Warszawa, 1931. Nakł. autora. Skład główny w księgarni F. Hoesicka, str. 35, w 8-ce.

PRZEDSIĘWZIĘCIA TEATRALNE ZWIĄZANE Z TEATREM POLSKIM

TOURNÉE ZESPOŁU TEATRU POLSKIEGO PO MIASTACH KRESOWYCH I ROSYJSKICH

OD 11 PAŹDZIERNIKA DO KOŃCA LISTOPADA 1912 R.

(PRZED OTWARCIEM TEATRU)

Zespół dał przedstawienia: w Mińsku, Kijowie, Żytomierzu, Petersburgu. Odegrano następujące utwory oryginalne:

Wesele — *S. Wyspiańskiego.*

Zemsta — *A. Fredry.*

Głupi Jakub — *T. Rittnera.*

Gody życia — *S. Przybyszewskiego.*

Cyganeria Warszawska — *A. Nowaczyńskiego.*

Wyzwanie — *B. Gorczyńskiego.*

Straceńcy — *T. Konczyńskiego.*

W gołębniku — *J. Nikorowicza.*

To samo — *L. Staffa.*

Aktorki — *S. Krzywoszewskiego.*

(Całe to sześciotygodniowe tournée artystyczne (pod kierunkiem reżyserskim J. Sosnowskiego, M. Węgrzyna i A. Zelwerowicza) święciło niebywałe tryumfy w wymienionych wyżej miastach. Zwłaszcza przedstawienie „Wesela" witano manifestacyjnie. Podano je w następującej, świetnej obsadzie: Panna młoda - M. Przybyłko, Pan młody - J. Leszczyński, Gospodarz - Szobert, Radczyni - Krysińska, Dziennikarz - Sosnowski, Czepiec - Zelwerowicz, Poeta - Weychart, Stańczyk - Junosza, Radula - Duninówna, Zosia - Dulębianka, Rycerz czarny - M. Węgrzyn, Jasiek - J. Węgrzyn, Gospodyni - Mielnicka, Isia - Janecka, Marysia - Zarzycka, Nos - Grabowski itd.

TEATR POLSKI W MOSKWIE

W GMACHU „TEATRU KAMERALNEGO" 1916 R.

POD KIERUNKIEM ARTYSTYCZNYM DYR. A. SZYFMANA

Bałucki (Michał). KLUB KAWALERÓW. Reżyserował M. Tarasiewicz. Dekoracje Wincentego Drabika.
Obsada: Mirska - H. Szymańska, Marynia - H. Rawicz, Jadwiga Ochotnicka - H. Larys-Pawińska, Pelagia Dziurdziulińska - I. Horwat, Sobieniowski - St. Jaracz, Wygodnicki - J. Szymański, Piorunowicz - W. Brydziński, Nieśmiałowski - J. Osterwa, Motyliński - Wł. Lenczewski, Władysław Topolnicki - E. Chaberski, Mina - I. Glinczanka, Antoś - R. Peter, Ignacy - T. Lechowski, Kelner - T. Krotke.

Fredro (A.). ZEMSTA. Reżyserował A. Szyfman. Dekoracje projektował i wykonał we własnej pracowni Teatru Polskiego Wincenty Drabik.
Obsada: Cześnik - J. Szymański, Klara - Z. Kopczewska, Rejent - St. Jaracz, Wacław - Wł. Lenczewski, Podstolina - J. Elsnerówna-Pęska, Papkin - A. Fertner, Dyndalski - J. Zieliński, Śmigalski - J. Strachocki, Perełka - T. Lechowski, Murarz I. - J. Cornobis, Murarz II. - Z. Snaj.

Perzyński (Włodzimierz). LEKKOMYŚLNA SIOSTRA. Reżyserował J. Osterwa. Dekoracje Wincentego Drabika.
Obsada: Henryk Topolski - St. Jaracz, Helena - J. Elsner-Pęska, Janek Topolski - J. Osterwa, Władysław - J. Szymański, Maria - M. Mirska, Ada - H. Wielhorska, Olszewski - Wł. Lenczewski, Lokaj - St. Wybranowski.

Słowacki (Juliusz). FANTAZY. Reżyserował A. Szyfman. Dekoracje i kostiumy podług szkiców prof. Ign. Pieńkowskiego. Dekoracje wykonał Wincenty Drabik.
Obsada: Hrabia Respekt - W. Lenczewski, Hrabina Respektowa - H. Szymańska, Diana - W. Osterwina, Stella - H. Kacicka, Hrabia Fantazy - J. Osterwa, Rzecznicki - St. Jaracz, Hrabina Idalia - H. Starska, Ksiądz Loga - J. Zieliński, Waldemar Hawryłowicz - J. Szymański, Jan - W. Bryliński, Kajetan - J. Strachocki, Helenka - H. Pomorska, Lokaj hr. Idalii - Z. Snaj, Lokaj hr. Respektów - R. Peter.

Słowacki (Juliusz). LILLA WENEDA. Reżyserował A. Szyfman. Dekoracje i kostiumy projektował Kaz. Stabrowski. Dekoracje malował W. Surochtin. Muzyka kompozycji A. Dołżyckiego.
Obsada: Lech - St. Jaracz, Gwinona - M. Mirska, Lechoń - E. Chaberski, Krak - H. Rawiczówna, Arfon - J. Staszewska, Derwid - M. Tarasiewicz, Lilla Weneda - H. Kacicka, Roza Weneda - I. Chorwat, Polelum - S. Czapelski, Lelum - A. Kroński, Sygoń - J. Cornobis, Gryf - S. Bryliński, Święty Gwalbert - J. Zieliński, Ślaz - J. Osterwa, Dziewica I. - H. Ka-

cicka, Dziewica II. - I. Glinczanka, Dziewica III. - H. Pomorska, Dziewica IV. - M. Wilska, Harfiarz - J. Szymański, Wódz - J. Strachocki, Wened - J. Wybranowski.

Wyspiański (Stanisław). WESELE. Reżyserował Juliusz Osterwa.
Obsada: Gospodarz - J. Szymański, Pan młody - J. Osterwa, Marysia - W. Osterwina, Ojciec - J. Strachocki, Jasiek - B. Skąpski, Poeta - W. Brydziński, Nos - J. Zieliński, Maryna - J. Elsner-Pęska, Radczyni - H. Szymańska, Czepiec - St. Jaracz, Klimina - M. Szczerbińska, Staszek - R. Peter, Żyd - T. Lechowski, Muzykant - J. Wybranowski, Gospodyni - M. Elertowicz, Panna młoda - M. Mirska, Wojtek - J. Wybranowski, Dziad - Z. Snaj, Kasper - E. Chaberski, Dziennikarz - Wł. Lenczewski, Ksiądz - A. Durzyński, Zosia - H. Kacicka, Haneczka - H. Rawicz, Czepcowa - H. Pomorska, Kasia - I. Glinczanka, Kuba - T. Krotke, Rachel - H. Starska, Isia - J. Daniłowicz, Chochoł - J. Cornobis, Widmo - St. Bryliński, Stańczyk - J. Zieliński, Rycerz Czarny - St. Czapelski, Upiór - A. Durzyński, Wernyhora - A. Kroński.

Wyspiański (Stanisław). BOLESŁAW ŚMIAŁY. Reżyserował J. Osterwa. Dekoracje i kostiumy projektował W. Drabik. Muzykę napisał A. Dołżycki.
Obsada: Rapsod - J. Szymański, Bolesław - M. Tarasiewicz, Władysław - S. Czapelski, Królowa - W. Osterwina, Mieczysław - W. Brydziński, Cześnik - J. Cornobis, Rycerz Bolesławowy - S. Zborowski, Rycerz II. - S. Bryliński, Rycerz III. - E. Chaberski, Rycerz IV. - T. Krotke, Rycerze Władysławowi: J. Weliński, S. Osmólski, Rycerz Stanisław, biskup - J. Strachocki, Strzemion - A. Kroński, Chłop - A. Durzyński, Dziewka z orszaku królowej I. - H. Rawiczówna, Dziewka II. - H. Kacicka, Dziewka III. - H. Pomorska, Dziewka IV. - J. Szczerbińska, Dziewka V. - J. Staszewska, Niewierna żona I. - H. Wielchorska, żona II. - H. Szymańska, żona III. - J. Elsner, żona IV. - J. Horwat, Chłopak - R. Peter, Księżyna - J. Wybranowski, Rycerz Piotr - Z. Snaj, Kościelny - R. Peter, Lirnik - S. Kłosowski, Przewodnik - J. Zieliński, Goniec I. - B. Skąpski, Goniec II. - J. Wybranowski, Goniec III. - J. Woliński, Echo - I. Kalitowicz, Świst - T. Łepkowski, Poświst - St. Jaracz, Krasawica - M. Mirska, Prolog - J. Osterwa.

WIECZÓR POEZJI. Inscenizacja A. Szyfmana. Dekoracje Wincentego Drabika. Muzyka A. Dołżyckiego.

Część I. — 1. *A. Mickiewicz,* „O czem tu dumać" — recytacja J. Osterwy.
2. *A. Mickiewicz,* „KONRAD WALENROD" (fragmenty). a) Konrad - J. Szymański, Aldona - M. Mirska. b) Konrad - J. Szymański, Wajdelota - M. Tarasiewicz.

Część II. — 3. *A. Mickiewicz,* „Oda do młodości" — deklamacja M. Tarasiewicza.
4. DZIADY (w celi Konrada).

Obsada: Archanioł - S. Bryliński, Duch - J. Szymański, Gustaw-Konrad - W. Brydziński, Zan - A. Kroński, Sobolewski - J. Woliński, Adolf - J. Strachocki, Feliks - R. Peter, Jankowski - A. Durzyński, Frejend - E. Chaberski, Ks. Lwowicz - J. Cornobis, Jakub - J. Wybranowski, Żegota - Z. Snaj, Suzin - T. Krotke, Józef - S. Zborowski, Kapral - St. Jaracz, Ks. Piotr - J. Osterwa.
5. *A. Mickiewicz,* „Litania pielgrzymstwa" — wykonał cały personel Teatru.

Część III. — 6. PAN TADEUSZ („Kochajmy się". Księga XII).
Prolog „O Roku ów" — wypowiedział St. Jaracz.
Obsada: Dąbrowski - M. Tarasiewicz, Kniaziewicz - S. Czapelski, Sędzia - J. Szymański, Wojski - J. Zieliński, Tadeusz - E. Chaberski, Hrabia - S. Bryliński, Maciej - St. Jaracz, Rębajło - J. Strachocki, Protazy - T. Lechowski, Szef szwadronu - Z. Snaj, Porucznik - R. Peter, Jankiel - A. Kroński, Zosia - W. Osterwina, Telimena - J. Elsnerówna.

WIECZÓR KU CZCI SZEKSPIRA. Dekoracje W. Drabika.
I. Fr. X. Pusłowski - Słowo wstępne. II. Kaz. Erenberg - Szekspir a wojna. III. M. Limanowski - Szekspir i nowe życie.
IV. Poeci polscy Szekspirowi. Recytacja utworów: G. Bandrowskiego, W. Ewerta, T. Micińskiego, Fr. X. Pusłowskiego. V. T. Miciński - Hamlet polski. VI. I. Jankowski - Szekspir a Polska. VII. Dr. A. Szyfman - Szekspir i teatr polski.
VIII. HAMLET (fragment aktu IV, scena IV-ta, tłomaczenie T. Micińskiego).
Obsada: Hamlet - W. Brydziński, Rotmistrz - A. Durzyński.
IX. RYSZARD III. (fragment z aktu I, scena II).
Obsada: Ryszard - St. Jaracz, Anna - M. Mirska.

(Nadto dyr. A. Szyfman reżyserował w „Moskiewskim Teatrze Dramatycznym" w sezonie 1917—1918 „Damy i Huzary" *A. Fredry*, odegrane w języku rosyjskim, w przekładzie *W. A. Wysockiego*).

TEATR MAŁY

POD DYREKCJĄ A. SZYFMANA

OD DNIA 7 GRUDNIA 1918 DO DNIA 31. I. 1938

Spis alfabetyczny utworów według nazwisk autorów

	grane razy
Achard (Marceli). Jaś z księżyca („Jean de la lune"). 23.I.1931	28
Achard (Marceli). Koko. 11.III.1936	49
Armont (P.) i *Bousquet (J.).* Jej tancerz. 1.VIII.1922	41
Armont i *Gerbidon.* Szkoła kokot. 6.III.1923	64
Bahr (H). Koncert. 12.VI.1921	38
Becque (H.). Paryżanka. 27.V.1920	58
Bennett (Charles). Milionowy interes. 2.III.1934	39
Berger (H.). Powódź. 12.XI.1920	57
Berr (G.) i *Verneuil (L.).* Panna Flûte. 4.XI.1927 ... ... (Przeniesione z Teatru Polskiego).	4
Berr (J.), patrz: *Verneuil (L.)* i *Berr (J.).*	
Birabeau (Andrzej) i *Dolley (Jerzy).* Kwiat pomarańczowy. 13.VIII.1924.	48
Biro (Ludwik). Ostatni pocałunek. 23.VIII.1923	34
Bontempelli (Maxym). Nasza boginka. 29.I.1927	3
Bousquet (J.), patrz: *Armont (P.)* i *Bousquet (J.).*	
Bracco (Robert). Cierpki owoc. 19.II.1921	71
Bracco (Robert). Prawdziwa miłość („Il perfetto amore"). 20.VII.1928 ...	42
Caillavet (G. de), patrz: *Flers (R. de)* i *Caillavet (G. de).*	
Chiarelli (Ludwik). Śmierć kochanków („La morte degli amanti"). 7.XI.1924	19
Claudel (Paweł). Zamiana („L'échange"). 20.II.1925	19
Conners (Barry). Roxy. 11.VII.1931 ... ... (Przeniesione do Teatru na Chłodnej, wróciło znów do Małego).	61
Coolus (R.) i *Hennequin (A.).* Raj zamknięty. 26.IV.1922	63
Croisset (Franciszek), patrz: *Flers (R. de)* i *Croisset (Franciszek).*	
Crommelynck (Ferdynand). Wspaniały rogacz („Cocu magnifique"). 5.III.1924	32
Cwojdziński (Antoni). Freuda teoria snów. 27.IV.1937	130
Czaplicki (Aleksander). Bajka. 19.IX.1925	13
Davis (Irwing Kaye). Wszelkie prawa zastrzeżone. 6.IV.1935 ... ... (Przeniesione następnie do Teatru Polskiego).	43
Deval (Jakub). Simona („Dans sa candeur naïve"). 21.VIII.1926	36
Dickens (Karol). Świerszcz za kominem. 23.IV.1924	68
Dolley (Jerzy), patrz: *Birabeau (Andrzej)* i *Dolley (Jerzy).*	

grane razy

Dunin-Markiewicz (K.) i Fijałkowski (M.), patrz: *Markiewicz (K. Dunin)* i *Fijałkowski (M.)*.

Duvernois (Henryk). Janka. 14.IV.1934 31

Egan (M.). Zwycięska płeć. 17.X.1936 50

Ervine (John). Pierwsza pani Frazer. 2.VI.1931 42

Fijałkowski (M.), patrz: *Markiewicz (K. Dunin)* i *Fijałkowski (M.)*.

Flers (R. de), Caillavet (G. de) i *Rey (S.)*. Ładna historia. 31.X.1925 93

Flers (R. de), Caillavet (G. de) i *Rey (S.)*. Ładna historia. 15.VI.1929 12
(Przeniesione z Teatru Polskiego, gdzie było grane 54 razy).

Flers (R. de) i *Caillavet (G. de)*. Michasia i jej matka. 13.VIII.1927 17
(Przeniesione z Teatru Polskiego).

Flers (R. de) i *Caillavet (G. de)*. Osiołkowi w żłoby dano. 11.VI.1926 66
(Przeniesione do Teatru Polskiego, potem znowu wróciło do Teatru Małego)

Flers (R. de) i *Caillavet (G. de)*. Papa. 27.V.1930 51

Flers (R. de) i *Caillavet (G. de)*. Papa. 6.X.1937 45
(Przeniesione z Teatru Polskiego).

Flers (R. de) i *Caillavet G. de)*. Zakochani. 8.IV.1920 52

Flers (R. de) i *Croisset (Franciszek)*. Nowi panowie. („Les nouveaux messieurs"). 12.XI.1927 23
(Przeniesione z Teatru Polskiego).

Flers (R. de) i *Croisset (F. de)*. Prawda w winie. 28.IV.1923 21

Fodor (Władysław). Dr Julia Szabó. 18.XI.1931 56

Fodor (Władysław). Wieczne pióro. 1.X.1930 32

Fredro (Aleksander, hr. ojciec). Śluby panieńskie. 27.VI.1929. 33
(Festival dla uczczenia Wojciecha Bogusławskiego).

Galsworthy (John). Gołębie serce. 4.I.1919 14

Gavault (Paweł). Złota ciocia. 30.VII.1925 30

Gerbidon, patrz: Armont i Gerbidon

Giachetti (Cyprian). Koń trojański. 4.XI.1927 10

Gignoux (R.) i *Théry (J.)*. Niedojrzały owoc. 14.VI.1925 29
(Przeniesione następnie do Teatru Polskiego).

Gorczyński (Bolesław). Rzeczywistość. 7.XII.1918 47
(Pierwsza sztuka grana w Teatrze Małym).

Grabiński (S.). Willa nad morzem. 9.III.1920 29

Grubiński (Wacław). Kochankowie. 24.V.1919. 70
(Grane w Teatrze Polskim w noc Sylwestrową 31/XII.1920. na 1/I.1921).

Grubiński (Wacław). Niewinna grzesznica. 20.III.1925 58
(Grane w Teatrze Polskim w noc Sylwestrową 31.XII.1926. na 1.I.1927).

Grubiński (Wacław). Taniec. 29.IX.1934 40

Guitry (Sasza). Mój ojciec miał słuszność. 2.I.1926 28
(Sztuka wystawiona w Teatrze Polskim w noc Sylwestrową 31.XII.1925. na 1/I.1926, następnie przeniesiona do Teatru Małego).

Hennequin (A.). Panna służąca. 27.VIII.1925 10

Hennequin (A.), patrz: *Coolus R.* i *Hennequin (A.)*.

Hodges (Horacy) i *Percyval (Wigney)*. Hau! hau!. 2.VI.1923 20

Hopwood (Avery). Jutro pogoda. 4.I.1925 3
(Wystawione w Teatrze Komedia, grane w noc Sylwestrową 31/XII.1924. na 1/I.1925. w Teatrze Polskim, następnie przeniesione do Teatru Małego).

Hopwood (Avery). Słomiani wdowcy. 20.X.1928 41

Huxley (L. E.). Wiosenne porządki. 3.IX.1935 46

	grane razy
Iwaszkiewicz (Jarosław). Lato w Nohant. 4.XII.1936	135
(Przeniesione następnie do Teatru Polskiego).	
Jager-Schmidt (V. A.). Kobieciątko („Charly"). 15.VI.1927	24
Jasnorzewska (Maria), patrz: *Pawlikowska (Maria).*	
Kampf (L.). Nina. 17.X.1922	12
Kawecki (Zygmunt) Droga do piekła. 24.IV.1931	26
Kawecki (Zygmunt). Fura słomy. 31.VIII.1927	71
Kawecki (Zygmunt). Para nie para. 1.VIII.1929	47
Kiedrzyński (Stefan). Cudzik i S-ka. 16.II.1935	49
(Przeniesione potem do Teatru Polskiego).	
Kiedrzyński (Stefan). Czysty interes. 15.XII.1921	102
Kiedrzyński (Stefan). Miłość bez grosza. 21.II.1929	96
Kiedrzyński (Stefan). Nie trzeba się niczemu dziwić. 29.III.1927	75
Kiedrzyński (Stefan). Piorun z jasnego nieba. 15.IV.1930	39
Kiedrzyński (Stefan). Powrót do grzechu. 31.I.1928	89
Kiedrzyński (Stefan). Szczęście od jutra. 22.I.1932	72
(Grane w Teatrze Polskim w noc Sylwestrową 31/XII.1932 na 1/I.1933, następnie wznowione w Polskim).	
Kiedrzyński (Stefan). Ten i tamten. 19.I.1934	48
Kiedrzyński (Stefan). Wino, kobieta i dancing. 15.V.1926	12
(Przeniesione z Teatru Polskiego).	
Kiedrzyński (Stefan). Zabawa w miłość. 27.XII.1922	76
Kleszczyński (Zdzisław). Zwycięzca. 18.X.1923	12
Krleża (Mirosław). Baronowa Lenbach. 9.XI.1933	37
Krzywoszewski (Stefan). Głuszec. 28.VI.1922	59
Kuncewiczowa (Maria). Miłość panieńska. 4.V.1932	15
Langer (Franciszek). Łatwiej przejść wielbłądowi. 17.IV.1926	28
Letraz (Jan de). Szczęście na poddaszu. 20.VI.1934	19
(Przeniesione następnie do Teatru Polskiego).	
Lonsdale (Fryderyk). Koniec pani Cheyney. 15.IX.1929	44
Lothar (R.). Syn Casanowy. 9.IX.1922	33
Malin (H.). Medor. 13.VII.1921	30
Manners (H.) Najdroższa moja Peg. 23.XII.1926	30
Markiewicz (K. Dunin) i *Fijałkowski (M.).* Miłość czy pięść. 15.VII.1930	32
Maszyński (Mariusz). Katastrofa. 8.X.1931	11
Maszyński (Mariusz). Koniec i początek. 18.II.1931	79
Maugham (W. Sommerset). Karolina. 21.XII.1934	67
Maugham (W. S.). Oto kobieta. 6.VI.1928.	51
Middleton (George) i *Olivier (Stuart).* Panna młoda z dachu. 7.I.1932	19
(Przeniesione z Teatru na Chłodnej do Małego, następnie grane w Teatrze Polskim).	
Molier. Świętoszek. („Tartufe"). 30.V.1925	8
(Przeniesione z Teatru Polskiego).	
Molnar (Franciszek). Jedyny ratunek. 19.II.1927	39
Molnar (Franciszek). Oficer gwardii. 27.XI.1919	77
Molnar (Franciszek). Olimpia. 24.X.1929	39
Montgoméry (G.). Dzień bez kłamstwa. 8.III.1931	3
(Przeniesione z Teatru Polskiego).	
Morozowicz-Szczepkowska (Maria). Walący się dom. 8.XI.1937	32
Morstin (Ludwik Hieronim). Dzika pszczoła. 28.V.1932	37

	grane razy
Müller (Hans). Płomień. 19.VII.1923	8
Nałkowska (Zofia). Niedobra miłość. 21.II.1936. ... ... (Przeniesione z Teatru Narodowego).	26
Natanson (Jakub). Śmieszni kochankowie. 17.X.1925	2
Niccodemi (Dario). Gałganek. 17.III.1922	27
Niccodemi (Dario). Nauczycielka. 14.VII.1925	16
Niccodemi (Dario). Świt, dzień i noc. 22.VI.1923 ... ... (Grane raz w Teatrze Polskim i 8 razy w Teatrze Komedia).	295
Olivier (Stuart), patrz: *Middleton (George)* i *Olivier (Stuart).*	
Pawlikowska (Maria). Szofer Archibald. 17.X.1924	25
Pawlikowska (Maria) (Jasnorzewska). Zalotnicy niebiescy. 14.XII.1933	40
Percyval (Wigney), patrz: *Hodges (Horacy)* i *Percyval (Wigney).*	
Perzyński (Włodzimierz). Aszantka. 6.VII.1920	33
Perzyński (Włodzimierz). Lekkomyślna siostra. 18.I.1919	54
Perzyński (Włodzimierz). Lekkomyślna siostra. 2.XII.1930	58
Perzyński (Włodzimierz). Polityka. 3.IX.1919	101
Perzyński (Włodzimierz). Rozum i głupstwo. 31.V.1929 ... ... (Sztuka przeniesiona z Teatru Polskiego).	15
Picard (André). Kiki. 8.I.1921	49
Pirandello (Ludwik). Gra. („Giuoco delle pari"). 16.I.1925	38
Pirandello (Ludwik). Sześć postaci scenicznych w poszukiwaniu autora. 10.XI.1923	43
Pirandello (Ludwik). Tak jest, jak się wam wydaje. 18.III.1926	16
Pirandello (Ludwik). Żywa maska (Henryk IV). 24.X.1925 ... ... (Sztuka przeniesiona z Teatru Polskiego).	6
Rapacki (Wincenty, syn). Czarujący emeryt. 26.XI.1929	54
Raynal (Paweł). Pan swego serca. 5.XII.1924	55
Ray (S.), patrz: *Flers (R. de), Caillavet (G. de)* i *Rey (S.).*	
Ridley (Arnold). Pociąg-widmo. 26.IV.1928	57
Rittner (Tadeusz) Głupi Jakub. 28.I.1920	47
Rittner (Tadeusz). Lato. 7.X.1933	35
Rittner (Tadeusz). Wilki w nocy. 18.I.1930	54
Romains (Jules). Knock czyli tryumf medycyny. 12.VI.1924	25
Samozwaniec (Magdalena). Malowana żona. 27.IX.1924	24
Sarment (Jan). Lord i Hiszpanka. 6.VI.1936	25
Sarment (Jan). Najpiękniejsze oczy w świecie. 13.XI.1926	39
Sarment (Jan). Poławiaczcieni. („Le pêcheur d'ombres"). 15.I.1924	32
Savoir (Alfred). Banco! 4.XI.1932 ... ... (Przeniesione następnie do Teatru Polskiego).	47
Savoir (Alfred). Ósma żona Sinobrodego. 12.VIII.1921 ... ... (Grane wśród tego w Teatrze Komedia).	128
Savoir (Alfred). Ósma żona Sinobrodego. 3.XII.1927	55
Shaw (G. Bernard). Szczygli zaułek. 4.IX.1937	35
Shaw (G. Bernard). Związek niedobrany („Misalliance"). 28.II.1930	47
Shaw (G. Bernard). Żołnierz i bohater. 18.X.1935	183
Słonimski (Antoni). Lekarz bezdomny. 4.XI.1930	24
Słonimski (Antoni). Murzyn warszawski. 28.XI.1928	98
Strindberg (August.) Pelikan. 26.VII.1923	6
Szaniawski (Jerzy). Adwokat i róże. 1.V.1936	34
Szkwarkin (W.). Cudze dziecko. 15.V.1934	34

	grane razy
Tarkington (B.). Klaudiusz. 19.VIII.1920	36
Théry (J.), patrz: *Ginoux (R.)* i *Théry (J.).*	
Verneuil (L.) i *Berr (J.).* Azaïs. 24.VII.1926 (Przeniesione z Teatru Polskiego).	71
Verneuil (L.) i *Berr (J.).* Azaïs. 17.X.1931	40
Verneuil (L.) i *Berr (J.).* Azaïs. 6.I.1934 (Przeniesione z Teatru Polskiego).	6
Verneuill (L). Kochanek od serca. 3.XI.1923 (Przeniesione z Teatru Komedia).	7
Verneuil (Ludwik). Kochanek pani Vidal. 1.IX.1928	45
Verneuil (Ludwik). Orzeł czy reszka? 30.I.1926	57
Verneuil (Ludwik). Orzeł czy reszka? 4.VII.1932	12
Verneuil (Ludwik). Pan Lamberthier. 16.VIII.1930	65
Verneuil (Ludwik), patrz: *Berr (G.)* i *Verneuil (L.).*	
Vildrac (Karol). Okręt do Kanady. 11.XII.1923	27
Wilde (Oskar). Brat marnotrawny. 28.II.1919	72
Winawer (Brunon). Księga Hioba. 3.V.1921	41
Winawer (Brunon). Obrona Keysowej. 28.V.1935	27
Winawer (Brunon). Po prostu truteń. 18.III.1932	36
Winawer (Brunon). Ryk byłego lwa. 15.IX.1936	31
Winawer (Brunon). Znajomek z Fiesole. 20.V.1925	15
Witkiewicz (Ignacy). Wariat i zakonnica czyli Nie ma złego, coby na jeszcze gorsze nie wyszło. 28.V.1926 (Grane łącznie z następną sztuką).	15
Witkiewicz (Ignacy). Nowe wyzwolenie. 28.V.1926	15
Wyspiański (Stanisław). Klątwa. 28.X.1926	16
Zapolska (Gabriela). Ich czworo. 8.XI.1934	42
Zapolska (Gabriela). Moralność pani Dulskiej. 21.IX.1920	59
Zapolska (Gabriela). Moralność pani Dulskiej. 20.I.1928 (Przeniesione z Teatru Polskiego).	14

TEATR „ELSYNOR"

(W GMACHU TEATRU MAŁEGO)

Dn. 29.XII.1921 r. o godzinie 6-tej wieczorem odczyt *Stanisława Witkiewicza* o „Nowym Teatrze".

Dn. 30.XII.1921 r. o godzinie 11-tej wieczorem premiera sztuki *Stanisława Ignacego Witkiewicza* „Pragmatyści". Taż sama sztuka powtórzona była w „Elsynorze" dn. 30.XI.1921 r., dn. 31.XII.1921 r. oraz 7.I.1922 r.

OGÓLNA ILOŚĆ PRZEDSTAWIEŃ W TEATRZE MAŁYM W CIĄGU DWUDZIESTOLECIA

W ciągu lat dwudziestu, od 7.XII.1918 r. do 31.I.1938 r. odbyło się w Teatrze Małym ... 6.063 przedstawień

W tym: utworów autorów polskich ... 2.661 przedstawień
„ obcych ... 3.402 „

WYKAZ SZTUK GRANYCH W TEATRZE KOMEDIA

POD DYREKCJĄ ARNOLDA SZYFMANA

OD DNIA 21 KWIETNIA 1923 R. DO DNIA 21 SIERPONIA 1924 R.

	grane razy
Armont (P.) i *Gerbidon.* Szkoła kokot. 10.X.1923	20
Bernstein (Henryk). Złodziej. 5.VI.1923	18
Garrick (Sidney). Proces rozwodowy. 22.III.1924	33
Gavault (Paweł). Pomysł panny Franciszki. 17.V.1924	34
Gerbidon, patrz: Armont (P.) i Gerbidon.	
Gorsse (H. de), patrz: Veber (G.) i Gorsse (H. de).	
Guitry (Sasza). Pokojówka szuka miejsca. 23.VI.1923	28
Hennequin (A.) i *Veber (G.).* Pani prezesowa. 25.VIII.1923	35
Hopwood (Avery). Jutro pogoda. 21.VIII.1924	11
Jager-Schmidt (V. A.), patrz: Picard (André) i Jager-Schmidt (V. A.).	
Jaroszyński (Tadeusz). Sąsiadka. 29.VII.1924	10
Jastrzębiec-Zalewski (Władysław), patrz: Zalewski-Jastrzębiec (Władysław).	
Kiedrzyński (Stefan). Cudowne medium. 27.II.1924	30
Kiedrzyński (Stefan). Zabawa w miłość. 22.IV.1923 ... ... (Przeniesiona z Teatru Małego)	3
Laveline, patrz: Picard (André) i Laveline.	
Mirande (Yves) i *Quinson (Gustaw).* Dzień cudów. 22.IX.1923	4
Mouézy (Eon). Musisz się pan ożenić. 12.VII.1924	17
Niccodemi (Dario). Świt, dzień i noc. 27.VII.1923 ... ... (Przeniesione z Teatru Małego).	8
Nowakowski (Zygmunt). Tajemniczy pan. 24.IV.1924	34
Perzyński (Włodzimierz). Lekkomyślna siostra. 23.II.1924 ... ... (Przeniesiona z Teatru Polskiego).	3
Picard (André) i *Laveline.* Dama do towarzystwa. 11.I.1924	22
Picard (André) i *Jager-Schmidt (V. A.).* Małżeństwo Fredeny. 21.VI.1924	21
Quinson (Gustaw), patrz: Mirande (Yves) i Quinson (Gustaw).	
Savoir (Alfred). Ósma żona Sinobrodego. 19.X.1923 ... ... (Przeniesione z Teatru Małego).	3
Savoir (Alfred). Szwaczka z Luneville. 6.XII.1923	35
Veber (G.) i *Gorsse (H. de).* Bęben. 23.X.1923	48
Veber (G.), patrz: Hennequin (A.) i Veber (G.).	
Verneuil (Ludwik). Ananas. 2.II. 1924	27
Verneuil (L.). Kochanek od serca. 24.VII.1923 ... ... (Sztuka przeniesiona do Teatru Małego, następnie wróciła do Komedii).	42
Verneuil (Ludwik). Musisz być moją. 21.IV.1923	45
Zalewski-Jastrzębiec (Władysław). Maskota. 9.VIII.1924	8

TEATR MIEJSKI W ŁODZI

WYKAZ SZTUK GRANYCH W SEZONACH 1925/26 i 1926/27

POD DYR. ARNOLDA SZYFMANA I BOLESŁAWA GORCZYŃSKIEGO

Anczyc (Wł. L.). Robert i Bertrand.
Bahr (Herman). Koncert.
Caillavet (G. de), Flers (R. de) i *Rey (St.).* Król.
Caillavet (G. de), Flers (R. de) i *Rey (St.).* Ładna historia.
Cápek (K.). Sprawa Makropulos.
Coolus (R.) i *Hennequin (A.).* Dzwonek alarmowy.
Danielewski (C.). Królewna Śnieżka i siedmiu karłów.
Dumas (Al., syn). Dama Kameliowa.
Flers (R. de) i *Croisset (Fr. de).* Nowi panowie.
Fredro (Aleksander). Damy i huzary.
Garaldy. Gdybym chciała...
Gignoux (Robert) i *Théry (Jakub).* Niedojrzały owoc.
Gogol (M.). Rewizor.
Grimm i *Rögner.* Kopciuszek.
Hatton (Fred i *Fanny).* Znakomity Don Juan.
Hennequin (A.) i *Veber (P.).* Codziennie o piątej.
Hopwood (A.). Cały dzień bez kłamstwa.
Hopwood (A.). Nasza żonusia.
Kiedrzyński (St.). Wino, kobieta i dancing.
Kisielewski (J. A.). W sieci.
Krasiński (Z.). Nie-Boska komedia.
Krzywoszewski (St.). Pan Minister.
Langer (F.). Łatwiej wielbłądowi.
Lengyel (Melchior). Bitwa pod Waterloo.
Lengyel (Melchior). Płomienna noc Antonii.
Maeterlinck (M.). Błękitny ptak.
Moniuszko (St.). Halka.
Niccodemi (D.). Świt, dzień i noc.
Perzyński (Włodzimierz). Lekkomyślna siostra.
Pirandello (L.). Gra ról.
Pirandello (Ludwik). Żywa maska.
Rapacki (W., syn). Papa się żeni.
Rączkowski (Józef). Polityka i miłość.
Sardou (W.). Madame Sans-Gêne.
Savoir (Alfred). Wielka Księżna i chłopiec hotelowy.
Shaw (Bernard). Święta Joanna.
Słowacki (Juliusz). Balladyna.
Szekspir (William). Sen nocy letniej.
Szekspir (William). Otello.
Verneuil (L.). Orzeł czy reszka?
Żeromski (St.). Ponad śnieg bielszym się stanę.
Żeromski (St.). Róża.
Żeromski (St.). Uciekła mi przepióreczka.

TEATR PRZY UL. CHŁODNEJ

(od 1.X.31 r. do 16.I.32 r.).

Odegrano pod dyrekcją A. Szyfmana sztuki:

„Roxy" *B. Connersa* — 1.X.31 r.
po południu tegoż dnia — „Koniec i początek" *M. Maszyńskiego.*
„Lekkomyślna siostra" *W. Perzyńskiego* — 17.X.31 r.
„Świerszcz za kominem" *Dickensa* — 28.X.31 r.
„Panna młoda z dachu" *G. Middletona* i *S. Oliviera* — 29.XII.31 r.
„Dr Julia Szabó" *W. Fodora* — 7.I.32 r.
„Moralność pani Dulskiej" *G. Zapolskiej* — 16.I.32 r.

PRZEDSTAWIENIE W TEATRZE ŁAZIENKOWSKIM NA WYSPIE

(URZĄDZONE PRZEZ DYREKCJĘ TEATRU POLSKIEGO PODCZAS IV MIĘDZYNARODOWEGO KONKURSU MEDYCYNY I FARMACJI WOJSKOWEJ W WARSZAWIE)

Dnia 2.VI. 1927 r. „Pieśń o ziemi naszej". Widowisko przedstawiło zwyczaje i obrzędy ludu oraz szlachty polskiej, przechowane w tradycji. Podzielono je na sześć części: 1) Boże Narodzenie (szopka i kolędy polskie); 2) Kulig (tańce, śpiewy, toasty i żarty karnawałowe); 3) Dyngus i Gaik; 4) Wesele (kilka typowych scen wesela wiejskiego, opartych na prastarych tradycjach); 5) Dożynki; 6) Sobótka.

Organizację widowiska objął Dyr. A. Szyfman. Dekoracje, kostiumy, efekty świetlne według projektów Karola Frycza. Inscenizacja L. S. Schillera.

(Przewodniczący IV Kongresu Medycyny i Farmacji Wojskowej, jenerał Dr Rouppert, w urzędowym podziękowaniu, nadesłanym Dyrekcji T. Polskiego, stwierdza, że: „Zarówno barwne dekoracje Pana Frycza, muzyka Pana Schillera, znakomite wyzyskanie warunków lokalnych teatru, świetny układ tańców i pieśni, wreszcie odtworzenie w żywych scenach obyczajów i obrzędów naszego ludu, zakończone tradycyjnymi „Wiankami" — utworzyły jedyne w swoim rodzaju widowisko, które szczególnie dla zagranicznych gości będzie jednym z najbarwniejszych wspomnień wycieczki do Polski").

W. 2067/51

ILUSTRACJE I PORTRETY

Wyboru portretów oraz dekoracyj do utworów wystawionych w ciągu dwudziestopięciolecia, dokonano z kolekcji sześciu tysięcy fotografij, wykonanych przez Malarskiego i Tavrella (1913 — 1918) i Stanisława Brzozowskiego (1918 — 1938). Niestety, nie dało się uwzględnić sztuk wystawionych podczas wojny, w latach 1915 — 1918. Z epoki tej nie ma w archiwach Teatru Polskiego żadnych dokumentów ilustracyjnych.

Z. Krasiński. Irydion.

Reżyseria — *A. Szyfman.* Dekoracja — *K. Frycz.*

Z. Krasiński. Irydion.

Reżyseria — *A. Szyfman.* Dekoracja — *K. Frycz.*

Z. Krasiński. Irydion.

Reżyseria — *A. Szyfman.* Dekoracja — *K. Frycz.*

Irydion — *J. Węgrzyn.*

Heliogabal — *E. Weychert.*

Arystofanes. Gromiwoja. — Lysistrate.
Reżyseria — *A. Zelwerowicz.* Dekoracja — *W. Drabik.*

J. N. Kamiński. Krakowiacy i Górale. — Les Cracoviens et les Montagnards.
Reżyseria — *M. Węgrzyn.* Dekoracja — *K. Frycz.*

J. Korzeniowski. Wąsy i Peruka. — La Moustache et la Perruque.

Reżyseria — *A. Zelwerowicz.* Dekoracja — *W. Drabik.*

Molière. Grzegorz Dandin. — Georges Dandin.

Reżyseria — *M. Węgrzyn.* Dekoracja — *K. Frycz.*

J. Słowacki. Balladyna.
Balladyna — *S. Wysocka.*

W. Shakespeare. Juljusz Cezar — Jules César
Reżyseria — *A. Zelwerowicz.* Dekoracja — *W. Drabik.*

W. Shakespeare. Burza. — La Tempête.
Reżyseria — *J. Sosnowski.* Dekoracja — *K. Frycz.*

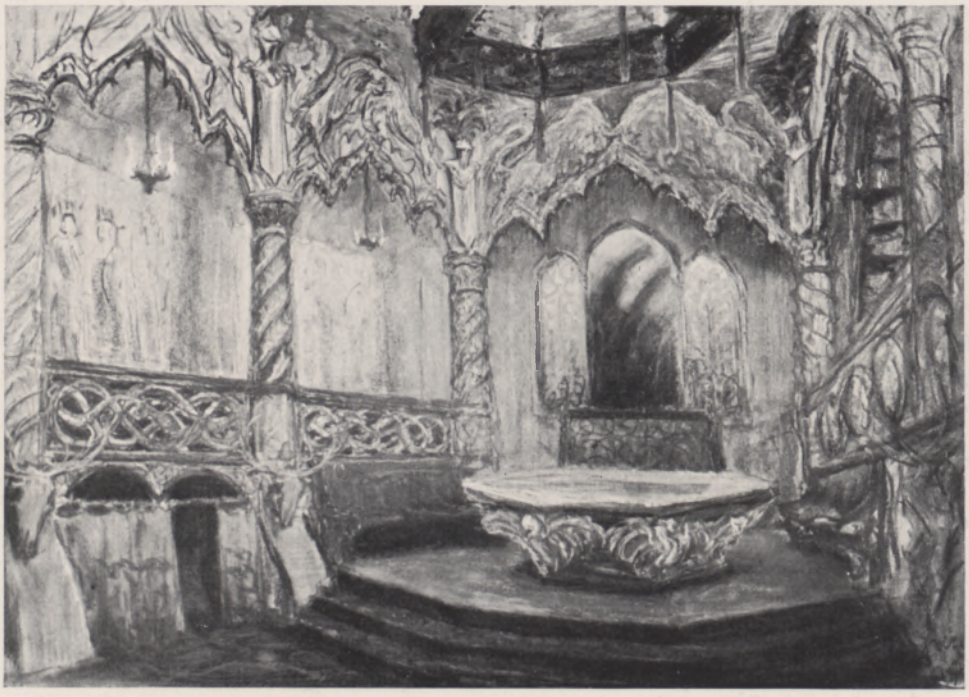

J. Słowacki. Balladyna.
Reżyseria — *M. Węgrzyn.* Dekoracja — *F. Ruszczyc.*

J. Słowacki. Balladyna.

Reżyseria — *M. Węgrzyn.* Dekoracja — *F. Ruszczyc.*

J. Słowacki. Balladyna.

Szkice kostjumowe — *F. Ruszczyc.*

Calderon-Słowacki. Książę Niezłomny. — Le Prince Constant.
Don Fernand — *Juljusz Osterwa*

Calderon-Słowacki. Książę Niezłomny. — Le Prince Constant.
Reżyseria — *J. Osterwa.* Dekoracja — *W. Drabik.*

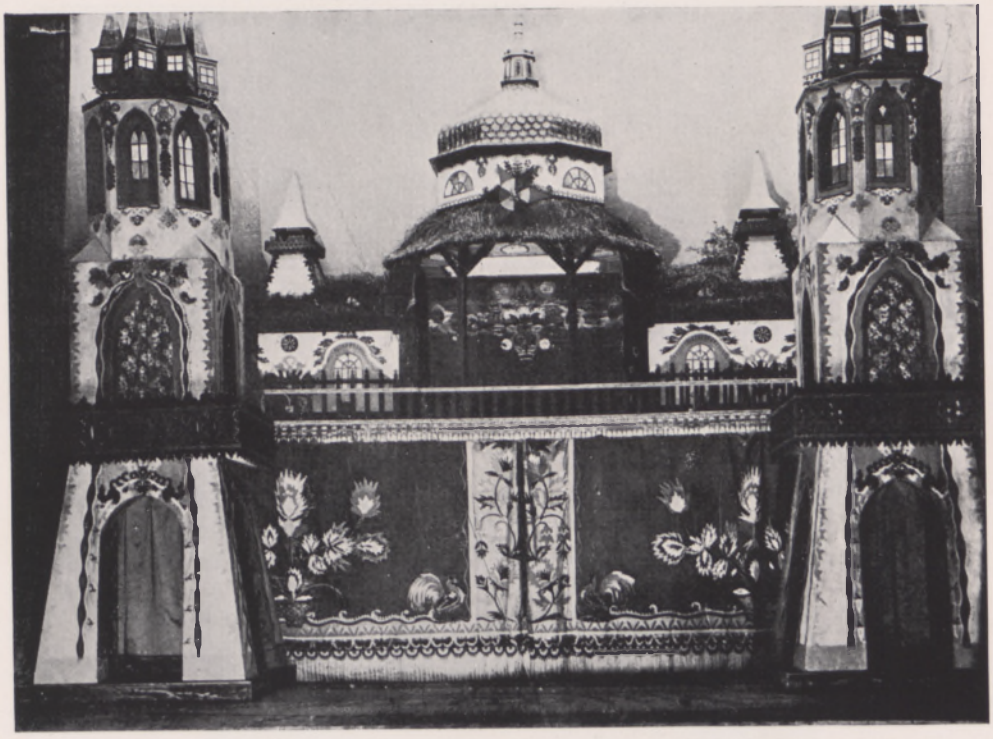

L. Schiller. Szopka staropolska. — L'Ancien Théâtre des Marionettes représentant la Nativité de Jésus Christ.
Dekoracja — *W. Drabik.*

Beaumarchais. Cyrulik Sewilski. — Le barbier de Seville.
Reżyseria — *A. Zelwerowicz.* Dekoracja — *S. Szreniawa-Rzecki.*

W. Bogusławski. Spazmy modne. — Les Spasmes à la mode.
Reżyseria — *S. Stanisławski.* Dekoracja — *W. Drabik.*

W. Bogusławski.
Spazmy modne. — Les Spasmes à la mode.
Pułkownik Zdawnialski — *Wincenty Rapacki.*

W. Shakespeare.
Wiele hałasu o nic. — Beaucoup de bruit pour rien.

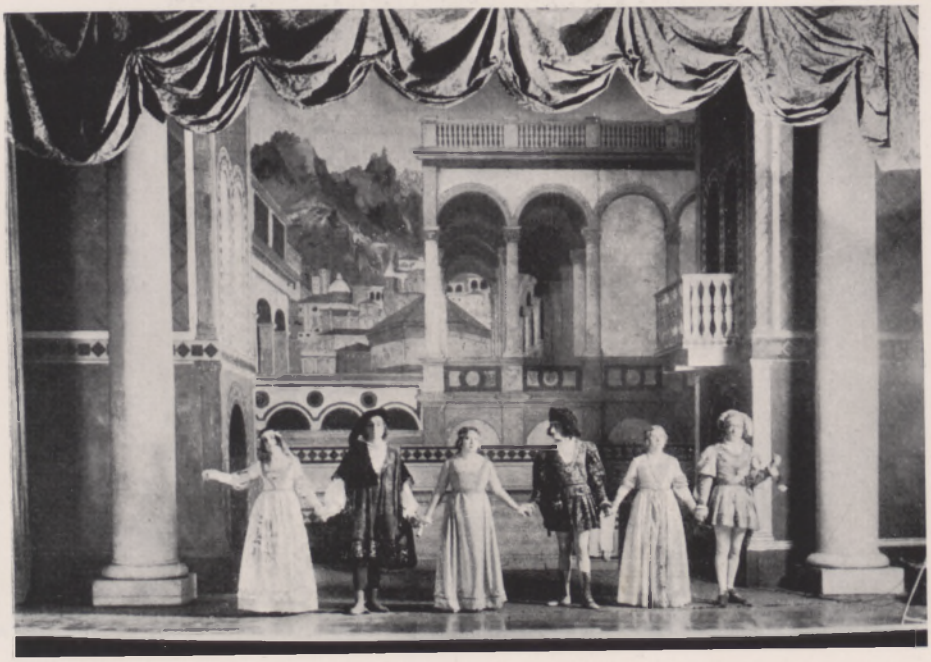

W. Shakespeare. Wiele hałasu o nic. — Beaucoup de bruit pour rien.
Reżyseria — *L. Schiller i K. Borowski.* Dekoracja — *W. Drabik.*

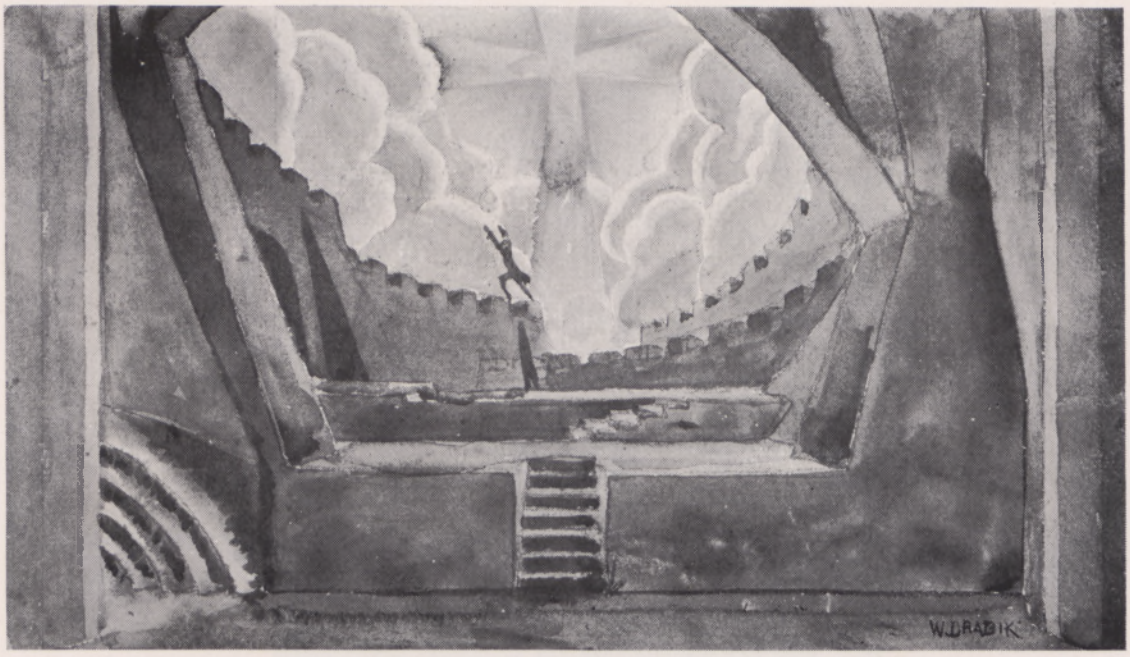

Z. Krasiński. Nie-Boska Komedia. — La Comédie infernale.

Reżyseria — *A. Szyfman.* Dekoracja — *W. Drabik.*

Z. Krasiński. Nie-Boska Komedia. — La Comédie infernale.

Reżyseria — *A. Szyfman.* Dekoracja — *W. Drabik.*

K. H. Rostworowski. Miłosierdzie. — Charité.

Włóczęga — *S. Jaracz.* Dziadówka — *S. Broniszówna.*

K. H. Rostworowski. Miłosierdzie. — Charité.

Reżyseria — *R. Bolesławski.* Dekoracja i kostiumy — *W. Drabik.*

Molière. Mieszczanin szlachcicem. — Le Bourgeois Gentilhomme.
Reżyseria — *R. Bolesławski i L. S. Schiller.* Dekoracja i kostiumy — *W. Drabik.*

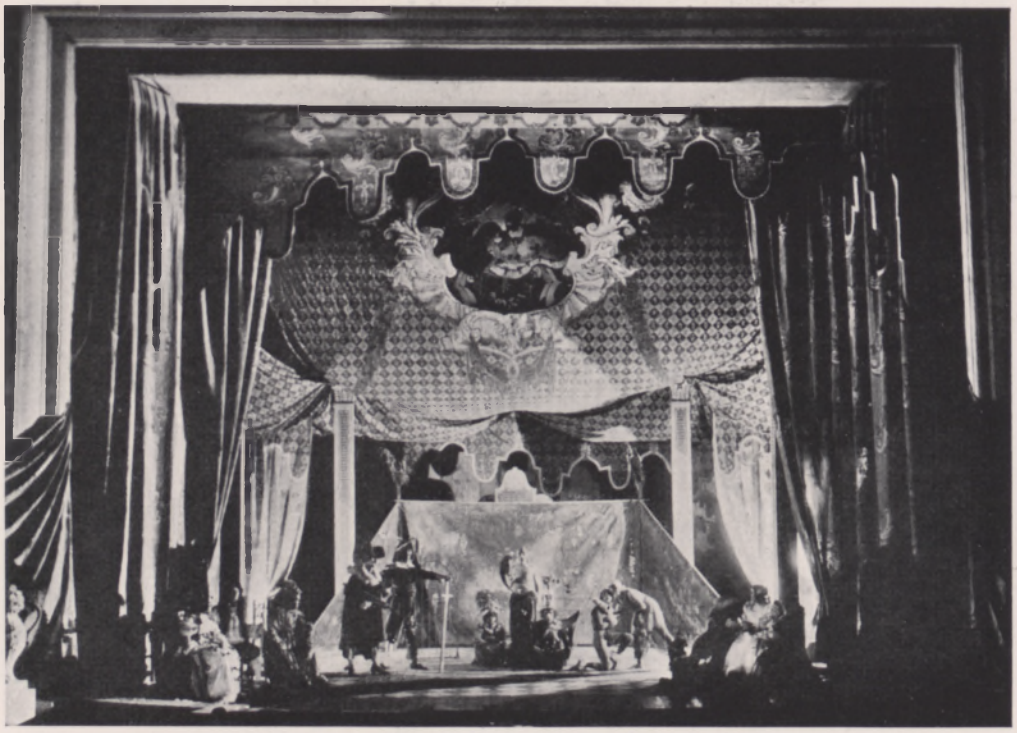

Molière. Mieszczanin szlachcicem. — Le Bourgeois Gentilhomme.

Molière. Chory z urojenia. — Le Malade imaginaire.
Reżyseria — *A. Zelwerowicz,* Dekoracja — *K. Frycz.*

Molière. Chory z urojenia. — Le Malade imaginaire.
Argan — *A. Zelwerowicz.*

V. Hugo. Ruy Blas.
Reżyseria — *R. Bolesławski.* Dekoracja i kostiumy — *W. Drabik*

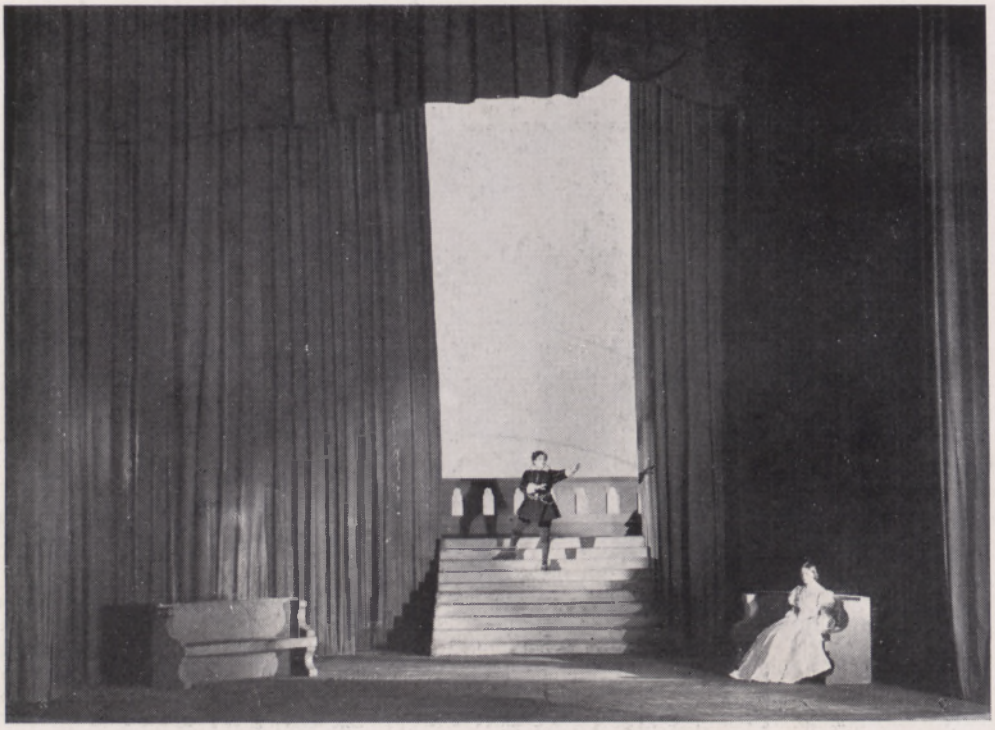

W. Shakespeare. Hamlet.
Reżyseria — *A. Szyfman.* Dekoracja — *K. Frycz.*

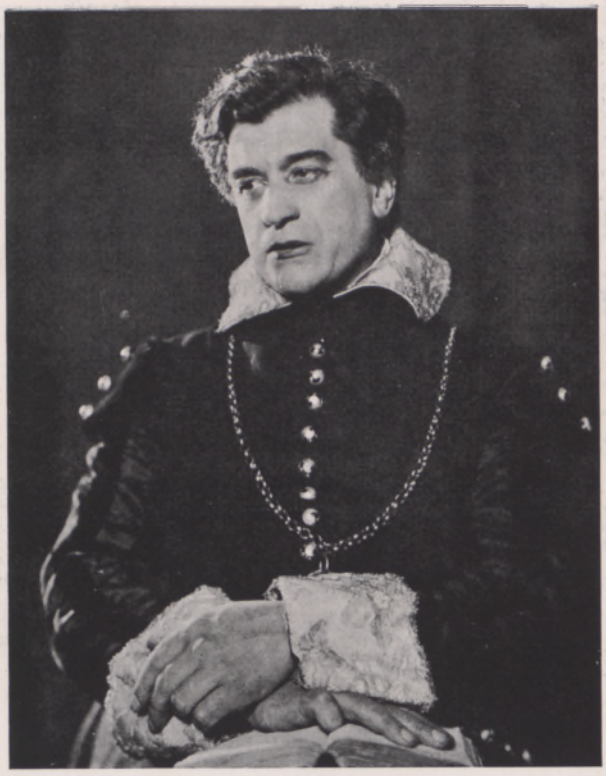

W. Shakespeare. Hamlet.

Hamlet — *W. Brydziński.*

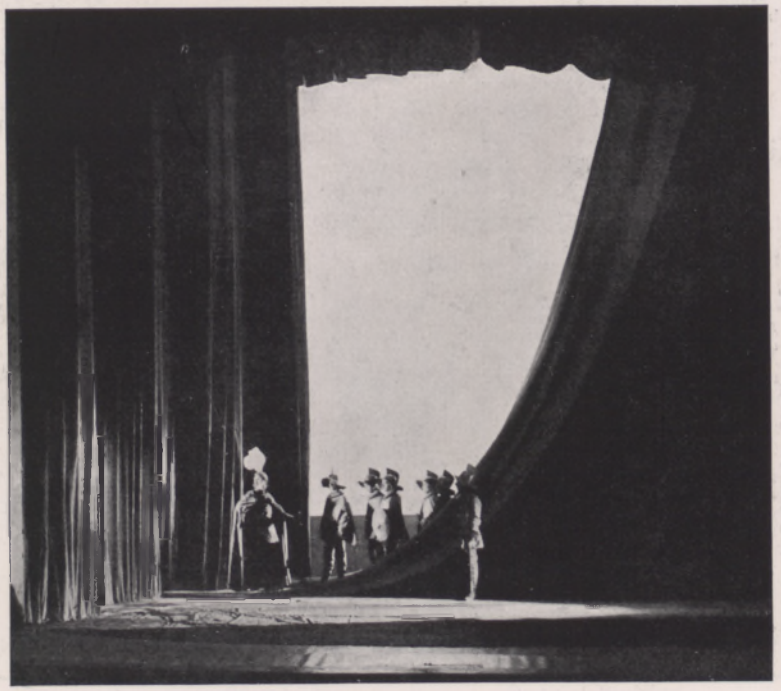

W. Shakespeare. Hamlet.

Reżyseria — *A. Szyfman.* Dekoracja i kostiumy — *K. Frycz.*

Beaumarchais. Wesele Figara. — Mariage de Figaro.

Hrabina — *M. Kamińska.* Zuzanna — *M. Przybyłko-Potocka.* Cherubin — *S. Umińska.*

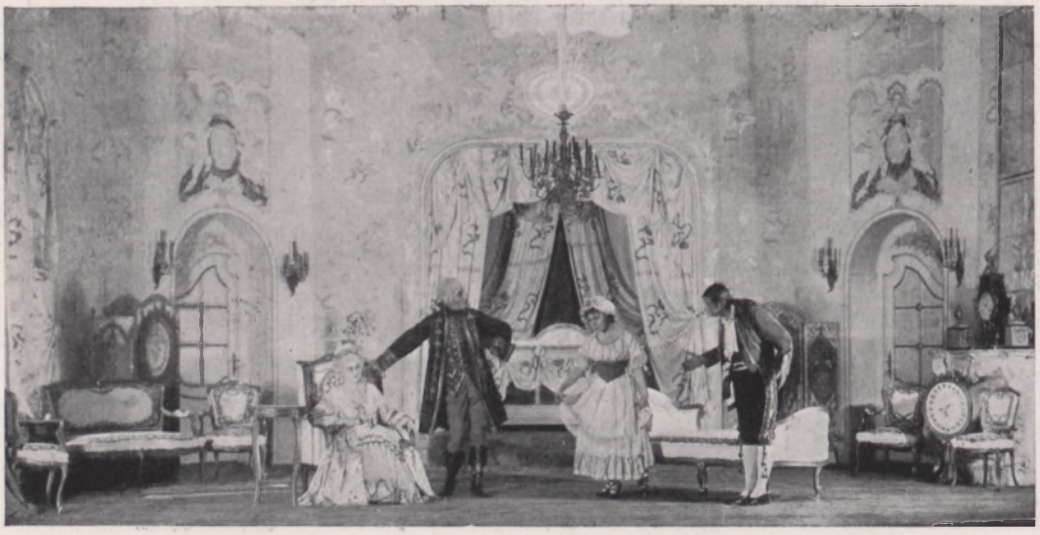

Beaumarchais. Wesele Figara. — Mariage de Figaro.

Reżyseria — *A. Zelwerowicz.* Dekoracja i kostiumy — *K. Frycz.*

S. Wyspiański. Wesele. — Les noces.
Stańczyk — *K. Kamiński.*

K. H. Rostworowski. Zmartwychwstanie. — La Résurrection.
Reżyseria — *K. Borowski.* Dekoracja — *S. Śliwiński.*

A. Fredro. Pan Jowialski. — Monsieur Jowialski.

Reżyseria — *A. Zelwerowicz.* Dekoracja i kostiumy — *K. Frycz.*

W. Shakespeare. Sen Nocy Letniej. — Le songe d'une nuit d'été.

Reżyseria — *A. Zelwerowicz.* Dekoracja i kostiumy — *K. Frycz.*

Prolog — *J. Warnecki.*

Lew — *B. Rosłan.*

Pyram — *A. Zelwerowicz.*

Puk — *S. Umińska.*

Tyzbe — *M. Maszyński.* Księżyc — *W. Gawlikowski.* Mur — *J. Machalski*

W. Shakespeare. Sen Nocy Letniej. — Le songe d'une nuit d'été.

E. Rostand. Cyrano de Bergerac.
Cyrano — *J. Leszczyński.*

E. Rostand. Cyrano de Bergerac.
Reżyseria — *A. Zelwerowicz.* Dekoracja i kostiumy — *K. Frycz.*

Cyrano — *J. Leszczyński.* Roksana — *L. Pancewiczowa.*

E. Rostand. Cyrano de Bergerac.

Romain Rolland. Danton.

Danton — *A. Zelwerowicz.* Robespierre — *S. Stanisławski.*

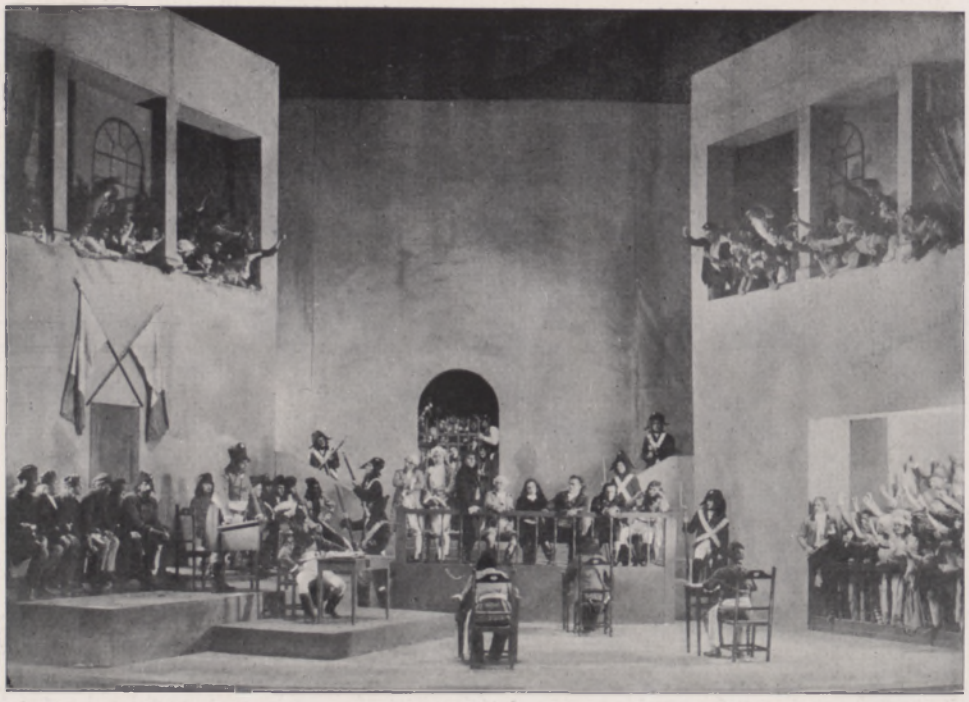

Romain Rolland. Danton.

Reżyseria — *K. Borowski.* Dekoracja — *S. Śliwiński.*

G. B. Shaw. Św. Joanna. — St. Joan.

Joanna — *M. Malicka.*

W. Shakespeare. Król Henryk IV. — Le roi Henri IV.

John Falstaff — *A. Zelwerowicz.* Henryk, książe Walii — *J. Leszczyński.*

Molière. Świętoszek. — Tartufe.

Tartufe — *A. Zelwerowicz.*

Molière. Świętoszek. — Tartufe.

Tartufe — *A. Zelwerowicz.* Orgon — *M. Maszyński.*

L. Pirandello. Żywa Maska. (Henryk IV). — Henri IV.
Henryk IV — *K. Junosza-Stępowski.*

L. Pirandello. Żywa Maska. (Henryk IV). — Henri IV.
Reżyseria — *A. Węgierko.* Dekoracja i kostiumy — *K. Frycz.*

V. Sardou. Madame Sans-Gêne.

Madame Sans-Gêne — *M. Przybyłko-Potocka.*

V. Sardou. Madame Sans-Gêne.

Lefèbvre — *B. Samborski.* Madame Sans-Gêne — *M. Przybyłko-Potocka.*

A. Dumas. Dama Kameliowa. — La Dame aux Camélias.
Małgorzata Gautier — *M. Przybyłko-Potocka.*

A. Dumas. Dama Kameliowa. — La Dame aux Camélias.
Armand — *A. Węgierko.* Małgorzata Gautier — *M. Przybyłko-Potocka.*

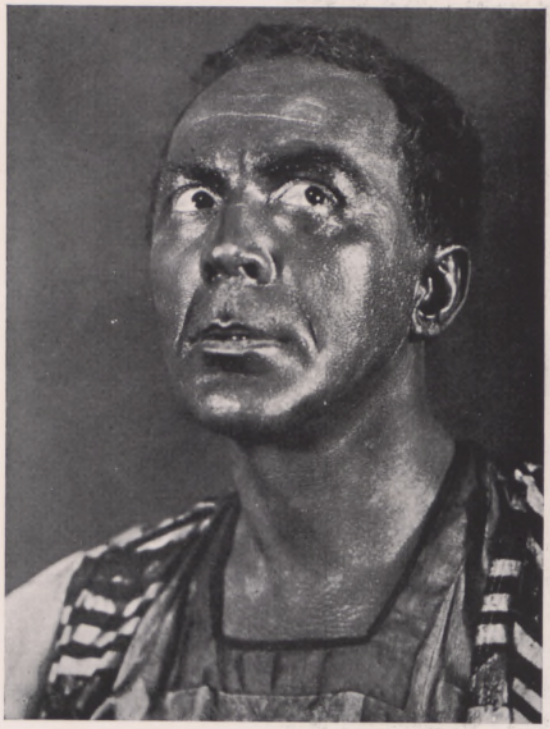

W. Shakespeare. Otello.

Otello — *K. Junosza-Stępowski.* Jago — *B. Samborski.*

W. Shakespeare. Otello.

Reżyseria — *A. Węgierko.* Dekoracja i kostiumy — *K. Frycz.*

A. Dumas. Dama Kameliowa. — La Dame aux Camélias.
Małgorzata Gautier — *M. Przybyłko-Potocka.*

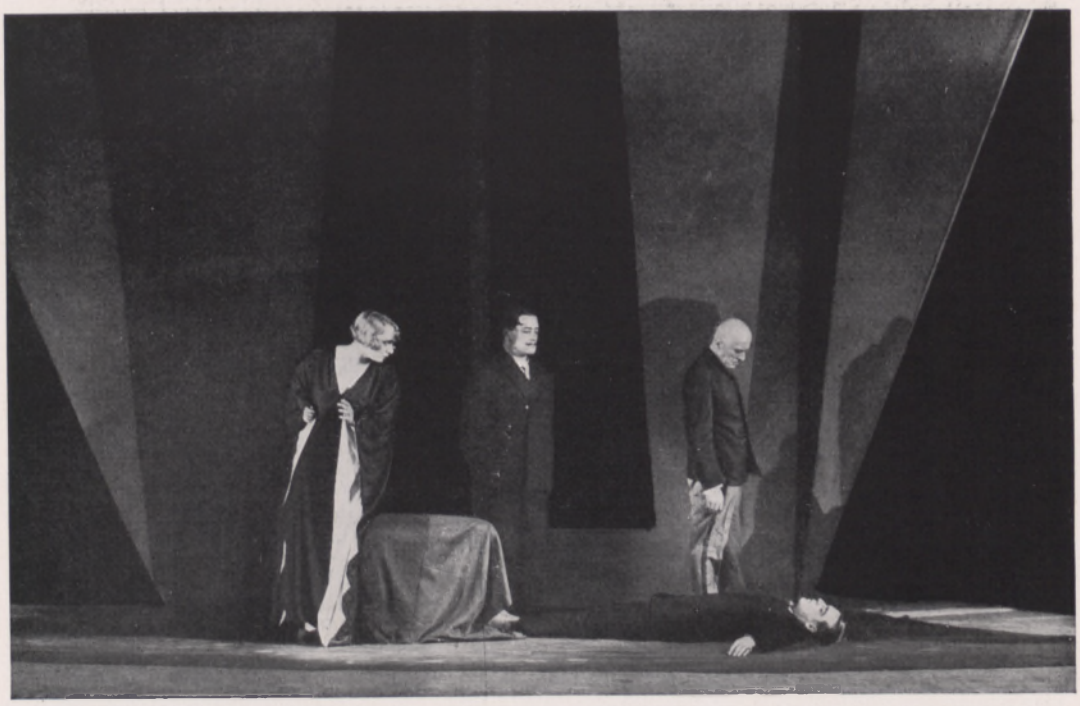

S. Żeromski. Dzieje Grzechu. — l'Histoire d'un Péché.
Reżyseria — *L. S. Schiller.* Dekoracja — *K. Frycz.*

S. Żeromski. Dzieje Grzechu. — l'Histoire d'un Péché.
Ewa Pobratymska — *M. Modzelewska.*

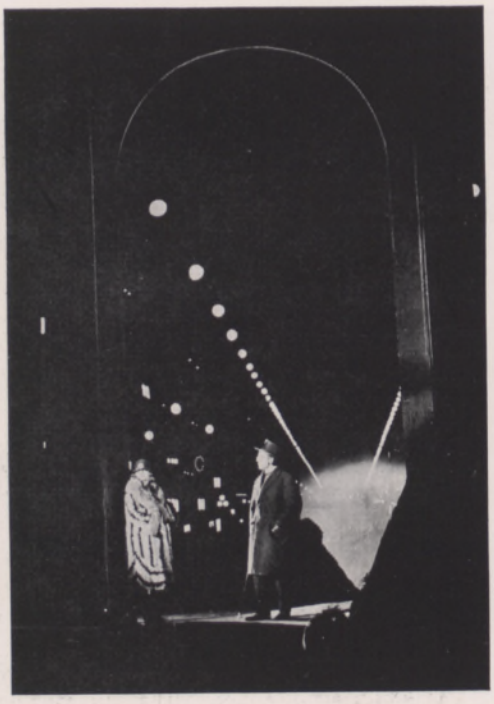

S. Żeromski. Dzieje Grzechu. — l'Histoire d'un Péché.
Reżyseria — *L. S. Schiller.* Dekoracja — *K. Frycz.*

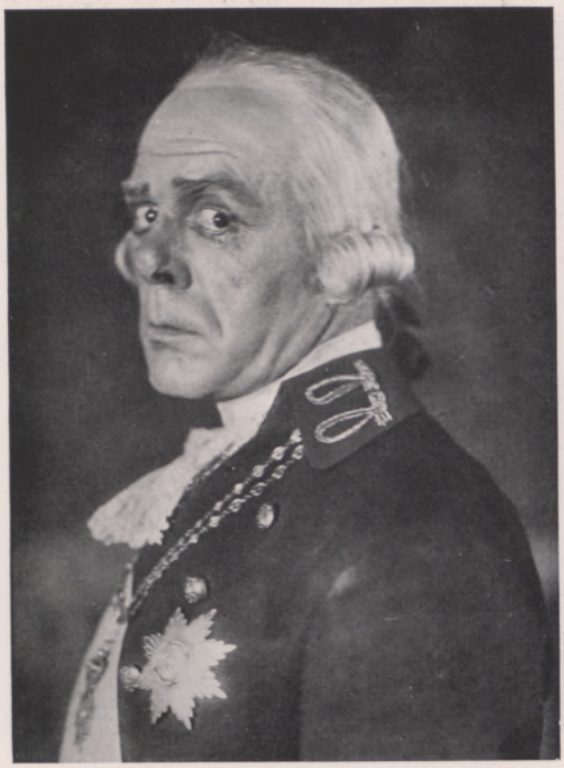

D. Mereżkowski. Car Paweł I — le Tzar Paul I.

Car Paweł — *K. Junosza-Stępowski.*

D. Mereżkowski. Car Paweł I — le Tzar Paul I.

Reżyseria — *K. Borowski.* Dekoracja — *K. Frycz.*

E. Scribe i E. Legouvé. Adrianne Lecouvreur.

Michonnet — *S. Stanisławski.* Adrjanna — *M. Przybyłko-Potocka.*

E. Scribe i E. Legouvé. Adrianne Lecouvreur.

Reżyseria — *K. Borowski.* Dekoracja i kostiumy — *K. Frycz.*

C. Goldoni. Sługa dwóch Panów. — Le Valet à deux Maîtres.

Reżyseria — *L. S. Schiller.* Dekoracja i kostiumy — *K. Frycz.*

C. Goldoni. Sługa dwóch Panów. — Le Valet à deux Maîtres.

Reżyseria — *L. S. Schiller.* Dekoracja i kostiumy — *K. Frycz.*

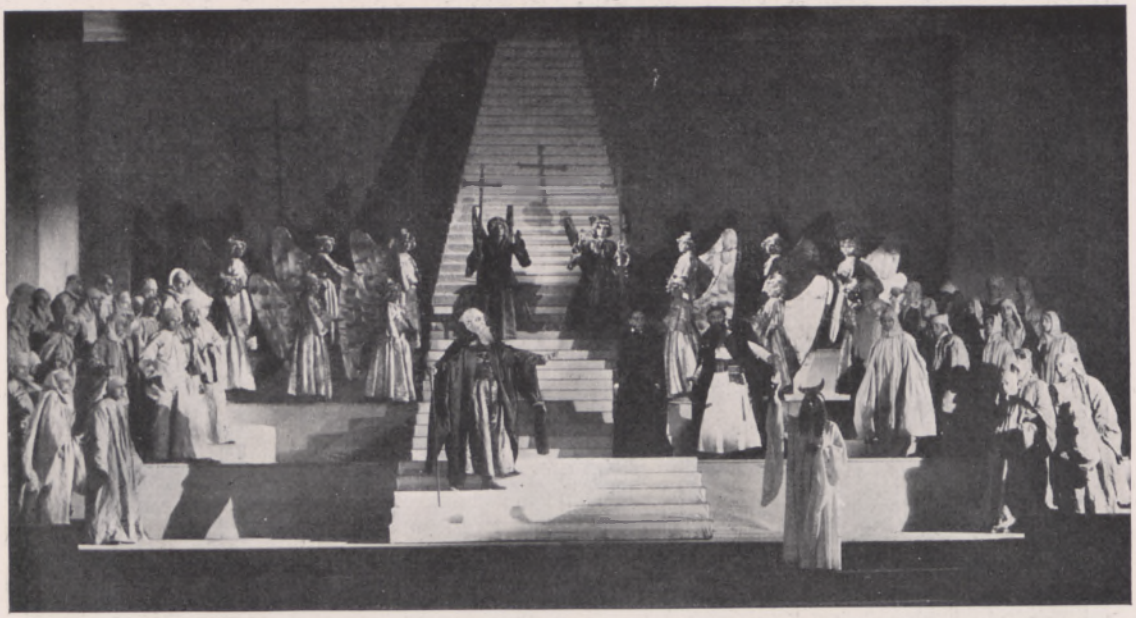

J. Słowacki. Samuel Zborowski.

Reżyseria — *L. S. Schiller.* Dekoracja i kostiumy — *S. Śliwiński.*

J. Słowacki. Samuel Zborowski.

Reżyseria — *L. S. Schiller.* Dekoracja i kostiumy — *S. Śliwiński.*

J. Słowacki. Samuel Zborowski.

Reżyseria — *L. S. Schiller.* Dekoracja i kostiumy — *S. Śliwiński.*

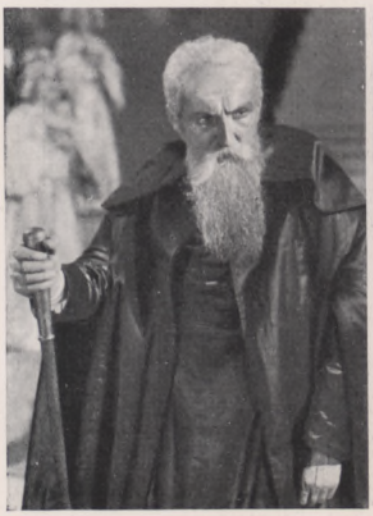

Książe Polonjusz — *W. Nowakowski.* Lucyfer — *K. Adwentowicz.* Samuel Zborowski — *G. Buszyński.*

J. Słowacki. Samuel Zborowski.

A. Nowaczyński. Wojna Wojnie — La Guerre à la Guerre.
Reżyseria — *L. S. Schiller.* Dekoracja i kostiumy — *W. Daszewski.*

A. Nowaczyński. Wojna Wojnie — La Guerre à la Guerre.
Reżyseria — *L. S. Schiller.* Dekoracja i kostiumy — *W. Daszewski.*

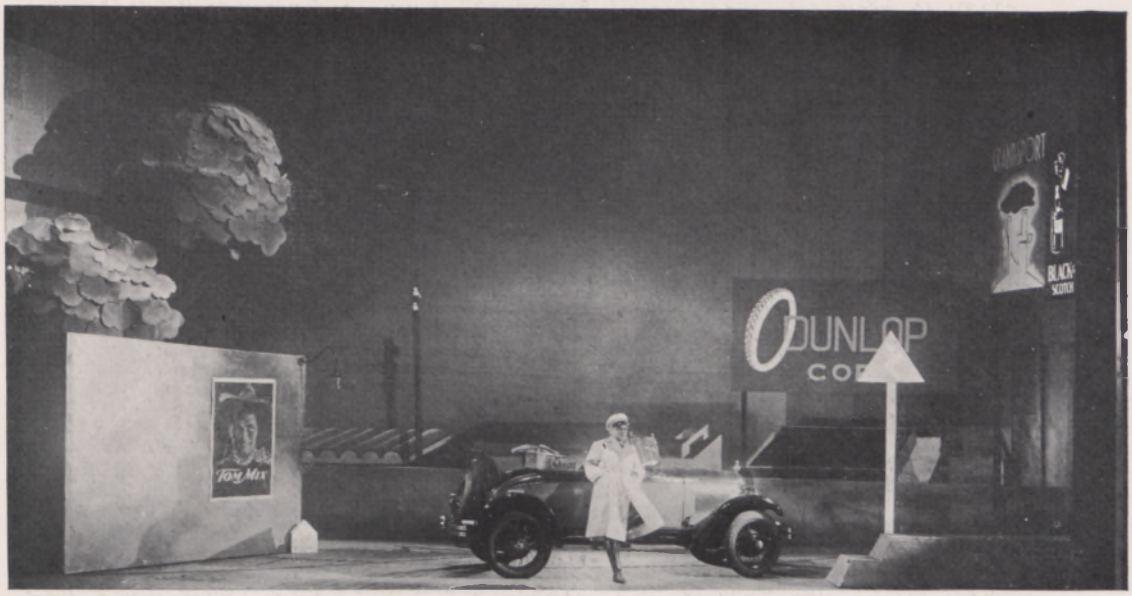

G. B. Shaw. Człowiek i Nadczłowiek — l'Homme et le Surhomme.
Reżyseria — *L. S. Schiller.* Dekoracja — *S. Śliwiński.*

G. B. Shaw. Człowiek i Nadczłowiek — l'Homme et le Surhomme.
Reżyseria — *L. S. Schiller.* Dekoracja — *S. Śliwiński.*

Juljusz Cezar — *K. Junosza-Stępowski.*

W. Shakespeare. Juliusz Cezar — Jules César.
Reżyseria — *L. S. Schiller.* Dekoracja — *K. Frycz.*

Marek Antonjusz — *J. Leszczyński.*

W. Shakespeare. Juliusz Cezar — Jules César.

Reżyseria — *L. S. Schiller.* Dekoracja i kostiumy — *K. Frycz.*

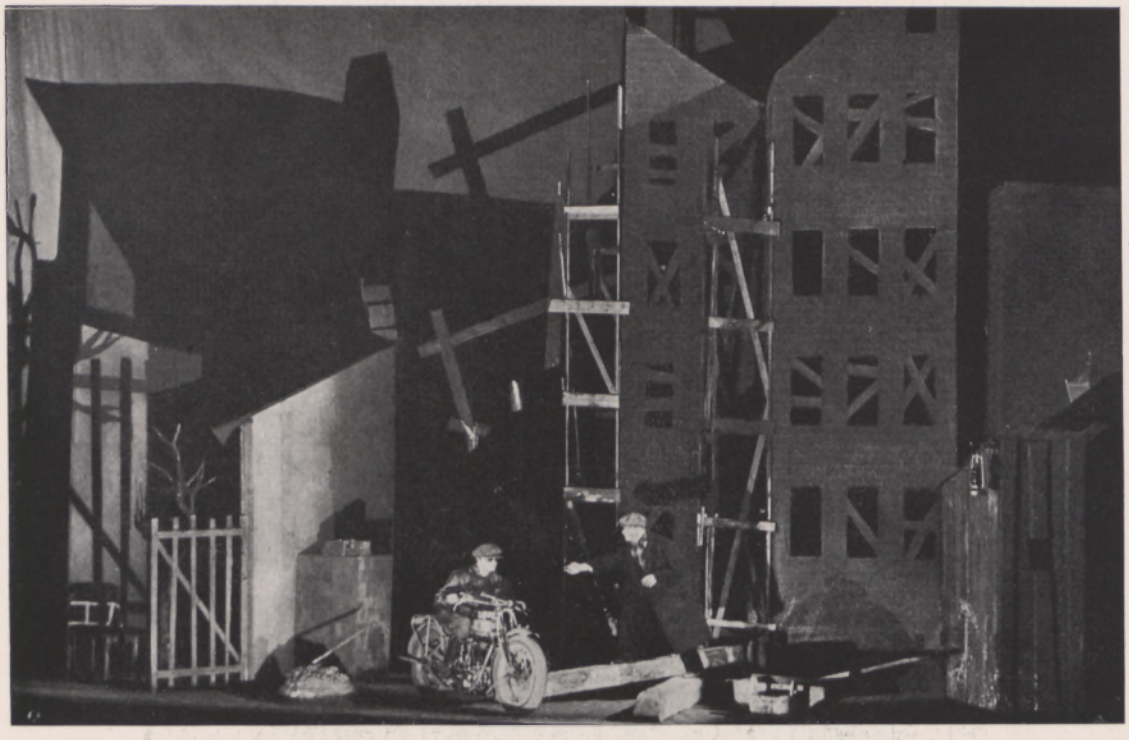

F. Langer. Przedmieście — le Faubourg.
Reżyseria — *L. S. Schiller.* Dekoracja — *S. Śliwiński.*

F. Langer. Przedmieście — le Faubourg.
Reżyseria — *L. S. Schiller.* Dekoracja — *S. Śliwiński.*

G. B. Shaw. Wielki Kram — The apple cart.

Oryntia — *M. Przybyłko-Potocka.* Król Magnus — *K. Junosza-Stępowski.*

G. B. Shaw. Wielki Kram — The apple cart.

Reżyseria — *K. Borowski.* Dekoracja — *K. Frycz.*

S. Wyspiański. Bolesław Śmiały — Boleslas le Hardi.
Bolesław Śmiały — *K. Adwentowicz*

S. Wyspiański. Bolesław Śmiały — Boleslas le Hardi.
Widowisko odtworzone podług inscenizacji *S. Wyspiańskiego.*

F. Goetel. Samuel Zborowski.

Samuel Zborowski — *K. Junosza-Stępowski.*

F. Goetel. Samuel Zborowski.

Reżyseria — *L. S. Schiller.* Dekoracja i kostiumy — *K. Frycz.*

Z. Nałkowska. Dom Kobiet — la Maison des Femmes.

Reżyseria — *M. Przybyłko-Potocka.* Dekoracja — *K. Frycz.*

Bełzka — *W. Barszczewska.* Joanna — *M. Przybyłko-Potocka.*

Z. Nałkowska. Dom Kobiet — la Maison des Femmes.

Bełzka — *W. Barszczewska.* Tekla — *S. Słubicka.* Julia — *H. Leszczyńska.*

Ben Jonson. Volpone.

Volpone — *B. Samborski.* Mosca — *M. Maszyński.*

M. Gogol. Rewizor — le Réviseur.

Reżyseria — *K. Borowski.* Dekoracja i kostiumy — *K. Frycz.*

Romain Rolland. Gra Miłości i Śmierci — le Jeu de l'Amour et de la Mort.
Vallée — *G. Buszyński.* Zofia — *M. Przybyłko-Potocka.*

Romain Rolland. Gra Miłości i Śmierci — le Jeu de l'Amour et de la Mort.
Reżyseria — *A. Węgierko.* Dekoracja i kostiumy — *K. Frycz.*

W. Shakespeare. Romeo i Julia.

Julia — *K. Lubieńska.* Romeo — *W. Pawłowski.*

W. Shakespeare. Romeo i Julia.

Reżyseria — *A. Szyfman.* Dekoracja i kostiumy — *K. Frycz.*

W. Shakespeare. Romeo i Julia.

Reżyseria — *A. Szyfman.* Dekoracja i kostiumy — *K. Frycz.*

W. Shakespeare. Romeo i Julia.

Reżyseria — *A. Szyfman.* Dekoracja i kostiumy — *K. Frycz.*

S. Wyspiański. Noc Listopadowa — la Nuit de Novembre.
Reżyseria — *S. Wysocka.* Dekoracja i kostiumy — *K. Frycz*

S. Wyspiański. Noc Listopadowa — la Nuit de Novembre.
Reżyseria — *S. Wysocka.* Dekoracja i kostiumy — *K. Frycz.*

F. Bruckner. Elżbieta, Królowa Anglii — Elisabeth, Reine d'Angleterre.

Elżbieta — *M. Przybyłko-Potocka.*

F. Bruckner. Elżbieta, Królowa Anglii — Elisabeth, Reine d'Angleterre.

Reżyseria — *A. Węgierko.* Dekoracja — *S. Śliwiński.* Kostiumy — *E. Węgierkowa.*

F. Bruckner. Elżbieta, Królowa Anglii — Elisabeth, Reine d'Angleterre.
Elżbieta — *M. Przybyłko-Potocka.*

F. Bruckner. Elżbieta, Królowa Anglii — Elisabeth, Reine d'Angleterre
Król Filip — *K. Junosza-Stępowski.*

G. B. Shaw. Pygmalion.

Eliza — *J. Romanówna.* Higgins — *A. Węgierko.*

G. B. Shaw. Pygmalion.

Pickering — *G. Buszyński.* Higgins — *A. Węgierko.* Doolitle — *J. Kurnakowicz.*

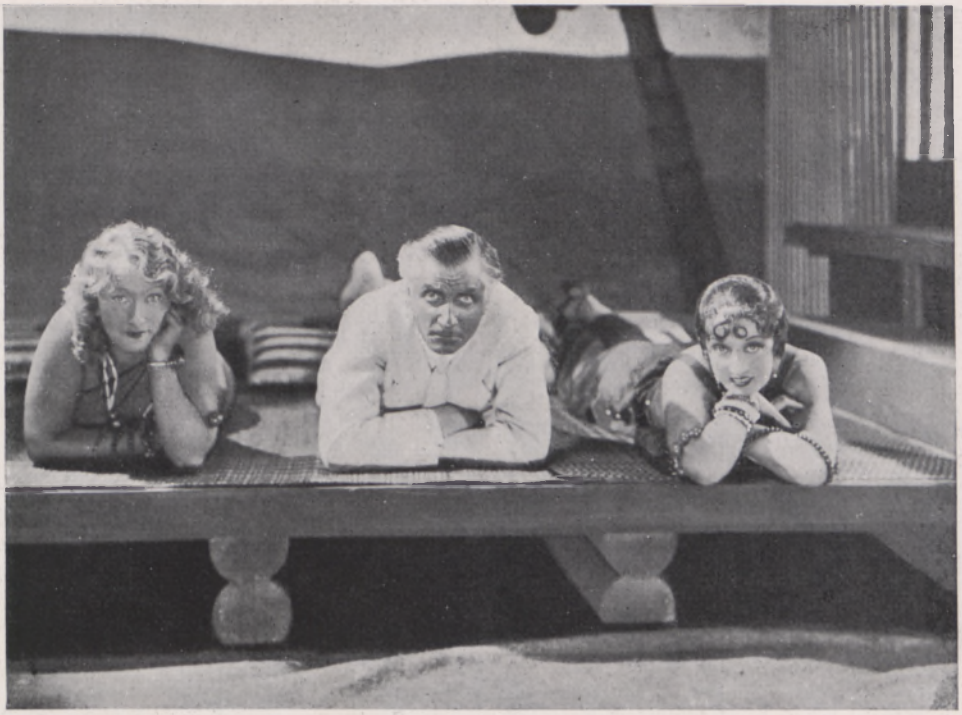

G. B. Shaw. Zbyt prawdziwe, aby było dobre — C'est trop vrai pour être bon.

Reżyseria — *A. Węgierko.* Dekoracja — *S. Śliwiński.*
Pacjentka — *M. Modzelewska.* Włamywacz — *M. Maszyński.* Pielęgniarka — *J. Romanówna.*

G. B. Shaw. Zbyt prawdziwe, aby było dobre — C'est trop vrai pour être bon.

Tallboys — *Buszyński.* Pielęgniarka — *Romanówna.* Pacjentka — *Modzelewska.* Miik — *Bonecki.*

E. Rostand. Cyrano de Bergerac.

Roksana — *J. Romanówna.* Cyrano — *M. Maszyński.*

E. Rostand. Cyrano de Bergerac.

Reżyseria — *A. Węgierko.* Dekoracja i kostiumy — *W. Drabik.*

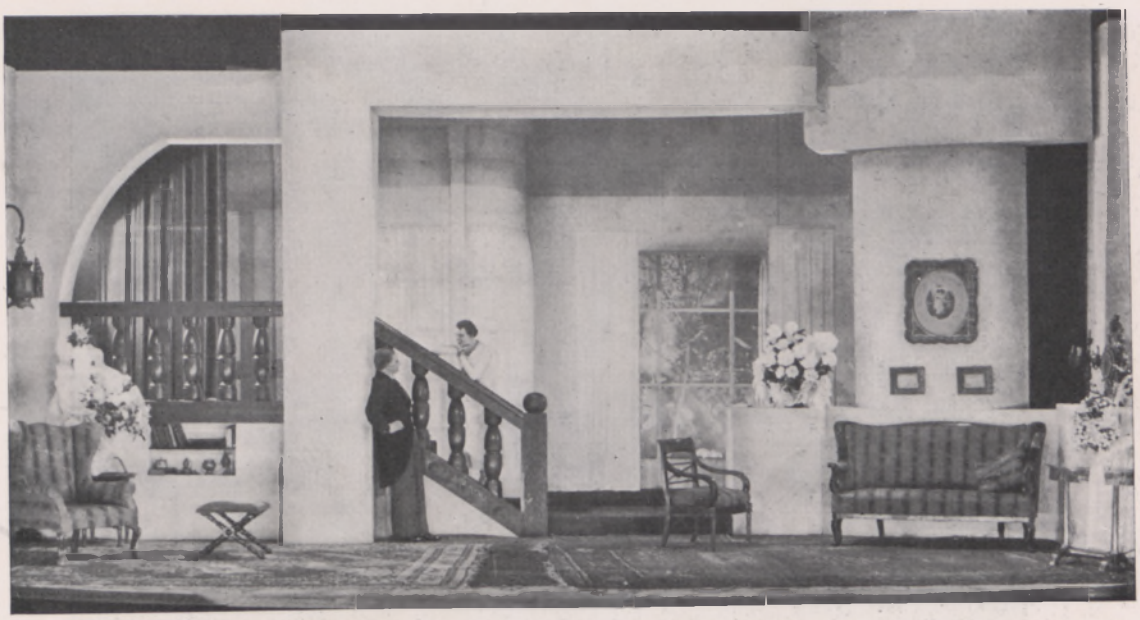

S. Passeur. Kobieta, która kupiła męża — l'Acheteuse.

Reżyseria — *A. Węgierko.* Dekoracja — *S. Śliwiński.*

S. Passeur. Kobieta, która kupiła męża — l'Acheteuse.

Marcelina — *M. Przybyłko-Potocka.* Stefan — *A. Węgierko.*

Arystofanes - Zimmer. Ptaki — les Oiseaux.
Reżyseria — *A. Węgierko.* Kostiumy — *W. Daszewski.*

Arystofanes - Zimmer. Ptaki — les Oiseaux.
Reżyseria — *A. Węgierko.* Dekoracja — *S. Śliwiński.*

S. Przybyszewska. Sprawa Dantona — L'Affaire Danton.
Danton — *B. Samborski.* Robespierre — *K. Junosza-Stępowski.*

W. Shakespeare. Kupiec Wenecki — le Marchand de Venise.
Szajlok — *K. Junosza-Stępowski.* Tubal — *K. Kijowski.*

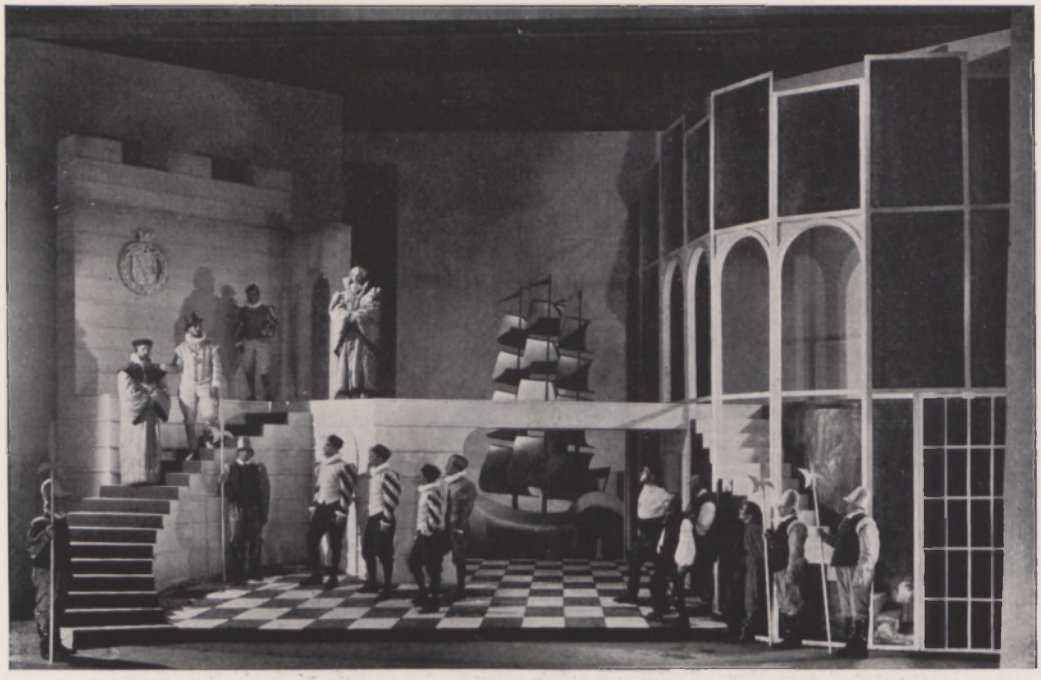

W. Shakespeare. Miarka za Miarkę — Mesure pour mesure.
Reżyseria — *J. Warnecki.* Dekoracja i kostiumy — *W. Daszewski.*

W. Shakespeare. Kupiec Wenecki — le Marchand de Venise.
Reżyseria — *R. Ordyński.* Dekoracja i kostiumy — *S. Śliwiński.*

W. Shakespeare. Miarka za Miarkę — Mesure pour mesure.
Klaudio — *M. Milecki.* Izabella — *I. Borowska.*

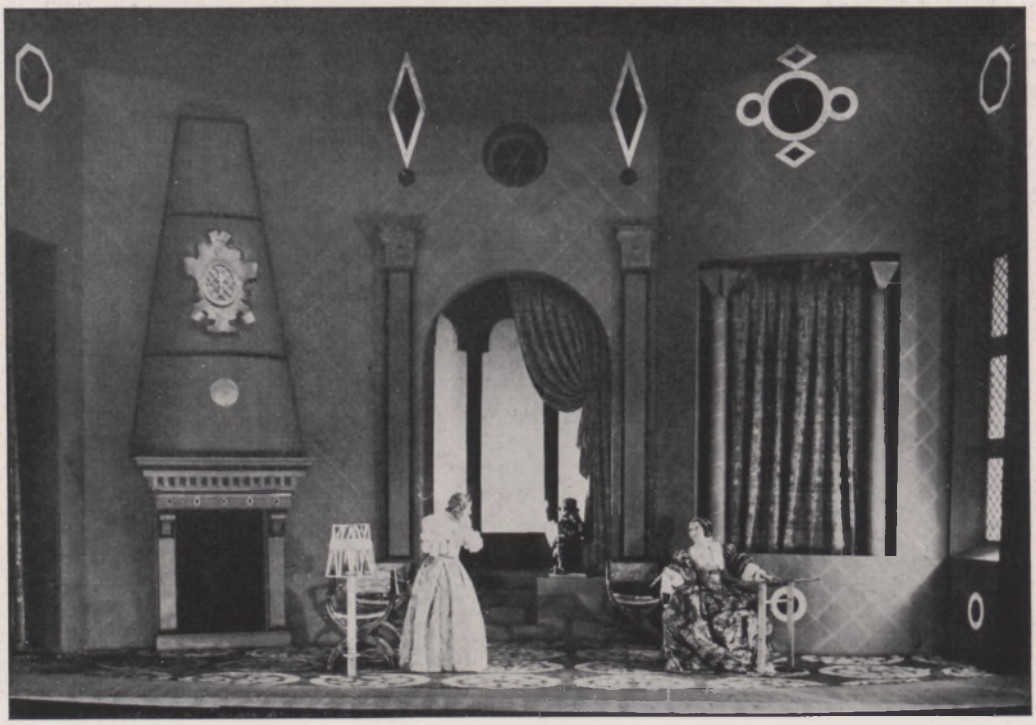

W. Shakespeare. Kupiec Wenecki — le Marchand de Venise.
Porcja — *J. Romanówna.*

W. Shakespeare. Kupiec Wenecki — le Marchand de Venise.

Jessyka — *I. Borowska.* Lorenzo — *L. Pośpiełowski.*

W. Shakespeare. Kupiec Wenecki — le Marchand de Venise.

Reżyseria — *R. Ordyński.* Dekoracja i kostiumy — *S. Śliwiński*

T. Dostojewski. Zbrodnia i Kara — le Crime et le Châtiment.

Reżyseria — *L. S. Schiller.* Dekoracja — *W. Daszewski.*

T. Dostojewski. Zbrodnia i Kara — le Crime et le Châtiment.

Porfiry — *A. Zelwerowicz.* Mikołaj — *J. Pichelski.* Raskolnikow — *D. Damięcki.*

K. H. Rostworowski. Kajus Cezar Kaligula.

Caesonia — *M. Gorczyńska.* Kaligula — *K. Junosza-Stępowski.* Lollia — *A. Halska.*

K. H. Rostworowski. Kajus Cezar Kaligula.

Reżyseria — *L. S. Schiller.* Dekoracja i kostiumy — *S. Śliwiński.*

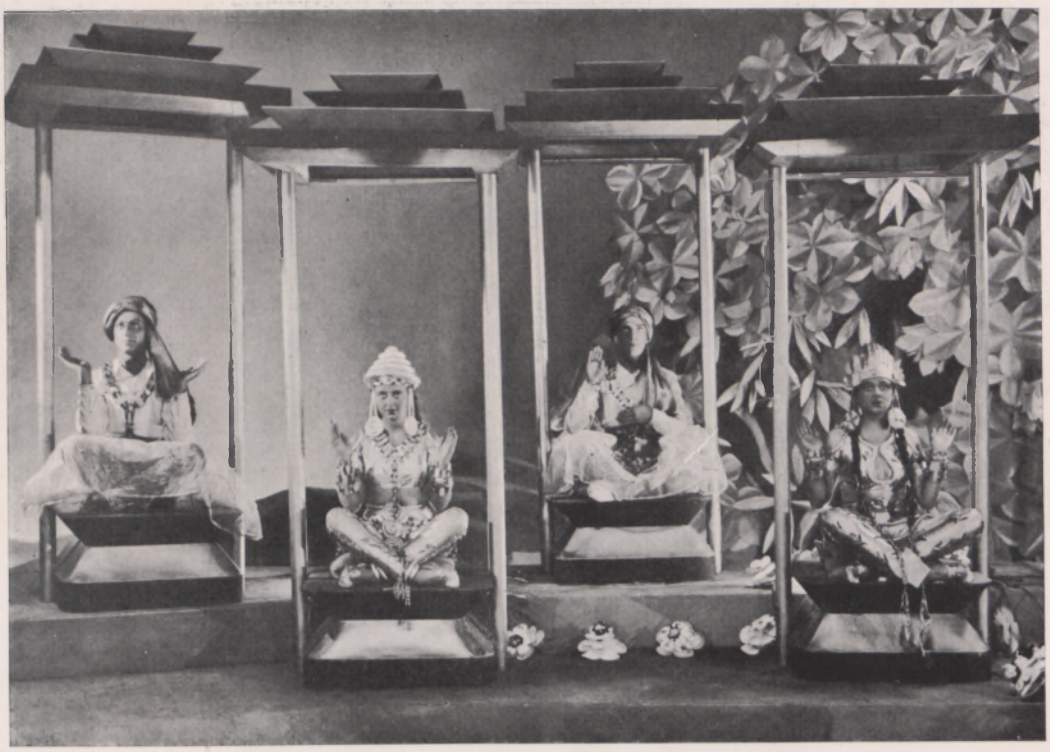

G. B. Shaw. Matołek z wysp nieoczekiwanych — The simpleton of the unexpected isles.
Dżanga — *Pośpiełowski.* Maya — *Barszczewska.* Kanchin — *Milecki.* Washti — *Kajzerówna.*

G. B. Shaw. Matołek z wysp nieoczekiwanych — The simpleton of the unexpected isles.
Reżyseria — *A. Węgierko.* Dekoracja — *S. Śliwiński.*

W. Shakespeare. Sen nocy letniej — Le Songe d'une nuit d'été.

Spodek — *J. Kurnakowicz.* Ryjek — *J. Kondrat.* Dutka — *A. Dymsza.* Pigwa — *J. Orwid.*
Spój — *F. Chmurkowski* Głodniak — *M. Borowy.*

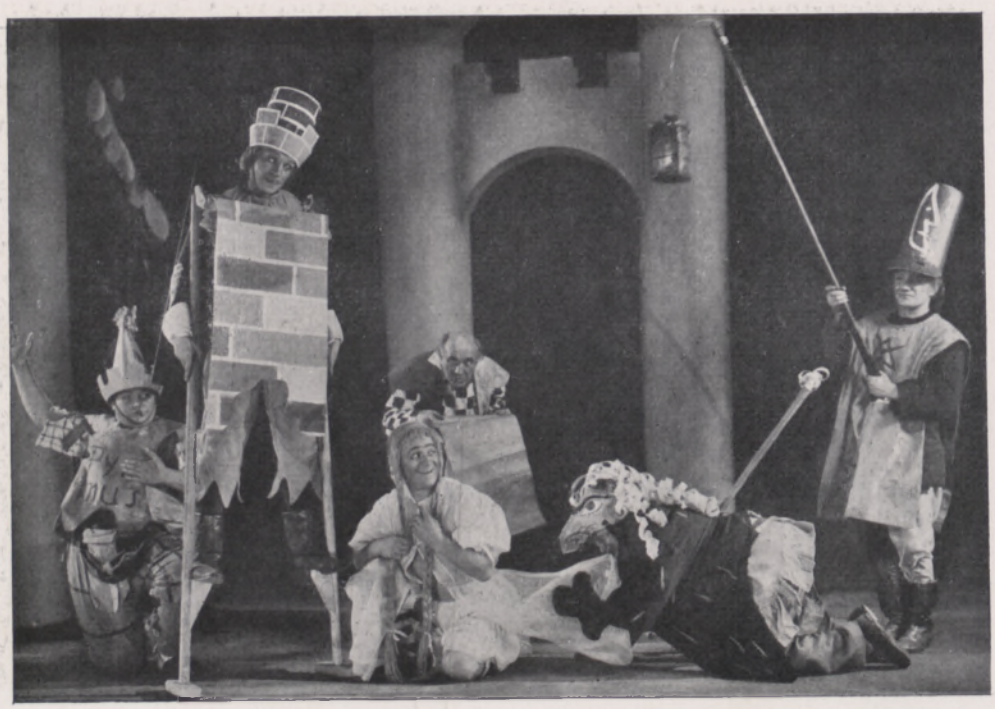

W. Shakespeare Sen nocy letniej — Le Songe d'une nuit d'été.

Reżyseria — *L. Schiller.* Dekoracja — *S. Śliwiński.* Kostiumy — *W. Daszewski.*

W. Shakespeare. Sen nocy letniej — Le Songe d'une nuit d'été.
Puk — *M. Żabczyńska.*

W. Shakespeare. Sen nocy letniej — Le Songe d'une nuit d'été.
Reżyseria — *L. Schiller.* Dekoracja — *S. Śliwiński.* Kostiumy — *W. Daszewski*

A. Mickiewicz. Dziady — Les Aïeux.

Dziewica — *E. Barszczewska,* Gustaw — *J. Węgrzyn.*

A. Mickiewicz. Dziady — Les Aïeux.

Reżyseria — *L. Schiller.* Dekoracja — *A. Pronaszko.*

A. Mickiewicz. Dziady — Les Aïeux.

Ksiądz Piotr — *E. Wierciński.*

A. Mickiewicz. Dziady — Les Aïeux.

Reżyseria — *L. Schiller.* Dekoracja — *A. Pronaszko.*

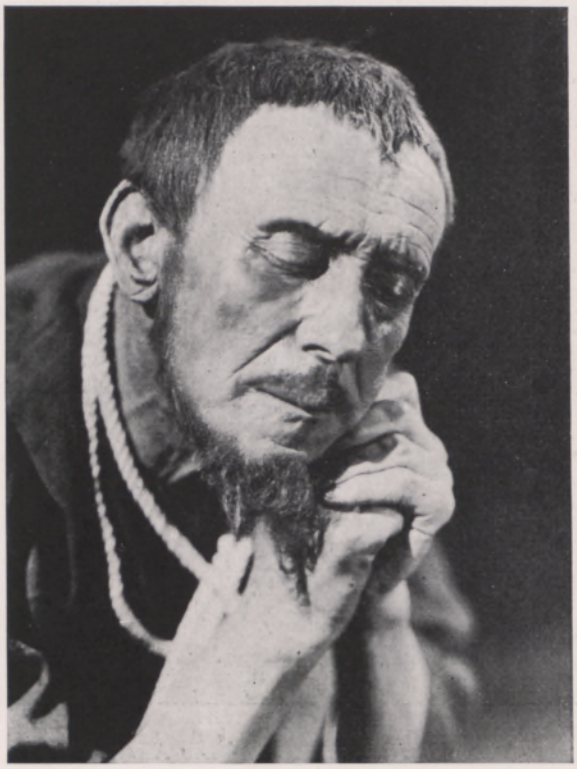

K. H. Rostworowski. Judasz z Kariothu.

Judasz — *L. Solski.*

K. H. Rostworowski. Judasz z Kariothu.

Reżyseria — *L. Solski* i *L. Schiller.* Dekoracja — *S. Śliwiński.*

S. Wyspiański. Wyzwolenie — La Délivrance.
Konrad — *J. Osterwa.*

S. Wyspiański. Wyzwolenie — La Délivrance.
Reżyseria — *L. Schiller* i *J. Osterwa.* Dekoracja — *S. Śliwiński.*

Król Lear — *J. Węgrzyn.* Błazen — *J. Kondrat.*

W. Shakespeare. Król Lear.

Reżyseria — *L. Schiller.* Dekoracja — *S. Śliwiński.* Kostiumy — *I. Lorentowicz.*
Edmund — *Damięcki.* Ks. Albanii — *Kreczmar.* Gonerila — *Grabowska.* Regana — *Andryczówna.*

J. Słowacki. Kordian.

Reżyseria — *L. Schiller.* Dekoracja i kostiumy — *S. Jarocki.*

J. Słowacki. Kordian.

Kordian — *M. Wyrzykowski.*

W. Shakespeare. Wieczór Trzech Króli — La Nuit des Rois.
Pajac — *J. Kondrat.* Viola — *J. Smosarska.* Orsyno — *L. Łuszczewski.*

W. Shakespeare. Wieczór Trzech Króli — La Nuit des Rois.
Reżyseria — *K. Borowski.* Dekoracja i kostiumy — *W. Daszewski*

W. Shakespeare. Wieczór Trzech Króli — La Nuit des Rois.

K. Dickens. Klub Pickwicka.

Reżyseria — *A. Węgierko.* Dekoracja — *W. Daszewski.*

K. Dickens. Klub Pickwicka.

Reżyseria — *A. Węgierko.* Dekoracja — *W. Daszewski.*

K. Dickens. Klub Pickwicka.

Reżyseria — *A. Węgierko.* Dekoracja — *W. Daszewski.*

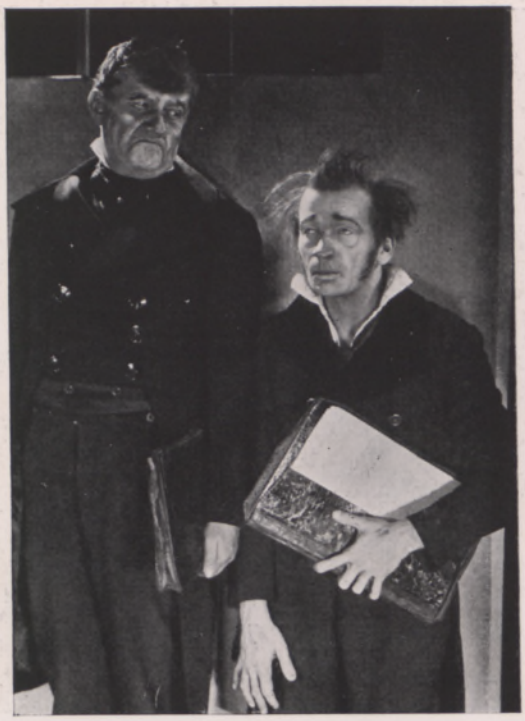

K. Dickens. Klub Pickwicka.

Fogg — *J. Krzewiński.* Dodson — *J. Woszczerowicz.*

K. Dickens. Klub Pickwicka.

Pickwick — *A. Zelwerowicz.* Mr. Jingle — *J. Chodecki.*

Beaumarchais. Wesele Figara — Mariage de Figaro.

Reżyseria — *A. Węgierko.* Dekoracja — *S. Śliwiński.* Kostiumy — *Z. Węgierkowa.*

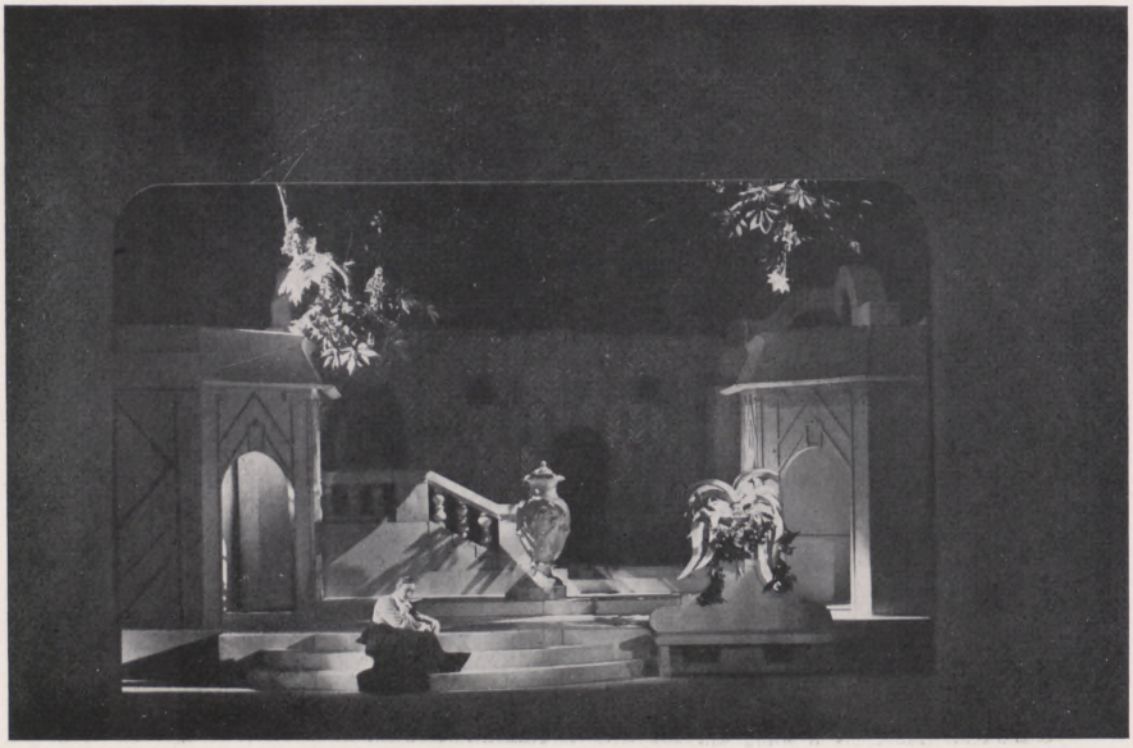

Beaumarchais. Wesele Figara — Mariage de Figaro.

Figaro — *A. Węgierko.*

Beaumarchais. Wesele Figara — Mariage de Figaro.

Figaro — *A. Węgierko.* Zuzanna — *J. Romanówna.*

Beaumarchais. Wesele Figara — Mariage de Figaro.

Reżyseria — *A. Węgierko.* Dekoracja — *S. Śliwiński.* Kostiumy — *Z. Węgierkowa*

S. Żeromski. Sułkowski.

Reżyseria — *J. Osterwa.* Dekoracja — *S. Śliwiński.* Kostiumy — *Z. Węgierkowa.*

S. Żeromski. Sułkowski.

d'Antraigues — *B. Samborski.* Książe — *A. Zelwerowicz.* Sułkowski — *J. Osterwa.*

J. Iwaszkiewicz. Lato w Nohant — l'Été à Nohant.

Chopin — *Z. Ziembiński.* George-Sand — *M. Przybyłko-Potocka.*

J. Iwaszkiewicz. Lato w Nohant — l'Été à Nohant.

Reżyseria — *E. Wierciński.* Dekoracja — *S. Śliwiński.* Kostiumy — *Z. Węgierkowa*

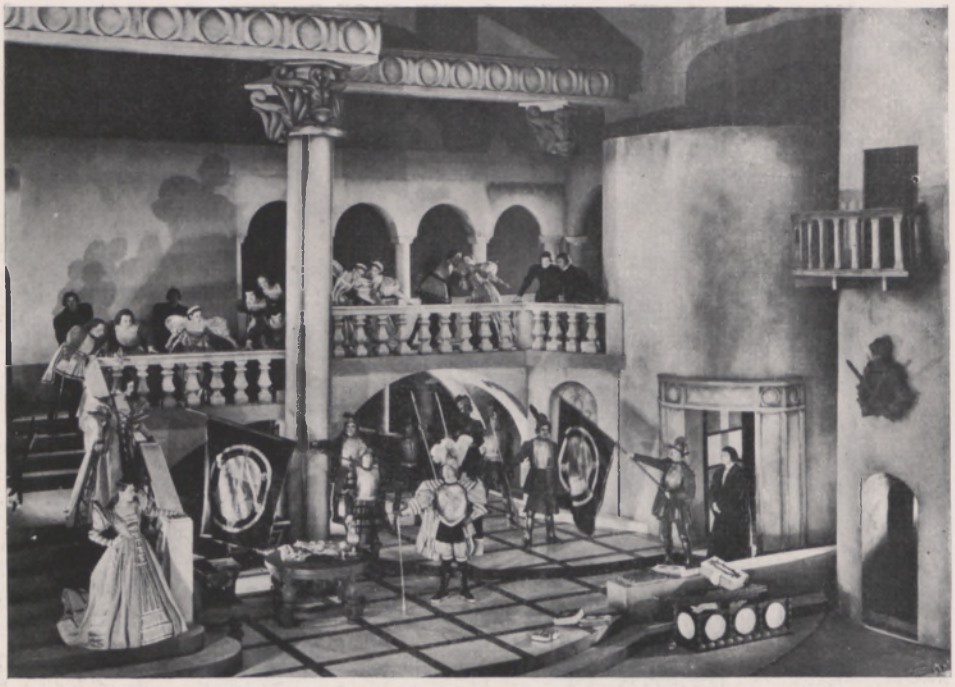

A. Nowaczyński. Cezar i Człowiek — le César et l'Homme.
Reżyseria — *A. Węgierko.* Dekoracja i kostiumy — *Z. Węgierkowa.*

A. Nowaczyński. Cezar i Człowiek — le César et l'Homme.
Don Cezare — *K. Junosza-Stępowski.* Donna Lucia — *N. Andryczówna.*

A. Nowaczyński. Cezar i Człowiek — le César et l'Homme.

Reżyseria — *A. Węgierko.* Dekoracja i kostiumy — *Z. Węgierkowa.*

A. Nowaczyński. Cezar i Człowiek — le César et l'Homme.

Mikołaj Kopernik — *K. Wilamowski.* Andreas Coppernik — *S. Żeleński.* Machiavelli — *J. Chodecki.*

Z. Nowakowski. Gałązka Rozmarynu — Une Branche de romarin.

Ob. Wilk — *Ziejewski.* J. Słowikowski — *Buczyński.* Ciocia — *Buczyńska.* Ob. Juhas — *Pichelski.* Ob. Grottger — *Roland.* Ob. Histrio — *Kreczmar.*

Z. Nowakowski. Gałązka Rozmarynu — Une Branche de romarin.

Mecenas — *Małkowski.* Dziedzic — *Dereń.* Prezes — *Neubelt.* Słowikowski — *Chmielewski.* Aptekarz — *Bogusiński.*

Z. Nowakowski. Gałązka Rozmarynu — Une Branche de romarin.

Kapucyn — *Woskowski.* Chłop — *Żeleński.* Ob. Sława — *Malkiewiczówna.* Ob. Sas — *Wilamowski.*

Z. Nowakowski. Gałązka Rozmarynu — Une Branche de romarin.

Ob. Sas — *Wilamowski.* Ob. Histrio — *Kreczmar.* Ob. Beton — *Kaczmarski.* Ob. Grottger — *Roland.*

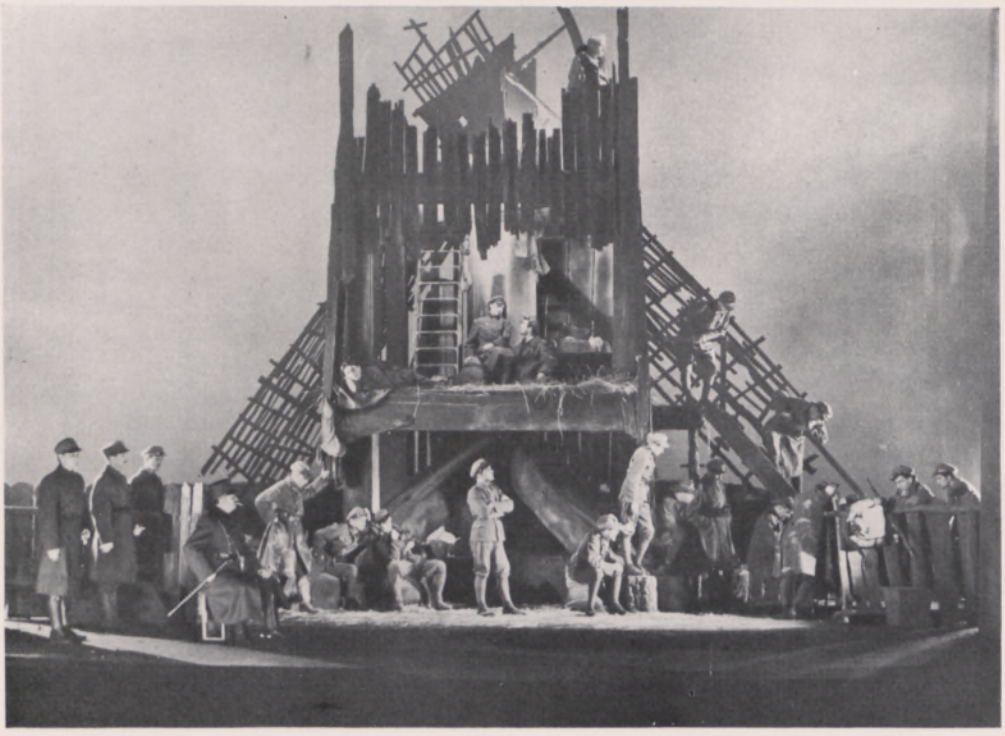

Z. Nowakowski. Gałązka Rozmarynu — Une Branche de romarin.
Reżyseria — *A. Węgierko.* Dekoracja — *S. Śliwiński.*

Z. Nowakowski. Gałązka Rozmarynu — Une Branche de romarin.
Reżyseria — *A. Węgierko.* Dekoracja — *S. Śliwiński.*

RESUMÉ DE L'OUVRAGE

DE

JEAN LORENTOWICZ

LE THÉÂTRE POLSKI

À VARSOVIE

1913 — 1938

RESUMÉ DE L'OUVRAGE DE JEAN LORENTOWICZ LE „THÉATRE POLSKI" À VARSOVIE 1913 — 1938

1. LA FONDATION DU THÉÂTRE POLSKI À VARSOVIE

Le théâtre Polski de Varsovie a été créé à une époque qui a immédiatement précédé la Grande Guerre. Bien que sept années s' étaient écoulées depuis, ce qu'on nomme, la „Révolution russe" (1905 — 1906) et que certaines „libertés constitutionnelles" avaient été reconnues à la partie de la Pologne soumise à la domination russe, néanmoins les autorités de la Russie tzariste voyaient d'un mauvais oeil toute initiative polonaise dans le domaine artistique et culturel.

Dans la période entre 1900 et 1912 il y avait à Varsovie quatre théâtres: Opéra, théâtre „Rozmaitości" (aujourd'hui „Théâtre National"), théâtre „Letni" (vaudevilles) et le théâtre „Nowości" (opérette). Ils constituaient un ensemble dit des „Théâtres Subventionnés de Varsovie" qui jouaient en langue polonaise , mais dont la direction était assumée par des fonctionnaires russes.

En 1908 arrivait à Varsovie, venant de Cracovie (alors soumise à la domination autrichienne) le jeune agrégé de l'Université de Cracovie et docteur ès lettres, M. Arnold Szyfman et y fondait un petit cabaret littéraire appelé „Momus". Après l'avoir dirigé plusieurs mois, qui furent ceux d'une lutte acharnée contre l'administration russe pour défendre le répertoire et même l'existence de cette modeste entreprise artistique, le Dr. Szyfman, que n'avaient rebuté aucunes difficultés d'ordre social et politique, conçut le projet, véritablement hardi pour ce temps, d'organiser à Varsovie un grand théâtre moderne. Après une période passée à batailler non seulement contre l'ostracisme des autorités d'occupation mais aussi le scepticisme, d'ailleurs compréhensible, de la majorité de l'opinion, le Dr. Szyfman réussissait à gagner à son idée des hommes courageux et de bonne volonté soit dans les milieux aristocratiques, tels que le Cte Thomas Potocki, le Cte Edouard Krasinski, le Pce Michel Woroniecki, le Pce Stanislas Lubomirski,

le Cte Maurice Zamoyski, mais aussi des représentants des milieux industriels et bancaires MM. Julien Tołłoczko, Maurice Spokorny, Michel Róg, Léon Goldstand, le Baron Léopold Kronenberg, Jules Herman, Stanislas Wessel, Emile Gerlach, les Fres Przeworski. A la suite de pourpalers a été constituée une Société Anonyme. A l'assemblée plénière les actionnaires, au nombre de 153, reconnurent la nécessité de la création d'un grand théâtre polonais dans la capitale. En deux années plusieurs centaines de milliers de roubles furent receuillis pour servir à la construction d'un nouveau théâtre.

Les autorités russes, et en particulier la direction des „théatres subventionnés de Varsovie" se sentirent alarmées. Elles affirmaient que quatre grands théâtres polonais dans la capitale étaient plus que suffisants. Une lutte obstinée et persévérante dut être menée contre les lois et réglements russes et aussi les prescriptions spéciales introduites sur le territoire soumis à l'occupation russe. Au début fut accordée l'autorisation de construire le théâtre, laquelle autorisation, toutefois, fut bien vite dénoncée. Enfin, après plusieurs années d'épuisants efforts, souvent désespérés, contre le bureaucratisme obtus et malveillant des suppôts du régime tzariste, en Janvier 1913, — les travaux de construction, menés à une allure véritablement américaine n'ayant duré que neuf mois — on vit se dresser l'édifice du théâtre Polski, simple mais commode, doté de tout le perfectionnement technique le plus moderne, dû à l'éminent architecte polonais, prématurément disparu, Czesław Przybylski.

Le 29 Janvier 1913 eut lieu le spectacle d'inauguration avec, au programme, le magnifique drame poétique de Sigismond Krasinski „Iridion". Cette journée constitue une date dans l'histoire du théâtre en Pologne.

25 ANNÉES DE THÉÂTRE

Les 25 années de l'existence du „Théâtre Polski" ont été autant d'années de luttes contre les difficultés de toutes sortes: politiques (chicanes des autorités russes, Grande Guerre, guerre polono-bolcheviste), économiques (dans la Pologne restaurée) culturelles (baisse du goût esthétique dans les années d'après guerre).

Ce qui porta le coup le plus sensible à ce théâtre qui venait de voir le jour ce fut la Grande Guerre (environ une année et demie après son inauguration). Les autorités russes avaient déporté de Varsovie, aux fin-fond de la Russie, en tant que sujets autrichiens, le fondateur du théâtre le Dr. Arnold Szyfman ainsi que bon nombre d'artistes dramatiques de premier plan. Ainsi le théâtre, admirablement monté, avait été, d'un coup, complétement désorga-

nisé. A la suite du départ du directeur, fut constitué un groupement des artistes dramatiques. Lorsque les Allemands eurent pris Varsovie ce groupement réussit à donner des spectacles pendant deux ans avec d'assez bons résultats.

Ensuite, pendant une année, le théâtre fut dirigé par le doyen des artistes et des directeurs de théâtre polonais, Louis Solski.

En 1918 le Dr, Arnold Szyfman revint de Russie et les propriétaires de l'édifice le lui affermèrent à nouveau. Deux années après éclate une nouvelle guerre, polono-bolcheviste. Après cette épreuve que le théâtre dut traverser encore, commence, à partir de 1921, la pédiode d'une relative „prosperity". Au théâtre „Polski" est rattaché, en 1918, le théâtre „Mały" (dans l'édifice de la Philharmonie) en tant que scène camérale et dont le répertoire, qui obtient un grand succès, est celui de comédies modernes. Peu après la nécessité se fait sentir d'une scène d'un autre genre et, en 1923, le Dr. Szyfman afferme le théâtre „Komedia" rue Jasna. Mais, déjà en 1924, se font jour les premiers symptômes de la prochaine crise. A la suite de perturbations politiques et économiques le public des théâtres se fait de plus en plus rare. Le théâtre „Komedia" cesse d'exister et, aux théâtres „Polski" et „Mały", est organisée, sous la direction du Dr. Szyfman, une „Coopérative des Acteurs et du personnel technique", coopérative qui dure jusqu'en 1925. Au cours des années 1925 — 1927 le théâtre Polski intégre dans l'ensemble des scènes gérées par lui le théâtre municipal de Lodz lequel, pendant deux années, est dirigé par le Dr. Szyfman assisté de M. Boleslas Gorczynski.

Entre 1927 et 1931 s'opère un redressement économique ce qui se répercute favorablement sur la situation des théâtres „Polski" et „Mały". En ce temps le consortium s'adjoint le théâtre de la rue Chłodna, lequel cependant cesse d'exister à la suite d'un incendie.

En 1932, au moment le plus difficile de la crise, le Dr. Szyfman essaye de sauver les scènes qu'il dirige en s'associant au cabaret littéraire „Banda". Après une année, cette association est dissoute.

Enfin, à la suite de longues démarches, en 1933, le théâtre Polski s'assure la protection des autorités de l'Etat.

Sous les auspices du président du Conseil de ce temps M. Janusz Jędrzejewicz est constituée la „Société pour la Propagation de la Culture Théâtrale en Pologne" laquelle société étend, par la suite, son action sur les théâtres municipaux: „National", „Nowy" et „Letni".

Ainsi le théâtre Polski, dont les services rendus à la culture polonaise sont énormes, voit la base de son existence assurée.

LA DIRECTION DU THÉÂTRE

Les difficultés extrêmes que connut le théâtre Polski au cours de son existence ne purent être surmontées que grâce à un labeur incessant et aux dons remarquables de son directeur général. Dans une conférence publique faite à Prague sur l'art de diriger le théâtre le Dr. Szyfman a défini ainsi ce que devrait être un directeur de théâtre idéal: „La tâche du directeur de théâtre, dit-il, comprend, d'une part, un contact le plus direct avec l'art et les artistes, l'analyse et la critique des oeuvres, des dons de fantaisie et d'élan et, d'autre part, toute une activitê qui tient du calcul, de considérations commerciales, de la production industrielle, à quoi viennent s'ajouter des problèmes d'ordre juridique et social. Comme régulateur de tout cela un directeur de théâtre doit avoir: le sentiment de l'équité, la connaissance de la psychologie ainsi que des dons tactiques et, enfin, ceux de la diplomatie comprise dans le sens le plus large du mot. De plus un directeur de théâtre doit avoir: de la santé, de la force du caractère, de l'indépendance dans ses opinions, de l'optimisme, un bon goût esthétique et, enfin, du talent".

Les vingt-cinq ans du théâtre Polski ont prouvé que le Dr. Szyfman possède bien des qualités d'un tel „directeur de théâtre idéal" qui a su surmonter les difficulté des crises les plus redoutables et maintenir son théâtre à un niveau artistique très élevé. Le plus grand mérite de M. Szyfman c'est d'avoir monté un très grand nombre de pièces du grand répertoire et leur avoir assuré un énorme succès; c'est aussi d'avoir fait jouer toute une pléiade de jeunes auteurs et les avoir gagné à la scène en même temps que régisseurs, peintres-décorateurs et acteurs dont presque toute la génération actuelle a été formée par le théâtre „Polski".

LE RÉPERTOIRE

Pressé par des obligations sociales (contrat de 12 mois avec les artistes) le théâtre Polski a joué en permanence toute l'année, sans interruption pendant les mois de vacances. C'est ce qui explique, qu'indépendamment d'oeuvres de valeur, le théâtre a du recourir également à un répertoire léger dans la période du printemps et de l'été.

Au cours des 25 années de son existence le théâtre „Polski" a monté 347 oeuvres polonaises et étrangères ainsi que 14 reprises. Au cours des premières dix années la production nationale avait prédominé: (109 sur 62) Le phénomène s'explique par la possibilité de jouer des oeuvres polonaises qui

avaient été interdites par les autorités d'occupation. Cependant, dans l'ensemble et à la suite d'une offre insuffisante au cours des 25 années du théâtre, le nombre des oeuvres polonaises qui y furent montées n'a pas dépassé 143, cependant que celui des pièces du répertoire étranger passait à 204.

La direction du théâtre „Polski" a cherché avant tout à monter, dans l'ensemble, des oeuvres du grand répertoire et, pour ce qui est de la production polonaise, des oeuvres poétiques considérées comme non scéniques: Les „Aïeux" de Mickiewicz — 117 représentations. „Iridion" et „Comédie non-divine" de Krasinski — 101 représentations, cinq drames de Jules Słowacki: „Balladyna", „Kordian", „Abbé Marc", Le „Prince Inflexible", „Samuel Zborowski" (en tout 181 représentations) huit drames de Stanislas Wyspianski: „Boleslas le Hardi", „La Légion", „La Varsovienne", „Les Noces", „La Libération", „Lelewel", „La Nuit de Novembre", „Sigismond Auguste et Barbe Radziwill" — 152 spectacles.

Une autre tâche que s'est imposé le théâtre „Polski" a conssisté à redonner une vie nouvelle à des oeuvres anciennes le plus souvent oubliées, en quoi le théâtre „Polski" a obtenu un très grand succès: „Les Cracoviens et Montagnards" de Bogusławski — Kaminski (56 représentations) „Figlacki" de Bohomolec, „Solenizant" de Krasicki ainsi que plusieurs pièces de Joseph Korzeniowski.

Une des réussites du théâtre Polski a consisté également en la reprise et une mise en scène absolument neuve des oeuvre de la génération précédente: Michel Bałucki (4 comédies), Sigismond Przybylski (3), Abramowicz et Ruszkowski (4), Joseph Blizinski (1).

Au nombre des auteurs dramatiques polonais, ont donné le plus grand nombre de pièces: Adolphe Nowaczyński — 6 oeuvres, Gabrielle Zapolska et Wacław Grubinski chacun 5, Charles Hubert Rostworowski, Stéphane Kiedrzynski et Stéphane Krzywoszewski chacun 4, Stéphane Zeromski, Arthur Opmann (Or-Ot) et Casimir Wroczynski chacun 3, enfin ont donné chacun deux pièces: Thadée Konczyński, Edvige Marcinowska, Louis Jérôme Morstin, Adam Grzymała Siedlecki et Bruno Winawer.

Pour ce qui est des oeuvres traduites le théâtre „Polski" a eu la louable ambition de faire connaître au public polonais les oeuvres de valeur du répertoire étranger notamment des auteurs de marque tels que: Duhamel, Giraudoux, Lenormand, Reynal, Rolland, Synge, Kaiser, Jewreinow, Benelli, Chiarelli, Pirandello.

Au nombre des auteurs étrangers il a été donné le plus grand nombre de pièces françaises (86)) et anglaises (61) dont 16 oeuvres de Shakspeare: „L'Orage", „Hamlet", „Jules César", „La Comédie des méprises", „Coriolan", „Henri IV", „Le Marchand de Venise", „Mesure contre mesure", „Othello", „Roméo et Juliette", „Songe d'une nuit d'été", „Les Joyeuses Commères de

Windsor", „Les Rois Mages", „Beaucoup de bruit pour rien", en tout 652 représentations.

Il y a peu de théâtres dans le monde qui, au cours de 25 années, pourraient s'enorgueuillir d'un tel répertoire. Immédiatement après Shakspeare se classe Bernard Shaw, dont 15 pièces montées au théâtre Polski ont occupé 569 soirées. A la troisième place se range, par le nombre des représentations, Flers et Caillavet dont le théâtre Polski a joué 11 comédies au cours de 365 spectacles. Revenant à Shaw faisons observer que trois pièces de la production de la dernière période de l'auteur de „Pygmalion" ont été montées au théâtre Polski en tant qu'avant-premières continentales, voire mondiales: „Les Etats - Unis d'Europe", „Au bord de l'abîme" et „Le ganache des Iles inattendues". La meilleure comédie de Shaw „Pygmalion" a été jouée un nombre record pour Varsovie, notamment 179 fois. En plus de Shaw, les auteurs anglais représentés par le plus grand nombre de pièces ont été: Oscar Wilde (3 comédies) Galsworthy — 2 oeuvres. Au nombre des plus grands succès du répertoire anglais et américain il convient de ranger: „Les Artistes" de Hopkins et Watters, „Tessa" de M. Kennedy, „Une journée sans mensonge" de Montgomery, „Brodway" de Dunning et Abbot, „Pickwick club" de Dickens et „Papa célibataire" de Carpenter.

La production dramatique française moderne a été représentée par les oeuvres des auteurs suivants: Bataille, Becque, Bernard, Bernstein, Berr, Bourdet, Caillavet, Capus, Coolus, Croisset, Curel, Deval, Duhamel, Farrère, Frondaie, Gandera, Giraudoux, Guitry, Lavedan, Lenormand, Maeterlinck, Nepoty, Pagnol, Passeur, Piccard, Prevost, Rivoire, Rolland, Trarieux, Savoir, Verneuil, Wolff, Zimmer. Au nombre des classiques furent joués: Molière — 7 comédies: „Le Malade imaginaire", „George Dandin", „Le médecin malgré lui", „Le Bourgeois gentilhomme", „Monsieur de Pourceaugnac", „L'Avare", „Tartufe".

Beaumarchais: „Le Mariage de Figaro" (un des plus grands succès au cours de ces 25 années — 120 représentations), „Le Barbier de Séville" puis Victor Hugo, Musset, Scribe. Au nombre d'autres auteurs: Alexandre Dumas (La Dame aux camélias) Victorien Sardou (Madame Sans-Gêne) Edmond Rostand (Cyrano de Bergerac — 94 représentations).

Dans le répertoire français le plus grand nombre de spectacles est revenu à Flers et Caillavet et à Flers et de Croisset. Dans l'ensemble il a été donné de ces auteurs onze pièces au cours de 365 représentations.

Au nombre des auteurs allemands ont éte représentés: Frédéric Schiller, Arthur Schnitzler, Herman Bahr, Fr. Schoentan et, parmi les auteurs modernes: Bruckner, Goetz, G. Kaiser, Vicki Baum. Parmi les auteurs russes le plus grand succès est revenu au „Tzar Paul 1-er" de Dymitr Merežkowski (108 représentations) puis de Dostojewski „Crime et châtiment" ainsi que

le „Cadavre vivant" de Tolstoj. Dans le répertoire russe moderne: „La chose qui importe" de Jewreinow, „Celui qu'on giffle" de Andrejew, „Wiera Mircewa" de Urwancew.

La Scandinavie a été représentée par trois oeuvres d'Ibsen „L'ennemi du peuple", „Peer Gynt" et „Rosmersholm". Des auteurs hongrois tels que Lengyel, Molnar, Garrick, (Vajda) Bus Fekete ont obtenu un nombre imposant de représentations.

La littérature dramatique italienne a été représentée aussi bien pour ce qui est des classiques (2 pièces de Goldoni) que pour les modernes (Nicodemi, Chiarelli, Sem Benelli, Pirandello).

Pour ce qui est de la littérature espagnole citons le „Prince Inflexible" de Calderon dans la poétique et géniale transcription du grand poète polonais Jules Słowacki.

Enfin le théâtre „Polski" a donné trois comédies d'Aristophane „Les Nuages", „Les Oiseaux" et „Les Chevaliers".

L E S T R A D U C T I O N S

La direction du théâtre Polski a, entre autres, le mérite d'avoir pris le plus grand soin des traductions des pièces étrangères qu'elle présentait au public polonais. Avant ce temps ce domaine avait été plutôt négligé dans les théâtres polonais. Pour remédier à ce mal M. Szyfman a fait appel aux meilleurs auteurs polonais et aux connaisseurs les plus avertis des langues et des littératures étrangères. Dans la période de ces vint - cinq années des traductions ont été fournies par les écrivains suivants: Thaddée Boy Zelenski, (éminent traducteur de Molière) Léopold Staff, Jean Lorentowicz, Ladislas Rabski, Włodzimierz Perzynski, Sigismond Kawecki, Jean Lechon, Julien Tuwim, Wacław Rogowicz, Zdzisław Kleszczynski, Jean Parandowski, Bolesław Gorczynski, Florian Sobieniowski, (les pièces de Shaw) Casimir Wroczynski, Jarosław Iwaszkiewicz, Léon Schiller, Wilam Horzyca, J. A. Hertz, Marian Hemar, Sophie Jachimecka, Joseph Brodzki, Halina Pilichowska et nombreux autres.

L A R É G I E

Avant la création du théâtre Polski la régie en Pologne se contentait de patrons classiques dans l'art de présenter des „situations" et veillait sur-

tout à ce que le texte soit bien appris par coeur. Partisan convaincu de la „création libre" de la régie propagée depuis un certain nombre d'années en Allemagne, en France, en Russie et en Angleterre, le Dr. Szyfman a résolu de donner voix au chapitre à des régisseurs, metteurs en scène, qui apporteraient des idées nouvelles. Ainsi, au cours des 25 années, la régie a été assumée au théâtre Polski par:

Arnold Szyfman, qui cherchait à réaliser avant tout l'harmonie entre le texte et le caractère de l'époque . Sans gêner l'individualité de l'acteur il cherchait surtout à l'aider à représenter les traits essentiels du personnage représenté. Pour ce qui est de l'ensemble du spectacle il cherchait à le maintenir sur le plan de la réalité, de la logique ainsi que de la double vérité, celle de la vie et du théâtre.

Alexandre Zelwerowicz, qui a mis à la scène 78 pièces, est partisan du principe du „théâtre en tant que forme de la vie qui passe". Lui-même excellent comédien, il ressent surtout les oeuvres du génie comique, c'est pourquoi les mises en scène des pièces de Molière („Pourceaugnac", le „Malade imaginaire") constituent une date dans l'histoire de la mise en scène en Pologne.

Charles Borowski, a mis à la scène 82 pièces, est réaliste théâtral, par excellence, et s'inspire du principe: „le théâtre c'est l'auteur", cependant que le metteur en scène et l'acteur sont des facteurs conditionnés par le premier.

Un grand nombre de pièces ont été mises à la scène, en plus de Zelwerowicz et Borowski, par: Joseph Sosnowski, Maximilien Węgrzyn, Léonard Boncza Stępinski, Stanislas Stanislawski, Georges Leszczynski, Stanislawa Wysocka, Richard Ordynski, Georges Warnecki, Marie Przybyłko-Potocka. Il convient de classer à part les metteurs en scène — réformateurs qui en grande partie ont pu donner la mesure de leur talent grâce à l'existence du théâtre „Polski":

Julien Osterwa, qui par la suite devint le créateur du célèbre théâtre „Reduta", était un disciple de Stanislawski et partisan du principe énoncé par ce dernier qui est „qu'on doit jouer comme on vit", ainsi que du naturalisme présenté sous une forme la plus strictement naturelle. Il cherche également à fouiller jusqu'au tréfonds les intentions de l'auteur par le moyen d'une minutieuse analyse du texte. Sa plus grande réussite, en fait de mise en scène d'un caractère très personnel, a été le spectacle du „Prince Inflexible" de Calderon.

Léon Schiller a mis à la scène 24 pièces et est un des créateurs du théâtre monumental en Pologne. Selon lui le spectacle devrait—comme le proclamait il y a un siècle Mickiewicz dans ses cours faits au Collège de France à Paris — évoquer le charme de la chanson populaire et

nous transporter dans un monde supraterrestre. Il présenta également de très curieuses mises en scène de „Samuel Zborowski" et „Kordian" de Słowacki ainsi que des „Aïeux" de Mickiewicz.

Richard Bolesławski, le célèbre régisseur de films, décédé il y a quelques années à Hollywood, a commencé sa carrière de metteur en scène au théâtre Polski en tant que propagateur des principes du réalisme de Stanisławski.

Alexandre Węgierko range à la première place l'acteur et la parole et cherche à établir une harmonie entre le geste de l'acteur et les paroles de l'auteur. Il considère une telle réalisation comme question centrale au théâtre.

Au nombre des pièces mises à la scène par Węgierko, et qui ont été une véritable réussite, citons: „Le mariage de Figaro", „Tessa", „Pickwick Club", „César et l'Homme" et enfin la „Branche de romarin" de Nowakowski.

Dernièrement se sont fait connaître deux jeunes metteurs en scènes, dont le théâtre Polski a beaucoup à attendre: Zbigniew Ziembinski et Edmond Wiercinski.

SCÉNOGRAPHIE

Avant la création du théâtre Polski l'art de la décoration, dans le sens exact du mot, n'existait pour ainsi dire pas dans les théâtres de Varsovie. On faisait venir de l'étranger les modèles des plus importants décors et même des décors entiers. M. Szyfman a été le premier à accorder le plus grand soin aux décors. A ces fins il engagea l'éminent artiste peintre, homme de lettres et érudit Charles Frycz. Ses décors pour le spectacle d'inauguration „d'Iridion" ont ébloui les Varsoviens par leur somptuosité et leur fantaisie. Mais Frycz est surtout un artiste incomparable dans la composition des intérieurs. Un autre scénographe du théâtre „Polski" Vincent Drabik, génial artiste peintre, a réalisé de fascinantes visions picturales. On lui doit des décors de 78 pièces.

Stanislas Sliwinski, l'actuel scénographe du théâtre „Polski", est attaché à ce théâtre depuis sa fondation. Peintre et technicien d'un remarquable talent il est aussi à l'aise dans les pièces classiques que lorsqu'il s'agit de l'art monumental, réaliste ou moderne.

En plus de ces trois décorateurs attachés au théâtre Polski y ont également, à l'occasion, exécuté des décors: le célèbre paysagiste polonais, le grand peintre Ferdinand Ruszczyc, le peintre et sculpteur de talent Szreniawa Rzecki, Thaddée Gronowski, Stanisals Jarocki, le grand peintre port-

raitiste Stéphane Norblin, André Pronaszko ainsi que la grande artiste peintre Sophie Stryjenska.

Dernièrement ont brillé d'un réel éclat à l'horizon de la scénographie deux nouveaux talents dans l'art de la décoration: Ladislas Daszewski, néo-réaliste, Sophie Węgierko, artiste peintre de talent d'une connaissance appronfondie des styles; Irène Lorentowicz-Karwowska et T. Roszkowska.

MUSIQUE DE SCÈNE

Le théâtre „Polski" a été le premier à mettre en valeur la musique de scène qu'il entoura du plus grand soin. La musique de scène d'un grand nombre de pièces est due aux plus éminents parmi les compositeurs et chefs d'orchestre polonais qui en dirigèrent eux-mêmes l'exécution et qui sont: Pierre Maszynski, Henry Opienski, Ludomir Różycki, Lucien Marczewski, R. Palester, M. Kondracki, enfin le génial Charles Szymanowski.

Le directeur Szyfman a été également le premier à instituer un poste permanent de chef de la partie musicale du théâtre dramatique.

L'ART DE L'ACTEUR

Dès le début, le théâtre „Polski" n'a ménagé aucun effort pour assurer au talent de acteurs les meilleures conditions de son développement, dans le sens le plus large du mot. C'est dans l'amicale atmosphère du théâtre „Polski" que bon nombre parmi les artistes dramatiques polonais se sont rendus populaires et même ont acquis une véritable renommée. Citons, dans leur nombre: Joseph Węgrzyn, actuellement une célébrité de la scène nationale, éblouissant Gustaw-Konrad de Mickiewicz, magnifique „Tzar Paul" de Merejkowski, fascinant „Othello"; Marie Przybyłko-Potocka une des plus célèbres artistes polonaises, l'inoubliable „Dame aux Camélias", „Madame Sans-Gêne", Portia dans le „Marchand de Venise", Adrienne Lecouvreur, Elise dans „Pygmalion", Elisabeth, reine d'Angleterre" de Bruckner. Alexandre Zelwerowicz, véritabble maître du grimage comique, excellent Argan de Molière, Falstaff, Danton, Pickwick, Soucoupe du Songe d'une Nuit d'Eté etc. Georges Lesczynski, remarquablement doué en tant qu'apparence physique, a joué avec un égal succès les héros de drames et des amants de comédies. Merveilleux Cyrano, Marc Antoine, Benedict de „Beaucoup de Bruit pour rien" etc. Casimir

Junosza-Stępowski, un des plus éminents acteurs polonais de la génération actuelle. Après avoir interprété les rôles de Jules César, Schylock, Othello, il a électrisé le public dans „Henri IV" de Pirandello. Stéphane Jaracz, admirable comédien d'une extraordinaire ampleur d'un talent tour à tour tragique et comique, a créé: Caliban, Dromio, Bartholo, le „Bourgeois Gentilhomme", „Monsieur Bretonneau", „Schweik" etc.

On doit au théâtre Polski de véritables créations d'artistes tels que: Adalbert Brydzinski, Stanislas Stanisławski, Joseph Sosnowski, Léonard Boncza, Ladislas Grabowski, Mila Kaminska, Léocadie Pancewicz, Laure Dunin, Sévérine Bronisz, Marie Dulęba, Hélène Gromnicka, Edmond Weychert.

En dehors de ces artistes faisant régulèrement partie de la troupe du théâtre Polski, les plus éminents artistes polonais y ont paru sur scène: Louis Solski, Vincent Rapacki, (père), Casimir Kaminski, Charles Adwentowicz, Joseph Chmieliński, Jules Osterwa, Stanislawa Wysocka, Irène Solska, Mieczysława Cwiklinska, Antoine Fertner, Wanda Siemaszko, Honorée Leszczynska, Wanda Barszczewska.

Au cours des dernières années de nouvelles vedettes se sont illustrées sur la scène du théâtre Polski: Mariusz Maszynski („Basile", Orgon, „Le Roi", de Flers, Chlestakow, Topaz), Bogusław Samborski (Yago, Volpone, le Cte Pahlen), Marie Modzelewska (Eve dans „L'Histoire d'un péché), et Jeanne Romanówna (Suzanne du „Mariage de Figaro", Elise de „Pygmalion"), Marie Malicka („Jehanne" de Shaw), Irène Eichler, Edvige Smosarska, Ola Leszczynska, Marie Gorczynska, Caroline Lubienska, Sophie Lindorf, Casimir Justian, Wiesław Gawlikowski, Alexandre Węgierko (Dr Higgins, dans „Pygmalion", Figaro), François Dominiak, Jean Kurnakowicz, (le vieux Dolittle dans „Pygmalion"), Thaddée Wesołowski, Jacques Woszczerowicz, Stéphanie Jarkowska, Edmond Wierciński, Sophie Grabowska, Goeorges Woskowski.

UN ESSAI DE SYNTHÈSE

1) Dans l'histoire de la création du théâtre „Polski" à Varsovie la victoire est allée à l'idéalisme polonais attestant par cela que tout acte de forte volonté peut faire des miracles sur le plan spirituel.

2) Les difficultés d'un caractère véritablement catastrophiques n'ont pu ébranler ni l'existence du théâtre „Polski", ni la conception générale de son répertoire consistant à cultiver le grand répertoire poétique aussi bien polonais qu'étranger.

3) le théâtre „Polski" peut s'enorgeuillir d'avoir su, au cours de 25 années, maintenir une organisation intérieure des plus vigilantes, grâce à quoi il a réussi à établir une atmosphère artistique indispensable à toute oeuvre de création.

4) Vers la fin de ces 25 années de l'existence du théâtre „Polski" un témoignage officiel a été donné de la reconnaissance de sa contribution à la vie culturelle et artistique du pays: la „Société pour la Propagation de la Culture Théatrale en Pologne" est devenue propriétaire du bâtiment et protecteur du théâtre. De cette manière il a été officiellement reconnu que le théâtre „Polski" constitue un monument de la culture théâtrale moderne en Pologne.

*

Les 69 pages qui suivent comprennent la liste chronologique des 361 premières et reprises données par le théâtre au cours de 25 années.

A partir de la 70-me page on trouve:

l'énumération de 69 auteurs polonais dont les pièces ont été jouées,
l'énumération des auteurs anglais (45)
allemands (12)
espagnols (1)
français (63)
hongrois (6)
italiens (6)
tchèques (2)
russes (11)
scandinaves (2)

A la page 81 on trouve l'énumération des représentations qui furent données par le théâtre Polski sur la place du Vieux à Marché à Varsovie (5 spectacles: „Kordian" et „l'Abbé Marc" de Slowacki, „Cracoviens et Montagnards" de Bogusławski).

Les pages 82 et 83 traitent des représentations scolaires du théâtre „Polski". Celles - ci ont été, au cours des dernières trois saisons, au nombre de 95, le public étant composé de 89.818 élèves des deux sexes. Il a été donné 14 pièces polonaises et, au nombre des oeuvres dramatiques mondiales: Le„Roi Lear", Les „Trois Mages", „Pickwick Club", „Pygmalion".

Aux pages 84, 85 et 86 on trouve des données relatives au répertoire dont voici quelques unes: il a été donné au théâtre Polski, au cours de 25 années, 9.668 représentations. Les pièces suivantes ont eu plus de cent représentations:

„Pygmalion" de Shaw (179), „Le Mariage de Figaro" (120), Les „Aïeux" de Mickiewicz (117), „Jim et Jill" (111), le „Tzar Paul ler" (108),

„Les Artistes" de Watters et Hopkins (105), enfin la „Branche de Romarin", de l'excellent romancier, feuilletoniste et dramaturge polonais Sigismond Nowakowski — 99 représentations.

A la page 87 on trouve l'énumération des troupes étrangères qui ont joué en tournée sur la scène du théâtre „Polski" (2 françaises), (2 viennoises), (1 anglaise).

Les dernières pages du volume contiennent: la liste des troupes du théâtre „Polski" en l'année de sa création et actuelle, la liste des publications du théâtre „Polski" et, enfin, l'énumération détaillée des entreprises artistiques en liaison étroite avec le théâtre „Polski" notamment:

Tournée de l'ensemble de ce théâtre dans les villes de la région orientale de la Pologne et en Russie en 1912 (immédiatement avant l'inauguration).

Répertoire du théâtre Polski à Moscou sous la direction artistique de M. Szyfman.

Répertoire du théâtre „Mały" à Varsovie, à partir de 1918. Au total il y a été donné, pendant 20 années, 6.063 représentations.

Le répertoire du théâtre „Komedia" à Varsovie, du théâtre Municipal à Lodz, du théâtre de la rue Chłodna à Varsovie, ainsi que les représentations données au théâtre de Łazienki sur l'Ile.

*

La dernière partie du volume contient 185 illustrations (portraits, décors et scènes des plus importantes pièces montées au théâtre Polski).

Biblioteka Główna UMK
300020502053